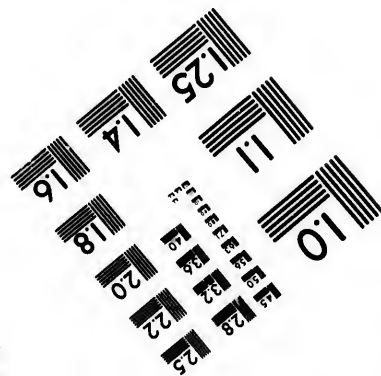
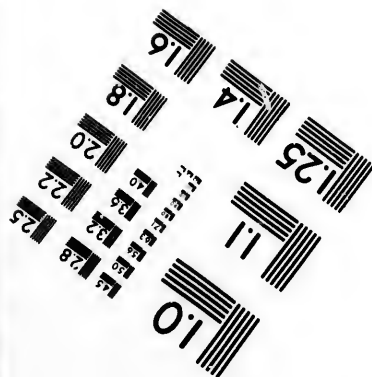
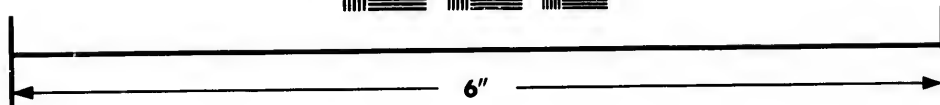
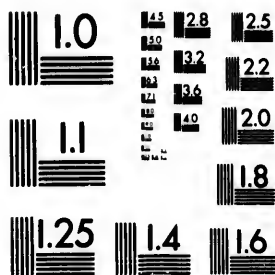

**IMAGE EVALUATION
TEST TARGET (MT-3)**

Photographic
Sciences
Corporation

23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4503

18
20
22
25

**CIHM/ICMH
Microfiche
Series.**

**CIHM/ICMH
Collection de
microfiches.**

Canadian Institute for Historical Microreproductions / Institut canadien de microreproductions historiques

10
11
12

© 1982

Technical and Bibliographic Notes/Notes techniques et bibliographiques

The Institute has attempted to obtain the best original copy available for filming. Features of this copy which may be bibliographically unique, which may alter any of the images in the reproduction, or which may significantly change the usual method of filming, are checked below.

L'institut a microfilmé le meilleur exemplaire qu'il lui a été possible de se procurer. Les détails de cet exemplaire qui sont peut-être uniques du point de vue bibliographique, qui peuvent modifier une image reproduite, ou qui peuvent exiger une modification dans la méthode normale de filmage sont indiqués ci-dessous.

- Coloured covers/
Couverture de couleur
- Covers damaged/
Couverture endommagée
- Covers restored and/or laminated/
Couverture restaurée et/ou pelliculée
- Cover title missing/
Le titre de couverture manque
- Coloured maps/
Cartes géographiques en couleur
- Coloured ink (i.e. other than blue or black)/
Encre de couleur (i.e. autre que bleue ou noire)
- Coloured plates and/or illustrations/
Planches et/ou illustrations en couleur
- Bound with other material/
Relié avec d'autres documents
- Tight binding may cause shadows or distortion
along interior margin/
La reliure serrée peut causer de l'ombre ou de la
distortion le long de la marge intérieure
- Blank leaves added during restoration may
appear within the text. Whenever possible, these
have been omitted from filming/
Il se peut que certaines pages blanches ajoutées
lors d'une restauration apparaissent dans le texte,
mais, lorsque cela était possible, ces pages n'ont
pas été filmées.
- Additional comments:/
Commentaires supplémentaires:

- Coloured pages/
Pages de couleur
- Pages damaged/
Pages endommagées
- Pages restored and/or laminated/
Pages restaurées et/ou pelliculées
- Pages discoloured, stained or foxed/
Pages décolorées, tachetées ou piquées
- Pages detached/
Pages détachées
- Showthrough/
Transparence
- Quality of print varies/
Qualité inégale de l'impression
- Includes supplementary material/
Comprend du matériel supplémentaire
- Only edition available/
Seule édition disponible
- Pages wholly or partially obscured by errata
slips, tissues, etc., have been refilmed to
ensure the best possible image/
Les pages totalement ou partiellement
obscurcies par un feuillet d'errata, une pelure,
etc., ont été filmées à nouveau de façon à
obtenir la meilleure image possible.

This item is filmed at the reduction ratio checked below/
Ce document est filmé au taux de réduction indiqué ci-dessous.

10X	12X	14X	16X	18X	20X	22X	24X	26X	28X	30X	32X
					✓						

The copy filmed here has been reproduced thanks to the generosity of:

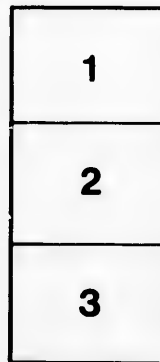
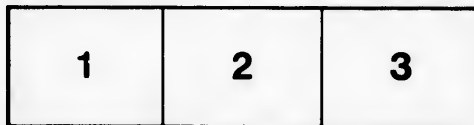
Library Division
Provincial Archives of British Columbia

The images appearing here are the best quality possible considering the condition and legibility of the original copy and in keeping with the filming contract specifications.

Original copies in printed paper covers are filmed beginning with the front cover and ending on the last page with a printed or illustrated impression, or the back cover when appropriate. All other original copies are filmed beginning on the first page with a printed or illustrated impression, and ending on the last page with a printed or illustrated impression.

The last recorded frame on each microfiche shall contain the symbol $\rightarrow$ (meaning "CONTINUED"), or the symbol ∇ (meaning "END"), whichever applies.

Maps, plates, charts, etc., may be filmed at different reduction ratios. Those too large to be entirely included in one exposure are filmed beginning in the upper left hand corner, left to right and top to bottom, as many frames as required. The following diagrams illustrate the method:

L'exemplaire filmé fut reproduit grâce à la générosité de:

Library Division
Provincial Archives of British Columbia

Les images suivantes ont été reproduites avec le plus grand soin, compte tenu de la condition et de la netteté de l'exemplaire filmé, et en conformité avec les conditions du contrat de filmage.

Les exemplaires originaux dont la couverture en papier est imprimée sont filmés en commençant par le premier plat et en terminant soit par la dernière page qui comporte une empreinte d'impression ou d'illustration, soit par le second plat, selon le cas. Tous les autres exemplaires originaux sont filmés en commençant par la première page qui comporte une empreinte d'impression ou d'illustration et en terminant par la dernière page qui comporte une telle empreinte.

Un des symboles suivants apparaîtra sur la dernière image de chaque microfiche, selon le cas: le symbole $\rightarrow$ signifie "A SUIVRE", le symbole ∇ signifie "FIN".

Les cartes, planches, tableaux, etc., peuvent être filmés à des taux de réduction différents. Lorsque le document est trop grand pour être reproduit en un seul cliché, il est filmé à partir de l'angle supérieur gauche, de gauche à droite, et de haut en bas, en prenant le nombre d'images nécessaire. Les diagrammes suivants illustrent la méthode.

ails
du
diffler
une
page

rrata
to

pelure,
n à

S A I

L A

N O O

I N

SAMUEL HEARNE'S
LANDREIS

NAAR DEN

NOORDER-OCEAAN.

IN TWEE DEELEN.

L

I

N

M

EE

S

JO

BY

THE
SOCIETY
OF
THE
SACRAMENTO
VALLEY
OF
CALIFORNIA

L A N D R E I S

V A N ' T

PRINS VAN WALLIS FORT

A A N

H U D S O N S B A A I ,

N A A R D E N

N O O R D E R - O C E A A N .

O N D E R N O M E N O P B E V E L

V A N D E

M A A T S C H A P P I J D E R H U D S O N S B A A I ,

T E R O N T D E K K I N G E V A N

K O P E R - M I J N E N ,

E E N N O O R D - W E S T E N D O O R T O G T , E N Z .

I N D E J A R E N 1769, 1770, 1771 E N 1772.

D O O R

S A M U E L H E A R N E .

U I T H E T E N G E L S C H V E R T A A L D ,

M E T A A N M E R K I N G E N V A N

J O H A N N R E I N H O L D F O R S T E R .

M E T P L A T E N E N K A A R T E N .

E E R S T E D E E L .

I N D E N H A A G E ,

B I J J . C . L E E U W E S T I J N .

1798.

NW
972
H4362
v.1

J
f
b
z
v
d
o
e
l
w
pi
m
m
qu
ha
wa
aan
C
vindo

V O O R R E D E N

V A N D E N

S C H R I J V E R.

De heer DALRYMPLE heeft in zijne kleene
schriften betrekkelijk *Hudsons baai* zich zoo
bijzonder uitgelaten over mijne Landreis, van
zelfs aantemerken, dat ik mij niet volledig
verklaard had over het samenstel van de qua-
drant, welke ik het ongeluk had te breken,
op mijne tweede reis naar 't noorden. Het was
een *Hadleys* quadrant, aan welke een glas bol-
letje ten horifond was gehegt, en die quadrant
was het werk van D. SCHATLIF te *Wap-
ping*. (*) Dan dewijl geen dergelijk stuk voor
mij tot mijne laatste reis te bekomen was,
moest ik mij behelpen met een oude *Eltons*
quadrant, welke meer dan dertig jaren aan 't fort
had gelegen, en de eenige welke eenigzins geschikt
was, om 'er waarnemingen te lande mede te doen.

De heer DALRYMPLE merkt insgelijks
aan, dat ik enkel in mijn laatste dagverhaal

aan

(*) Men kan eene beschrijving van deze quadrant,
vinden in 't woordenboek van *Buis* VIII deel bladz. 933.

VERTALER.

6   V O O R R E D E N

aan de Maatschappij eene waarneming geplaatst heb, welke waar kan zijn. Ik heb nogthans op die reis verscheide andere waarnemingen gedaan, bijzonder aan 't *Sneeuw vogel meir*, *Thelewey-aza-yeth* en *Clowey*, behalven die, in mijn dagverhaal vermeld, te *Conge-ca-thaw-ha-cha-ga*. Maar toen ik die reis deed, en veele jaaren daar na, kon ik niet droomen dat de aanmerkingen door mij geplaatst, immer de aandacht zouden trekken van het publiek; zoo ik zulks had kunnen doen, zou ik meer moeite hebben kunnen nemen, en ook werkelijk genomen hebben, om die oplettenheid beter te verdienen. Op dien tijd gingen mijne gedachten en eerezucht niet verder dan om mijne meesters een voldoende verslag van mijne verrichtingen te geven, en daardoor aan hun oogmerk te beantwoorden, weinig vermoedende dat dit verslag immer zoude komen onder het oog van een zoo schrander en onvermoeid landbeschrijver als men den heer DALRYMPLE moet erkennen te zijn. Maar daar de zaak anders is uitgevallen, heb ik in mijne snipper

uren

uren alle mijne dagverhalen weder overgeschreven, en ze tot één boek gemaakt, en in sommige plaatsen mijne vorige aanmerkingen meer uitgebreid, niet zoo zeer tot onderrichting van kundige landkenners, als wel tot vermaak van hupsche intchikkelijke lezers, die mischien eenig behagen zullen vinden, de gesteldheid van 't land onder hun oog gebragt te zien, het welk tot hier toe geheel aan elk Europeaan, behalven aan mij zelve onbekend was. Ik vleijs mij ook, dat eene beschrijving van de levenswijze, zeden en gewoontens der inboorlingen (welke, schoon lang bekend, nooit beschreven zijn geweest) niet minder aangenaam aan den weetgierigen zijn zal.

Ik kan mij niet weerhouden te erkennen genigzins geraakt te zijn over de wijze op welke de heer DALRYMPLE mijne berekende breedte verwerpt, om dat, voor ik te *Congea-thaw-ha-cha-ga* aankwam, de zon den ganschen nacht niet onderging, een bewijs, dat ik toen benoorden den poolcirkel was. Men zal mij wel willen toestaan hier bijtevoegen,

9   V O O R R E D E N

dat, toen ik op den 18 julij mij aan de *Koper rivier* bevond, de zon's afwijking slechts 21° was, en evenwel was zij nog eenigzins boven de kimmen te middernacht, hoe veele graden kan ik thans niet zeggen, om dat ik toen 'er geen acht op sloeg; maar het bewijst toch dat het veel noordelijker was dan de heer **DALRYMPLE** wil erkennen. Zijne verzekering dat 'er geen gras te vinden is op de (rotzige) kust van *Groenland*, op hooger noorderbreedte dan 65° , is geen bewijs dat 'er op veel hooger breedte in de binnenlandsche strecken van *Noord Amerika* geen gras zou zijn. Want voor eerst, denk ik het meer dan waarschijnlijk te zijn, dat de *Koper rivier* zich ontlast in eene soort van binnenlandsche, of uitgestrekte baai, eenigzins gelijk aan die van *Hudson*; en het is wel bekend dat geen gedeelte van de kust van *Hudsons straat*, noch die van *Labrador*, ten minsten eenige graden bezuiden dezelve, meer dan de oost kust van *Hudsons baai*, tot men nabij *Walvisch rivier* komt, boomen heeft, terwijl de west-kust van de baai

op

op dezelfde breedte, zeer wol gedekt is met hout. Waar is dan de grond op welken de verzekering van den heer DALRYMPLE rust? Had de heer DALRYMPLE dit slechts overwogen, vlei ik mij zelve dat hij zoo haastig niet zou geweest zijn zoo veel tegenwerpingen tegen de boschen en 't gras te maken in dergelijke strecken, schoon op een veel hooger breedte, noch kan de gevolgtrekking welke de heer DALRYMPLE maakt uit den mislag dien ik beging, bij 't berekenen van den afstand van *Cumberland huis*, hier iets uitdoen, om dat die afstand voornamentlijk in de lengte bestaande, ik geen middel had dien zeker te bepalen door eene waarneming, welke hier niet te pas kwam.

Ik verlang hier geenzins een twistgeding aan te gaan met, of mij het misnoegen op den hals te halen van den heer DALRYMPLE; maar bedenkende dat ik geenzins zoo heusch van hem behandeld ben als ik had behooren behandeld te worden, kan hij het mij niet kwalijk nemen, getracht te hebben,

het publiek te overtuigen, dat zijne tegenwerpingen grootendeels ongegrond zijn. Daar ik zulks nu gedaan hebbe, zal ik van dit onaangenaam onderwerp aflappen, met te verklaren, dat indien eenig gedeelte van het volgende werk vermaak verschaffe aan den heer DALRYMPLE, of aan iemand mijner andere lezers, zulks het grootste genoegen voor mij zijn zal, en de eenigste belooning, welke ik verlang te ontvangen, voor de moeijlichkeiten en ongemakken welke ik heb uitgestaan, om kennis te verkrijgen van al het gene de volgende bladen inhouden.

Wel verzekerd zijnde, dat verscheide geleerde en weetgierige heeren in 't bezit zijn, van afschriften of uittrekzels mijner dagverhalen, als mede van de aftekeningen der kaarten, heeft zulks mij aangezet, om alle mijne papieren, tot mijne reis betrekkelijk, zoo naauwkeurig mogelijk natezien, de mislagen te verbeteren, en alles in 't licht te geven; voor al daar ik weet, dat de beide berigten, welke uittrekzels bevatten van mijne

ne

ne dagverhalen , naauwlijks overeenkomen in de dagtekeningen , wanneer ik aan deze of gene bijzondere plaatzen aankwam of van daar vertrok. Om dit verschil te verhelpen , verwoegde ik mij tot den gouverneur en gemagtigden van de *Hudsons baai* Maatschappij , met verzoek , verlof te mogen hebben , mijne oorspronkelijke dagverhalen natezien. Dit wierd mij gereedelijk , en met de grootste beleefdheid toegestaan , gelijk men mij insgelijks toeliet , alle mijne kaarten betreklijk die reis , te bezichtigen en nategaan. Door deze hulp ben ik in staat gesteld eenige onnaaukeurigheden te verbeteren , welke , door mij te veel op mijn geheugen te verlaten , in mijne afschriften waren ingeslopen ; 't verhaal derhalven , het welk ik thans van mijne reis in 't licht geef , verzeker ik dat op echte dagtekeningen en bescheiden steund , hoe zeer die ook mogen verschillen van de vorige uitgaven

Ik heb de vrijheid genomen , eenige plaatzen , welke in het oorspronkelijke handschrift
voor-

voorkomen, achterwegen te laten, dewijl dezelve van geen belang altoos voor 't publiek waren, andere hebben groote veranderingen ondergaan; zoo dat, indedaad, het geheel kan gezegt worden, op een gansch anderen leest gefchoeid te zijn, door bijvoeging en vermeniging van verscheide aanmerkingen en aantekeningen, welke in 't oorspronkelijke handschrift niet gevonden worden, maar welke ik door mijn lang verblijf in dat land in staat geweest ben te maken. (*)

Het bericht wegens de voornaamste viervoetige dieren en vogels, welke in den zomer de-

(*) De Nederduitsche vertaling, heeft ook boven het origineele Engelsche werk dit voordeel, dat dezelve vermeerderd is, met de aanmerkingen van den beroemden heer JOHANN REINHOLD FORSTER, profesfor in de Natuurlijke Historie en Mineralogie enz. door den vertaler geïrokken uit de Hoogduitsche vertaling van deze reis; doch welke vertaling op verre na zoo volledig niet is, als deze Nederduitsche, in welke niets is uitgelaten of overgeflagen. De aanmerkingen van den heer FORSTER onderscheiden zich van die des schrijvers door de cijfers en den letter F.

deze noordelijke gewesten bezoeken, als mede van die, welke nooit van daar verhuizen, schoon niet volgens de gewone kunst-termen beschreven, zal, hoop ik, niet onaangenaam zijn, zelfs aan de kundigste dierenkenners; en aan hun die onbekend zijn met de kunstwoorden, bij 't beschrijven van dieren gebruikelijk, zal het mischien van meer nut en aangenamer zijn, dezelve aldus eenvoudig en niet op eene klassische wijze beschreven te zien. Ik moet evenwel niet eindigen zonder mijne uiterste erkentenis te betuigen, voor de hulp welke ik geleend heb uit de *Artic Zoology* van den heer PENNANT, waar door ik in staat wierd gesteld verscheide vogels bij hunnen eigen naam te noemen; want die, welke zij in *Hudsons baai* hebben, zijn zuiver Indiaansche, en gevolglijk onbekend aan die Europeanen, die zich nooit in *Noord Amerika* hebben opgehouden.

Voor 't overige kan ik mij niet genoeg beklagen, over het verlies van eene aanzienlijke woorden-lijst der noord Indiaansche taal,
wel-

14. VOORREDEN VAN DEN SCHRIJVER.

welke lijst, ruim zestien folio bladzijden besloeg, en uitgeleend werd aan den onlangs overleden heer HUTCHINS, toen ter tijd geheimschrijver der buitenlandsche zaken, bij de Maatschappij, om voor kaptein DUNCAN overgeschreven te worden, toen deze op ontdekkingen naar *Hudsons baai* werd uitgezonden in 't jaar 1790. Doch de heer HUTCHINS kort daar na overlijdende, werd de woordenlijst, onder zijne andere effecten, vervoerd, zonder dat men weet waar dezelve gebleven zij, terwijl mijn geheugen mij niet toelaat eene andere te vervaardigen.

I N H O U D

V A N ' T

E E R S T E D E E L.

INLEIDING. 1

E E R S T E H O O F D S T U K.

Verrichtingen sedert mijn vertrek van 't Prins van Wallis fort op mijnen eersten togt tot onze terugkomst aldaar. 35

T W E E D E H O O F D S T U K.

Verrichtingen sedert mijn aankomst aan de faktorij, tot aan mijne tweede afreize van daar, en gedurende het eerste gedeelte van mijnen tweeden togt, tot dat ik het angeluk had de quadrant te breeken. 47

D E R D E H O O F D S T U K.

Verrichtingen sedert het breken van de quadrant tot mijne aankomst aan de faktorij. 88

V I E R D E H O O F D S T U K.

Verrichtingen gedurende ons verblijf aan 't Prins van Wallis fort, en in het begin van an-

onzen derden togt, tot onze komst te Clowey, daar wij kanoos toefielden in meij 1772. 102

V I J F D E H O O F D S T U K .

Verrichtingen te Clowey en onder weg, tot aan onze komst aan de Koper-mijn rivier. 141

Z E S D E H O O F D S T U K .

Verrichtingen aan de Koper-mijn rivier, tot den tijd dat wij terug kwamen bij alle de vrouwen ten zuiden van 't Cogead meir. 199

B E R I C H T V O O R D E N B I N D E R .

De Kaart van de Reis te plaatzen voor de Inleiding.
 Gezicht van 't *Prins van Wallis fort*, tegen over
 bladz. 36
 De Kaart van de *Kopermijn rivier*, tegen over
 bladz. 200

M
 in
 ha
 een
 voor
 toen
 acht
 den
 kinge
 zeker
 dige
 danig
 van
 ze h
 hebbe
 schoo
 visch
 onder
 CHR

I N L E I D I N G.

Menschen van allerlei staat waren veele jaren in de meening dat de Maatschappij van *Hudsons baai* niet zeer veel op had met het doen van eenigerlei ontdekkingen; dat zij, te vrede met het voordeel, 't welk haar kleen kapitaal, zoo als het toen genoemd werd, haar aanbragt, het niet nodig achtte haaren handel uittebreiden. Hoe vorige leden dier Maatschappij, over het doen van ontdekkingen, gedacht hebben, kan ik niet zeggen; maar zeker weet ik, dat zij zoo wel als de tegenswoordige leden, altoos bereidwillig zijn geweest in zoodanige ontwerpen te treden, welke ter uitbreiding van haren handel aanneemlijk schenen. Ten bewijze hier van zou ik slechts de groote geldfommen hebben optenoemen, door haar in verscheide tijden, schoon vruchteloos, besteed tot het aanleggen van vischerijen; den volgenden landtogt, benevens de onderscheide pogingen aangewend door **BEAN, CHRISTOPHER, JOHNSTON, en DUNCAN** om

een noordwesten doortogt te vinden, zijn nieuwe bewijzen, dat de tegenwoordige leden even zoo geneigd zijn ontdekkingen te doen, als zij begeerig zijn haren handel uttbreiden.

De bedektheid en geheimhouding, welke mischien, voorheen, den handel der Maatschappij in de baai verzelden, kunnen aanleiding gegeven hebben tot die gissingen, en de ongegronde verzekeringen en onbillijke aantijgingen van DOBBS, ELLIS, ROBSON, DRAGG en den Amerikaanschen reiziger, de eenige schrijvers, die over de *Hudsons baai* opzettelijk geschreven hebben, en die alle uit geene andere beweegreden dan die van eigenbelang of wraak een bijzonder vermaak geschept hebben het gedrag der Maatschappij te berispen en te laken, zonder eenige wezenlijke kundigheid te bezitten van haren handel of iets in haren dienst ondervonden te hebben dat den minsten grond kon geven tot hunne aantijgingen, moet gewis veel toegebracht hebben om het publiek in dat gevoelen te versterken. De meeste dier schrijveren komen nogthans met zulke tastbare ongerijmdheden voor den dag, dat niemand, buiten de genen, die bereids tegen de Maatschappij ingenomen zijn, eenig geloof daar aan kan geven. (*)

ROB-

(*) Dit had ik reeds geschreven, toen een zekerer Mr. UMPREVILLE een bericht uitgaf van de *Hudsons baai*, dat even kwaadaartig is als dat van de
be

ROBSON, die zes jaren in de *Hudsons baai* en in den dienst dier Maatschappij doorbragt, kon natuurlijk verondersteld worden eenige kundigheid te hebben van de luchtstreek en de landen om en nabij de faktorijen, aan welke hij zijn verblijf hield; maar zijn boek geeft duidelijke blijken van partijdigheid, en werd enkel geschreven met een' geest van weerwraak, om dat zijne romaneske en onbekookte ontwerpen door de Maatschappij verworpen waren. Daar en boven weet men zeer wel dat ROBSON slechts een werktuig was in de hand van Mr. DOBBS.

De Amerikaansche reiziger, schoon een sterlijker schrijver, heeft nog minder recht op onze toegevenheid, dewijl zijne vaste verzekeringen nog sterker invloed hebben op 's menschen ligtgeloovigheid. Zijn verhaal, dat hij verscheide groote brokken van het fijnste maagden-koper ontdekte (*) is eene zoo tastbare onwaarheid, dat hetzelfde geene wederlegging behoeft. Geen mensch, het zij Engelschman, of Indiaan, vond ooit het geringste stukje koper in dat land bezuiden den 71ⁿ graad, ten zij het aldaar toevallig ware ontvallen aan eenige der noordse

In-

bovengemelde schrijvers, en om geene anderen reden, dan om dat men niet goedvond aan hem in de baai het bewind in eene post te geven, welke niet eens open was.

(*) American Traveller page 23.

Indianen op hunnen togt naar de factorij der maatschappij.

De inboorlingen die in hun zwervend leven eerder de groote streek lands welken ten noorden van *Churchill rivier* gelegen is overtrekken dan bewonen, herhaalde keeren stalen koper aan de factorij der Maatschappij gebragt hebbende, maakte ons volk daar uit op dat dit koper niet ver van onze zetels (*settlements*) gevonden was, en dewijl de Indianen verhaalden dat de mijnen op geen wijden afstand van eene groote rivier lagen, was men algemeen van begrip dat die rivier zich zelve moest ontlasten in de *Hudsons baai*; dewijl men gezins vermoedde dat eenig volk van welk een zwervend leyen ook, ooit zulk eene groote streek lands kon overtrekken om aan geene zijde der noordelijke grenzen dier baai te komen en dat nog wel zonder behulp van vaartuigen. Het volgende dagverhaal zal nothans doen zien, hoe zeer men zich vergiste, en tevens duideljk aantoonen de onmoog'lijkheid om hun geliefkoosd ontwerp van koper te delven ter uitvoer te brengen.

De berichten wegens deze groote rivier, van welke sommige een straat maakten, te samen met de monsters koper, werden aan de factorij, welke de Maatschappij aan de *Churchill rivier* heeft, terstond na hare eerste vestiging aldaar in 't jaar zeventienhonderd-vijftien overgebragt, en het schijnt niet te blijken dat 'er eenige pogingen werden gedaan ter ontdek-

kin-

kinge van de rivier of van de mijnen voor 't jaar zeventien-honderd-negenden, toen de Maatschappij een fregat uitrustte, de *Albanij* genaamt, kapitein GEORGE BARLOW (*) en een sloep genaamt de

Dis-

(*) Kapitein BARLOW was gouverneur van 't fort *Albanij* toen de Franschen bij land van *Canada* uit-trokken, om dat fort in 't jaar zeventien-honderd vier te belegeren. De Canadianen en derzelver Indianen kwamen verscheidne dagen achter een het fort bespieden alvorens eenigen aanval daar op te doen, en doodden veel vee van 't gene in de broeklanden graasde. Een getrouwe huis Indiaan, die op de jagt uit was, deze vreemdelingen ontdekkende en hen als vijanden beschouwende, keerde terstond naar 't fort te rug en gaf keunis van de zaak aan den gouverneur, die 'er weinig geloof aan sloeg. Alle maatregels werden evenwel in 't werk gesteld ter verdediging van 't fort, en men zond bevel aan den schipper van eene sloep, welke op eenigen afstand van daar lag, om op 't eerste schieten, met allen mogelijken spoed naar 't fort te komen.

De Franschen kwamen vervolgens in 't midden van den nacht of liever in den morgen voor het fort, rukten voort tot aan de poort en eischten binnen gelaten te worden. Mr. BARLOW, die toen de wacht had, zeide hun, dat de gouverneur nog sliep, maar dat hij terstond de sleutels zou gaan halen. De Franschen dit hoorende verwagten geenen tegenstand en drongen zoo dicht bij een aan de poort als zij maar konden.

Discoverij kapitein VAUGHAN. Het geheele be-
wind van dezen togt werd nogthans gegeven aan
den

den. BARLOW bedjende zich van die gelegenheid,
en in stede van de poort te openen, opende hij slechts
twee schietgaten, voor welke twee zesponders gela-
den stonden met schroot, welke hij terstond loste.
Door 't afschieten van die stukken werden veete Fran-
schen gedood en onder dezelve den bevelhebber die
een Ierschman was.

Zulk eene onverwagte begroeting deed de overigen
met allen spoed afrekken, en de schipper van de
sloop het schieten gehoord hebbende spoedde zijn best
naar 't fort; doch eenige Franschen in een hinderlaag
liggende aan den oever der rivier, doodden hem en
alle zijne hootsgezellen.

De Franschen verlieten deze plaats met weêrzin,
want tien dagen na hunne terugdrijving hoorde men
hen nog in de nabuurschap van 't fort, en één en-
kel man in 't bijzonder bleef een ganschen dag op
en nederwandelen bij 't fort. De heer FULLARTON
die te dien tijde gouverneur te *Albanij* was, sprak
met hem in 't fransch en tood hem kwartier en een
vriendelijk onthaal aan, indien hij zulks wilde aanne-
men. De Franschman gaf er geen antwoord op, maar
schudde slechts het hoofd. De heer FULLARTON
zeide hem toen, dat ten ware hij zich zelvo
krijgsgevangen gawe, hij hem overhooft zoude schie-
ten; de Franschman kwam daarop nog nader aan 't
fort, en de heer FULLARTON schoot hem uit zijne

ka-

den heer KNIGHT, een man die in den dienst der Maatschappij wel bedreeven veele jaaren gouverneur geweest was in de onderscheidene factorijen in de baai, en 't eerste kantoor aan de *Churchill rivier* had opgericht. In weerwil nogthans van de ervarenis, welke de heer KNIGHT konde hebben van den handel der Maatschappij, en in weerwil zijner kundigheden van die gedeeltens der baai daar hij zich had opgehouden, kan men evenwel niet vermoeden dat hij ondervinding genoeg bezate voor de post welke hij op zich nam, hebbende niets waar naar hij zich konde rigten dan de geringe en onvolkomen verhalen welke de Inlianen hem gedaan hadden, die ten dien tijde een weinig bekend volk waren, en van wier taal men nog minder kennis had. (1)

Dit

kamervenster ter neder. Misschien dat de moeilijkheden en ongemakken, welke deze man op dezelfs terugtogt naar *Canada* meende te zullen ontmoeten, hem den dood deden verkiezen; maar te weigeren zich overtegeven aan een zoo menschlijk en edelmoedig vijand als de Engelschen is verbazend!

(1) Bij alle reizen, welke geschieden om ontdekkingen te doen, moest men zich voornaamelijk toelagen om de taal der Inboorlingen te leeren kennen. Eene kleene versameling van enkele woorden en korte spreekwijzen, in den begijne opgedaan, kunnen met den tijd gevoeglijk vermeerderd en aangevult worden.

Dit nadeellige gevoegt bij zijnen hoogen ouderdom van bijna tagtig jaren, verminderde geenzins den moed dezès stouten ondernemers, die zoo zeker was van wel te zullen slagen en van de groote voordeelen, welke zijne ontdekkingen zouden opleveren, dat hij zich voorzag van cenige groote niet ijzer beslagen kisten, welke hij met zich nam om in dezelfen het stofgoud en andere dingen van waarde te bergen, welke hij zich vleide in die oorden te zullen opdoen.

Het eerste artikel van de bevelen der Maatschappij aan den heer KNIGHT ter dezer gelegenheid hield het volgende in.

Aan

den, waarvan men zich ten langen laatste in den gemeenen ommevang en dagelijkschen handel zou kunnen bedienen om zich te doen verstaan. Vervolgens moest men trachten de zeden, gewoontens, het karakter en de denkwijze van 't volk te leeren kennen; veronachtsaamt men dit, dan kan men zich ligt, onwillens, vijandschap en haat op den hals halen. Geen reiziger gedroeg zich daar in verstandiger en met meer menschenkennis dan LE VAILLANT, uit wiens reisbeschrijving alle de genen, die in 't vervolg vreemde of onbekende landen willen bezoeken, veel leeren kunnen. Op hem volgt onze HERRAN, die met vreemde volken ook zeer wel wist omtegaan en in dien opzichte aanprijzing verdient. F.

Aan Kapitein JAMES KNIGHT.

Den 4 juni 1719.

„ De ondervinding, welke wij van uwe bekwaam-
 „ heid hebben in 't bestier onzer zaken, deed
 „ ons, toen gij u daartoe bij ons aanbod. het
 „ fregat de *Albanij*, kapitein GEORGE BARLOW
 „ en de sloep de *Discoverij*, kapitein DAVID
 „ VAUGHAN, uitrusten tot eene ontdekking in 't
 „ noorden; en ten einde daarin te slagen geven
 „ wij u de magt en 't gezach om alles te doen
 „ en te verrigten wat betrekking kan hebben tot
 „ gemelde reis, het zeebestuur van gemelde fre-
 „ gat en sloep alleen uitgezondert, ook hebben
 „ wij deswegens onze bevelen en onderrigtingen
 „ aan voornoemde bevelhebbers gegeven.

„ Met de eerste goede gelegenheid van wind en
 „ weder zult gij van *Gravesend* uwe voorgenome
 „ reize aanvangen, om onder GODS toelating de
 „ straat van *Anian* te bereiken, ten einde noord-
 „ waards op, goud en andere dingen van waarde
 „ te ontdekken en opte doen. enz.”

De heer KNIGHT verliet al spoedig *Gravesend*
 en zette zijne reis voort; maar het schip dat jaar
 niet in *Engeland* te rug komende, gelijk men ver-
 wagt had, meende men dat het zelve in *Hudsons*
baai zoude overwinteren, en daar het zelve een
 goeden voorraad van mondbehoeffens, het vervaar-

digde hout voor een huis en alle noodwendige gereedschappen benevens eene groote forteering van handel-goederen aan boord had, dagt men niets anders of alles was aan boord volkomen wel. Dan, toen noch het fregat noch de sloep in 't volgende jaar zeventien-honderd en twintig in *Engeland* te rug keerden, maakte de Maatschappij zich deswegens zeer ongerust, en begon aan het behoud der schepen te twijvelen; zij vaardigde derhalven met haar schip, 't welk in 't jaar zeventien-honderd een-en-twintig naar *Churchill* uitgezonden werd, bevel af aan JOHN SCROGGS' schipper van de sloep, de *Walvisch-beard* genaamt, om gemelde schepen opzoeken. Doch dat schip eerst laat in 't jaar in *Churchill rivier* aankomende konden deze bevelen niet eerder ter uitvoer gebragt worden dan in den zomer van 't volgende jaar zeventien-honderd twee-en-twintig.

De noord-west kust van *Hudsons baai*, in dien tijd, weinig bekend zijnde en schipper SCROGGS zich grootelijks belemmerd vindende door zandbanken en klippen, keerde naar 't *Prins van Wallis fort* te rug, zonder met zekerheid iets van bovengemelde fregat en sloep ontdekt te hebben, want alle de tekenen welke hij onder de *Esquimaux* in *Whale coove* zag, bestonden in zulke geringe dingen welke zij toevallig van elders konden bekomen hebben en welke hij gevolgljik niet konde beschouwen als blijken van eene volkome schipbreuk.

Het

Het voornamē gevoelen toen ter tijd in *Europa* heerschende wegens de waarschijnlijkheid eenes noordwestelijken doortogts door de *Hudsons baai*, deed veele menschen gissen, dat de heeren KNIGHT en BARLOW dien doortogt gevonden hadden en door denzelven gekomen waren in de zuidzee langs *Calefornie*; veele jaren verliepen 'er alvorens men eenig ander overtuigend bewijs van het tegendeel kreeg, dan dat MIDDLETON, ELLIS, CHRISTOPHER en JOHNSTON niet in staat waren geweest zulk eenen doortogt te vinden. En niettegenstaande 'er jaarlijks een sloep naar 't noorden op ontdekkingen werd uitgezonden en om handel te drijven met de Esquimaux, was het eerst in der zomer van 1767 dat men stellige verzekering ontving, dat de arme heer KNIGHT en kapitein BARLOW in *Hudsons baai* waren omgekomen.

De Maatschappij hield zich nu bezig met de vischerij van zwarte walvischen, en *Marmor eiland* werd tot versamelpplaats bestemt, niet alleen uit hoofde van deszelfs gemakkelijke haven, maar ook om dat men had opgemerkt dat de walvischen in den omtrek van dat eiland menigvuldiger waren dan aan eenig ander gedeelte van de kust. Daar dit het geval was, hadden de booten, welke op 't bespieden van vischen uitroeyden, dikwijls gelegenheid zeer dicht onder den wal van 't eiland te komen, waar door zij een nieuwe haven aan 't oost-einde van het zelve ontdekten,

aan

aan welks hoofd zij gefchut, ankers, kabels, tichelsteenen, een smits aambeeld en veele andere artikelen vonden alle welke door de hand des tijds waren onbeschadigt gelaten, en van geen gebruik zijnde voor de inboorlingen of te zwaar om door dezelve vervoert te worden, ter plaatze gebleven waren daar men ze het eerst ontfcheept had. De overblijfsels van 't huis, schoon het zelve door de Esquimaux om 't hout en ijzerwerk onder den voet gehaalt was, waren nog duideljk te zien, als mede de bodems of liever de wrakken van 't fregat en de floep, welke omtrent vijf vademen diep onder 't water lagen, aar den kant van het hoofd der haven. Het beeld der voorfteven van 't fregat, als mede het gefchut enz., werd aan de Maatschappij te huis gezonden, en dienden ter zekere bewijze dat de heeren KNIGHT en BARLOW op dit woeste eiland, daar noch ftruiik noch boom te zien was, en 't welk ten naasten bij zestien mijlen van 't hoofdland aflag, waren omgekomen. En waarlijk het hoofdland is weinig beter voorzien, zijnde een rompslomp van dorre heuvels en rotzen, ontbloot van alles wat naar groenteus gelijkt uitgezonderd mosch en schraal gras, en aan dat gedeelte zijn de boschen verscheide honderde mijlen ver van 't strand afgeleg.

In den zomer van 't jaar zeventien-honderd negen-en-zestig terwijl wij op de visfcherij uit waren, zagen wij aan deze nieuwe haven verscheide

Es

Esquimaux, en bemerkende dat 'er een onder was, die vrij oud scheen, wekte zulks onze nieuwsgierigheid op om hem eenige vragen te doen aangaande bovengemelde fregat en sloep, te meer daar wij zulks doen konden door middel van een Esquimaux, die toen als tolk in dienst der Maatschappij was, en in dat karakter jaarlijks in een harer schepen mede voer. Het bericht dat zij hem gaven was duidelijk, volledig, voor de vuist en bestond in het volgende verslag.

Toen die schepen daar ter plaatze (*Marmor-eiland*) gekomen waren, was het reeds laat in 't jaar, en toen men dezelve in de haven wilde brengen, kreeg het grootste aanmerkelijke schade; doch binnen de haven zijnde, begonnen de Engelschen, die omtrent vijftig in getal scheenen, het huis optezetten. — Zoo haast het ijs zulks toeliet, gaven de Esquimaux in den volgenden zomer van 't jaar zeventien-honderd en twintig, hun andermaal een bezoek, toen het getal der Engelschen vrij wat verminderd scheen, en zij die overgebleven waren, 'er zeer ziekelijk uitzagen. — Volgens het bericht der Esquimaux waren de Engelschen toen druk bezig, maar waar mede konden zij ons niet duidelijk genoeg zeggen, waarschijnlijk met het verlengen van de groote boot; want niet ver van 't huis af lag nu nog een menigte van eiken krullen en spaanders, gewisfelijk door de timmerlieden gemaakt.

Ziek.

Ziekte en honger maakten zulk eene slagting onder de Engelschen dat bij het invallen van den tweeden winter, hun getal tot op twintig verminderd was. Gedurende dien winter van 't jaar 1720 namen eenige Esquimaux hunne woning aan den kant der haven tegen over welke de Engelschen hunne huizen (*) gebouwt hadden, en voorzagen hen dikwijls met zoodanigen mondkost als zij zelf hadden en konden misfen, en welke meestal bestond in walvisch-spek, zeehonden-vleesch en traan-olie. Bij 't aannaderen van de lente begaven de

Es-

(*) Ik heb verscheide malen de overblijfsels dier huizen gezien, zij liggen aan de west-zijde van de haven en zullen waarschijnlijk nog veele jaren bemerkbaar zijn. 't Is te verwonderen dat noch MIDDLETON, ELLIS, CHRISTOPHER, JOHNSTON noch GARBET, die alle en sommige zelfs meer dan eens aan *Marmor-eiland* geweest zijn, nooit die haven ontdekten, bijzonderlijk de laatstgenoemde, die werkelijk het eiland rond zelde, op eenen schoonen zomersehen dag van 't jaar 1766. Doch deze ontdekking bleef bespaart voor kapitein JOSEPH STEPHENS, een man van zoo weinig verdienste als ik 'er ooit een kende, schoon hij toen het bevel voerde over het schip de *Succes*, dat tot de walvisch vangst gebruikt werd; in 't jaar 1769 werd hij kommandeur van de *Charlotte*, een fraai brigantijn-schip van 100 tonnen op 't welk ik stuurman bij hem was.

Esquimaux zich naar het vaste land en toen zij in den zomer van 't jaar zeventien-honderd een-en-twintig *Marmor-eiland* weder kwamen bezoeken, vonden zij 'er slegts vijf Engelschen in leven, en deze hadden zulk een gebrek aan mond-behoefstens dat zij met graagte rauw zeehonden-vleesch en walvisch-spek aten zoo als zij het van de inboorlingen kogten. Deze spijs maakte hen nothans zoo ongesteld, dat drie hunner binnen weinige dagen stierven, en de twee anderen, schoon zeer zwak, hun best deden hen onder de aarde te krijgen. Deze beide laatsten overleefden de anderen nog verscheide dagen en begaven zich dikwijls naar den top van een nabijgelegen rots, van waar zij gestadig met veel ernst naar 't zuid-oosten uitzagen, als of zij van daar eenig schip verwagende waren om hen te verlossen. Dan wanneer zij daar te samen een langen tijd met uitkijken hadden doorgebracht, zonder iets te bespeuren, plaatsten zij zich dicht bij elkander en weenden bitterlijk. Ten langen laatsten stierf een der twee, en de overblijvende was zodanig verzwakt dat hij ten neder viel en den geest gaf toen hij eene laatste poging wilde doen om een graf voor zijnen maker te delven. De bekkeneelen en andere groote beenderen dezer beide mannen liggen nog boven den grond dicht bij 't huis. De langst overgebleven was, volgens het zeggen der Esquimaux, altoos bezig geweest met het maken van ijzer gereed-

reedſchap voor zijne zakkers, waarſchijnlijk dat hij de zwaardveger of ſmit geweest zij.

Sommige noord-Indianen, die in de lente van 1768 naar 't *Prins van Wallis fort* kwamen om handel te drijven, gaven nader bericht van de groote rivier, zoo als zij die noemden, en bragten verſcheide ſtukjes koper mede, als monſters van 't gene de mijn aan die rivier opleverde. Dit deed den heer NORTON, die toen gouverneur te *Churchill* was, beſluiten de zaak als van aanbelang aan de Maatſchappij voortedragen, en daar hij zelv in dat jaar zich naar *Engeland* begaf, had hij gelegenheid om alles wat hem was medegedeelt, voor de kamer openteleggen, daar bij voegende zijne bedenkingen en een ontwerp het welk hij vermeende het beſte te zijn om voordeel uit de ontdekking dezer mijnen te trekken. In gevolge van den voordragt des heeren NORTON, beſloten commiſſarissen een kundig man over land derwaards te zenden, om optenemen op wat lengte en breedte de mond dier rivier gelegen ware, en een kaart te tekenen van 't land, het welk hij zoude doortrekken, benevens zoodanige aanmerkingen als hij gelegenheid zou hebben op zijnen togt te maken. Men liet het oog vallen op mij, als op iemand dien men het beſt geſchikt oordeelde om deze zaak te beſturen. De Maatſchappij gaf daar op aan het ſchip, het welk in 't jaar 1769 in den zomer naar *Churchill* vertrok, eenige ſterrekundige inſtrumenten.

menten mede, van geenen grooten omflag, en geschikt om daar mede zoodanige waarnemingen te doen als zij van mij verlangde; mij tevens verzoekende de reis te ondernemen, onder belofte mij bij mijne terugkomst zoodanig een geschenk te doen, overeenkomstig de moeite en ongemakken, welke ik op dezen togt zoude ondergaan. (*)

Ik

(*) De voorwaarden, welke mij bij die gelegenheid werden aangeboden, kunnen niet beter uitgedrukt worden, dan in de eigen woorden der maatschappij, welke ik uit haren bijzonderen brief aan mij, gedagteekend 25 Mei 1769, alhier heb overgeschreven.

„ De goede gedagten, welke wij van u hebben,
 „ en de wijze, op welke de Heer NORTON u bij
 „ ons heeft aanbevolen, hebben ons doen besluiten;
 „ uwe wedde te verhoogden tot L . . . 's jaars, voor
 „ twee jaaren vast, en tevens u zitting te geven in
 „ onzen raad aan 't *Prins van Wallis fort*, ook zouden
 „ wij op uw verzoek gereedelijk u tot bevelhebber
 „ van de *Charlotta* hebben bevorderd, zoo een zaak
 „ van meerder gewigt zulks niet had verhindert.

„ De Heer NORTON heeft ons den voorslag ge-
 „ gaan van eenen binnenlandschen togt, hoog op naar
 „ 't noorden van *Churchill* ter uitbreidinge van onzen
 „ handel en tevens ter ontdekkinge van een noord-
 „ westelijke doorvaart, kopermijnen enz. en nademaal
 „ eene onderneming van dien aart de aanstelling vor-
 „ derd van iemand bekwaam in het doen van waarne-
 „ mingen ter bepalinge van lengte en breedte, als

B

„ me.

Ik aarzelde geen oogenblik om aan 't verzoek der maatschappij te voldoen, en November daar aan volgen.

„ mede van den afstand en loop der rivieren en der-
 „ zelve dieptens, hebben wij ons oog geslagen op u
 „ (te meer daar men ons te kennen heeft gegeven,
 „ dat gij zelf daar toe wel genegenheid zoude heb-
 „ ben) om u aan 't hoofd dier onderneming te stel-
 „ len en u daar toe den benoodigden bijstand te
 „ verschaffen.

„ Wij hopen derhalven, dat gij gereedelijk dien
 „ post ten onzen dienste aanvaardt en u daadelijk
 „ op reis begeven zult: bij uwe te rug komst zullen
 „ wij niet nalaten uwe daar in betoonde vlijt en de
 „ moeilijkheden, welke gij mogt ondergaan, behoorlijk
 „ te erkennen.

„ 't Heeft onze volkomen goedkeuring, dat gij u
 „ aan boord hebbe begeven van de *Speedwell*, ten
 „ einde de walvischvangst van laatstleden jaar bij te
 „ wonen. — Van herten wenschen wij u gezondheid
 „ en voorspoed in de tegenwoordige onderneming.

„ Wij blijven uwe toegenegen vrienden.

„ RIBJE LAKE, *gedep. Gouv.* — „ JAMES WINTER LAKE.
 „ JOHN ANTHONIJ MERLE. „ HERMAN BERENS.
 „ ROBERT MERRIJ „ JOSEPH SPURRELL.
 „ SAMUEL WEGG. „ JAMES FITZ GERALD.”

De maatschappij had niet zoo haast mijn dagverhaal en kaarten nagezien en doorbladerd, of zij crediteerde mij-

gende, toen *ëenige Indianen* om handel te drijven overkwamen, nam de Heer NORTON, die toen we-

mijne rekening met eene fraije fom; en in de twee eerste artikels van haaren brief aan mij, gedagtekend 18 Malj 1773, drukte zij zich aldus uit:

Aan den heer SAMUEL HEARN.

Mijn Heer!

„ Uw brief van den 18 Augustus gaf ons 't aange-
 „ naam bericht van uwe behoude aankomst aan onze
 „ *Faktorij*. Uw dagboek en de beide kaarten, aan ons
 „ toegezonden, overtuigen ons genoegzaam van uwe
 „ oordeelkundige aanmerkingen.

„ Wij hebben rijpelijk overwogen de groote stand-
 „ vastigheid en vlijt door u betoond in de menigte
 „ ontmoetingen gedurende uwe onderscheide togten.
 „ Wij betuigen u bij dezen onzen hartelijken dank,
 „ en ten einde u blijken te geeven van onze erken-
 „ nis, zijn wij overeengekomen u voor deze diensten
 „ te schenken de fomma van L. . . .”

Een ander blijk dat de maatschappij volkomen was voldaan over mijne verrichtingen op dien togt, benoemden Commisfarijfen eenpariglijk mij tot opperhoofd van 't *Prins van Wallis fort* in den zomer van 1775; en de Heer BABIJE LAKE, die toen ter tijd Gouverneur was, benevens verscheide andere Commisfarijfen ver-ferden mij zoo lang zij leefden met eene geregelde briefwisseling.

weder het bewind had van 't *Prins van Wallis fort*, zoodanige derzelven tot gidzen voor mij aan, als hij meende, dat best geschikt waren tot de bedoelde onderneming; geen derzelven nogthans had aan die-groote rivier geweest. Ik wierd uitgerust en voorzien van al het noodwendige; ik kreeg kruut en lood mede voor twee jaaren. Mijne reisgenoten bestonden in twee bedienden van de maatschappij, in twee zuid Indiaansche huis-wachters (*) en een genoegzaam aantal noord Indianen tot het dragen en voort slepen mijner bagaadje, en om mij op den togt van wild te voorzien. Dan, om nog beter denkbeeld van deze schikking te geeven, zal 't niet onvoegzaam zijn, hier een afschrift medetedeelen van mijnen lastbrief, welke, met eenige daar bij gevoegde aanmerkingen, veel licht zal verspreiden over het volgende dagverhaal, en doen zien, hoe ver aan de bevelen daar in vervat is voldaan geworden; hoe ik op zommige als onnodig geen acht geslagen, en anderen als onmogelijk niet heb kunnen ter uitvoer brengen.

„ BE-

(*) Indiaansche huis-wachters zijn zekere inboorlingen, die onmiddellijk onder de bescherming staan van de bedienden der maatschappij, op de volkplantingen (colonies) hun verblijf houden, en gebruikt worden om voor de faktorij te jagen.

„ BEVELEN en VOORSCHRIFTEN voor
 „ den heer SAMUEL HEARN bij zijn
 „ vertrek op eenen Landtogt naar 't noor-
 „ den, ter breedte van 70 graden, met oeg-
 „ merk om de landstreek der noord-India-
 „ nen te leeren kennen, ten behoeve van
 „ de maatschappij der Hudsons baai in
 „ 't jaar 1769.

Aan den heer SAMUEL HEARN.

„ Mijn heer!

„ Nademaal de edele Maatschappij der *Hudsons*
 „ baai uit het verhaal der Indianen ter kennis is
 „ gekomen, hoe zij met groote waarschijnlijkheid
 „ aanzienlijke voordeelen moge verwagten indien
 „ wij met hunne landstreeken beter bekend waren;
 „ dan wij tot nog toe geweest zijn; en daar de
 „ Maatschappij niets liever verlangt dan die gele-
 „ genheden te omhelzen, welke eene strekking heb-
 „ ben om aan gemelde Maatschappij of de Natie
 „ nut en voordeel toebrengen, hebben zij u verzogt
 „ deze onderneming te besturen, en daar gij u be-
 „ reidwillig toonde dezen tegenwoordigen landtogt
 „ te ondernemen, verzoeken wij u bij dezen, zoo
 „ ras mogelijk uwe reis te aanvaarden met WIL-
 „ LIAM ISBESTER matroos, en THOMAS MER-
 „ RIMAN landman als reisgenoten, die beide ge-
 „ reed zijn u te vergezellen, benevens twee der
 „ zuid Indiaansche huiswagters, die wij bestemd
 „ hebben om u op reis hulp en bijstand te leenen,

„ gelijk kapitein CHAWCHINAHAW, deszelfs
 „ luitenant NABIJAH en zes of agt der beste
 „ noord Indianen, die wij bekomen kunnen, met
 „ een klein gedeelte hunner huisgezinnen u almede
 „ zullen verzellen, ten einde u het noodig onder-
 „ houd te verschaffen, en u en uwe medgezellen
 „ te dienen en bijteftaan zoo veel in hun vermogen
 „ is, als zijnde daar toe van ons bijzonderlijk gelast.
 „ 2. Daar gij en uwe reisgezellen behoorlijk
 „ van al het noodige en met monsters van kleine
 „ koopwaren voorzien en uitgerust zijt, zult gij
 „ deze laatste niet ten handel gebruiken, maar de-
 „ zelve fchenken aan zoodanige ver afgelegene In-
 „ dianen, als gij op uwen weg zult ontmoeten,
 „ met wier opperhoofden gij den calimut des vre-
 „ des (*) zult rooken, ten einde u dezelve tot
 „ vrienden te maken. Gij zult zoo veel mogelijk,
 „ hen afraden elkanderen te beoorlogen, maar hen
 „ aanmoedigen zich toeteleggen peltetijen en andere
 „ artikels te bekomen, waar mede handel te drij-
 „ ven, en voor welke gij hun eene goede betaling
 „ zult beloven van de faktorij der Maatschappij.

„ Wij

(*) De *Calimut*: is eene opgefierde lange pijp, zeer
 in gebruik bij alle de Indianen, die gewoon zijn ta-
 bak te rooken. Dezelve word bijzonderlijk gebruikt
 bij alle plechtigheden. Zij bij 't maken van vrede
 of bij 't verklaren van oorlog, als mede bij alle fees-
 ten, redevoeringen enz.

„ Wij bevelen u zeer ernstig, vriendelijk te ver-
 „ keeren met de inboorlingen, en hun geen reden
 „ tot klagten of afkeerigheid te geven. Ook hebben
 „ wij aan de anderen, die u verzellen, volstrekt
 „ verboden u de minste belediging aantedoën, maar
 „ u alle hulp en bijstand te bieden in alles wat
 „ gij van hen mogt komen te vorderen ten nutte
 „ en voordeele van de onderneming.

„ Indien gij onderweg eenige Indianen mogt aan-
 „ treffen, die, naar het fort reizende, geneigd
 „ zijn mogten om eenig voedsel of kleeding aan
 „ u te verrouwen, maak als dan een beding voor
 „ die goederen, en geef hen een brief mede, in
 „ welken gij elk artikel zult aantekenen, het welk
 „ gij van hun zult hebben overgenomen, en voor
 „ 't welk zij vervolgens den bedongen prijs zullen
 „ betaalt worden. Ook zult gij, volgens de beve-
 „ len der Maatschappij, met mij of met den bewind-
 „ voerder van 't *Prins van Wallis fort*, bijwijlen, wan-
 „ neer de gelegenheid zich daar toe opdoet, briefwis-
 „ seling houden; en daar gij voorzien zijt van mathe-
 „ matische werktuigen, zult gij aan mij of aan het be-
 „ windvoerende opperhoofd verflag doen op welke breed-
 „ te en lengte gij u aan deze of gene zijde bevonden
 „ hebt, als mede over het voornaamste uwer verteli-
 „ tingen, welk verflag vervolgens zal gezonden worden
 „ aan de Maatschappij bij de te huis varende schepen. (*)

„ De
 (*) Daar 'er buiten den 22 Maar van 't jaar 1771,

„ De Indianen, aangesteld om u den weg te
 „ wijzen, zijn gelast u te geleiden naar de
 „ oevers van het land der Athapuscow-Indianen,
 „ alwaar het opperhoofd MATONABBEE u staat
 „ te ontmoeten (*) in de lente van het jaar 1770,
 „ om u te geleiden naar eene rivier bij welke de
 „ Indianen voorgeven overvloed te zijn van koper-
 „ erts,

zich op mijnen togt geene hekwaame gelegenheid aan-
 hood, en niets van aanbelang gedurende dien tijd van
 mijne reis voorviel, vond ik het niet nodig een uitrek-
 zel van mijn dagverhaal aftezenden; ik zond derhalven
 slechts een brief aan den Gouverneur, in welken ik
 hem kennis gaf, op welke breedte en lengte ik mij be-
 vond, en eenig berigt op wat wijze ik van de be-
 boorlingen was bejegend geworden.

(*) Dit zou slechts toevallig hebben kunnen zijn,
 daar toen ter tijd MATONABBEE niet wist, dat deze
 reis beraamt werd, ook had hij geen bevel gekregen
 zich bij mij te voegen op gemelde plaats, en zoo wij
 elkanderen toevallig hadden aangetroffen, zou hij geen-
 zins de reis met mij ondernomen hebben alvorens
 zich naar de faktorij te begeven, en daar een verdrag te
 maken met den Gouverneur: want geen Indianen verkiest
 aan de Engelschen eenigen dienst te bewi zen, zon-
 der te weten wat loon hij er voor zal ontvangen.
 Even zoo, indien ik bij mijne uitreis dien koers genomen
 had, zou dezelve mij eenige mijlen uit mijn weg
 gevoerd hebben. Zie mijnen weg op de kaart in den
 winter van 't jaar 1770, en in de lente van 't jaar 1771.

„ erts, en eene menigte dieren van de bont zoort,
 „ en welke rivier zij zeggen zoo hoog in 't noor-
 „ den gelegen te zijn, dat 'er in 't midden van
 „ den zomer de zon niet ondergaat; ook meenen
 „ de Indianen dat die rivier zich ontlast in eenen
 „ oceaan. Deze rivier, welke door de noord India-
 „ nen *Neetka-san-san-dazey* of de verafgelegen *me-*
 „ *taal-rivier* genaamt word, zult gij tot aan hare
 „ uitwatering nasporen, zoo na mogelijk de breed-
 „ te en lengte daar van bepalen, en met te meer
 „ naauwkeurigheid indien gij dezelve bevaarbaar
 „ mogt vinden en de plaats geschikt om 'er met
 „ eenige veiligheid en tot voordeel van de Maat-
 „ schappij een zetel te vestigen.

„ Geef wel acht welke mijnen 'er om en nabij
 „ de rivier zijn? hoe diep het water aan den mond
 „ der rivier is; hoe ver de boschen van de zee-
 „ kust aflaggen? let op den loop der rivier, op
 „ den aart van den landgrond en wat 'er groeit
 „ of welke voortbrengzels men 'er vind, en laat
 „ uw aandacht gaan over alles wat 'er van eenig
 „ aangelegenheid zou kunnen zijn. Zoo de ri-
 „ vier u voorkomt van eenige nut te kunnen we-
 „ zen, neem 'er an bezit van ten behoeve
 „ van de Maatschappij der *Hudsons baai*, door
 „ uwen naam te beitelten op zommige rotzen, als
 „ mede den dag van 't jaar, maand, enz. (*).

„ Wan-

(*) Ik was met geen gereedschap voorzien om mijn

„ Wanneer gij deze of eenige andere rivier zoekt
 „ natefporen , draag dan zorg dat de Indianen
 „ voorzien zijn van de behoorlijke kanoos ter pei-
 „ linge van de diepte des waters en de kracht van
 „ den stroom enz. Indien gij door eenig onvoorzien
 „ toeval of ramp niet in staat mogt zijn de boven-
 „ gemelde rivier te bereiken , bevelen wij u erns-
 „ tig kennis te nemen van de *Wager-straat* (*)
 „ want

naam in de rotzen te beitelen; maar uit welstaans-
 halven, sneed ik mijn naam en 't jaar getal enz. in
 een stuk plank, het welk tot een schild aan een der
Indianen had gediend. Deze plank plaatste ik tussehen
 a hoop steenen op eene kleine hoogte dicht bij den
 ingang der rivier, aan de zandzijde.

(*) Het kan voorzeker geen kwaad uitvoerige schrif-
 telijke bevelen mede te geven, nogtlans moet men
 erkennen, dat deze beide arrijkels zeer wel hadden
 kunnen achterwegen blijven; want daar MIDDLETON,
 ELLIS noch CRRISTOPHER in staat waren geweest
 deze ingangen ver genoeg op te varen om er eenige
 soort van kruiden, buiten mosch en gras, veel minder
 om er boschen te ontdekken, was het niet waar-
 schijnlijk, dat die strecken, sedert het bezoek dier rei-
 zigers merkkelijk ten besten zouden veranderd zijn om ze
 de moeite waardig te achten er ondernemingen tot verdere
 ontdekkingen te doen, en vooral daar ik op mijne twee-
 de reis gelegenheid had te bewijzen, dat de boschen
 op geene honderde mijlen de zee kust op de hoogte
 van *Chesterfields* ingang naderen. En daar de uithoek
 der

„ want dezelve word bij de laatste ontdekking ge-
 „ steld, te eindigen in kleene rivieren en meiren.
 „ Zie hoe ver de bosfchen van de bevaarbare plaat-
 „ zen dier rivieren zijn afgelegen, en onderzoek
 „ of 'er met eenige geschiktheid een zetel zou kun-
 „ nen gevestigd worden. Zoo gij dezelve daar toe
 „ ongelegen oordeeld, onderzoek dan op dezelfde
 „ wijze *Bakers-meir*, welk meir het hoofd is van
 „ *Bowdens* of *Chesterfields* opening, en doe insgelijks
 „ met alle andere rivieren welke gij zult aantreffen,
 „ en zoo dezelve van nut kunnen zijn neem 'er be-
 „ zit van, als bovengemeld, ten behoeve van de
 „ edele Maatschappij van *Hudsons baai*. Ik zend
 „ u de aftekening van *Bowdens* ingang en van *Wu-*
 „ *gers straat*, om u des te beter denkbeeld te
 „ geven van die plaatzen ingevalle gij daar heen
 „ kome.

„ 4°. Eene andere zaak van aanbelang, welke u
 „ word aanbevoelen is, te ontdekken zoo gij kunt,
 „ 't zij door uwe eige reistogten, 't zij door 't
 „ be-

der noordelijke bosfchen altoos naar 't westen strekt
 moet de afstand van de breedte van *Wagersstraat* mer-
 kelijk toeneemen. Deze streken zijn al lang bezogt
 geweest van de bediendens der maatschappij en liggen
 binnen de bekende palen van derzelve handvest; bij-
 gevolg vorderden zij geen anderen vorm van bezit-
 neming.

„bericht of verflag van de Indianen, of 'er een
„doortocht zij, door dat vaste land. (*)

„De-

(*) Het vaste land van *Amerika* is veel breeder dan verscheide menschen zich verbeelden; zoo als in 't bijzonder *ROBSON*, die meende dat de stille zee slechts eenige weinige dagen reizens van de west-kust van *Hudsons baai* af was. Ondertusfchen verschilt dit zoo veel, dat toen ik op mijnen grootften westelijken afstand was, meer dan vijf honderd mijlen van 't *Prins van Wallis fort*, de Inboorlingen, die mij tot wegwijzers dienden, zeer wel wisten dat verscheide stammen van Indianen ten westen van ons lagen en zij kenden geen einde aan het land in die rigting; ook heb ik geene Indianen, 't zij noordelijke of zuidelijke aangetroffen, die ooit de zee naar 't westen gezien hadden. 't Is indedaad wel bekend aan zulke bedienden van de Maatschappij die bedreven en kundig zijn, dat een uitgebreide en talrijke stam Indianen, *E-arch-shinnews* genaamt, wier landstreek verre ten westen van eenige der zetels van de Maatschappij of van die van *Canada* ligt, handel moeten drijven met de Spanjaarden aan de westzijde van het vaste land, en dat zommige Indianen die voorheen op *York fort* handelden, toen zij met dat volk in oorlog waren, menigmalen zadels, teugels, musketten en veele andere artikels bij het zelve vonden, welke onbetwifbaar van Spaansch maakzel waren. Ik heb verscheide Indianen ontmoet, die zoo verre westwaards geweest hadden, dat zij den top diens wijd uitgestrekten keten van
ber-

„ Deze zaak zoo veel mogelijk opteheldefen kan
 „ van het grootste nut zijn, ten einde in 't ver-
 „ volg alle verdere twijfelingen voortekomen met
 „ betrekking tot een doortogt door de *Hudsons*
 „ *baai* (*) in den westelijken oceaan, zoo als or-
 „ langs aangeduid is geworden door den Amerikaan-
 „ schen reiziger. De bijzondere aanmerkingen, welke
 „ gij deswegens zult maken, zult gij plaatzen in
 „ uw

bergen waren overgetrokken, welke zich van 't noor-
 den naar 't zuiden van 't vaste land van *Amerika* uit-
 strekt. Aan geene zijde dier bergen loopen alle de
 rivieren naar 't westen. Ik moet hier nog bijvoegen,
 dat alle de Indianen, die ik ooit van hunne tochten
 in dit land heb hooren spreken, bestendig zoo ver
 naar 't zuiden gekomen waren, dat zij 'er geen win-
 ter meer gewaar wierden, noch de minste blijk van
 vorst of sneeuw, schoon zij zomtijds agtien maan-
 den, ja zelfs twee jaren op reis waren.

(*) Wat aanbelangt den doortogt op het vaste land
 langs de *Hudsons baai*, - deze is zoo menigmafen ge-
 zocht en nagespeurd, in weerwil van al het gunstige,
 het welk de heer *ELLIS* daar voor opgeeft, en in
 weerwil van de plaats welke dezelve heeft gevonden
 in de harsfenschimmige kaart van den Amerikaanschen
 reiziger, dat het geheel onnodig is daar op eenige
 aanmerkingen te maken. De breedte, op welke ik ge-
 weest ben, moet tot een genoegzaam bewijs strekken
 dat 'er zulk een doortogt niet in wezen is.

„ uw dagverhaal het welk aan de Maatschappij staat
„ gezonden te worden.

„ Indien gij eenig toevoer van kruit, lood, schiet-
„ geweer of van cenig ander artikel mogt benodigt
„ hebben, zult gij enkel eenige vertrouwde India-
„ nen gelieven aftezenden naar het fort, met een
„ brief, meldende de hoeveelheid van elk artikel,
„ en aan die zelfde Indianen een plaats bestemmen-
„ de, waar u weder aantetreffen.

„ Wanneer gij op uwen terugtogt, indien dezel-
„ ve plaats heeft in een goed jaargetijde, nabij eeni-
„ ge haven zijn mogt, welke gemeenlijk van de
„ brigantijn *Charlotta* of van de sloep *Churchill* op
„ derzelver togt naar 't noorden, bezogt word, en
„ gij verkiezen mogt in een dier schepen te rug te
„ keeren, verzoeken wij u bij 't naderen dier ha-
„ vens daaglijks rook te doen opgaan, welchen rook
„ zij met hunnen rook zullen beantwoorden en daar
„ bij trachten u aan boord te krijgen; en daar gij
„ in het jaar 1771 staat wedertekeeren, zullen de
„ schippers dier schepen op dien tijd deswegens bij-
„ zondere bevelen gegeven worden.

„ Het zal steeds aangenaam zijn bij de eerste
„ gelegenheid te vernemen, op welke breedte en
„ lengte gij den leidsman MATONABEE hebt
„ aangetroffen en op welchen afstand hij die plaats van
„ de *Koper-mijn rivier* rekendt, als mede den tijd
„ welke 'er waarschijnlijk vereischt word alvorens gij
„ te rug kunt keeren. Dan in gevalle gemelde
„ leids-

„ leidsman belet wierd u aantetreffen tegens ver-
 „ wagting, moet gij de beste Indianen, die gij
 „ kriegen kundt, tot uwe leidslieden aannemen en
 „ van tijd tot tijd hun getal vermeerderen of ver-
 „ minderen, naar dat gij zulks nodig zult achten
 „ ten voordeele der Maatschappij.

„ Ik eindig dezen met den wensch, dat gij en
 „ uwe reisgezellen bestendige gezondheid genieten
 „ en na eene voorspoedige reize gelukkig en be-
 „ houden mogen te rug keeren! Amen.

MOSES NORTON, gouverneur.

„ Gedagtekend aan 't *Prins van Wallis fort*,
 „ *Churchill rivier, Hudsons baai in Noord*
 „ *Amerika; November 1769.*”

ISBESTER en MERRIMAN, die in mijnen last-
 brief vermeld worden, verzelden mij inderdaad
 mijnen eersten korten togt; maar de Indianen we-
 tende dat zij slechts gemeene lieden waren, handel-
 den hen zoo onverschillig, bijzonder in tijden
 van schaarsheid, dat ik eenigzins vreesde hen van
 gebrek te zullen zien sterven; ik achte derhalven
 mij ten uittersten gelukkig toen ik hen behouden
 aan de faktorij te rug bragt. Dit buitengemeene
 gedrag der Indianen deed mij beuiten op mijne
 twee laatste togten geene Europeanen met mij te
 nemen.

Wat aangaat dat gedeelte van mijnen lastbrief waar
 bij hij aange maant word op den aart des gronds

en

en deszelfs voordbrengzels enz. te letten, moet ik zeggen dat ik overal op mijnen togt, fints mijn vertrek van 't fort, den ganschen zomer door niet dan steenachtige heuvels en dorre vlakten ontmoette alvorens wij aan de bosfchen kwamen; in 't najaat was de grond doorgaans met sneeuw bedekt, zoo dat ik nooit gelegenheid had 'er eenige kleene planten, struiken of heesters te zien, naar 't westen. Maar uit het voorkomen van den tragen en dwergachtigen wasdom der bosfchen enz., (uitgezonderd in de landstreek der Atapuscows) is 'er ongetwijfeld een grooter schaarsheid van gewassen en planten dan aan den noordelijken zetel van de Maatschappij; en naar den oostkant van de bosfchen op de kale vlakten, op de heuvels en in de dalen ontbreekt de groente geheel, uitgezondert het mosch van 't welk de herten bestaan; eenige weinige kreupel-wilgen kruipen tusfchen het mosch door; hier en daar ziet men eenige wish-a-capucca (a) en een weinig schraal gras, maar het laatste is 'er naauwlijks genoeg om ten voedzel te strekken

(a) Waarschijnlijk de *arbutus uva ursi*, of de beeren-bezie, welke in noordelijke, moschrijke en vogtige oorden in menigte groeijen. Een half once van de bladen dier struik van tien tot veertien dagen aan den anderen met hoender soep ingenomen, heeft men dikwijls bevonden een uitmuntend middel te zijn tegen het gravcel. F.

ken aan de ganzen en andere trekvogels; gedurende derzelve kort verblijf in deze strecken, schoon zij altoos een zwervend leven leiden, uitgezonderd als zij broeden of ruijen.

Ingevolge mijne bereidvaardigheid om aan 't verzoek der Maatschappij te voldoen, door 't ondernemen dezer reize, kan men natuurlijk veronderstellen dat alle nodige schikkingen gemaakt werden, om mij te bekwamen alles op eene gemakkelijke wijze aan te tekenen en te boeken, in weerwil der menigvuldige moeilijkheden welke mij onvermijdelijk op dezen togt stonden te bejegenen. Ik maakte een kaart op een groot vel parkement, welke kaart twaalf graden noorder breedte en dertig graden wester lengte inhield, van *Churchill fort* af gerekend, en ik schetste op dezelve de geheele west-kust van de baai maar liet de binnenste deelen in blanco, om op mijnen togt, dagelijks ingevuld te worden. Ik maakte insgelijks losse bladen op een veel grooter schaal voor elken graad breedte en lengte van de groote kaart. Op deze bijzondere bladen stipte ik dagelijks mijnen afgelegden weg en de afstanden, en bragt 'er alle de meiren en rivieren enz. op, welke ik ontmoette, pogende, door de Indianen naauwkeurig te ondervragen, onderrigt te worden van de gemeenschap welke de eene rivier met de andere had, als mede derzelve betrekkingen met de veelvuldige meiren, welke in deze streken gevonden worden, en na dezelve,

als 'er gelegenheid toe was, door waarnemingen juist bepaald te hebben, bragt ik ze over op de groote kaart. Deze en verscheide andere voorbereidingen, om te gemaklijker, spoediger en volkomener mijn dagverhaal en kaart te maken, werden goedgekeurd. Voor mijn eigen persoon had ik weinig gereed te maken, want de aart van lange dagreizen in deze landen te doen, laat niet toe veel voorraad van kleederen met zich te voeren, zoo dat de reiziger verplicht is zich omtrent dat artikel en de mondbehoefkens te verlaten op de landen door welke hij trekt. — Kruit en lood, ijzer gereedschap, een weinig taback, eenige mesfen en andere onontbeerlijke artikels maken zwaarte genoeg uit, om gedragen te worden door iemand, die op een togt uit gaat, welke waarschijnlijk twintig maanden of twee jaren moet duren. Daar dit mijn geval was, nam ik eeniglijk, buiten het gene ik aan mijf had, een hembd, een rok, een broek en iaken voor drie paar Indiaanfche kousfen mede, al het welk benevens een bedlaken den ganschen voorraad mijner reiskleederen uitmaakte.

LAND-

LANDREIS

NAAR DEN

NOORDER-OCEAAN.

EERSTE HOOFDSTUK.

*Verrichtingen sedert mijn vertrek van 't Prins
van Wallis fort op mijnen eersten togt
tot onze terugkomst aldaar.*

*Vertrek van 't fort. — Aankomst aan de rivier Po-
co-ree-kis-co. — Een der noord Indianen loopt weg. —
Trekken over de zeealven rivier, en bewandelen
kale gronden. — Worden verkeerd onderricht wegens
den afstand der boschen. — 't Weder begint zeer
koud te worden; alle mondbehoefstus verbruikt, en
niets te bekomen. — Slaan westwaards af, komen
aan de boschen en dooden drie herten. — Trekken
voord naar 't noord-westen, zien de spooren van het
muskus-rund en van herten, maar dooden 'er gee-
ne. — Onze mondbehoefstus worden schaars. —
Chawchinahaw wil dat wij te rug keeren. —
Noch hij, noch zijn volk brengen iets toe tot ons
onderhoud. — Hij beweegt verscheide Indianen om
weg te loopen. — Hij en al zijn volk verlaten
ons. — Wij beginnen onzen terugtogt naar de fak-*

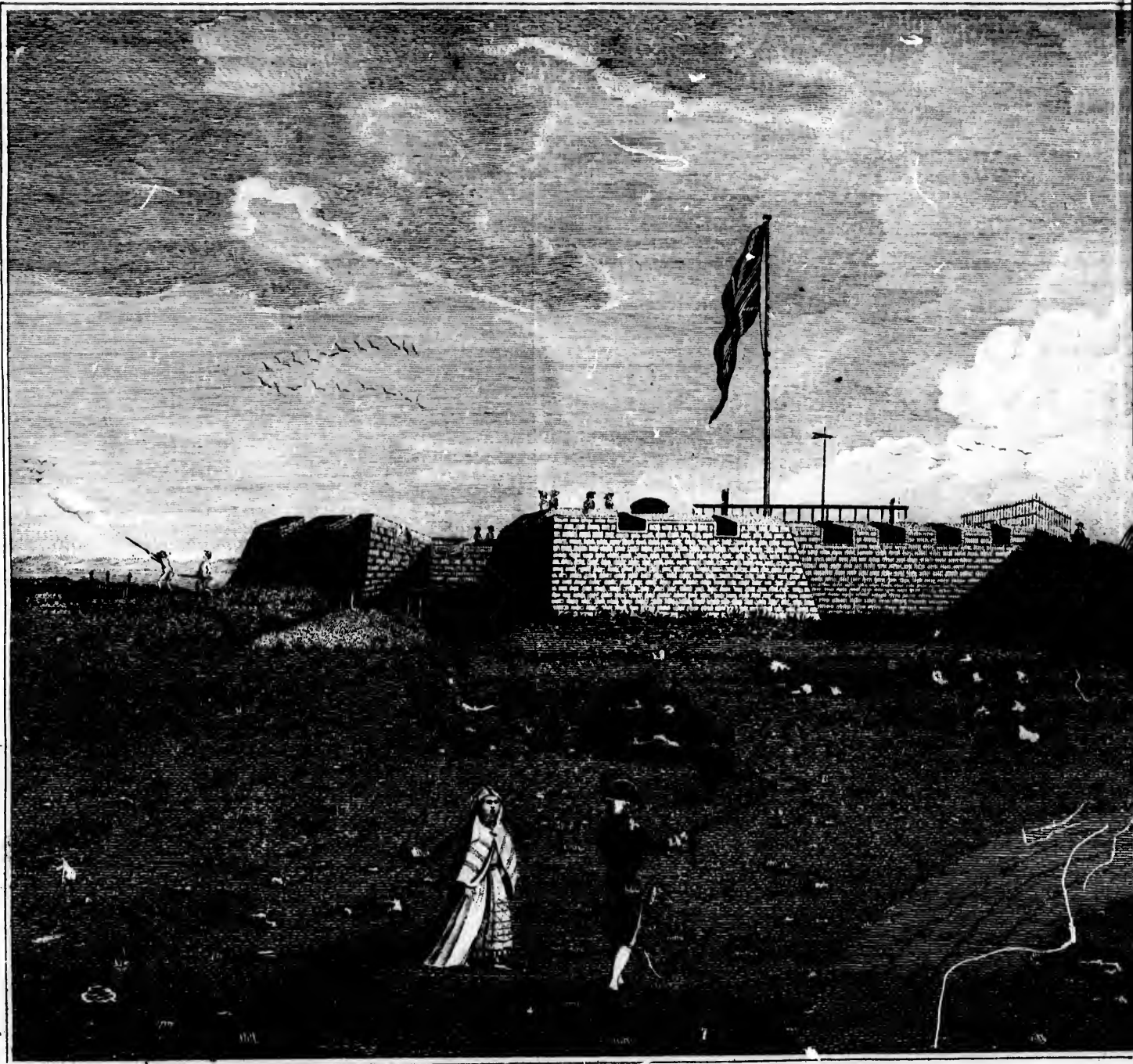

torij; doodden eenige weinige patrijzen, met welke wij voor 't eerst in verscheide dagen ons maal doen. — Schelinerij van een der Indiaansche huiswachters en diens wijf, eene noord Indiaansche vrouw. — Komen aan de zeekalven rivier, doodden twee herten; overvloed van patrijzen. — Ontmoeten een vreemden noord Indiaan, verzellen hem naar zijn tent. — De wijze op welke wij daar ontfangen worden; mijne Indianen helpen eenige beversdooden. — Kervorderen onze reis naar 't fort en komen aldaar te rug.

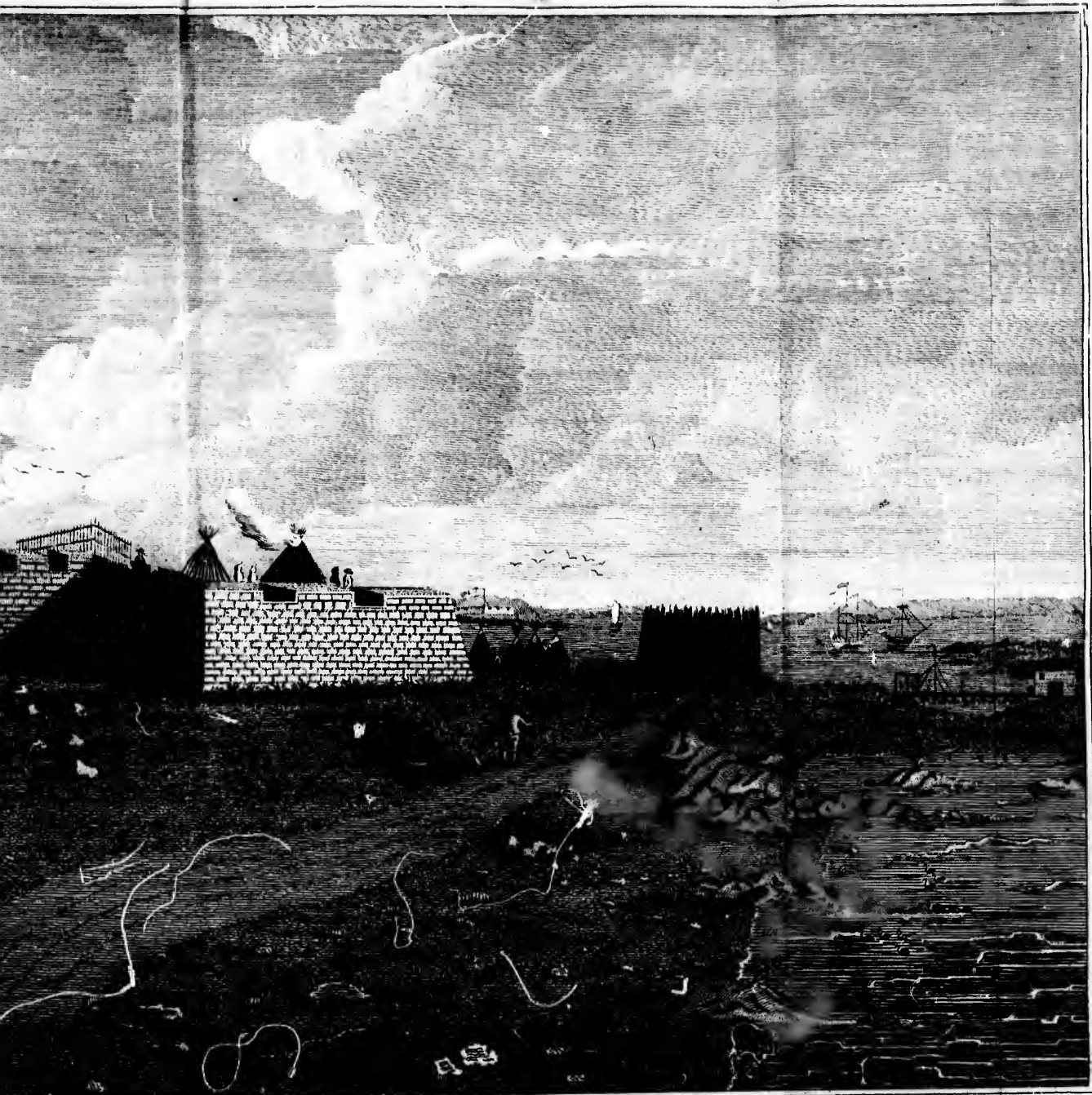
Na alle noodige schikkingen gemaakt te hebben tot mijn vertrek, nam ik op den zesden november van 't jaar zeventien-honderd negen-en-zestig afscheid van den gouverneur en van mijne andere vrienden aan 't *Prins van Wallis fort*, en begon mijner landtogt, wordende met zeven kanonschoten begroet.

Het weder was op dien tijd zeer zacht, waar door 't moeilijk viel de sleden over de sneeuw voorttrekken, en daar alle mijne lieden zwaar beladen waren, konden wij daaglijks maar weinig weg afleggen; evenwel trokken wij den 8 over den noordelijken arm van de *Pocreekisko rivier*, en bragten dien nacht door in een kleen bosch tuschen die rivier en die der zeekalveren. Des nachts ontliiep ons een der noord Indianen, en daar de overige mijner lieden zwaar beladen waren, was ik genoodzaakt de slede te trekken, welke hij had achtergelaten, doch welke evenwel niet zeer zwaar en

LIS,

NOORDWESTLYK GEZICHT VAN 'T FORT PRINS VAN WALL

J. W. van der Schuerp.

VAN WALLIS, IN DE HUDSON'S BAAI, IN NOORD AMERIKA.

r
l
r
v
l
2
A
t
h
w
n
m
re
ne
te
bo
ha
ve
ha
no
in
ko
na
als

en slechts met een gewigt van omtrent zestig ponden beladen was.

Het weer bleef gestadig goed en aangenaam; wij namen onzen weg naar 't west-noord-westen, en trokken des morgens al vroeg over de *Zeealven rivier*. Op dien dag ontmoetten wij verscheide noord Indianen, die naar de faktorij reisden met bont en wildbraad; dewijl wij nu sedert onze afreis van 't fort niet een eenig hert gedoodt hadden, voorzag ik mij met verscheiden stukken hertenvleesch van die vreemden, en gaf hun daar voor in betaling een briefje op den gouverneur, waar mede zij wel te vrede waren.

Toen wij ons aan de noord-westzijde van de *Zeealveren rivier* bevonden, vroeg ik aan den kapitein of 't opperhoofd CHAWCHINAWAW hoe verre hij rekende dat wij nog van de groote boschen af waren, en hoe veel tijd wij waar schijnlijk zouden nodig hebben om daar te komen? Hij verzekerde mij, dat wij in vijf dagen tijd daar konden heen reizen. Dit wakkerde den moed op van mij en mijne reisgezellen, en wij richteden onzen koers west ten noorden en noord-west, daaglijks verwagende de boschen te zullen bereiken, daar men ons gezegt had, alles te kunnen bekomen wat het land opleverd; doch alles, wat hij ons deswegens verhaalt had was zoo ver van de waarheid, dat, wij na nog eens zoo veele dagen voordgereist te hebben, in die rigting niet iets dat naar een bosch geleck konden bemerken; dikwijls evenwel hadden wi naar 't zuid-westen iets gezien dat van verre zich als een bosch vertoonde.

De koude begon nu te nijpen, onze geringe voorraad van Engelsche mondbehoefkens was op en op de kale heuvels, welke wij sedert eenige dagen bewandeldt hadden, was niets hogenaamd te bekomen; dit noodzaakte ons onzen koes meer naar 't westen te richten, en den 19 kwamen wij des avonds aan eenige plekken van laag kreupelhout, daar wij het spoor van verscheide herten zagen en eenige weinige patrizen doodden. De weg, welken wij sedert eenige dagen bereisd hadden, was zoo ruw en steenachtig, dat onze sleden dagelijks braken, en tot overmaat van ramp was het land dor en kaal, zoo dat het niets opleverde om het gebrokene te herstellen; doch de kleine boschen, welke wij thans hier vonden, leverden ons het noodige om alles weder in orde te brengen; ook waren wij nu weder in staat om 's nachts onze tenten optezetten, waar door wij aangenamer gelegerd waren, dan op de kale vlakten, waar wij te voren verscheide nachten hadden doorgebracht, en waar wij ons zeer gelukkig rekenden dun hout genoeg te kunnen sanenrapen om een vuur te maken, terwijl het meestal buiten ons vermogen was, ons tegen het ruwe weder te beschutten anders dan met holen in de sneeuw te graven, welke diep tot op het mosch doorgingen, daar wij ons, in onze mantels gerold, nederlagen, en om welke holen wij aan de windzijde onze sleden plaatsten ten einde beter gedekt te zijn tegen de snerpemde winden.

Den 21 verreisden wij niet; de Indianen gingen toen op de jagt uit, en derzelve vrouwen hakten bijten in 't ijs en vingen een weinig visch, in een
meir

meir, aan welks kant wij onze tenten hadden opgericht. Tegen den avond kwamen de mans te rug met eenig wildbraad van herten die zij gefchoten hadden; dit kwam ons zeer wel te pas, doch wij waren zoo sterk in getal, en de Indianen hebben zulke verbazende magen (3), dat, na een goed maal twee drie, 'er weinig van overbleef. Toen wij de drie herten genuttigd en het noodige aan onze sleden en sneeuw-schoenen hersteld hadden, waar aan wij slechts een dag besteedden, gingen wij weder op reis, en zetten onzen togt verder voort naar 't noord westen en west-noord westen, door kreupelhout van dennen en dwergachtige lorkenboomen, welke men aan de *Hudsons baai* gemeenlijk jeneverbeijen-boomen noemt. Op onzen weg bemerkten wij gedurig het spoor van herten en van verscheide muskus-runderen; (4) mijne ge-

(3) Alle Wilde, Nomadische of zwervende volken houden, wanneer zij op de jacht of bij 't vischen gelukkig geweest zijn, niet op met eten alvorens het laatste stuk genuttigt is. Door dit sterk eten, het welk aan een beschaafden European ongelooftijk voorkomt, zet zich de maag dier menschen ongemeen sterkuut; zij kunnen ook daar en tegen, wanneer het hen aan spijsz mangelt, verbazend lang zonder eten blijven, en dan nog verre togten doen. F.

(4) Muskus-rund, *Bos-moschatus*, L. zoo noemt men een soort van runderen, welke men alleen maar in de hooge noorder breedtes van *Amerika* en *Groenland* aantreft. Deze dieren zijn zoo hoog op de beenen

leiders konden evenwel niet een eenigen 'er van doodden, wij moesten derhalven ons met eenige weinige patrijzen behelpen, welke hier zoo schaars waren, dat wij nauwlijks een halve vogel daags voor iederen man konden bekomen, het welk, aangezien wij in vier-en-twintig uren niets anders te nuttigen hadden, een sober maal uitmaakte.

Omtrent dien tijd bespeurde ik dat kapitein CHAW-CHINAHAW het welgelukken der onderneming niet zeer behartigde; hij schilderde dikwijls de moeilijkheden, welke wij stonden te ondergaan, in de zwartste kleuren af, liet geene gelegenheid voorbij gaan om mij en mijne Europeansche medgezellen te ontmoedigen, en gaf verscheide malen te kennen, hoe zeer hij verlangde dat wij van de reis afzagen en naar de faktorij te rug keerden; doch toen hij vond dat ik beloten had de reis voortzettingen, bediende hij zich van allerlei middelen welke hij meende 't best geschikt te zijn om zijn

oog- als een dambert en van den kop tot de staart omtrent zes voeten lang. Zij zijn zwart van kleur en hebben een witte vlek op den rug. Hun haar is lang en bereikt bijna den grond. Hun vleesch riekt en smaakt sterk naar den muskus, zoo dat de Europeanen het niet dan bij groot gebrek aan andere spijs eten kunnen; en evenwel is het een gezonde kost. DRAZINS matroozen, die aan 't scorbut ziek waren, werden in korten tijd, door 't eten van dat vleesch, hersteld. Men ziet deze runders in kleine kudde van tien tot vijftien stuks, de kale, klippige bergen met een wonderenswaardige vlugheid beklauteren. E.

pogmerk te bereiken; onder anderen bragt hij niets toe tot ons onderhoud, zoo dat wij een geruimen tijd niets hadden om van te leven dan 't gene twee onzer huiswachters of zuid Indianen konden oploopen, en het weinige dat ik en de beide Europeanen konden dooden, het welke te samen op verre na niet toereikende was aan onze behoeftens, dewijl wij daarenboven nog moesten zorgen voor verscheidene vrouwen en kinderen die met ons reisden.

Toen CHAWCHINAHAW vond dat hij door zulk een handelwijze zijn oogmerk niet kon bereiken, en dat wij ons door den honger niet van ons voornemen lieten afbrengen, wist hij ten langer laatsten verscheiden der beste noord Indianen over te halen om ons bij nacht te verlaten; deze namen verscheide zakken met kruit en lood, cenige stukken ijzerwerk, als bijlen, ijsbeitels, vijlen enz., benevens verscheide andere nuttige artikels mede. (5)

Deze sieltery mij ter ooren gekomen zijnde, vroeg ik aan CHAWCHINAHAW de reden van zulk een han-

(5) Ik heb reeds aangemerkt dat de Wilden in Noord Amerika door de lange verkeerung met Europeanen zeer bedorven zijn geworden. De bedriegerijen en wreedheden der kooplieden, hebben de Wilden eindelijk gedwongen den Europeanen, zoo dikwijls zij konden, met gelijke munt te betalen. De Wilden (om hen zoo eens te noemen) zijn van aart goed en oprecht, bereidwillig en gediensfig. Ik zelf heb op mijne reis rondom de wereld, zulks in Nieuw Zeeland, zeer tot mijn genoegen ondervonden. F.

handelwijze; waarop hij antwoordde, niets daar van te weten; maar, zeide hij, daar het dus met de zaak gelegen is, meen ik het onvoorzichtig te zijn verder voort te reizen, en, voegde hij 'er bij, ik benevens alle de overige mijner landslieden gaan een anderen weg inslaan om ons bij de overige vrouwen en huisgezinnen te voegen. Na dus met weinige woorden ons te kennen hebbende gegeven, welken koers wij moesten houden om langs den kortsten weg de *Zeehalven rivier* te bereiken, welke weg hij zeide onze beste te zijn om naar huis te komen, stelde hij en zijn volk mij de meeste dingen weder ter hand, welke hun toevertrouwd waren, pakte hunne eige goederen op en trokken af naar 't zuld-westen, doende de boschen weergalmen van hun schaterend lagchen, latende ons over onzen rampspoedigen toestand nadenken, en bijna twee honderd mijlen verwijderd van 't *Prins van Wallis fort*, alle zwaar beladen en onze krachten en moed meest al uitgeput door honger en vermoeijng.

Hoe ontrustende onze toestand thans ook ware, de omstandigheden beletteden ons nogthans daar aan veel tijd met bedenkingen te spillen; wij belaadden onze sleden zoo goed wij konden, doch waren genoodzaakt eenige zakken met kruit en lood achtertelaten, en begaven ons toen dadelijk op reis naar huis. Wij hadden op dien dag het geluk eenige patrijzen te schieten, welke ons zeer wel te stede kwamen, dewijl wij sedert verscheide dagen niets genuttigt hadden, en in de daad de laatste vijf dagen hadden wij slechts zoo veel patrijs geschoten, dat elk naauwlijks, een half hoen voor zich had,
vee-

veele dagen zelfs hadden wij niets. Terwijl wij aldus gebrek leden, hadden de noord Indianen overvloed; want daar zij altoos vooruit togen, hadden zij tienmaal meer gelegenheid dan wij, om patrijzen, konijnen (6), of eenig ander wild opte doen. Behalven dit voordeel, hadden zij nog veel weite- en havermeel en andere engelsche mondkost, welke zij mij in 't begin van de reis hadden weten te ontfutzen, waar aan een mijner huiswachters of zuidlijke Indianen, MACKACHIJ genaamd, deel had, benevens zijne vrouw, die tot de noord Indianen behoorde, en zich daaglijks in de tenten der noord Indianen ophielden, daar zij rijkelijk met mondkost voorzien werden, terwijl ik, noch iemand van de mijne een enkelen brok hadden, ten minsten hield ik hem grootelijks verdagt, te meer daar in de daad man en vrouw beide in staat waren tot allerlei misdaden hoe afschuwelijk ook.

Den 1 December hadden wij goed aangenaam weder voor den tijd van 't jaar. Wij braken derhalven in den morgen vroeg tijdig op, en kwamen dienzelfden dag nog aan de *Zeekalveren rivier*, langs welke wij verscheide dagen aan den anderen bleeven voorttrekken. Onderweg schoten wij eenige menigte patrijzen, ook zagen wij verscheide herten; maar 't we-

(6) Deze hier genaamde konijnen zijn eigentlijk hazen (*Lepus Americanus* L.) zij hebben naar evenredigheid de achterloopers langer dan onze hazen, ook zijn de punten van hunne lepels graauw. In den winter worden zij geheel grijs, zij woonen hoofdzakelijk in holle boomen, en men vind ze maar alleen in *Noo. d. Amerika*. F.

weder was zoo ongemeen stil, dat de Indianen slechts twee van deze laatste konden schieten. Dit wild was thans zoo menigvuldig geworden, dat alle vrees voor gebrek geheel verdween, en alhoewel wij zwaar beladen waren en daagelijks veel weg afleiden, kregen wij, daar wij zoo goeds moeds waren, allengskens onze krachten weder.

Op onze t'huis reis langs de *Zeealven rivier*, ontmoetten wij een vreemden noord Indiaan, die op de jacht uit was; en schoon hij dien dag niets had opgedaan, nodigde hij ons evenwel vriendelijk naar zijne tent te komen, daar hij, zoo hij voorgaf, overvloed van wildbraad ten mijnen dien-t had; aan de zuidlijke Indianen gaf hij te kennen, dat 'er in de nabuurschap zijner tent twee of drie bever-woningen waren, om welke intenenen hij hunne hulp verzogt, alzoo hij slechts een man en drie vrouwen bij zich in zijne tent had. Alhoewel wij op dien tijd geen gebrek aan mondbehoefstens hadden, namen wij echter zijne uitnodiging aan, en begaven ons met onzen nieuwen leidsman naar de tent, welke hij meende niet meer dan vijf mijlen af te zijn van de plaats, waar wij hem ontmoetten, schoon bij bevinding dezelve ten naasten bij vijftien mijlen van daar was; eerst om middernacht kwamen wij 'er aan. Toen wij niet verre meer van de tent waren, gaven wij, als naar gewoonte, door twee snaphaan schoten onze aannadering te kennen. Bij onze komst aan de deur, kwam de goede man van 't huis naar buiten, reikte ons de hand en verwelkoomde ons in zijne tent, welke nogthans te klein was om ons alie te ontvangen; hij gaf daarom zijne vrouwen bevel de hand te leenen aan 't opstaan van onze tent, in-
mid.

middels verzogt hij mij en zoo veel van mijn volk als zijne woning bergen kon, binnen te treden, daar hi ons op het beste van 't gene hij had, onthaalde: De pijp ging druk rond, en het gesprek viel natuurlijk over het gedrag van CHAWCHINAHAW en deszelfs volk jegens ons; onze gastheer zeide op dit alles: „ Ach! zoo ik daar geweest ware, zou het anders toegegaan hebben.” Daar hij nogthans in weerwil van zijne tegenwoordige gastvrijheid, gewis dezelfde rol zou gespeeld hebben als de anderen, indien hij van de partij geweest hadde.

Ons zelve door een goed avondmaal zeer wel verkwikt hebbende, namen wij voor dien nacht afscheid van onzen hospes en begaven ons naar onze tent ter-ruste, na alvorens duidelijk bemerkt te hebben, dat men ons dit maal niet om niet had gegeven, maar dat men eene rijkelijke vergoeding daar voor van mij verwagte alvorens onze reis te vervorderen.

Vroeg in den morgen van den 6 December hielpen mijne Indianen de hier bovengemelde beverwoningen veroveren; doch daar dezelve klein waren en sommige bevers ontkwamen, werden 'er slechts zes van die dieren gedoodt, welke alle nog dienzelven avond gekookt, en onder de benaming van een leestmaal gretiglijk verflonden werden. Ik kreeg daarenboven nog eenig stukken gedroogd herte-vleesch, welke ten minsten de waarde van twee herten uitmaakten; dan, niettegenstaande ik begreep, alles te zullen moeten betalen, zag ik klaar, dat MACKACHIJ en deszelfs wijf de beste stukken uit den hoop kreegen, en toen ik liet blijken, dat ik zulks bemerkt had, vond ik de vooringenomenheid voor hunne landslieden zoo groot, dat zij liever ver-

kozen een geschenk daar van te maken aan MACKACHIJ, dan hetzelfde aan mij te verkoopen, zelfs tot hooger prijs dan men gemeenlijk in die streken voor het hertenvleesch betaald. Een duidelijk bewijs hoe een inlander, die gebrek aan mondbehoeftens heeft, word voortgetrokken aan eenig Engelschman, die zich op zulk een wijden afstand van de faktorijen der maatschappij mogt bevinden.

Meenende hier tijd genoeg doorgebracht te hebben, gaf ik bevel alles tot mijne verdere afreize gereed te maken; schoon wij aan deze plaats ons rijkelijk van mondbehoeftens tot dagelijks gebruik voorzien hadden, schafte ik mij evenwel nog zoo veel meerdere mondkost aan als genoegzaam was, om ons tot aart het fort ten onderhoud te dienen.

Vroeg in den morgen van den 8 December namen wij het laatste afscheid van onzen hospes en vervolgden onzen reis naar huis. Een der vreemde Indianen verzelde ons, zonder dat ik de rede daar voor kon bedenken; maar kort na onze aankomst aan de faktorij vond ik, dat het oogmerk van zijn medereizen was, betaling te erlangen voor 't vleesch, het welk men, zoo 't schein, om niet had gegeven aan MACKACHIJ, toen wij aan de tent der Indianen waren. — Het weder bleef een geruimen tijd nog zeer goed, doch het was ongemeen koud; wij kwamen zonder verder iet merkwaardigs te ontmoeten, behouden aan 't *Prins van Wallis fort* op den 11 December, met groot leedwezen over onze mislukte onderneming en tot niet weinig verwondering van den gouverneur, die zich zeer veel goeds beloofd en het grootste vertrouwen gesteld had in de kwaamheid en gedrag van CHAWCHINAHAW.

TWEE-

TWEEDE HOOFDSTUK.

Verrichtingen sedert onze aankomst aan de Faktorij, tot aan mijne tweede afreize van daar, en gedurende het eerste gedeelte van mijnen tweeden togt, tot dat ik het ongeluk had de quadrant te breken.

Verrichtingen aan de faktorij. — Aanvang van mijnen tweeden togt. — Aankomst aan de zeekalven rivier. — Menigvuldige herten voor een wyl tijd. — Wijze van vischen onder het ijs. — Zetten onzen vischnetten uit. — Wijze op welke de netten onder 't ijs uitgezet worden. — Voorstel van mijn gids om daar te blijven tot dat de ganzen begonnen te vliegen; zijne reden daar voor aangenomen. — Slaan onze tent op de beste wijze op. — De manier om een winter tent opteslaan. — Overvloed van visch voor eenigen tijd; de visch word schaarscher; hebben groot gebrek aan mondbehoefstens. — De wijze op welke ik mijnen tijd besteedde. — Mijn gids schiet twee herten. — Wij begeven ons naar de plaats daar zij zich ophouden; dooden daar nog meer herten en drie bevers. — Hebben schielijk wederom gebrek aan mond voorraad. Veele Indianen van 't

wes-

westen voegen zich bij ons. — Wij beginnen te verhuizen naar de kale gronden. — Aankomst te She-tan-nee, daar wij veel lijden door gebrek aan levensmiddelen. — De Indianen dooden twee zwanen en drie ganzen. — Overvloed van ganzen en andere trekvogels. — Verlaten She-tan-nee en komen te Beralzone. — Het roer van een mijner medgezellen barst; waar door zijn linkerhand aeerlijk gekwetst wordt. — Wij verlaten Beralzone en komen op de kale gronden, buiten het gezicht van alle boschen. — Werpen onze sleden en sneeuw schoenen weg. — Elk neemt een pak op zijn rug. — Mijn aandeel daar van. — Ondergaan veele ongemakken. — Zijn verscheide dagen zonder spijsze. — De Indianen dooden oude muskus runders, maar zijn door gebrek aan vuur verplicht het vleesch raauw te eeten. — Wederkomst van goed weer; wij maken vuur; uitwerkzels van lang vasten; vertoeven een dag of twee om eenig vleesch in de zon te droogen. — Trekken noordwaards en koipen aan Cathawhachaga daar wij eenige tenten van Indianen vinden. — Een noord opperhoofd Keelchies genaamd onsmoet ons; ik zend een brief bij hem af aan den gouverneur. — Verrichtingen te Cathawhachaga; verlaten die plaatsen blijven noordwaards voorttrekken. — Ontmoeten verscheide Indianen. — Mijn gids niet geneigd verder voortdretrekken; zijn reden daar voor. — Nog veele andere Indianen voegen zich bij ons. — Wij komen aan Doobaunt whoie rivier — Wijze op welke men over de rivier gezet word in de knoos der noord-Indianen. — Men vind in deze strecken geene rivieren, wier strekking van nut kan zijn aan de inboorlingen. — De quadrans en al het bus-

buskruit bijna verloren. — Vinden de quadrant en een gedeelte van 't buskruit weder. — De breedte waargenomen. — De quadrant breekt. — Ik besluit naar de faktorij terug te keeren.

Gedurende mijnen eersten togt en afwezenheid van 't *Prins van Wallis fort*, waren verscheide noord Indianen in grooten nood daar aan gekomen. Men zond hen op de patrijzen jagt uit, ten nutte van ons volk aan 't *fort*. Een dier Indianen, CONNE-QUESE geheten, gaf voor, dicht bij de beruchte rivier geweest te hebben, om welke te vinden ik mijnen tweeden togt stond te onderneemen. De heer NORTON maakte aethalven met hem en nog twee andere noord Indianen een verdrag om mij derwaards te vergezellen; dan, om alle belemmeringen zoo veel mogelijk voortekomen, vond men raadzaam geene vrouwen mede te neemcn (*), ten einde de Indianen voor minder mouden zouden te zorgen hebben. Ik wilde geene Europeanen maar slechts twee huiswagt Indianen met mij nemen, dewijl de noord en zuid Indianen zich maar weinig stoorden aan de bevelen van ROBESTER en MERRIMAN op mijne eerste reize, voor al in tijden van schaarsheid, waarom ik toen vast voornam, mij in 't vervolg door geen

(*) Dit was een voortfel van den gouverneur, schoon hij zeer wel wist, dat wij de hulp der vrouwen niet konden ontbeeren, want deze trekken gemeenlijk de vrachtsleden, bereiden de vellen, welke tot kleederen moeten dienen, zetten de tenten op, maaken vuur enz.

geen hunner te laten verzellen, schoon ISBESTER zeer graag dezen togt scheen te willen mede doen, voor welken hi zeer geschikt was, als gehard zijnde tegen alle vernoeienisten en ongemakken. MERRIMAN had zoodanigen afkeer van deze reizen, dat hij, in stede van mij zijnen dienst voor dezen tweeden togt aanrebielen, GOD dankte, behouden onder zijne vrienden te rug te zijn gekomen, want voor zijne wederkomst aan de faktorij, had hij eene zware verkoudheid opgedaan.

Mijn besluit deswegens genomen zijnde en eindelijk het getal bepaald hebbende der Indianen, die ons zouden verzellen, werden wij op nieuw uitgerust met eenen goeden voorraad van schietgeweer, buskruit, lood en zoo veele andere nuttige artikels als wij gevoeglijk konden mede voeren, benevens eenige weinige monsters van ligte koopwaren ten geschenke, als voren, aan de Indianen.

Mijn lastbrief behelsde thans niet anders dan een bevel, om zoo spoedig mogelijk mij op reis te begeven, en ten opzichte van den togt gedroeg men zich aan de onderrichtingen, welke men mij den 6 November 1769 had mede gegeven.

Alles nu gereed zijnde tot ons vertrek, ving ik mijnen tweeden togt aan op den 23 Februarij, vergezeld van drie noord-Indianen en twee huiswagters of zuid-Indianen. MACRACHY belette ik evenwel mede te gaan, schoon hij een voortreffelijk jager was, maar hij had op mijne vorige reis te duidelijke blijken gegeven van een looze guit te zijn, om hem andermaal met mij te neemen.

De sneeuw lag bij mijne afreize zoo hoog op de wallen van 't fort, dat het kanon zelfs daar door bedekt

dekt was; anderzins zou de gouverneur niet hebben nagelaten mij bij mijn afreizen te begroeten; gelijk te voren; dan daar die eerbewijzingen met geen mogelijkheid eenig nut aan mijne onderneming konden toebrengen, kon ik dezelve zeer wel ontbeeren; te meer, daar de gouverneur, de officiers en 't volk te samen mij verëerden met drie hoezee's!

Toen wij de faktorij verlieten, rigten wij onzen koers ten naasten bij als op onze vorige reis, tot dat wij de *zeekalven rivier* bereikten; doch in stede van die over te trekken en ons op de kale gronden te begeven, gelijk te voren, volgden wij den loop der rivier, uitgezonderd aan twee onderscheide plaatsen; daar de bogt te zuidelijk liep, zoo dat wij bij 't overtrekken van twee uittekende hocken lands, welke elk slechts eene breedte van vijf of zes mijlen gaans hadden, wij ten minsten een onweg van twintig mijlen telkens vermijdden en evenwel aan dezelve de rivier wederkwamen.

Het weer was in den beginne zob ruw en ongestadig, dat wij dikwijls genoodzaakt waren, twee of drie nachten op een zelfde plaats te blijven. Daar en tegen waren de herten in de eerste agt of tien dagen zoo menigvuldig, dat de Indianen 'er zoo veele schoten als wij tot ons onderhoud nodig hadden; doch wij waren te zwaar beladen om met mogelijkheid veel van derzelve vleesch mede te voeren, het welk nogthans slecht voor ons uitviel; want dezen voorraad misfende, leden wij schielijk gebrek, wanneer wij 't ongeluk hadden in drie of vier dagen geen wild te dooden; wij begaven ons evenwel zelden met een lege maag ter ruste, tot op den agtten maag, toen wij des morgens

agt mijlen voortrokken en het overige van den dag met jagen doorbragten, zonder iets op te doen of een eenigen patrijs te schieten, zelfs ontdekten wij geen spoor van eenig hert; 'er bleef ons derhalven niet eens de hoop over om den volgenden dag gelukkiger te zullen zijn. In dien toestand maakten wij ons vischgerei gerceed om te hengelen, dewijl onze tent geplaatst was aan den kant van een meir, het welk tot de *Zeekalven rivier* behoorde, en door deszelfs ligging ons eenen goeden vangst schieen te beloven.

Vroeg in den morgen van den 9 namen wij onze tent af en begaven ons omtrent vijf mijlen verder westwaards op naar eene plaats op het meir, welke ons toefcheen betel geschikt te zijn tot de vischerij, dan die aan welke wij ons den avond te voren hadden nedergezet. Zoo haast wij daar gekomen waren, hielden zommige zich bezig met bijten in 't ijs te hakken, terwijl andere de tent opzetteden en brandhout verzamelden enz, waar na, want het was nog vroeg in den morgen, zommige ter jacht uitgingen en tegen den avond te rug kwamen met een stekelvarken, terwijl zij, die zich aan 't vischen gezet hadden, verscheide forellen vingen, welke ons een goed avondmaal verschaften en ook iets tot een ontbijt voor den volgenden morgen overlieten.

Het vischen tuschen het ijs in den winter vereischt geene andere moeite dan eenige ronde bijten van een tot twee voeten middellijns te hakken, een lijn en hoek, met aas daar aan, in die gaten te werpen en 't water gestadig in beweging te houden, niet alleen om 't schielijk toevriezen

te

te beletten, maar om tevens den visch te lokken, dewijl men heeft waargenomen dat de visch in deze oorden spoediger het aas zal vatten waar 't water in beweging is, dan waar het aas stil in 't water blijft hangen.

Des anderen daags morgens vroeg begaven wij ons wederom aan 't vischen, doch den ganschen voormiddag doorgebracht hebbende zonder iets op te doen van aanbelang, namen wij onze tent af en zetteden dezelve omtrent agt mijlen verder naar 't westen weder op het zelfde meir op, daar wij op nieuw ijsbijten maakten om te vischen. en nog dien avond vingen wij verscheide schoone snoeken. Den volgenden dag trokken wij omtrent vijf mijlen westelijker op langs eene kleene rivier, daar wij onze tent opzetteden, en toen wij onze netten hadden geplaatst, vingen wij dien dag verscheide schoone vischen, bijzonderlijk snoek, forellen, wit-visch en een groover soort van visch, in *Hudsons baai* bekend bij den naam van *Masihj* (?). deze laatste word met den hoek gevangen, en de beste tijd daar toe is de nacht, voor al als die zeer duister is.

Om een net onder 't ijs uittezetten, dient men voor al het zelve eerst op het ijs uitteleggen, ten einde de lengte te bepalen welke het onder 't ijs zal beslaan; dit gedaan zijnde worden verscheide ronde bijten in 't ijs gehakt op tien of twaalf voeten afstand van den anderen, en zoo veel in ge-

(?) Deze is onze kwabbe of puit-aal, (de *gadus lota*, L.) F.

getal als genoegzaam zijn om het net in dezelfde lengte uittezetten. Vervolgens word 'er een touw onder het ijs doorgebracht door middel van een langen stok, welke door twee gevorkte stokjes gemakkelijk bestuurd, of van 't eene gat naar 't andere gefchoven word onder het ijs tot aan de laatste bijt. De lange stok word als dan van onder het ijs gehaalt en de beide einden van de lijn wel verzekerd. Het net, aan 't eene einde van de lijn vast gemaakt zijnde, word onder het ijs doorgehaalt, men bind een zwaren steen aan elk der beneden hoeken van 't net, om daar door het zelve uitgestrekt te houden en te beletten dat het door den stroom van onder den grond niet opgedreven worde. De Europeanen, in *Huifons baai* gevestigd, volgen meest al deze wijze van vifchen, schoon met meerder moeite en omflag; de Indianen daarentegen houden de bovengemelde wijze voor genoegzaam.

Om een net, aldus uitgezet, optehalen, worden de eind-bijten slechts open gelaten; men viert de lijn aan het eene einde en haalt dezelve in aan het andere; de visch word uit het net genomen en het net vervolgens geplaatst als voren.

Daar deze plaats bij aanhoudenheid een goeden voorraad van visch scheen te leveren, deed mijn leidsman mij het voorstel hier te verwijlen, tot dat de ganzen zouden beginnen te vliegen, het welk in deze noordelijke streken zelden voor half mej is. — De reden, welke hij 'er voor gaf, scheen gegrond. „ Het weder, zeide hij, is „ thans te bar om de kale vlaktenz overtrekken, „ en de boschen strekken zoo zeer naar 't westen, „ dat wij, om in derzelver luyte te blijven, te

„ ver

„ ver naar 't west-zuid-westen zouden komen, 't welk
„ geheel buiten onzen weg is; maar blijven wij
„ hier tot dat de koude ons beelaat over de kale
„ vlakten noordwaards op te trekken, als dan kun-
„ nen wij in eene maand meer weg afleggen, dan
„ zoo wij den ganschen winter langs den zoom der
„ boschen bleeven voord reizen.”

Deze reden kwam mij zeer juist voor, en dewijl het niet veel moeite kon kosten om ons voor een tijd hier nedertezetten, gaf ik mijne volkome toestemming. Wij gingen derhalven aan 't werk en deden ons best de tent zoo stevig en gemakkelijk te maken en tegen de felle koude te beschutten, als de omstandigheden en de middelen, welke wij daar toe konden bekomen, gehengden.

Om eene Indiaansche tent wel te plaatzen in den winter, moet men voor al omzien naar eene vlakke en drooge plek gronds; ten dien einde peilt men met een langen, stevigen en met ijzer beslagen stok den grond door de sneeuw heen, zoo wijd als men tot het plaatzen van de tent nodig heeft, als dan word de sneeuw kringswijze tot op het mosch weggeruimd, en wanneer men langer dan een nacht of twee op zulk een plaats meend te verblijven, word het mosch afgeplagt, dewijl het droog zijnde ligt in den brand geraakt, 't welk dikwijls vrij wat zorg en belemmering veroorzaakt aan de inboorlingen; vervolgens brengt men zoo veele staken bij één als tot de grootte of ruimte van het tentdoek nodig zijn; deze staken worden kringswijze in den grond gestoken, zoo dat derzelve toppen te samen komen, slechts een rond gat in den top openlatende om den rook van 't vuur te lozen. Het tentdoek word

als dan om die staken gespannen aan de weer-zijde, zoo dat de beide einden, welke altoos onder den wind uitkomen, over elkanderen slaan en tot deur van de tent strekken. Deze wijze van een tent opgerigten heeft enkel plaats wanneer de Indianen dagelijks van woonplaats veranderen; want zoo zij voornemens zijn ergens een wyl tijds te blijven, maken zij de deur altoos tegen 't zuiden.

Het tent-doek bestaat gemeenlijk uit dunne elands-huiden door de Indianen bereid, en gelijkt in gedaante naar een omgekeerden vaijer, zoo dat wanneer de grootste omtrek het benedenste gedeelte der staken omvangt, het smalste altoos wijd genoeg is om den top te dekken, buiten het gat, 't welk om den rook uit en het licht door te laten, voorbedaglijk word opgehouden.

Het vuur word altoos midden op den vloer gestookt, en de overige grond, of het binnenste van de tent met kleene denne takken bestroot, diend tot zit en ligplaats; om den buiten kant van de tent plaatst men eene menigte toppen en takken van dennen, tegen welken men de sneeuw ophoopt, het welk veel tot de warmte van de tent toebrengt.

De standplaats van onze tent was regt aangenaam, vooral gedurende een lente-verblijf; de grond daar van was enigzins verheven en leverde een ruim uitzigt over een groot meir, welks oevers omringd waren met een aantal verschillende boomen, als popelieren, dennen, lorken en berken, welke op sommige plaatzen heerlijk afdaken bij verscheide heuvels, welker besneeuwde toppen boven de hoogste boomen uitkwamen. Omtrent twee honderd schreden van de tent was een waterval, welke bij de
koud-

Koudste winters nooit bevroor. Aan den voet van dezen waterval, welke zich in het gemelde meir ontlast, was een uitgestrekte open waterplas ten naasten bij een mijl lang, aan welks rand wij onze vischnetten uitzetten, zoo dat wij dezelve uit onze tent konden gadeslaan.

Het overige van deze maand verliep zord dat 'er iets van aanbelaug voorviel, bekwaam om onze rust te stooren; met onze vischnetten vingen wij daaglijks visch geroeg tot ons onderhoud, en de Indianen bezaten te veel wijsbegeerte om zich buiten dit veel moeite te geven; want in al dien tijd was 'er niet één die naar een patrijs of ander wild uitzag om tens verandering van spijs te bekomen. (8)

Daar men mischien zal denken dat ik mij hier ijslijk moest verveelen, vind ik gevoeglijk ter dezer plaatze te melden, welke mijne bezigheden waren. Eerstelijk verzuimde ik geene gunstige gelegenheid om waartenemen op welke breedte wij ons bevonden, en ik berekende dat deze plaats gelegen was op 58°, 46', 30'' noorder-breedte en op 5°, 57' wester-lengte van 't *Prins van Wallis fort*; vervolgens verbeterde ik mijne laatste berekeningen, schreef mijn dagboek bij en vulde mijne kaart aan tot aan de plaats daar wij gelegerd waren. Ik vervaardigde verscheide vallen en ving eenige marters, ook maak-

te

(8) Werkeloosheid of traagheid is een karakter-trek van alle woeste volken. Zoo lang zij overvloed van mondkost, onteven welke, hebben, denken zij 'er niet aan zich verandering van spijs te verschaffen. F.

te ik, om kruit en lood te sparen, veele strikken voor patrijzen. De vallen voor de marters waren zeer eenvoudig zamengesteld en bestonden enkel uit eenige houtblokken, welke, op 't minste aanraken van 't lokaas, gemaklik nedervielen; wierd het dier 'er niet door gedood, het bleef 'er toch gevangen onschuldig, tot dat het bevroor of door den jager, die de ronde deed, werd opgenomen (9). De wijze, op welke de patrijzen verstrikt worden, was even eenvoudig; eenige kleene heggen langs een kreek geplaatst, of eenige lage heggen, welke in een reghoek uitliepen naar de zijde eens eilands, waar wilgen groeiden, bij welke deze dieren zich gaarne ophouden, maakten al het werk uit; men had slechts eenige openingen in die heggen te laten, om tot 'een' doorgang aan de patrijzen te strekken, in elk dezer openingen wierd een strik gestelt, waar in zij zich schielijk verwarden, wanneer zij hun voedsel tusschen de wilgen wilden zoeken, gelijk zij gewoon zijn; in deze strikken blijven zij gevangen tot dat men hen ophaalt, en op deze eenvoudige wijze hebben ik menigmaalen in eenen dag van drie tot tien patrijzen gevangen, welke mij geene andere moeite kost-

(9) Julst op dezelfde wijze vangen de Rusfen en Siberische volken de marters en sabels. Zulke vallen zijn zoo ligt gereed en eenvoudig, dat men dezelve in meer dan één land heeft aangetroffen. Kleene dieren, die kostbaar bont leveren, te schieten, zou de vellen te veel benadeelen door de bloedige vlakken, en de gaten welke de hagel 'er in zou maken. F.

kosten, dan 'smorgens en 's avonds de ronde om de heggen te doen (10).

Ik heb hier boven gezegt, dat onze rust door niets van aanbelang gestoord werd. Maar den eersten April was voor ons een dag van ongeluk, dewijl wij geen eenigen visch met onze netten konden vangen. Eenige dagen te voren hadden wij, 't is waar, menigen goeden trek gedaan en overvloed van visch bekommen, dan onze geleiders, als ware Indianen, begaven zich zeldzaam ter ruste, zonder alle mondkost, welke zich in de tent bevond, verörberd te hebben. Daar ons derhalven niets was overgebleven en in de netten niets gevangen wierd, moesten wij onze toe-

(10) De knoppen of toekomstige bloezem-bladen van verscheide soorten van wilgen in *Noord Amerika*, zija bijzonder in de landstreeken om de *Hudsons baai*, gedurende den winter, het gellefd voedzel der patrijzen. Bij groote koude, vliegen zij niet gaarne, maar loopen liever, bijzonderlijk wanneer de sneeuw eenigzins hard is geworden en een korst heeft, zoo dat zij 'er niet doorzakken kunnen. Om dan aan een andere plaats van een digt bewassen wilgenbosch te komen, loopen zij den bulten kant langs. De jagers steeken takken van wilgen diep in de sneeuw en maken van die takken een soort van digte en ondoorkomelijke heggen, waar door de patrijzen genoodzaakt zija een omweg te nemen. Hier en daar worden in die heggen openingen gelaten, en in die openingen strikken geplaatst, gemaakt van de lange haairen van het muskusrund. F.

toevlugt nemen tot lijn en hoek; maar daar mede waren wij even ongelukkig, wij konden den ganschen dag niet een eenigen visch beet krijgen. Deze fenelijke verandering van toestand maakte indruk op een mijner relsgezellen, hij begon om zijn roer te denken, 't welk hij ten naasten bij een maand lang niet had aangeraakt, en maakte het thans gereed, om 'er mede uitgegaan.

Des anderen daags morgens was alles reeds vroeg in beweging. Mijn wegwijzer CONNE-QUESE, begaf zich op de jagt, de overige bleven bij huis om te vischen, doch konden met hun allen nog zoo veel niet vangen als twee mannen tot een avondmaal zouden nodig hebben gehad. In stede dat zulks de Indianen vlijtiger zoude gemaakt hebben, maakte het hen loomer; want naauwlijks gaven zij zich de moeite naar de netten om te zien, hoewel dezelve slechts twee of drie honderd roeden ver van de tent af waren.

Mijn wegwijzer, een vast, sterk man, en een uitmuntend jager, die sinds verscheide jaren gevon was voor een groot huisgezin te zorgen, schein de wakkerste van al mijn volk te zijn; hij trok verscheide dagen achter den anderen vlijtig ter jagt en keerde zelden naar de tent te rug dan bij den duister, terwijl zij, die bij de tent bleven, hunnen meesten tijd doorbragten met rooken en slapen.

Er verliepen verscheide dagen, zonder dat onze behoefte toestand verbeterde, tot op den 10 April, toen mijn wegwijzer langer dan naar gewoonte uitbleef, 't geer ons deed gissen, dat hij eenige vreemden moest ontmoet of eenig hert of ander wild gezien hebben, door 't welk hij was opgehouden. Wij
be-

begaven ons derhalven ter ruste, hebbende de vorige drie dagen weinig anders genuttigd, dan een pijp tabak en een dronk waters; de patrijzen wren zelfs zoo schaars geworden, dat 'er niet een meer te bekomen was; de sterke dooi had dezelve alle naar de kale gronden gedreven. — Tot onze grootte vreugde nogthans keerde onze jager om middernacht weder, met zich brengende, het bloed en eenige stukken van twee herten, welke hij gedood had. Deze onverwagte voorspoed deed onze slapers schielijk ontwaken; in een oogenblik was elk bezig, de een met een grooten ketel op 't vuur te plaatzen in denwelken men soep kookte van 't bloed, vet en van aan reepen gesneden stukjes hertenvleesch. Deze kost, welke zij altoos voor wat lekkers houden, was zulks in onzen toestand toen ter tijd meer dan ooit.

Na dit verkwikkend maal, begaf ieder zich weder ter ruste; en men stond vroeg in den morgen weder op, om gesamentlijk naar de plaats te gaan, waar de herten lagen. Daar wij meenden niet lang uitteblijven; lieten wij de tent met al onze bagaasje gerust staan. Ter plaatze gekomen zijnde, waar wij wezen moesten, togen zommige terstond aan 't oprichten van een hut van jonge pijnboomen; andere wilden de herten, togen ter jagt, en keerden in den namiddag te rug met twee herten, welken zij gedood hadden.

Veele achtereenvolgende dagen werden nu enkel doorgebracht met sinullen en vreten; de indianen schooten nog vijf herten en doodden drie schoone bevers; doch toen wij eindelijk hier geen herten noch bevers meer te zien kregen, besloten wij naar onze tent te rug te keeren met de stukken en brok-

ken-

ken, welke van 't geschoten wild nog over bleven.

Het vleesch van de herten, schoon deze niet van de grootste foort waren, zou met mate gebruikt, ons klein getal, het welk slechts in zes menschen bestond, gedurende eenigen tijd tot een genoegzaam voedzel hebben kunnen verstrekken; maar mijne reismakkers, even als de andere Indianen, hielden nacht en dag niet op met vreten en smullen, zoo lang 'er een stuk van overig was; en zij waren al dien tijd zoo onbedagt, dat zij zich in 't geheel niet meer aan de netten lieten gelegen zijn, zoo dat menige schoone visch, in 't wand verward, bedierf, en wij twaalf of veertien dagen daar na, ten naasten bij even zeer gebrek aan mondkost hadden als te voren.

Terwijl wij zoo lang hier werkeloos bleven ver-
 wijlen, had SAW-SOP-O-KISHAC, gemeenlijk
 SOSSOP geheten, de voornaamste mijner zuid-India-
 nen, het ongeluk zich, bij 't vellen van een berken
 boom, van welks hout hij lepels, tafelborden en
 ander huisraad maakte, zodanig aan het been te
 kwetzen, dat hij geheel buiten staat was te gaan,
 en de andere zuid Indiaan, schoon veel jonger, was
 zoo loom, dat ik geen anderen dienst van hem had,
 dan het slepen van een gedeelte mijner bagaadje en
 het opeten van een gedeelte der mondkost, welke
 mij bezorgt was door den vlijtigsten van mijne reis-
 makkers.

Op den 22 April, vroeg in den morgen; zagen wij
 eene groote bende Indianen naar den kant van 't
 zuidwesten op het groote meir, aan welks oever on-
 ze tent stond. Bij hunne aankomst aldaar, bevonden
 wij, dat zij de vrouwen en huisgezinnen uitmaakten

van

van de noord Indiaanfche ganzen jagers, die zich naar 't *Prins van Wallis fort* ter jagt begeven hadden; deze vrouwen waren bestemt naar de kale gronden, waar zij hare mannen en bloedverwanten moesten afwagten, die na 't eindigen van dien jagt-tijd, van 't *fort* stonden wedertekeeren.

Mijn gids of wegwijzer had reeds eenige dagen te voren beloten om op te breken naar de kale gronden; wij namen derhalven onze tent af, pakten onze goederen bij een en trokken oostwaards langs denzelfden weg, dien wij gekomen waren; doch *Sosop* was zoo kreupel, dat men hem op eene stede moest zetten; ik had evenwel niet veel moeite twee Indianen, die zich den 24 bij ons gevoerd hadden, overtehalen hem te trekken, deze sloegen nu denzelfden weg met ons in om hem dienst te bewijzen.

Na twee dagen reizens kwamen wij aan dat gedeelte van de *Zeekalven rivier*, het welk *Sho-tan-noe* genaamd wordt, hier zetten wij onze tent op en onze netten uit, voornemens daar te blijven tot dat de ganzen zouden beginnen te vliegen. Alhoewel wij reeds verscheide zwanen en eenige ganzen gezien hadden, welke naar 't noorden trokken, duurde het tot den 13 Meij, alvorens wij 'er eenige van konden schieten. Op dien dag evenwel schoten de Indianen twee zwanen en drie ganzen. Deze kwamen ons wel te stede in onzen nood, welke toen ter tijd groot was, alzoo wij sints vijf of zes dagen enkel van veen-bezien (11) geleefd hadden, welke wij plukten aan de hooge drooge kanten, daar de sneeuw reeds gefinolten was; want alhoewel wij

(11) *Vaccinium*, thans *Schellera oxycoccus*. Linn. Gmel.

onze vischnetten uitzetten aan die plaats, welke ons daar toe 't geschiktst voorkwam, en hoek en lijn gebruikten, daar wij een goeden vangst verwagten, vingen wij in eene gansche week niet boven drie kleene vischen. Veele Indianen, die zich op den 24 April bij ons gevoegd hadden, bleven eenigen tijd bij ons, en schoon ik wel wist, dat zij overvloed van winter voorraad en veel gedroogd vleech bij zich hadden en 't hun bekend was, dat wij hongere leden, deelden zij evenwel niets daar van mede aan mij noch aan mijne zuid-Indianen, maar in 't heimelijke staken zij onzen noordſchen wegwijzer veel mondkost toe.

Den 19 Meij waren de zwanen, ganzen, eendvogels, meeuwen en andere trekvogels zoo menigvuldig, dat wij alle dagen 'er zoo veele van doodden als wij tot ons onderhoud behoeften; om onze krachten te herstellen en ons zelve na een zoo lang vasten een weinig te verkwamen, bleven wij de reis naar de kale gronden voordzetten. Sossop was thans ook volkomen genezen van zijne wonde, en alles begon eene gunstige gedaante aantenemen; ons gezelschap was thans tot twaalf personen aangegroeit door de bijkomst van eene vrouw van een mijner wegwijzers, en door vijf anderen, die ik had aangenomen, om onze bagaadje te slepen of te dragen, dewijl ik zeer wel wist, dat het jaargetijde schielijk een einde zoude maken aan het gebruik der sleden.

Het dooide thans zoo sterk, dat de wegen in of langs de boschen niet bruikbaar waren; wij bleven onzen weg houden aan de noordzijde van de *Zeekeiven rivier*, en zestien mijlen verder voortgetrokken zijnde, kwamen wij aan eene kleene rivier,

en

en aan een keten van rivieren, welke daar mede gemeenschap had, en welke rivieren meest alle naar 't noorden strekken.

Het weder was voor eenigen tijd aanmerkelijk fraai en aangenaam. Wild gevogelte van allerlei soort was 'er in eene ongelooflijke menigte; wij bleven onze strek houden noordwaards op, langs de gemelde rivier en de meiren, welke 'er gemeenschap mede hebben, tot den 1 Junij, wanneer wij aan eene plaats kwamen, *Beralzone* geheten. Op onzen togt daar heen schoten wij twee herten en vier ganzen, welke wij volstrekt nodig hadden. Een mijner reismakkers had hier het ongeluk zijn hand deerlijk te kwetzen door 't barsten van zijn snaphaan, maar dewijl 'er geen gebeente gebroken was, verbond ik de wond, en met behulp van eenige druppels geele *basilicum* (12) enz., welke ik bij mij had, kreeg hij schielijk het gebruik zijner hand weder, en bevond zich zelve in weinig tijd buiten gevaar.

Te *Beralzone* hielden wij ons eenige dagen op, om hertenvleesch en eenige ganzen te droogen, en vervolgens over de kale gronden onzen weg naar 't noorden; want toen wij deze plaats verlieten, verloren wij de boschen uit het gezicht.

De sneeuw was toen zoo week, dat wij moeite hadden met onze sneeuw schoenen te gaan, en schoon op zommige plaatzen de grond ontbloot was van sneeuw, waren 'er weder andere plekken daar de sneeuw zoo hoog op een gejaagt was, dat wij met
gee-

(12) Een zalf, welke ook *Tetrapharmakon* genaam word. F.

geene mogelijkheid de sneeuw-schoenen konden ontbeeren. Op den 6 Junij was de dooi zoo algemeen en de sneeuw zoo sterk gesmolten, dat onze sneeuw-schoenen ons meer tot last dan tot dienst waren, wij wierpen derhalven eenparig dezelve weg. Tot den 10 waren de sleden ons van nut, voor al als wij meiren en poelen op het ijs moesten overtrekken, doch die manier van reizen begon thans gevaarlijk te worden, uit hoofde van den sterken dooi; wij besloten daarom de sleden te laten varen, en ieder zijn pak op zijn rug te neemen.

Dit vond ik vrij lastiger dan het voordduwen of trekken van eene siede in den winter, vooral daar mijn aandeel, in het gene ik te dragen had, bestond in de volgende artikels; te weten, de quadrant met deszelfs voestuk, een doos met boeken en papieren enz., een landkompas, een groote zak, waar in mijn plunje; bij dit alles, een bijl, mesfen, beitels en allerlei kleene artikels tot geschenken voor de Inboorlingen. Het wanschikkelijke van mijnen last, gevoegt bij deszelfs zwaarte van over de zestig ponden, en de buitengewoone warmte van het weder maakte mij het gaan zoo moeilijk, dat ik nooit iet dergelijks ondervonden had; en 't gene den last daar van nog merkelyk vermeerderde, was de slechte weg en de woeste plaatzen, daar wij 'snachts moesten blijven liggen, blootgesteld bij gebrek aan behoorlijke tenten, aan de uiterste gestrengheid van 't weder (13). De tent, welke wij bij ons hadden, was
niet

(13) Men kan zich ligt een begrip van 't weder, in de landen aan de *Hudsons Baai* gelegen, maken, wanneer men bedenkt, dat 'er nog op den 10 Junij, slechts elf
be-

niet alleen te groot en ongeschikt tot onzen dienst op kale gronden, daar wij geene staken konden bekomen, maar wij waren gedwongen geweest 'er lappen uit te snijden tot schoenen, ook droeg ieder zijn eigen pak. Mijn leidsman gedroeg zich bij die gelegenheid niet leusch en vriendelijk jegens mij, daar hij mij noch mijne zuid Indianen voor af waarschuwde te zorgen voor tenten op de kale gronden, wij zouden anderzins ons zelve voorzien hebben van de benodigde staken, alvorens de boschen te verlaten. Hij zelf had die wel mede genomen voor zich en zijne vrouw, zelfs had hij, bij het verdeelen van het kleed der groote tent, zorg gedragen, een lap daar van voor zich te verkrijgen, groot genoeg, om hem tot eene volkome kleene tent te dienen, tot welke hij mij noch mijne zuid Indianen ooit verzogt het hoofd in te steken.

Behalven het ongemak van dag en nacht in de open lucht bloot gesteld te zijn aan allerlei weder, leden wij nog gebrek aan mondbehoefsten, en als wij al eens een stuk wild opdeden, gebeurde het dikwijls, dat wij geen hout hadden, om vuur te maken, zoo dat wij gedwongen waren, het vleesch raauw te eeten, en 't gene in den beginne, vooral als

dagen voor den aanvang van den zomer, alle de rivieren zoodanig met ijs bezet waren, dat het zelve menschen en kleene sleden met een last van zestig ponden kon dragen. En evenwel wonen in deze barre landstreekten nog menschen, zelfs houden 'er zich Europeanen vrijwillig op, enkel om winst, of om 'er eenen voordelligen handel te drijven! F.

als wij niet dan visch hadden, mij en mijne zuld Indianen maar weinig smaakte (14).

In weerwil dezer menigvuldige en samenlopende moeilijkheden en ongemakken bleven wij gezond en heten den moed niet zakken; terwijl mijn wegwijzer, die niet ligt iets van zijnen mondkost mededeelde, vooral als 'er schaarsheid heerschte, ons telkens de sterkste verzekeringen deedt, dat wij wel haast in eenen oord zouden komen, welke niet alleen ons overvloed van levensmiddelen zou verschaffen, maar waar wij ook andere Indianen zouden aantreffen, die bereidwillig onze pakken zouden dragen. Deze verzekering strekte natuurlijk ons eenigzins ten troost; want op dien tijd was 't gewigt van onze pakken zoo zwaar geworden, dat, wanneer de voorzienigheid het een of ander wild onder ons bereik bragt, wij niet boven twee dagen levensvoorraad daarvan konden mededragen, het welk ook wel de voornaamste

(14) Eenige kleene visch soorten niet ongelijk den spiering, smelt, anjovis enz. worden op *Tahiti* en op andere zuld Eilanden rasuw geëten, en zijn, zoo als ik bij bevinding weet, in zout of in zeewater gedoopt niet onsmakelijk, ook niet ongezond; maar veele dagen achter een van zulke spijsen te moeten leven, nog maar schaars 'er van voorzien te zijn, en 'er allerlei vermoeljenissen bij te moeten uitstaan, is inderdaad geene geringe zwaarigheid. Evenwel laat de mensch het zich welgevallen, als hij slechts hopen mag op betere tijden. Waarlijk dit is een raadzels, door den schrandersten PSYCHOLOGIST, (zielkundige) nimmer optelosen. F.

ste reden was, dat wij zoo dikwijls gebrek hadden.

Van den 20 tot den 23 lagen wij dagelijks bij de twintig mijlen af, zonder eenig ander levens onderhoud dan een pijp tabak en een dronk water, indien wij daar trek toe hadden. Patrijzen en meeuwen, welke eenigen tijd te voren, zich in zulk eene menigte hadden laten zien en gemakkelijk door ons geschoten wierden, waren thans zoo schaars en schuw geworden, dat wij zelden 'er een eenige van konden opdoen; en wat de zwanen, ganzen enz. betreft, deze waren naar 't noorden vertrokken om te broeden en te ruijen.

Den 23 begaven wij ons des morgens vroeg, als naar gewoonte, weder op reis; maar nauwelijks hadden wij zeven of agt mijlen afgelegd, of wij zagen drie muskus-runderen, welke aan den kant van een kleen meir stonden te grazen. De Indianen gingen terstond 'er op af, en dewijl zommige hunner eivaren jagers waren, werden die dieren schielijk gedood. Dit was ongetwijfeld een groot geluk; maar tot ons groot leedwezen, alvorens een 'er van te kunnen villen, werden wij overvallen van zulk eenen verschrikkelijken regen, welke ons niet oeliet vuur te maken, schoon dit anders zeer gemakkelijk is te doen bij goed weêr; ook ontbrak het ons aan hout, zijnde wij ten naasten bij honderd mijlen van de boschen af. Dit was niet zeer troostelijk voor een volk, het welk gedurende vier of vijf dagen gevestigd had. Nood nogthans kent geen wet, en daar wij te voren reeds raauw vleesch hadden leeren eten, waren wij thans zoo afkeerig niet van zulk een onthaal, schoon ik, noch mijne Indianen 'er

zoo veel smaak in konden krijgen, als wij gehad hadden in 't rauwe hertenvleesch en in den rauwen ysch; want het vleesch van het muskus-rund is niet alleen grof en taai, maar heeft een sterken smaak van muskus, waarom het rauw zeer onaangenaam is, schoon het zich anders, wanneer men het wel gekookt heeft, tamelijk goed laat eten (15). Het weer bleef zoo aanmerkelijk slecht, verzeld van regen, sneeuw en hagel, en onze behoeften waren zoo groot, dat wij, toen het weder eenigzins toeliet vuur te maken, ten naasten bij een geheel buffel rauw genuttigt hadden.

Alhoewel ik alle mijne wijsbegeerte voor den dag haalde, moet ik bekennen, dat de moed mij begon te ontzinken. Indedaad onze andere onheilen werden grootelijks verzwaart door 't slechte weder, 't welk niet alleen koud, maar gedurende drie dagen zoobar en nat was, dat ik geen droogen draad aan mij lijf had. Toen het weder ten goede veranderde, maakten wij vuur, zoo als ik reeds zeide, en na het droogen mijner kleederen scheen alles als voren

we-

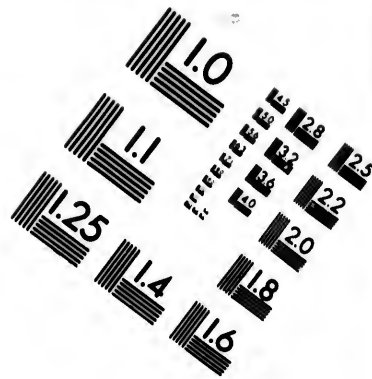
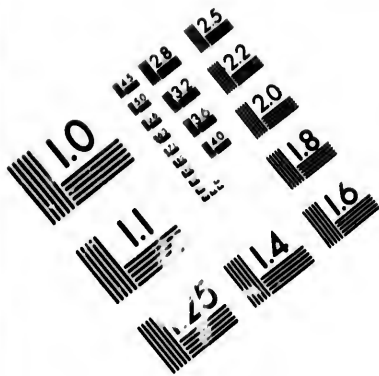
(15) Honger! wat leert die niet eten! Zelfs rauw vleesch van het muskus-rund, het welk schoon wel toebereid, niets minder dan smakelijk is. De meeste menschen, die in beschaafde landen, onder het bewind van verstandige overheden wonen, hebben nog nooit regt ondervonden wat waren honger is; want het gene wij in *Europa* honger noemen, is slechts een levendiger en scherper graagte of appetijt, welke niet eens een begrip geeft van het onbeschrijfelijk lijden door gebrek aan spijsz veroorzaakt. F.

weder zijn gang te gaan, schoon niet te bestig voor ons, doch ik poogde, gelijk een zeeman, na den storm, al het voorleden leed te vergeten.

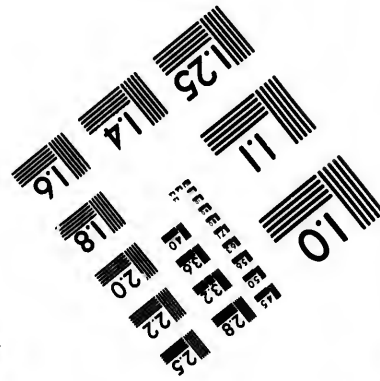
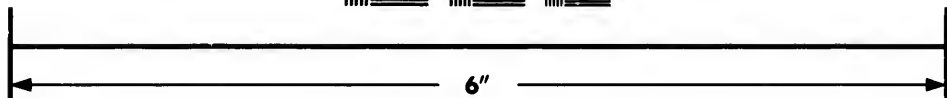
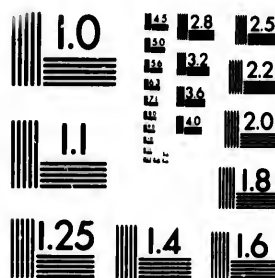
Geen onzer natuurlijke behoeftens, dorst uitgezondert, zijn zoo prangende en moeilijk uittestaan dan honger; en in een zwervend leven gelijk ik leidde, word het lijden nog verzwaart, door de onzekerheid van deszelfs during, en door de twijfelachtigheid der middelen tot welke men zijn toevlucht zal nemen om zich te redden, zoo wel als door de beweging en moeite, welke men ten dien einde moet ondergaan, en door de te leurstellingen op welke maar al te dikwijls onze best beraamde ontwerpen en krachtdadigste of stoutste pogingen uitloopen. De honger verzwakt niet alleen het lichaam maar beneemt ons den moed, hoe gaarne wij ook ons zelve zouden opbeuren. De maag, daar en boven, verliest door eene langdurige onthouding een gedeelte van hare verduwingskracht, welke zij niet dan met eene smertelijke gewaarwording herneemt. — Ik heb op dezen togt dikwijls de vreeslijke uitwerkzels van dit onheil ondervonden, en ben meer dan eens door honger en vermoeidheid tot zulk eenen zwakken staat gebragt geweest, dat wanneer de Voorzienigheid ons weder eenige spijs bezorgde, mijne maag naauwlijks in staat was om zonder pijn meer dan twee of drie oncen voedzel te kunnen verdragen. Bij zulke gelegenheden zijn de natuurlijke ontlastingen voor de eerste maal niet minder smertelijk, en zij, die nooit in het geval geweest zijn, kunnen zich geen denkbeeld maken van de hevige en verschrikkelijke pijnen welke dezelve verzellen.

**IMAGE EVALUATION
TEST TARGET (MT-3)**

**Photographic
Sciences
Corporation**

23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14590
(716) 472-4503

2.5
2.8
3.2
3.6
4.0
4.5
5.0
5.6
6.3
7.1
8.0
9.0
10.0
11.2
12.5
14.0
16.0
18.0
20.0
22.5
25.0
28.0
31.5
36.0
40.0
45.0
50.0
56.0
63.0
71.0
80.0
90.0
100.0

10
11
12.5
14
16
18
20
22.5
25
28
31.5
36
40
45
50
56
63
71
80
90
100

Om breedvoerig alles te melden wat ons van 't begin onzer-reize iederen dag bejegende, zou eene verveelende herhaling zijn van bijna dezelfde ontmoetingen en bedrijven. In weinige woorden zal ik 'er een genoegzaam denkbeeld van geven, met aantemerkten, dat wij of overvloed hadden en smulden, of gebrek en honger leden. Zomtijds hadden wij te veel, zelden genoeg, bijwijlen te weinig en dikwijls niet met al. Ik zal hier nog maar bijvoegen, dat wij verscheide malen twee geheele dagen en nachten **gevast hebben**; twee malen meer dan drie dagen, **en eens**, toen wij te *She-tan-nee* waren, ten naasten bij zeven dagen, gedurende welken tijd wij geen mond vol eeten proefden, buiten eenige weinige veen-beziën, water, schrapzel van oud leder en geroosterde beenderen. Bij deze dringende gelegenheden heb ik dikwijls de Indianen derzelve kleer-bondel zien doorhuffelen, welke meestal bestond uit vellen, en bij zich zelven zien overleggen, welke stukken zij het best konden ontberen. Zomtijds werd 'er een lap van een oud en half verrot herten-vel, en zomtijds een paar oude schoenen opgeofferd om den woedenden honger te verzachten. Het verhaal van zulk een ongewoon gebrek en het daar uit ontstane ongemak zal misschien in *Europa* weinig geloof vinden; zij nogthans die met de geschiedenis van *Hudsons baai* bekend zijn, en iets weten van de elenden en 't gebrek het welk de inboorlingen der daar om heen liggende strecken dikwijls ondergaan, zullen dezelve beschouwen als iets dat tot het daaglijks leven der Indianen behoort, die zelfs dikwijls door den

den nood gedwongen worden mall'anderen te eten. (16)

't Is het algemeen gevoelen der zuid Indianen, dat wanneer eenige hunner stammen door nood gedwon-

(16) Ik heb voor heen, in mijne waarnemingen over de aardrijkskunde enz. (bladz. 313—418 van de Nederduitsche vertaling) beweerd, dat woede en eene uiterste wraak iemand konden aanzetten het vleesch zijns evenmenschs te eten; maar thans moet ik toestemmen dat ook de nood hem tot die barbaarsheid kan vervoeren. Dit getuigen de berigten van HEARNE en het voorbeeld van den herder, die eerst uit nood een jong mensch versloeg en deszelfs vleesch at, daar na ook andere menschen doodde om dat het menschen-vleesch hem wel smaakte. — Wraskzucht en hongersnood hebben even veel deel aan den oorsprong van menschen te eten, het welk vervolgens bij verscheide nasien gewoonte werd. De ridder PINTO, thans staats-secretaris te *Lisabon*, heeft, volgens een door hem aan mij medegedeeld bericht, in de provincie van *Matogrosso* in *Brazilië*, waar hij gouverneur was, eene vrouw gesproken, welke zica nog in haren hoogen ouderdom zeer levendig herinnerde hoe lekker zij, in hare jeugd, van menschen-vleesch geëeten had. In het afgrijzen, het welk de overige Indianen tegen den armen Indiaan *WAPOO*s lieten blijken, vind ik tot mijn blijdschap een spoor van den eerbied, welke zelfs de ruwe Wilden voor de menscheit en voor de heilige en onschendbare rechten van dezelve hebben. F.

dwongen worden menschen-vleesch te eten, zij dermaten op het zelve verlekken, dat een vreemde zijn leven niet veilig onder hen kan rekenen. En schoon men zeer wel weet, dat zij zich nooit schuldig maken aan zulk eene verschrikkelijke daad, dan wanneer de uiterste nood hen daar toe dwingt, worden nogthans de genen, die menschen-vleesch geeten hebben, niet alleen geschuwtd, maar zoo algemeen verfoeit, dat geen Indiaan met hun onder een zelfde tent zal huizen, ja dikwijls zelfs worden zij op eene hemelijke wijze van kant geholpen. — Ik heb verscheide dier rampzaligen gezien, die schoon ze in achting en aanzien waren geweest, voor dat de honger hen tot die daad dreef, daarna zodanig veracht en ontweken wierden, dat zich nooit een lachje in hun gezicht vertoonde: eene diepe neerflchtigheid heerschte op hun gelaat, terwijl hunne oogen duideljk te kennen gaven wat 'er in hun hart omging, en scheenen te vragen: „waarom veracht gij mij wegens mijn ongeval? mischien zal de nood eerlang u tot dezelfde daad drijven!”

In de lente van 't jaar 1775, toen ik *Cumberland-huis* bouwde, kwam een Indiaan, wiens naam was WAPOOS, aan dien zetel, op een rijd dat 'er vijftien tenten aan die plaats waren. Zij beschouwden hem zeer naauwkeurig en bevonden dat hij alleen van zoo ver heen kwam zonder roer of schietgerei. — Hier uit maakten zij op, dat hij onderweg iemand moest ontmoet en geëood hebben, en hun vermoeden werd des te sterker, dewijl hij een zak met mondkost, welke hij met zich had gebragt, zorgvuldig voor hen in den top van een hoogen denneboom had verborgen.

De-

Dewijl hij een vreemdeling was, noodigde ik hem binnen, alhoewel ik zag dat hij niets bij zich te koop had; inmiddels ik met hem sprak, vonden eenige Indiaansche vrouwen zijn zak uit, dien zij doorsnuffelden, en zij meenden 'er een stuk menschen-vleesch in te ontdekken; het was des enkel door de tuschenkomst van eenige voornamen Indianen, die minder bekrompen dagten dan de anderen, dat dit arme schepzel zijn leven bleef behouden; want verscheide mans hadden hunne geweeren reeds gereed en geladen, andere hunne bogen en pijlen bij de hand, zelfs de vrouwen hadden zich meester gemaakt van de bijlen om dit arme schepzel te vermoorden, om geene andere reden dan dat hij omtrent twee honderd mijlen ver, alleen was komen reizen zonder wapenen om zich met dezelve onderweg van het noodige te voorzien.

Daar wij wegens den last, welke wij bij aanhoudenheid te torschen hadden, niet in staat waren veel leefstocht met ons te voeren, besloten wij hier een dag of twee te blijven om ons te verkwikken en eenige weinige stukken vleesch in de zon te droogen, waar door het zich gemaklijk laat dragen en altoos voor 't gebruik gereed is. Op den 26, toen al het vleesch, 't welk van het muskusrund was overgebleven, behoorlijk gedroogt en geschikt was om mede genomen te worden, zetteden wij onze reis voort naar 't noorden en kwamen op den 30 junij aan eene kleine rivier, *Cathawhachaga* geheten, welke zich ontlast in een groot meer het welk den naam draagt van *Tath-hyed-whoie*, of *wit-sneeuw-meir*. Hier vonden wij verscheide tenten van noord Indianen, die zich aldaar eenigen tijd

tijd hadden bezig gehouden met herten te lansfen in hunne kanoos, bij 't overtrekken van gemelde rivier. Ook troffen wij alhier een noord Indiaansch opperhoofd of kapitein aan, KEELSHIES geheten, met eenige zijner lieden, die naar 't *Prins van Wallis fort* reisden met allerlei bont en andere koopwaren. Toen KEELSHIES het oogmerk mijner reize vernam, bood hij mij gereedlijk zijn dienst aan om alles van de faktorij te gaan halen wat ik benodigt mogte hebben; en alhoewel wij toen ter tijd op de noorderbreedte van $63^{\circ} 4'$, en op $7^{\circ} 12'$ westerlengte van *Churchill* waren, beloofde hij, tegen 't begin van den winter bij ons te zullen weder zijn. Op dit aanbod zag ik de artikels eens na welke mij nog overig bleven, en ik bevond dat een weinig buskruit, hagel, tabac en eenige weinige messen ons waarschijnlijk te stade zouden komen, alvorens onze rels te voleinden. Ik besloot derhalven hem een brief mede te geven aan den gouverneur van 't *Prins van Wallis fort*, dien ik bericht gaf van mijne omstandigheden en verzogt mij met brenger te laten toekomen, eene zekere hoeveelheid van bovengemelde artikels; waarop KEELSHIES met zijne lieden zich nog dien zelfden dag op reis begaf naar de faktorij.

Cathawhachaga was de eenigē rivier, welke wij, sedert het ontdoijen van 't ijs, gezien hadden, en welke wij niet konden doorwaaden. Wij hadden geene kanoos bij ons en moesten ons derhalven door de vreemde Indianen laten overzetten. Toen wij aan de noord-zijde van de rivier kwamen, waar de Indianen zich ophielden, sloeg mijn leidsman mij voor, aldaar eenigen tijd te blijven om eenig vleesch,

vleesch, 't welk wij mede wilden nemen, te beuken en te droogen; ik gaf 'er gereedelijk mijne toestemming toe. Wij zetteden vervolgens onze vischnetten uit, en vongen eene meenigte schoone vischen, zoodanige als tittimog of zeelt (*Salmo lavaretus* L.), barbeelen (*Cyprinus barbatus*) enz.

De herten, welke gedurende ons verblijf aldaar, de *Cathawhachaga* overtrokken, waren op lange na zoo menigvuldig niet als wij verwacht hadden, en konden maar even aan onze tegenswoordige behoeften voldoen; zoo dat na vruchtloos verscheide dagen daar vertoeft te hebben, wij ons gereed maakten te verhuizen; wij vertrokken dienvolgens den 6 julij, schoon wij op dien tijd zoo veel mondkost van ons eigen niet konden bij een brengen als wij tot een avondmaal nodig hadden. Gedurende ons verblijf aldaar, hadden wij iederen dag zoo veel vleesch en visch opgedaan als strekken kon tot ons daaglijks onderhoud; dan, daar wij lin hope leefden van beter te zullen slagen, waren wij 'er niet spaarzaam mede geweest.

Alvorens *Cathawhachaga* te verlaten deed ik verscheide waarnemingen ter berekening der breedte op welke wij waren, en ik bevond dat de plaats gelegen was op 63° 4' noorderbreedte. Ik schreef alhier mijn dagboek bij, en vulde mijne kaart aan tot op dien tijd. Alles was nu gereed tot ons vertrek; mijn leidsman gaf mij te kennen dat wij binnen weinige dagen een kano volstrekt noodig zouden hebben, om daar mede over zommige onwaadbare rivieren gezet te kunnen worden, welke wij niet konden vermijden. Dit bewoog mij zulk een vaartuig te koop voor den geringen prijs van een

enkel mes, het welk niet boven een stuiver waardig was. Doch de reden daar van was, dat de Indiaan, van wien ik het kocht, die kano niet langer nodig had en blijde was zich van dezelve tot dien prijs te kunnen ontdoen; want had hij geweten dat wij die volstrekt niet konden ontberen; zou hij gewis 'er niet minder voor gevraagd hebben dan de waarde van ten minsten tien bevervellen.

Dewijl deze kano den last vermeerderde van 't gene wij te dragen hadden, vond ik mij genoodzaakt een anderen Indiaan aantenemen, en wij waren toen gelukkig genoeg 'er een aantetrefsen, die blijde was met dezen diefst, en wiens lot noot beter was geweest dan dat van een lastdier. Aldus in 't bezit van eene kano, en meester van den man om dien te torschen, verlieten wij *Cashawhachaga* zoo als ik reeds zeide, den 6 julij, vervolgden onze weg noord ten westen en noord-noord-west, en legerden ons dien avond aan den kant van eene kleene baai van het *wisse sneeuw meer*, daar wij hengelden en verscheide schoone forellen vingen, zommige van welken niet minder dan veertien of zestien ponden weegden. In den nacht begon het sterk te regenen, waar mede het drie dagen aanhield; maar op den negenden julij klaarde de lucht op, en de zon zich toen in haare kracht vertoonende, droogden wij onze kleederen en vervorderden onzen togt noordwaards. Tegen den avond begon het op nieuw zoo fel te regenen, dat wij moeite hadden ons buskruit en onze boeken droog te houden.

Op den zeventienden zagen wij veele muskusrunders, van welke de Indianen 'er verscheide doodden

den; wij beslooten derhalven aldaar een dag of drie te blijven, om eenig vleesch, welk wij mede wilden nemen te stampen en te droogen. (*) Het vleesch van eenig dier aldus bereid is niet alleen een hartig voedzel maar altoos gereed tot gebruik en tevens gemakkelijk om te dragen. (17) In de meeste ommestreeken van *Hudsons baai* is zulks bekend bij den naam van *the-w-hagon*, maar bij de noord Indianen word het *achees* geheten.

Zoo veel gedroogd vleesch bereid hebbende als wij geschikt met ons konden nemen, trokken wij al verder noordwaards en lieten bij onze afreis zeer veel vleesch achter, het welk wij noch nuttigen noch mede voeren konden. Dit was de eerste keef niet dat wij zoo veel vleesch achterlieten, en hoe overdadig zulks moge schijnen, is dit een algemeen gebruik onder alle de Indiaansche stammen. Den 23 ontmoetten wij verscheide vreemden, bij wie wij ons voegden en die wij helpen in te vervolgen van herten enz., welke thans zoo menigvuldig waren, dat wij 'er daaglijks genoeg van vingen tot ons onderhoud; ook doodden wij te dik-

wijls

(*) Dit geschied aldus; de magere stukken van het vleesch worden in dunne reepen gesneden, in de zolf of bij een zacht vuur gedroogd, voorts tusschen twee steenen gebeukt of vermaald tot een grof poeder.

(17) Lieden die voorheen onder de Wilden in *Noord Amerika* reisden, hebben mij verhaalt dat zulk gedroogd en tot poeder gestampt vleesch zeer voedsaam en ook zeer smakelijk is. F.

wijls 'er velen van, enkel om de tong, het merg en het vet. (18)

Na eenigen tijd ons bij deze Indianen opgehouden te hebben, begon ik te bemerken dat mijn wegwijzer scheen te aarzelen verder voortteerizen, en dat hij zijn tent dan eens vooruit, dan eens achterwaards, dan eens ver van ons af, dan weder dicht bij ons plaatste, gelijk de overige Indianen. Toen ik hem de reden daar van vraagde, zeide hij mij; dat het jaar te ver verlopen zijnde om de *Kopermijn rivier* te bereken, hij het raadamer vond, den winter bij zommige Indianen, die toen bij ons waren, door te brengen, en dat 'er geen vrees was of wij zouden die rivier vroeg in den zomer van 't jaar 1771 bereiken; daar ik hier niets tegen wist in te brengen, moest ik met zijn voorstel genoeg nemen; wij bleven des in gezelschap van de andere Indianen westwaards voorttrekken; weinige dagen daar na, voegden zich veele andere vreemden van verscheidene oorden bij ons, zoo dat wij op den 30 julij te samen meer dan

(18) Voor deze zoo onbezonne vernieling, door de noord Amerikanen aangeregt, is slechts eene reden te geven; 'er heerscht namentlijk bij hen een vooroordeel, dat hoe meer wild zij dooden, te sterker het zich vermeerderen en te gelukkiger in het toekomende de jagt zijn zal. De ondervinding nogthans moest hun het tegendeel bewezen hebben, en evenwel blijven zij bij dat gevoelen. Mischien brengt de zucht om van hunne landslieden voor goede jagers gehouden te worden, veel toe tot deze nuttelooze vernieling! F.

dan zeventig tenten uitmaakten; tot welke niet minder dan zes-honderd personen behoorden. Indedaad onze legerplaats maakte des nachts de vertooning van eene kleene stad; en 's morgens als wij begonnen op te breken, scheen de grond in eeren wijden omvang te weemelen van mannen; vrouwen; kinderen en honden. Schoon het land geheel kaal was en niets voortbragt dan wifh-a-capucca (*) en mosch, waren 'er de herten nogthans zoo talrijk, dat de Indianen 'er niet alleen zoo veele doodden als onze aanzienlijke bende nodig had, maar dikwijls veel meer, enkel om de huiden, het merg en het vet; het overige lieten zij leggen om te verrotten of om verslonden te worden van wolven, vossen en andere roofdieren.

Op onzen weg naar 't westen troffen wij verscheidene rivieren aan, welke schoon klein en van geen aanbelang, nogthans te diep waren om doorwaad te kunnen worden, bijzonderlijk *Doo-baunt rivier.* (**)

Bij

(*) Wifh-a-capucca is de naam door de Inboorlingen gegeven aan een plant, welke door het geheele land, het welk aan de *Hudsons baai* grenst, gevonden word; een streekzel daar van word door alle de Europeanen, in dat land gevestigd, als thé gebruikt. Zie *Forsters aant. No. 2 hier boven.*

(**) Deze rivier, zoo wel als de anderen, welke dien naam verdienen, en door mij gedurende dat gedeelte mijnes landtochts overgetrokken wierden, loopt oost en noord-oost, alle hadden volkomen zoot water en hielden visch in, welke nooit in zout water gevonden word.

Bij deze gelegenheid maakten wij gebruik van onze kano, welke slechts van de gemeene grootte, te klein was om meer dan twee personen te gelijk over te voeren, een van welken altoos plat en geheel uitgestrekt in dezelve moest liggen, terwijl de andere op zijne hurken zittende met den schopriem de kano voortstuwde. Deze wijze van zich over de rivieren te laten zetten, hoe verveelend en langzaam, is de beste welke dit arm volk weet uitdenken; want somtijds zijn zij genoodzaakt hunne kano's 150 en 200 mijlen ver te dragen, zonder ze al dien tijd nodig te hebben; maar zomtijds kunnen zij zonder dezelve geen mijl voordreizen, en zoo die vaartuigen niet klein en zeer gemakkelijk te dragen waren, zou geen man met mogelijkheid dezelve kunnen torschen, het welk zij dikwijls verplicht zijn te doen, niet alleen nog verder dan hier boven gezegt is, maar zelfs den gansen zomer door.

De Indiaan, dien ik te *Cathayachaga* had aangenomen om mijne kano te dragen, bleek bij ondereinding daar toe niet sterk genoeg te zijn, ik was derhalven genoodzaakt hem van last te doen verwisselen met een mijner andere lieden, daar zij beide mede te vrede waren; wij deden thans maar kleine dagreizen; herten waren 'er in menigte en alles ging goed en wel. — Voor den 8 augustus viel 'er niets voor van aanbelang, maar op dien dag waren wij bijna de quadrant en al ons buskruit kwijt geraakt, door de schuld van den man, dien ik te zwak had gevonden om de kano te dragen; hij had na de verwisseling niets anders te torschen dan mijn buskruit en zijne eige kleinigheden, deze laatste waren zoo gering, dat ze naauwlijks de groot-

grootte hadden van een soldaten ranzel. Vermaak
 ſcheppende om zelf een hert te ſagen, en wetende
 dat zijn pak minder was dan het mijne, gaf ik
 hem de quadrant en 't voetsluk, welke beide
 ſtukken hij zonder de minste tegenſtribbeling gewil-
 lig aannam. Mij dus ontdaan hebbende van een la-
 tig en belemmerend pak, begaf ik mij des mor-
 gens met eenige mijner Indianen al vroeg op het
 pad, en na 't afleggen van omtrent agt of negen
 mijlen, zagen wij van den top eens heuvels een
 groot aantal herten in een onliggend dal grazen;
 wij ontdeden ons derhalven van onze pakken, lie-
 ten een vlag waijen ten teken voor de anderen
 om hunne tenten voor dien nacht daar te komen
 opſtaan; wij vervolgden voortens onze jacht welke
 zeer voordeelig was. Toen ik 's avonds tot den
 heuvel wederkeerde, waar wij onze bagaadije gela-
 ten hadden, vond ik 'er slechts een gedeelte der
 Indianen aangekomen, en dat de man, dien ik mijn
 quadrant had toevertrouwt, een anderen weg was
 afgegaan, met eene kleene bende Indianen die 's mor-
 gens in ons gezelfchap geweest waren. De duister
 reeds gevallen zijnde, moesten wij uitſtellen hem
 te achtervolgen tot 's anderen daags morgens, dan,
 daar in den zomer het ſpoor moeilijk te ontdekken
 valt, waren mijne zuid Indianen zoo wel als ik
 zelf zeer ongerust, vreezende dat het buskruit ver-
 loren mogte zijn, en wij daar door beroofd van
 het middel om ons van levens onderhoud en klee-
 ding te voorzien voor 't overige van de reis. Daar
 en boven gaf het onvriendelijk gedrag der noord
 Indianen, die wij toen bij ons hadden, mij weinig
 hoop op eenige hulp of bijſtand, zoo haast wij

niets meer zouden hebben, waarmede hunne moeite te beloonen; want zoo lang ik onder hen geweest was, had niemand hunner mij een enkelen brok eten aangeboden, zonder 'er gemeenlijk driemaal zoo veel voor te vragen, dan zij 'er aan de faktorij, naar welke zij verscheide honderde mijlen hadden moeten afleggen, voor gekregen zouden hebben.

Dit volk was zoo onbedagt, dat waar zij mij ontmoetten, zij altoos verwagten dat ik eene menigte soorten van goederen bij mij had, om aan hun 't benodigde daar van uittedeelen, even als hadde ik het magazijn der Maatschappij medegevoert. Zommige hunner ontbraken snaphanen; alle hadden zij gebrek aan kruut en lood, ijzerwerk en tabak; veele vraagden om geneesmiddelen, en andere drongen sterk bij mij aan om kleeding; maar toen zij bevonden dat ik niets te misfen had, buiten eenige kleenigheden en snuisterijen, ontzagen zij zich niet, mij „ eenen armen knecht te noemen die in geen „ vergelijking kwam bij den gouverneur der faktorij, „ dien zij, volgens hun zeggen, nooit ontmoetten „ zonder 't een of ander van hem te krijgen.” Men kan zich naauwlijks een volk verbeelden onnoozel genoeg om te meenen dat ik enkel deze moeilijke reis ondernomen had om eene groote forteering van nuttige en zware gereedschappen uittedeelen, aan elk die dezelve mogt benoodigt hebben; veele hunner vraagden mij om 't gene zij ontbraken, even zoo vrijpottig, en waarschijnlijk in de hoop van het te zullen bekomen, als hadden zij zich aan eene der faktorijen van de Maatschappij bevonden; andere, met een edelmoediger voorkomen boden mij bonten aan tegen dezelfde waarde als zij 'er aan de fak-

faktorij voor zouden gekregen hebben, zonder te bedenken hoe onwaarschijnlijk het ware dat ik de zwaarte van 't gene wij noodwendig op onze schou- ders moesten medevoeren, zou vermeederen met zoodanige artikels, welke mij in mijnen tegenwoor- digen stand even zoo min van nut konden zijn als aan hun zelve.

Dit onbegrijpelijk gedrag der Indianen, deed mij ernstige bedenkingen maken, daar het duidelijk aan- toonde hoe weinig ik van hun te verwagten hadde, indien eenig toeval of ongeluk mij in de noodzaak- lijkeid bragt hun om onderstand te vragen; dit maakte dat, alhoewel ik mij ter ruste neder lag, de slaap, dien nacht, mijne oogleden ontvlood. Ik herhaalde bij die gelegenheid honderd malen de vol- gende schoone regels van den eerwaarden YONG.

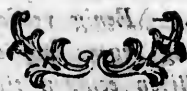
Balsemde slaap! sangerame hersteller der vermoeide natuur!
 Hij is, gelijk de waereld, vaardig met zijn bezoek
 Waar de fortuna lacht, waar schuwt de ongelukkigen,
 Hij onvlucht gezwind, op wleken van dons, den elendigen,
 En strijkt neder op oogleden, die met geene tranen bedauwt zijn.

Den nacht aldus mistroostig doorgebracht hebben- de, stond ik met het aanbreken van den dag op, om met de beide zuid Indianen onzen weglooper na- tezetten. Wij bragten verscheide uren daar mede vruchtloos door, alzoo wij geen het minste spoor konden ontdekken langs den weg, welchen men zei- de door hem ingelagen te zijn. De dag bijna ge- heel verlooppen zijnde, zonder den minsten schijn van hem te zullen achterhalen, stelde ik voor, ons naar de plaats te begeven, waar ik hem de quadrant had ter hand gesteld, nog steeds hopende

In het mosch eenig spoor te ontdekken het welk ons op den weg mogt brengen door de Indianen ingeslagen, die zich bij onzen weglooper bevonden. Op onze komst aan die plaats, bespeurden wij dat zij het naar een kleine rivier gewend hadden, welke zij den vorigen morgen moesten zijn overgetrokken, en aldaar vonden wij ook, tot onze groote blijdschap, de quadrant en den zak met buskruit op den top van eenen hoogen steen liggen, zonder eenig menschelijk wezen daar bij aantetreffen. Ik onderzocht het buskruit, en vond dat men de zak had geopend en een gedeelte daar van had uitgenomen; dan, schoon ons verlies niet gering was, keerden wij met vrolijke harten te rug naar de plaats, waar wij den vorigen nacht hadden doorgebracht, en aldaar vonden wij onze bagaadie in veiligheid, doch alle de Indianen waren vertrokken, evenwel hadden zij de oplettenheid gehad van tekens te plaatsen, naar welke wij onzen koers moesten richten. Toen wij onze pakken gereed gemaakt hadden, was de dag verlopen; doch daar wij den rook of liever de vlam zagen opgaan van een vuur naar dien kant, daar wij heen moesten, namen wij onzen weg derwaards en kwamen 's nachts om tien uren aan bij den voornaamsten hoop der Indianen; aldaar verkwikten wij ons met een goed avondmaal, hebbende den ganschen dag geen enkelen brok gegeten; daar na begaven wij ons ter ruste, en ik sliep meer en veel beter dan in den vorigen nacht.

Den elfden augustus vervorderden wij in den morgen onze reis, nemende onzen koers west en west ten zuiden; maar op den 12 bleven wij liggen. Dit gaf mij gelegenheid om, bij 't nemen van der
zon:

zonne hoogte, op den middag de breedte te berekenen, welke wij hier bevonden te zijn ten naasten bij 63° 10' noord: de lucht eenigzins bewolkt en het weder ongemeen stil en fraai zijnde, liet ik de quadrant op het voetstuk staan, ten einde door 't nemen van twee hoogtens naaukeurig de breedte te bepalen; maar tot mijne groote smert, wierp, terwijl ik nog aan 't middagmaal zat, een schielik opgekomen windylaag het instrument ter neder, en dewijl de grond op welchen het stond, meest al steen was, wierden verscheiden stukken geheel gebruikeloos. Dit ongeluk had ten gevolge dat ik besloot naar het fort te rug keeren, alhoewel wij toen op 63° 10' noorderbreedte en op omtrent 10° 40' westerlengte van *Churchill rivier* af waren.

DERDE HOOFDSTUK.

*Verrichtingen sedert het breken van de qua-
drans tot mijne aankomst aan de faktorij.*

Verscheidte vreemde Indianen van 's noorden voegen zich bij ons. — Zij berooven mij van alles wat ik heb, zonder nogthans de zuid-Indianen te plunderen. — Mijn wegwijzer word mede geplundert. — Wij nemen de te rug reis naar de faktorij aan. — Ontmoeten andere Indianen, die zich bij ons voegen. — Verzaunten herten-vellen tot kleeding, doch kunnen dezelve niet bereid krijgen. — Lijden veel ongemak bij gebrek aan tenten en warme kleederen. — De meeste Indianen verlaten ons. — Ik ontmoet Matonabee. — Eenig verslag wegens hem en wegens zijn gedrag jegens mij en de zuid-Indianen. — Wij blijven eenigen tijd in zijn gezelschap. — Zijne aanmerkingen op mijne kwalijk geslaagde pogingen. — Wij verlaten hem en trekken naar eene plaats ons door hem aangeduid, om aldaar ons te voorzien van sneeuw-schoenen en sleden. — Ontmoeten Matonabee andermaal en reizen met hem naar de faktorij. — Kruis en lood worden schaars. — Ik en vier Indianen vertrekken ter post naar de faktorij. — Worden deerlijk door

een sneeuwstorm geteisterd; mijn hond viest dood; wij legeren ons in een wilgen bosch. — Vervorderen onze reis. — Moeilijkheden bij 't overstrekken van eenen niëgelklomp van rozzen. — Aankomst aan 't forr.

Daags na het ongelukkig breken van de quadrant voegden verscheide Indianen van 't noorden zich bij ons; zommige hunner plunderden mij en mijne reismakkers van bijna alle noodwendige artikels, welke wij bij ons hadden; onder anderen ontnamen zij mij mijn snaphaan, en alhoewel wij nu op 't punt stonden om naar de faktorij te rug te keeren, was nochtans het verlies te gewigtiger, alzo de snaphaan van een' mijner reisgenoten gebrekkiq was; dan, daar ik het niet in mijn vermogen had, dezelve aan mij te doen weder geven, moest ik mij dat verlies getroosten.

De koelzinnigheid waar mede deze guiten iemand berooven is ongemeen; eenige afgezondenen kwamen in mijne tent, welke enkel bestond uit drie wandelstokken in den grond gestoken en een bed-déken. De opperste dezer bende plaatste zich aan mijne linkerzijde. — Eerst eischten zij dat ik hun mijn skipertogan (*) zou leenen om een pijp met tabak

(*) Skipertogan is een leder huideltje, waar in gemeenlijk een vuursteen, een aanslag, een pijp, tabak, als mede zwam enz. om vuur te maken is. Zommige dier huideltjes mogen wezenlijk fraai geheten worden, dezelve zijn rijkelijk opgesiert met kraalen, met pen-

te stoppen. Na 't rooken van twee of drie pijpen, eischten zij van mij verscheide artikels welke ik niet had, en onder anderen een spel kaarten; maar toen ik hen zeide geene dier dingen bij mij te hebben, stak een hunner de hand in mijn rezak, en vraagde mij of het de mijne ware? Alvorens ik ja konde zeggen, had hij en de overige zijner medgezellen, die zes in getal waren, mijn ganschen schat reeds op de vloer uitgeschud. De een nam dit, de andere iets anders, tot dat op 't laatst de ledige zak alleen overbleef, welke zij mij toelieten te houden. Ten langen laatsten begrijpende dat ik, alhoewel naar de faktorij te rug reizende, onder weg een mes zoude noodig hebben waar mede mijne spijs te snijden, een els om mijne schoenen te lappen, en een naalde om mij in 't verstellen mijner kleederen te dienen, gaven zij mij die gereedelijk weder, evenwel niet zonder te laten blijken dat ik zulks als een gunst moest aanmerken. Toen ik hen zoo edelmoedig vond, waagde ik het mijne scheermesfen van hun te rug te vragen; maar begrijpende dat één mes genoeg was om mij op mijne te huis reis te scheeren, maakten zij er geen zaak van het overige te houden, gelukkig dat zij juist het slechtste kozen. Om hunne edelmoedigheid volkomen te maken, veroorloofden zij mij zoo veel zeep te rug te nemen als ik on-

nen van stekeivarkens enz., ze zijn altoos het werk der vrouwen, en worden met regt om de netheid en keurigheid van 't maakzel bij de Europeanen in groote waarde gehouden.

onder weg nodig mogt hebben, tot mijne aankomst aan 't fort.

Omzichtiger gingen zij te werk in 't beplunderen van de zuid Indianen, dewijl het gerugt van zulk eene gepleegde geweldadigheid een oorlog tusſchen de beide natien zou hebben kunnen veroorzaaken. Van de Engelfchen hadden zij niets dergelijks te duchten. Evenwel bezaten zij loosheid genoeg, om mijne huis-wacht Indianen alles te ontpraten wat zij hadden; zoo dat, eer wij van hun onſlagen werden, zij mijn volkje even ſchoon uitgeſchud hadden als mij, eeniglijk behielden mijne lieden hunne ſnaphanen, eenig kruut en lood, een ouden bijl, een ijsbeitel, en een vijl, om alles te ſcherpen.

Waarfchijnlijk zal men het vreemd vinden, dat mijn wegwijzer, die een noord-Indiaan was, zijne landslieden toeliet zulke geweldadigheid te plegen aan lieden, die onder zijne hoede waren; maar daar hij een man van gering aanzien was, ezat hij geen gezach genoeg, om ons te beſchermen, zelfs moest hij ten naasten bij denzelfden hoon ondergaan. Bij die gelegenheid gedroeg hij zich kwanswijs zeer edelmoedig, doch dit geſchiedde enkel, om dat hij buiten ſtaat was zich zelve en ons te beſchermen.

Den 19 Augustus begonnen wij 's morgens vroeg onzen terugtocht in gezelfchap van verſcheide noord-Indianen, die naar de faktorij beſtemt waren met pelterijen en andere koopwaren. Dien morgen kreeg ik mijn ſnaphaan te rug van den Indiaan, die mij 'er van ontroofd had, doch door gebrek aan buskruut 'er geen gebruik van maken kon. Het woer bleef eenigen tijd ongemeen fraai, en de herten ver-

toot-

toonden zich bij menigte, en daar de bovengemelde plundersaars mijn reispak merklijk liger gemaakt hadden, door mij alles te ontnemen, behalven de quadrant, mijne boeken enz. viel dit gedeelte mijner reize mij gemakkelijker en aangenaamer, dan het vorige, sints ons vertrek van 't fort. Op onzen terugtogt ontmoetten wij gedurig andere Indianen, zoo dat 'er naauwlijks een dag voorbij ging, zonder op verscheide plaatzen rook te zien opgaan, door andere vreemden gemaakt, ook voegden verscheide van dezen zich bij ons, en alle hadden bontwerk en andere waaren bij zich om 'er handel mede te drijven.

Het hertenhair thans zijn volkomen lengte hebbende tot kleding, was het volgens gebruik noodzaaklijk, zich in dit jaargetijde zoo veel van die vellen te verschaffen als men tot eene warme winterkleding behoefde; en dewijl ieder volwasfen mensch ten minste van agt tot elf vellen moet hebben, naar mate van zijne lengte en kloekte tot een volkomen stel, kan men ligt denken, dat het gewigt daar van gevoegd bij 't gene ik reeds te dragen had, mijn last niet gering maakte. Mijn pak nochtans, hoe zwaar en belemmerend was met dat alles draagbaar, maar na dat ik het verscheide weken lang getorscht had, kon het mij eindelijk tot geen gebruik strekken, want wij hadden geene vrouwen, die eigentlijk tot onze bende behoorden, en dus geene handen om die vellen te bereiden; de andere Indianen waren tevens zoo onvriendelijk, dat zij onze goede vellen niet wilden inwisselen tegen een slechter soort, welke reeds bereid waren, noch aan hunne vrouwen toestaan dezelve voor ons te bereiden,

toon-

voorgevende altoos genoeg voor zich zelve en voor haare huisgezinnen te doen te hebben, 't welk evenwel zoo niet was; want veele harer hadden tijd over, om ons den geringen dienst te bewijzen, welchen wij van haar vorderden. De wezenlijke reden van hunne welgering was; dat mijn armoedige staat niet toeliet hen rijkelijk te beloonen, en dat ik onvermogen was, de vrouwen voor haare moeite te betalen. Nooit zag ik een volk, dat zoo weinig menschlievenheid bezat, of dat zoo weinig aandoening had over het leed of onheil hunner medeschepzelen; want alhoewel zij hunne vrouwen en kinderen veel genegenheid toedragen, lachten en spotten zij met de rampen en elende van elk ander mensch, dat niet onmiddellijk aan hun vermaand-schap is.

Dit gedrag der Indianen maakte onzen toestand onaangenaam; want daar de winter naderde, begon de koude ons sterk te nijpen door 't gebrek, het welk wij aan behoorlijke kleederen hadden. De gestrengheid van 't weder en het gemis van tenten om ons te beschutten, deed ons veel ongemak uitstaan. Mijn wegwijzer ondervond niets van dit alles, hij had zich zelve bijtijds voorzien van een goed warm pak kleederen, en één zijner vrouwen, die zich lang te voren bij ons gevoegd had, had hem een goede tent en al het noodwendige naar hunne levenswijze bereid; maar de oude vent liet zich weinig aan ons gelegen zijn, en had zich reeds voor lange aan ons onttrokken. Alhoewel hij toen nog gestadig het grootste gedeelte van 't geringe overschot onzer ammunitie bleef dragen, bragt hij niet het geringste toe tot onderhoud; doch daar de herten menigvuldig
wa-

waren, leed ik ten dien opzichte weinig bij zijne ongedienstigheid.

Aan mondbehoefstens bleven wij nog al geen gebrek hebben; 't welk bijzonder gelukkig was, als in dien tijd veel toebrengeude tot onzen welstand en veiligheid; want niettegenstaande de winter pas begon, was het weder aanmerkelijk slecht en guur, ten minsten kwam het ons zoo voor, waarschijnlijk, omdat wij geene kleederen van vellen hadden. In dezen slechten staat bleven wij onzen togt zuid oost rigten, en onzen toestand werd inmiddels erger, naar dien de meeste noord-Indianen, die in 't begin van den winter ons bij gebleven waren, ons begonnen vooruit te trekken, alzoo wij door gebrek aan sneeuw-schoenen hen niet zoo schielijk konden volgen.

Des avonds van den 20 kreegen wij uit het westen een voornaam opperhoofd bij ons, MOTANABEE geheten, van wien in mijnen lastbrief melding is gemaakt; hij en zijne lieden of aanhangelingen reisden insgelijks naar 't *Prins van Wallis fort* met pelterijen en andere koopwaren. Dit opperhoofd had in zijn jeugd verscheide jaaren aan het gemelde fort verkeerd en sprak niet alleen volmaakt de taal der zuid-Indianen, maar door zijnen gestadigen omgang met de bedienden der maatschappij, verstond hij ook iets van het Engelsch. Hij was een der lieden, die de laatste berichten wegens de kopermijn-rivier aan de maatschappij had medegedeelt, en wiens verslag met dat van eenen I-DOT-LE-ERIJ, (die sedert overleed) de maatschappij tot deeze onderneming had aanzet.

Het vriendlijk gedrag van dezen vreemdeling trof mij sterk. Zoo ras hij kennis had van 't gene
ons

ons ontbrak, liet hij de vellen, welke wij bij ons hadden, bereiden voor de zuid-Indianen en bezorgde mij een goed warm pak kleederen van ottervellen; maar daar hij met geene mogelijkheid ons aan sneeuw-schoenen kon helpen, dewijl wij ons op de kale landen bevonden, wees hij ons naar eene kleine rivier, waar hij wist, dat eenig hout stondt, het welk schoon niet van het beste, echter kon dienen tot het maken van sneeuw-schoenen en sleden voor een tijd. Wij bragten verscheide avonden in 't gezelschap van dit opperhoofd door, schoon wij dagelijks tien of twaalf mijlen naar 't *fort* bleven voorttrekken; hij had overvloed van levensmiddelen en onthaalde mij op een groot feest in den smaak der zuid-Indianen; de tafel was van alles rijkelijk voorzien, en alles eindigde met zingen en dansen. Mijne huis-wacht Indianen namen daar rijkelijk deel aan, dewijl zij beiden ten hunnent mannen van eenig aanzien waren, en bekend bij MATONABEE, schoon niet zeer in achting bij de noord-Indianen, bij wie niemand in veel aanmerking komt, die geen goed en kundig jager is; daar nu mijne Indianen weinig blijken van hunne bekwaamheden in dit stuk hadden gegeven, werden zij van de noord-Indianen niet hoog geschat (19).

In

(19) De noord-Amerikaansche Indianen schatten den mensch alleen naar deszelfs bekwaamheid en werkzaamheid in zaken die voor hen van aanbelang zijn, en daar in handelen zij verstandiger dan de meeste

Eu-

In een gesprek, het welk ik met dat opperhoofd had, vraagde hij mij zeer ernstig af: of ik enen anderen togt zou willen ondernemen ter ontdekkinge der kopermijnen? En toen ik hem met ja beantwoordde, mits men mij betere wegwijzers toevoegde, dan men mij tot nog toe had medegegeven, gaf hij mij te verstaan, zelfs genogen te zijn de maatschappij daar in te dienen, indien de gouverneur van 't *fort* hem wilde aanstellen. Ik antwoordde, dat men gaarne hem in dienst zoude nemen, en dat ik, in wêrwil van alle de ongemakken, welke zulk eene onderneming moesten verzellen, evenwel besloten had, die ontdekking tot stand te helpen brengen, zelfs met gevaar van mijn leven. MATONABDEE verzekerde mij, dat volgens de berichten hem zoo door zijne eige landslieden, de zuid-Indianen, en mij zelven aan hem medegedeelt, ik waarschijnlijk op de gansche reis zoo veele ongemakken niet zou ondergaan, als ik nu reeds beproefd had, schoon ik naauwlijks een derde van den weg had afgelegd.

Hij schreef alle onze worstelingen en ongemakken toe aan het slecht overleg mijner wegwijzers en aan het verkeerd begrip van den gouverneur, die niet goed gevonden had, ons door vrouwen op den togt te laten verzellen. „Als alle de mans zwaar beladen zijn, zeide hij, kunnen zij noch een grooten weg afleggen, noch op een verre afstand gaan ja-
gen

Europeanen, die aan rijke lediglopers en dergelijke slechte lieden, ten minsten voor 't uiterlijke, de meeste eer betoonen. F.

gen, en ingevale zij gelukkig op de jacht zijn, wie zal dan het gedoodde dragen? vrouwen, voegde hij 'er bij, zijn gemaakt om te arbeiden, een harer kan zop veel torfchen en voordslepen als twee mans. Zij zetten onze tenten op, maken en verstellen onze kleederen, houden ons des nachts warm; en zonder hare hulp, zou het in dit land 'er niet opzitten, zoo wijd heen te reizen en zoo lang uitblijven. De vrouwen, hernam hij, schoon zij alles verrichten, kosten niet veel van onderhoud, want daar zij gemeenlijk het eten gereed maken, vergenoegen zij zich, in schaarsche tijden, met het aflikken harer vingers." — Hoe vreemd liet ook schijne, deze beschrijving, welke hij van de vrouwen van dit land geeft, is nothans juist (20), ten minsten schijnt zij zoo te wezen; want de vrouwen dragen altijd den mondkost, maar 't is zeer waarschijnlijk, dat zij, bij 't afwezen der mannen, zeer wel voor zich zelve zorgen.

Vroeg

(20) Niet alleen bij de noord-Amerikaansche wilden, maar ook bij alle nog onbeschaafde volken worden de vrouwen als bloote lastdieren beschouwt en behandeld. Bij de toenemende beschaving der natien, verbeterd ook het lot der vrouwen, maar wanneer men haar in 't einde te veel verheft, doen zij gansche rijken daveren, zij wreken zich geweldiger en regeeren met meerder trotsch, dan de mans; de jongste geschiedenisfen leveren hier voorbeelden van; de eerbied voor haar behoorde, even als de versijning van geheele volken, binnen zekere palen te blijven. F.

G

Vroeg in den morgen van den 20, ging ik met twee mijner reisgenooten en drie noord-Indianen den weg af naar 't oosten, terwijl MATONABBEE met zijne lieden, zijne reis naar de faktorij voordatztede; hij beloofde mij slechts korte dagreizen te zullen doen, ten einde wij hem gemakkelijk zouden kunnen inhalen; twee dagen daar na kwamen wij aan de plaats, welke hij ons had aangewezen. Wij gingen terstond aan 't werk in 't vervaardigen van sneeuw-schoenen en sleden; maar in wederwil van alle onze vlijt, hielden wij 'er ons vier dagen mede bezig. Op den 1 November gingen wij weder op reis naar de faktorij, en op den 6 haalden wij MATONABBEE en deszelfs reismakkers in. Wij bleven nu verscheide dagen met elkanderen voordereizen, en ik vond bij alle gelegenheid in mijne nieuwe kennis een allergezelligst, vriendlijk en verstandig man. Men kende hem overal, en hij bezat voor een Indiaan eene algemeene kunde, ook werd hij van een ieder geëerbiedigt.

Gedurende eenigen tijd waren de herten tamelijk menigvuldig, maar toen ik MATONABBEE een weinig buskruit en lood tot zijn eigen gebruik wilde geven, vond ik tot mijne grootste verwondering, dat mijn leidsman CONRE-AQUESE, die het alles onder zijne bewaaring had, het zelve zoo weg gestopt of liever verspilt had, dat van den ganschen boedel slechts tien kogels en omtrent drie ponden buskruit voor den dag kwamen. Zoo dat wij, lang voor dat wij het *fars* bereikten, verplicht waren een ijsbeitel aan vierkante stukjes te kappen, om ons van denzelven tot kogels te bedienen. 't Is echter gevaarlijk, dergelijke ruwe stukken ijzer op zulke ligte loo-

loopen te zetten als gemeenlijk naar dat gedeelte der wereld ter markt gezonden worden. Deze snaphanen schoon ligt en handig en gevolglijk wel geschikt voor 't gebruik van Engelschen en Indianen op lange tochten, en tevens sterk genoeg voor looden kogels, zijn veel te zwak voor ruwer schroot. — Zware vogelroeren zouden niet alleen te lastig zijn voor de moeilijke wijze van jagt in dit land, maar de holte van derzelver loopen veel wijder zijnde, zou meer dan eens zoo veel kruit en lood laden dan kleener of ligter geweeren; en dit is ten minsten bij de Indianen een stuk van geen gering aangelang.

Tot den 20 bleef ik met MATONABBEE samen reizen, de herten begonnen toen schaars te worden en nauwelijks was 'er een versch spoor te ontdekken; dewijl wij nu slechts weinige dagen gaans van 't fort af waren, raadde hij mij aan, zoo snel mooglijk voort te trekken, terwijl hij en zijne reis-makkers ons op hun gemak zouden volgen.

Op den 21 begaf ik mij met allen spoed op reis, enkel, verzelt van één der huisdienstdoende Indianen en van drie noord Indianen. Dien nacht legerden wij ons aan de zuidzijde van de *Eijer rivier*; maar lang voor des anderen daags de dag aanbrak, was het weér zoo slecht, de wind woei uit het noordwesten met zulke felle rukken en het jagtsneeuwde zoo sterk, dat wij niet in staat waren een vonk vuur te maken, en dewijl 'er geene boschen in den omtrek waren om ons ter beschutting te dienen, besloten wij slechts voort te reizen, te meer daar wij den wind van achteren hadden; dan, alhoewel het weér beneden zeer ruw

was, de lucht nogthans vertoonde zich zomtijds zeer helder, zoo dat wij nu en dan de maan en sterren te zien kregen, naar welke wij onzen koers rigtteden. In dat weer bleven wij den ganschen dag voordwandelen en het was niet voor tien uren des avonds dat wij eenig houtgewas aantroffen waar wij ons even konden legeren; want schoon wij wel wisten dat wij verscheide bulten met kreupelhout moesten voorbij trekken, waar achter wij konden schuilen, waaide het zoo fel en de jagsneeuw werd zoodanig op een gehoopt, dat wij den ganschen dag geen tien roeden wijd van ons af konden zien. Tusschen zeven en agt uren 's avonds stierf mijn hond, een zeer trouw dier, van de koude, of liever hij vroor dood; nu zag ik mij genoodzaakt ook zijne stede te trekken, welke vrij zwaar was. Des avonds tusschen negen en tien uren kwamen wij aan eene kleene kreek, over welke wij omtrent een kwartier uurs bleven voordgaan, tot wij eindelijk een groot bosch met hooge wilgen bereiken; hier vonden wij drie stel oude tent-stokken. Vermoeid en afgemat zijnde, be'oten wij dien avond niet verder voort te reizen, wij vervaardigden voor ons eene zoo goede beschutting tegen het weer, als de gelegenheid der plaatze wilde gehengen; ons werk was een kuil in de sneeuw te graven, over welchen wij aan de windzijde eenige herten vellen plaatsten; maar niets viel ons moeilijker dan vuur te maken, doch toen wij het eens hadden, leverden de oude tent-stokken ons brandhout in overvloed. Toen wij ten naasten bij alles klaar hadden, begon het weder te bedaren en de jagsneeuw te verminderen, zoo dat de maan en het noorderlicht

licht eene schitterende vertooning maakten en alles schein op nieuw goed weêr te voorspellen. Na ons heerlijk op wildbraad vergast te hebben, (van 't welk wij een voorraad hadden, welke ons tot aan 't fort kon strekken, lagen wij ons neder om een weinig te slapen. Daags daar aan was het fraai en helder weêr, maar vinnig koud; wij vervorderden onze reis en legerden ons tegen den avond aan de zuid-oostzijde van de *Zeekalven rivier*; wij zouden dien dag wel meerder wegs hebben afgelegd, waren wij niet bij ons vertrek 's morgens belemmert geworden door een hoop rotzen, welke wij niet verwijderen konden, zonder een grooten omweg te nemen. Ik moet hier aanmerken, dat het voor ons een bijzonder geluk was ons aan die kleine kreek den vorigen avond opgehouden te hebben, dewijl de plaats daar wij ons legerden niet boven twee of drie mijlen af was van dezen gevaarlijken oord, daar wij, waren wij des avonds aangekomen, onvermijdelijk zouden vergaan zijn; dewijl behalven het voordeel van een helderen dag en door 't in acht nemen van alle mogelijke omzichtigheid, het ons de grootste moeite kostte, 'er over te komen zonder hals en beenen te breken. Trouwens het zou zoo goed als onmogelijk geweest zijn zulks bij den nacht te willen ondernemen.

Den 24 en 25 november werd het helder en schoon weêr, en in den namiddag bereikten wij het *Prins van Wallis fort*, na agt maanden en twee-en-twintig dagen uit geweest te zijn op eene onderneming, welke mislukte en kwalijk uitviel.

*
VIERDE HOOFDSTUK.

Verrichtingen gedurende ons verblijf aan 't Prins van Wallis fort, en in het begin van onzen derden togt, tot onze komst te Cloveij, daar wij kanoos toefstelden in mei 1772.

*Toebereidzels tot ons vertrek. — Ik weiger huisdienst-
 doende Indianen met mij te nemen. — De gou-
 verneur is daar over gebelgt. — Ik verlaat het
 fort voor de derde maal. — Mijn lastbrief bij
 dezen togt. — Voorraad van allerlei levensmiddelen
 schaars. — Wij komen aan de bosfchen, en dooden
 er eenige herten. — Komen aan 't Eilands-meir. —
 Matonabsee word ziek. — Aanmerking daar over. —
 Voegen ons bij de overige der Indiaansche huisge-
 zinnen. — Verlaten Eilands-meir. — Beschrijving
 van 't zelve. — De herten menigvuldig. — On-
 moeten een vreemden Indiaan. — Veranderen van
 koers en nemen dien van west-noord-west tot west-
 ten zuiden. — Trekken over de rivier Cathawha-
 chaga, over Cosfed-meir, Sneeuw-vogel meir en Snoek-
 meir. — Aankomst aan een tent van vreemden,
 die*

die bezig zijn herten in een poel te verstrikken. — Beschrijving van dien poel, en hoe dat verstrikken toegaat. — Aanmerkingen daar over. — Zetten onze reis voort. — Ontmoeten verscheide partijen Indianen; een derzelven neemt een brief van mij mede aan den gouverneur van 't Prins van Wallis fort. — Onze aankomst te Thleweijzajeth. — Onze bezigheden aldaar. — Verzoeken onze reis noord-noord-west en noord. — Aankomst te Clouweij. — Een der Indiaansche vrouwen van barents nood overvallen. — Aanmerkingen daar over. — Gebruiklijkheden bij dergelijke voorvallen door de noord Indianen in acht genomen.

Op mijne aankomst aan 't fort gaf ik den gouverneur kennis dat MATONABBEE niet ver van daar was, ook kwam hij op den agt-en-twintigste november bij ons aan. Niettegenstaande de menigte moeilijkheden en ongemakken welke mij op de beide mislukte ondernemingen bejegend waren, wagtte ik niet af dat men mij aanzogt eenen derden togt te ondernemen; ik bood gewillig daar toe mijnen dienst aan, welke ook gereedelijk werd aangenomen, daar men door 't gene ik reeds gedaan en uitgestaan had overtuigt was van mijne wakkerheid en bekwaamheden, voor zulk eenen moeilijken taak.

Ik besloot des MATONABBEE tot mijnen gids of wegwijzer mede te nemen, hij nam ook gereedlijk mijn aanbod aan, en gaf mij mer eene onbedwongenheid en duidlijkheid van taal, welke men zelden bij de Indianen aantreft niet alleen de

reden te verstaan van alle de tegenspoeden welke ik op mijne twee eerste togten ontmoet had; maar hij lag mij zijn plan voor, naar 't welk hij voornemens was onze reis te rigten; dit plan behaagde mij volkomen en deed tevens eer aan zijne schranderheid en vernuft, naar dien het duidelijk in hem deed zien den bekwamen en naauwkeurigen man, die behoorlijk op tijd, stond en plaats acht gaf en alles wist wat men moest vermijden en aanwenden, ter bevoordering van eenen landtocht in dezen woesten oord des werlds.

Toen ik tot deze reis met hem een verdrag had aangegaan, begon ik alle toebereidzelen te maken tot ons vertrek. Doch de heer gouverneur NORTON had het zoo druk met eene groote benede Indianen, die aan 't fort gekomen was om handel te drijven, dat ik niet voor den 7 december mijne afvaardigings brieven van hem kon bekomen. 't Zal niet ondienstig zijn hier aantemerken, dat hij op nieuw bij mij aandrong eenige huiswacht Indianen (die meest van zijne familie waren (*)) met mij

(*) De heer NORTON was een Indiaan, hij werd geboren aan 't *Prins van Wallis fort*, en bragt negen jaren in *Engeland* door, daar hij eenige vorderingen in de letterkunde maakte, schoon de som niet groot was, welke men aan zijne opvoeding besteedde. Bij zijne terugkomst aan de *Hudsons baat* gaf hij zich over aan de verfoeilijke ondeugden zijner landslieden. Tot zijn eigen gebruik onderhield hij vijf of zes van de fraaiste Indiaansche meisjes die hij kon vinden, en niettegenstaande zijne drift voor de fraije künne, stelde

te nemen, eeniglijk om door hun gezach de zorg te vermeerderen, welke men gedurende den ganschen togt

de hij alles wat in zijn vermogen was te werk, om de Europeanen te beletten gemeenschap met de vrouwen van 't land te hebben, en in dat stuk ging hij zoo overdreven te werk, dat hij zich belachelijk maakte. Hij was zoo vooringenomen met zijne eigen vrienden in 't land, dat hij meer waarde hechtte, en meer achting toedroeg aan derzelve begunstigde hoeden, dan hij immer aan zijne Officiers betoonde. — Onder zijne ellendige en onkundige landslieden, werd hij gehouden voor een grooten natuurkundigen, en hij had altoos een doos met vergif, om 'er dezulken mede te bedienen, die hem hunne vrouwen of dochters welgerden.

Bij alle deze slechte hoedanigheden nam nooit iemand meer moeite om aan anderen deugd, zedekunde en onthouding voor te prediken; altoos den jaloerschen en wraakzuchtigen aart der Indianen, wanneer 'er een aanslag op de kuischheid hunner vrouwen of dochters gemaakt werd, met de haatlijkste verwen afschilderende. Zulke lessen uit den mond van een waar deugtsaam man gekomen, zouden van eenig nut hebben kunnen zijn; maar nu zij kwamen van iemand die bekend stond alle godlijke en menschelijke wetten met voeten te treden, werden dezelve met verontwaardiging aangehoord en beschouwt als de hulchelarij eenes baatzuchtigen onrechtigen, die alle de vrouwen van 't land graag voor zich zelve zou hebben willen houden.

toegt voor mij moest dragen; doch ik had zoo, wel-
nig nut van hun gehud in mijne twee vorige rei-
zen,

De kamers in zijn huis waren niet alleen gemakkelijk
maar fraai, en altoos opgevult met begunstigde In-
diansche meisjes. Des avonds sloot hij zelf de deu-
ren, en des nachts hield hij de sleutels onder zijn hoofd-
kussen. Zoo dat 's morgens zijne eetzaal, bij gebrek
aan behoorlijke opruiming, 'er gemeenlijk uit zag als
een verkens kot. Naar mate zijne jaren hooger klom-
men, vermeerderde zijn minnenlijd, en hij bragt in-
dedaad twee zijner vrouwen door vergif om 't leven,
om dat hij meende dat zij niet onverschillig waren
voor anderen, die meer overeenkomst hadden met ha-
re jaren. — Hij was een allerberuchtst smokkelaar;
maar schoon hij duizende in de zakken der scheeps
kapiteinen joeg, stak hij zelden een schelling in zijnen
eigenen.

Eene ontsteking in zijne ingewanden, veroorzaakte
zijn dood, den 29 december van 't jaar 1773; en schoon
hij in de allerhevigste pijnen stierf, bleef hij tot zijn
laatste levensblik even jaloers en opstuwend; want
weilige oogenblikken voor zijn dood, bemerkende
dat een zijner officieren de hand vatte van eene der
vrouwen, die bij den haart stonden, bakte hij zoo
luid uit als zijne ziekte hem toeliet: „verd . . . teef —
als ik herstel, zal ik u den nek breken.” Weilige
oogenblikken daarna gaf hij in de hevigste folteringen
den geest. Zodanig verklaar ik het karakter en de le-
venswijze te zijn geweest, van den heer NORTON

zen, dat ik hen volstrekt weigerde en afwees. Dit belgde den heer NORTON zoo zeer, dat noch tijd, noch afwezenheid, in 't vervolg immer den weerszin kon uitwisfchen, welken hij, om deze wegering, tegen mij opvatte, zoo dat hij bij mijne terugkomst, alle hem mogelijke middelen in 't werk stelde, om mij andienst te doen en mij 't leven verdrietig te maken; — om evenwel voor de vuist en oprecht te handelen, moet ik tot zijn eer zeggen, dat welk series bijzonderen haat of afkeer hij jegens iemand mogt voeden, hij nogthans niet zoude geduld hebben dat dezelve eenigen invloed hadden op de algemeene zaken; ik werd derhalven uitgerust met zoo veel kruut en lood, schietgeweer en andere artikels als MATONABEE oordeelde dat wij benoodigt zouden hebben. Insgelijks gaf men mij, even als op mijne vorige togten, eene kleine forreering van ligte koopwaren mede, als geschenken aan ver afgelegene Indianen.

Eindelijk ontving ik de bevelen en onderrigtingen, naar welke ik mij zou hebben te gedragen, en welke hier in bestonden.

BEVELEN en ONDERRIGTINGEN
 „ naar welke de heer SAMUEL HEARN
 „ zich zal hebben te gedragen, op zijner
 „ togt naar 't noorden van Churchill
 „ rivier, ter opspringe van eenen noord-
 „ westelijken doortogt, kopermijnen en
 „ andere onderwerpen, welke enig nut
 „ kunnen toebrengen aan de Britsche
 „ natie in 't algemeen, of aan de Maatschap-

„ *schappij der Hudfons baai in 't bij-*
 „ *zonder. In 't jaar 1770.*

Mijnheer SAMUEL HEARN!

„ Daar gij voor de derde keer uwen dienst hebt
 „ aangeboden ter opsporinge van de *Kopermijn ri-*
 „ *vier* enz., en dewijl MATONABEE, een In-
 „ diaansch opperhoofd, het welk in die oordeu ge-
 „ weest heeft, zich gewillig toont om uwen leids-
 „ man te zijn, hebben wij hem ten dien einde
 „ in onzen dienst aangenomen; maar geen ander
 „ werktuig hebbende van het zelfde maakzel als de
 „ quadrant, welke gij 't ongeluk had te breken,
 „ hebben wij u een Eltons quadrant bezorgt, zijn-
 „ de het geschiktte werktuig, 't welk wij u thans
 „ kunnen medegeven om waarnemingen op het land
 „ te doen.

„ Het voornoemde opperhoofd MATONABEE
 „ en eenige weinige zijner beste manschappen, wel-
 „ ke hij ten dien einde heeft uitgekozen, zullen
 „ voor uw levens onderhoud zorgen, u in alles
 „ de behulpzame hand bieden en u geleiden naar
 „ de *Kopermijn rivier*, waar gij zorgvuldig de
 „ breedte en lengte zult waarnemen, als mede den
 „ stroom der rivier, de diepte van 't water, de
 „ ligging van de kopermijnen enz.; dan, daar onze
 „ vorige bevelen en onderrigtingen van den 6 no-
 „ vember van 't jaar 1769 deswegens volledig zijn,
 „ gedragen wij ons aan dezelve ter beter regeling
 „ van uw gedrag op dezen togt.

„ Wij hebben u en uwe Indiaansche medgezel-
 „ len uitgerust, met alles wat wij oordeelden u
 „ van dienst te kunnen zijn, (of ten minsten met
 „ zul-

„ zulke noodwendige artikels als den aart van
 „ eenen togt in die oorden toelaat mede te neemen)
 „ wij verzoeken- u derhalven bij dezen , zoo ras mo-
 „ gelijk , op reis te gaan; uw tegenwoordige wegwij-
 „ zer beloofd hebbende behoortlijk zorge voor u te
 „ zullen dragen, en u met allen mogelijken spoed uit
 „ en thuis te zullen geleiden.

„ Ik besluit deze met den hartelijksten wensch voor
 „ uwe gezondheid en geluk , hopende, dat deze togt
 „ voorspoedig moge zijn, en gij spoedig en behou-
 „ den zult mogen terug keeren! Amen.

„ (*was getekend*)

„ MOSES NORTON, *gouverneur.*

„ Gedagtekend aan 't *Prins van Wallis fors*

„ den 7 december 1770.”

Op den 7 December begon ik mijnen derden togt.
 Het weder was op dien dag en eenige volgende da-
 gen ten aanzien van het jaargetijde tamelijk zacht.
 Een der vrouwen van MATONABBEE onpafelijk
 geworden zijnde, reisden wij zoo langzaam, dat wij
 niet voor den 13 aan de *Zeekalven rivier* kwamen,
 aldaar liepen twee mannen met derzelver vrouwen van
 ons af, wier pakken, gevoegt bij die, waar mede de
 overigen van mijn volk beladen waren, een gansch
 bezwaar uitmaakten, vooral daar de ziekte der vrouw
 van MATONABBEE zoodanig verergerde, dat zij op
 eene slede moest voordgetrokken worden.

Weinig herten en ander wild aantreffende en niet
 wetende, wanneer wij een plaats zouden bereiken
 daar het zelve menigvuldiger zoude zijn, gingen de
 Indianen dagelijks niet verder voord, dan hunne pak-
 ken en andere omstandigheden het toelieten. Op
 den

den 16 kwamen wij aan de *Eijer-rivier*, waar MATONABBEE en de overige van mijn volk, toen zij naar 't *fort* reisden, eenigen mondkost en andere noodwendigheden hadden opgelegd. Zij begaven zich nu naar de plaats, waar zij meenden het een en ander wel bezorgd te hebben tegen de woeste roofdieren, maar zij bevonden met leedwezen, dat zommige hunner landlieden; die het eerst met den gouverneur gehandelt hadden, en door hem van 't *fort* weg gezonden waren, niet alleen al dien voorraad van mondkost geroofd, maar zelfs de benodigde gereedschappen medegenomen hadden. Dit verlies was des te onaangenaamer, dewijl wij volstrekt geene herten of ander wild vernamen; en de Indianen, die niet verwagt hadden dus te leur gesteld te worden, hadden die spaarzaamheid niet betracht in 't gebruik van 't gruttenmeel en anderen voorraad, welke zij aan 't *fort* hadden opgedaan, als zij zekerlijk zouden in acht genomen hebben, zoo zij niet gesteund hadden op den voorraad van mondkost door hen hier achter gelaten. Zij verdroegen nothans dit ongeval en verlies met de grootste kloekmoedigheid; niet een eenige hoorde ik wenschen zich te mogen wreken aan den schuldingen; wanneer zij die immer kwamen te ontdekken. Dit verlies zelfs maakte, dat zij te spoediger voortreisden, en zelfs eenige achtervolgende dagen hunnen marsch des morgens vroeg begonnen, en 's avonds laat eindigden; doch de korte dagen, de zwaar beladen sleden en de wegen, welke op zommige plaatsen zeer slecht waren, beletten ons daags meer dan 16 mijlen en zomtijds nog minder afteleggen.

Den 18; toen wij steeds onzen koers naar 't noordwesten bleven houden, over eene kleene kreek, welke

ke zich ontlast in de *Eijer-rivier*, zagen wij het spoor van verscheidene herten, welke daags te voren daar moesten geweest zijn, verscher spoor was 'er niet te ontdekken. Maar eenige Indianen, die onlangs daar heen gekomen waren, hadden 'er meer gedood dan zij behoefden, en verscheide goede stukken vleesch achtergelaten, welke door ons gevonden werden op de plaats daar zij zich met hunne tenten gelegd hadden. Deze stukken, schoon enkel toereikende voor een eenig goed maal, waren des te aangamer, daar wij verscheide dagen achter een ons schraaltjes hadden moeten behelpen.

Op den 19 bleven wij noord-west voordreizen, en na 't verlaten van de bovengemelde kreek, trokken wij met ledige magen, over geheel kale gronden, tot aan den 27, toen wij het geluk hadden eenige herten te zien, van welke de Indianen 'er vier schoten, maar zoo wijd af v. n. de plaats daar wij gelegd waren, dat het vleesch daar van niet voor den 27 aan de tenten werd gebragt. De Indianen deden het voorstel hier een dag te blijven, onder voorwéndzel van hunne sleden en sneeuw-schoenen te herstellen; dan, daar zij anders zich niet veel aan dat herstellen lieten gelegen zijn, begreep ik, dat zij enkel om het geleden gebrek te vergoeden, hier wilden verwijlen; ook deden zij dien ganschen dag niet anders dan vreten, waar over men zich niet moet verwonderen, alzoo zij de drie laatste dagen niets genuttigt hadden, dan een pijp tabak en een dronk sneeuw-water, en evenwel dagelijks van den morgen tot den avond zwaar beladen hadden blijven voormarcheeren, waar door onze krachten niet weinig uitgeput waren. Ik moet bekennen nooit zu'k

eene

eene treurige kersmis te hebben doorgebracht, en als ik bedagt, hoe vrolijk dezen tijd van 't jaar bij de Christenen in alle landen geviert werd, en welk een overvloed in alles daar bij plaats had, kon ik mij niet weêrhouden te wenschen weder in Europa te zijn, al ware het slechts om mijnen honger te verzadigen met het gene van de tafels mijner vrienden of bekenden overbleef. Mijne Indianen bleven nogthans goeden moed houden, en daar wij weder de hout-oorden naderden en versche sporen van herten opdeden, begon men zich te verbeelden, dat het slimste van den weg voor den winter was afgelegd, en zij vleiden mij met de hoop van welhaast meer wild te zullen hebben, dan wij sedert ons vertrek van 't fort ontmoet hadden.

Vroeg in den morgen van den 28 braken wij weder op en rigtten onzen koers naar 't westen, door digt bewasfen kreupel boschen, meest bestaande uit kromme, bogtige pijnboomen en dwergachtige jeneverboomen, hier en daar tusschen beide vermengd, vooral langs den kant der poelen en moerasfen, met kreupel-wilgen, ook vonden wij tusschen de rotzen en aan de zijden der heuvelen eenige kleene populierboomen.

Op den 30 kwamen wij aan de oostzijde van *Eilands-meir*, daar de Indianen twee herten schoten; dan de bronstijd maar even voorbij zijnde, was derzelve vleesch alleen te eten door lieden, die zich geen beter voedsel konden bezorgen. Tegen den avond werd MATONABBEE zeer onpafelijk, en uit zijne klagten kon ik duidelijk opmaken, dat zijne ongesteldheid voordkwam uit de verbazende menigte vleesch, het welk hij den 27 had verflonden; want

fe.

sedert dien tijd had hij zich niet wel bevonden; niets is gemeener onder deze Indianen, dan zich onpafelijk te vinden, na op eens ieder zoo veel geëten te hebben als zes gezonde lieden met smaak zouden kunnen doen; maar zij kunnen niet dulden, dat men hen verwijte te veel te eten; gemeenlijk verdedigen zij zich met te zeggen, dat het geringste dier weet, wanneer het genoeg heeft en als dan met eten uitscheid. Dan deze reden is valsch, want het is hun zoo wel als aan alle zuid-Indiaanen bekend, dat de zwarte beer, welke om zijn grootte en om het smakelijke van zijn vleesch gansch geen verachtlijk dier is, geenzins weet, wanneer hij genoeg heeft, daar hij in den zomer als de besfen rijp zijn zoo veele van dezelve verflint, dat hij dagelijks veele van de nieuwe verflonden vrucht uitfpuwt, zonder dat dezelve nog eenige verandering in zijn maag heeft ondergaan, en terftond daar op als voren aan 't eten gaat (21).

Niet

(21) De zwarte Amerikaanfche, of zoo als men hem wel eer ook noemde, de virginifche beer (*Ursus Americanus* L.) is enkel aan de kaken en onder de ftros roestkleurig, maar voor 't overige wezenlijk zwart. Hij heeft langer kop en ooren dan de beeren in 't noorden van *Europa* en *Afia*. Zijn hair is lang en glanzig. Hij bromt niet maar huilt flechts. Hij leeft meest van vruchten, besfen, wortelen, eikels en vifch. Hij heeft eene lengte van zeven voeten, weegt bij de 400 ponden en is gemeenlijk zog vet, dat men bijkans zestig ponden sineer van hem trekt. F.

Niettegenstaande de noord Indianen nu en dan zeer gulzig zijn, konden zij tevens een graad van honger verduren, welke, zoo als de heer ELLIS wegens de zuid Indianen opmerkt, eerder te bewonderen dan natevolgen is. Ik heb hen, na dat zij drie of vier dagen gerust hadden, even vrolijk en spottend zien lachgen om hunnen toestand, als hadden zij zich denzelven opgelegd; en elkanderen in vrij duidelijke bevoordingen hooren vragen, of zij geen lust hadden een vreemd meisje te gaan bezoeken? — Zulke voorbeelden, ik kan 't niet ontkennen, waren mij van 't uiterste nut, alzoo dezelve strekten om mij nieuwen moed in te boezemen en mij te weêrhouden van die neêrslachtingheid tot welke ik denkelyk vervallen zoude zijn, indien de Indianen door een tegengefeld gedrag mij hadden doen vreezen van honger te zullen sterven.

Den 30 gingen wij des morgens vroeg weder op reis en marcheerden omtrent veertien mijlen naar 't westen van *Eilands-meir*, daar wij ons ter nederfloegen. MATONABBEE was toen ter tijd zoo ongesteld, dat men verplicht was hem den ganschen dag in eene sleue voord te trekken. Den volgenden morgen was hij evenwel zoo ver weder hersteld, dat hij gaan kon; wij vervorderden des onze reis, trekkende west en west ten noorden voord, en lagen zestien mijlen op het zelfde meir af, tot dat wij aan twee tenten kwamen, waar in zich de overige vrouwen en huisgezinnen onthielden van mijne gewijzers, die aldaar hadden blijven wagten op de terugkomst harer mannen van 't *fort*. Hier vonden wij enkel twee mannen, schoon 'er meer dan twintig vrouwen en kinderen waren, en twee deze beide mans

mans geen schiet-geweer, noch kruut, noch lood bij zich hadden, moesten zij zich zelven en de vrouwen onderhouden met visch te vangen en eenige konijnen te verstrikken; deze laatste waren 'er schaars, maar van de eersten kan men met netten of met hoek en lijn eene verbazende menigte vangen. De soorten van visch, welke men gemeenlijk in de netten vangt, zijn (titteneg), een zekere fraije witvisch, snoek en barbeelen; met den hoek vangt men forellen, snoek, stekelvisch en een kleiner visch van de Engelschen verkeerdelijk zeelt genaamt. De zuid Indianen noemen dien den getanden witvisch, en de noord Indianen de saint-eal. Hij is een zeer lekker eten, ten naasten bij zoo hard als een baars, en zeer vet. Zelden zijn ze langer dan een voet en gelijken veel naar den zeehaan, maar de vinnen zijn niet met zulke scherpe stekels gewapend (22). De schubben zijn groot en van een roetachtige bruine koleur. Zij worden voor 't lekkerst gehouden als ze gebakken of gebraden zijn met schubben en al; doch welken men benevens het vel 'er bij het eten afhaalt.

Op den 2 januarij bleven wij stil liggen, dewijl kapitein MATONABBEE en nog een ander man onpasselijk waren; maar op den 3 marcheerden wij weder af, en trokken omtrent zeven mijlen noordwest op, meest over het zelfde meir. De Indianen hier twee harten geschoten hebbende, besloten wij 'er dien nacht halte te houden.

Ei-

(22) Hoe breedvoerig ook deze beschrijving zij, doet ze ons evenwel den visch niet regt kennen. F.

Eilands-meir (omtrent in 't midden) ligt op de noorderbreedte van 60° 45' en op de westerlengte van 102° 15' van *Londen*, het is aan dat gedeelte, 't welk wij overtrokken, omtrent 35 mijlen wijd: maar van het noordoosten tot het zuidwesten is het veel breeder en geheel vol van eilanden, zoo nabij elkander, dat het ganfche meir een verzameling van kronkelende rivieren en kreeken gelijkt; het is bij de inboorlingen zeer vermaard om deszelfs menigte goeden visch, gedurende 't begin van den winter. De vrouwen en huisgezinnen dier noord Indianen, die naar 't *fort Prins van Wallis* reizen in october en november, houden gemeenlijk aan onderscheidene oorden van dat meir haar verblijf, daar zij op de terugkomst harer mannen wagten; en zij verkiezen dien oord, dewijl zij 'er voor geen gebrek aan levensmiddelen behoeven te vreezen, en 'er vooral geen schietgeweer noodig hebben, het welk voor haar geen geringe zaak is. Het meir word overvloedig van water voorzien door verscheidene kleene rivieren en kreeken, welke aan 't zuidwest einde daar in vallen, en het ontlast zich door middel van andere kleene rivieren, welke noord-oost loopen, de voornaamste van dezelve is de *Nemaca-a-seepee-a-fish* of de kleene visch rivier. — Veele eilanden zoo wel als het hoofdland om dit meir, hebben overvloed van kreupelhout, voornamentlijk pijnboomen, tusfchen welke op zommige plaatzen de lorkenboom, en de kleene berk gevonden word. Het land, gelijk al het overige ten noorden van de *Zeekalven rivier* gelegen, is heuvelachtig en vol rotzen; weinige dier heuvelen zijn hoog, maar daar ze niet tot boven aan de toppen met hout bewasfen zijn, steken derzeiver be-

befneeuwde kruinen ver boven de bosfchen uit, welke in de dalen liggen of langs de zijden verspreid zijn.

Toen wij het *Kilands-meir* verlieten, bleeven wij tusfchen 't westen en noordwesten voorttrekken en lagen dagelijks agt of negen mijlen af. Levensmiddelen van allerlei foort waren fchaars tot den zes- tiende, op welken dag de Indianen twaalf herten fchoten; dit deed ons besluiten, daar eenige dagen te blijven, en dewijl wij in de nabuurfchap van onze kleene legering een overvloed van herten befpeurden, maakten wij ons zulks ten nutte, wij ftampten en droogden eenig vleesch om het gemakkelijker te kunnen medevoeren.

Op den 22 hadden wij ons van eenen genoegza- men voorraad van mondkost voorzien, zodanig be- reid, dat wij dien gemakkelijk dragen konden, ook hadden wij onze sleden en sneeuw-fchoenen verfteldt, wij braken derhalven onze legerftede op, en vervolg- den onzen koers, naar 't noordwesten; in den namid- dag fpraken wij eenen vreemden Indiaan, die onder zijne zorg had een der vrouwen van MATONAB- BEE. Hij bleef niet langer dan een uur bij ons, deed slechts eenige halen uit de pijpen van zijne vrienden, en keerde toen naar zijne tent te rug, welke niet wijd af was van de plaats, daar wij dien nacht doorbragten, dewijl de vrouw en hare beide kinde- ren den volgenden morgen ons kwamen bezoeken, alvorens wij onze tent afgenomen en alles gereed ge- maakt hadden tot ons vertrek. Deze lieden waren de eerste vreemden, die wij, sedert wij van 't *fort* vertrokken waren, ontmoetten, alhoewel wij reeds verſcheide honderde mijlen hadden afgelegd; een be-

wijs, dat dit gedeelte van het land maar schraal be-
woond word. 't Is eene waarheid aan de inboorlin-
gen wel bekend en ongetwijvelt steunende op onder-
vinding, dat 'er in deze oorden verscheide uitgestrekte
streken lands zijn, buiten staat om eenig onderhoud
opteleveren aan het menschelijk geslacht, zelfs voor
den korten tijd, dat zij als zwervers daar doortrek-
ken, veel minder zouden zij 'er op den duur een
bestaan kunnen vinden. 't Is waar, men vind 'er weini-
ge meiren of rivieren geheel zonder visch, maar de on-
zekerheid van 'er eenen genoegzamen voorraad te be-
komen voor eenen langen tijd, weethoud de inboor-
lingen zich op dat artikel te verlaten, daar het maar
al te dikwijls de oorzaak geweest is, dat 'er veele
honderden van honger omkwamen.

Den 23 waren de herten zoo talrijk, dat de India-
nen scheenen te denken, ten ware het jaargetijde te-
gen alle verwagting en algemeene ondervinding on-
gunstig mogt worden, wij geen vrees behoefden te
hebben voor gebrek aan mondbehoefden, gedurende
het overige van den winter, dewijl men altoos be-
vonden had, dat de herten in groote menigte waren
in de streck, welke wij meenden te houden.

Op den 3 februarij bleven wij onzen koers nog
steeds west ten noorden en west noordwest houden,
en wij waren toen zoo nabij den zoom der boschen,
dat wij ten noorden van ons de kale gronden konden
zien. De boschen naar 't westen wegkrimpente,
waren wij verplicht onzen koers west ten zuiden te
nemen, om dezelve even zoo min als de herten uit
het oog te verliezen. Op onzen togt van dien dag za-
gen wij verscheide vreemde, van welke zommige bij
ons bleven, terwijl anderen elk hunnen weg vervolgden.

Op

Op den 6 trokken wij over den voornaamsten arm van *Cathawhachaga rivier*, welke aldaar drie vierde van een mijl breed is, en na drie mijlen voortgegaan te zijn, kwamen wij aan den kant van *Cosfed-whoie*, of het *Patrijzen meir*; dan de dag ver verloopen en de koude zeer fel zijnde, hielden wij ons dien nacht aan die plaats op.

Den 7 vroeg 's morgens verreiden wij met stil en helder weder van daar, en trokken het gemelde meir over, 't welk aldaar omtrent veertien mijlen breed is; maar van het zuid-zuid-westen tot het noord-noord-oosten, is het veel wijder. De felle koude, welke wij dien dag gewaar wierden, is met geene mogelijkheid te beschrijven; en den spoed, waarmede wij dat meir overtrokken, is bijna ongelooftijk, want zulks werd door het grootste gedeelte van mijn volk in minder dan twee uren gedaan, schoon sommige vrouwen die zwaar beladen waren 'er meer tijd aan besteedden. Verscheide Indianen waren danig bevroren, maar niemand zoo sterk als een der vrouwen van MATONABBEE, wier dijen en billen met een korst van ijs omtoogen waren, en toen dezelve ontdooid waren, kwamen 'er verscheide bobbels op zoo groot als een schapen blaas. De pijn, welke die arme vrouw daar aan uitstond, werd nog grootelijks vermeerderd door 't gespot en de boert van hare reisgezellen, die zeiden, dat zij het rijkelijk verdiend had door 't hoog opschorten harer kleederen. Ik moet bekennen, dat ik al mede weinig medeliden met haar had, alzo ik meende, dat zij te veel moeite nam om een kleenen voet en een fraai been te vertoonen, want men kon altoos hare kousfebanden zien, het welk, schoon in deze streken niet

voor onbetaamlijk gehouden wordende, veel's te luchtig was om de felle koude te wederstaan van een gestrengen winter zoo hoog in 't noorden. Waarschijnlijk werd zij van de andere vrouwen om die reden uitgelachen.

Toen wij aan de westzijde van de *Peljezen-rivier* gekomen waren, bleven wij onzer togt veele dagen achter een van west ten zuiden en west zuidwest voordzeten, wij vonden hier zoo veele herten en de Indianen vilden 'er zulk een groot aantal van, dat niettegenstaande wij zomtijds drie, vier of vijf dagen in een zelfde plaats doorbragten om het wild, dat wij opgedaan hadden, op te eten, wij dikwijls bij ons vertrek nog veel goede stukken vleesch overlieten, welke wij niet konden nuttigen noch mede nemen. Dit gedrag is ligt te verschoonen aan een volk, wiens zwervende levenswijze en bekrompene denkbeelden hen alles doet beschouwen als louter geval. De groote onzekerheid van immer die streek voor de tweedemaal te zullen bezoeken, doet hen denken, dat het noch kwaad, noch onvoorzichtig is te leven van 'slands beste voordbrengzels, bij hunnen doortogt van de eenē plaats naar de andere, en zij schijnen niet ongeneigt om aan die genen, die na hen komen, ook dezelfde kans te laten, welke zij zelf gelopen hebben. (23)

Op

(23) *Ik* gedrage mij aan 't gene ik in mijne aantekening N°. 18. hier boven gezegd hebbe. De zwervende levenswijze der noord Amerikaansche wilden maakt, dat zij in een soort van gevoeloosheid slechts voor het tegenwoordige oogenblik leven. De honger zal hen eiq-

Op den 27 trokken wij over het *The-whole-hyed-whoie* of *Sneeuwvogelen meir*, hetwelk aan dat gedeelte omtrent twaalf of dertien mijlen breed was; van 't noorden naar 't zuiden is het, nog veel breeder. De herten waren hier even zoo overvloedig als in den vorigen oord, des bragten wij onzen tijd door met dezelve te dooden en te eten. MATONABBEE verzekerde mij, dit de beste wijze te zijn om ons zelve bezig te houden, dewijl het jaargetijde ons geenzins toeliet, regtstreeks naar de *Kopermijn rivier* voortereizen; maar wanneer de lente aankwam en de herten zich naar de kale gronden begaven, dan wilde hij de reis zoo aanleggen, dat wij ongetwijfelt ter behoorlijker tijd de *Kopen rivier* zouden bereiken.

Op den 2 maart legerden wij ons aan den kant van het *Wool-dyah'd-whoie* of *Snoeken meir*, niet ver van *Dooabaunt rivier*. Den volgenden dag begonnen wij het bovengemelde meir overtetrekken, maar na zeven mijlen daar over gemarcheerd te hebben naar 't west zuidwesten, kwamen wij aan eene groote tent van de noord Indianen, die zich aldaar sedert het begin van den winter hadden opgehouden, en een rijkelijk bestaan hadden gevonden met herten

te

eindelijk dwingen hunne levenswijze te veranderen en zich toeteleggen op het voordeelen van wortels en mischien wel van granen.

„Want niets laat zich minder zamenvoegen dan de grimpe herte, „mige honger, die, met de woede van een dwingeland, de menschen aan zich doet denken,“ zegt vader HOMERUS *Odysf.* VII. 216.

te vangen binnen eene omtuinde plaats, 't welk op de volgende wijze geschied.

Zij zoeken een pad op, 't welk door veele herten betreden is en nog daaglijks betreden word. Wanneer zulk een pad dwars over een meir loopt of over eene barre vlakke, vind men hetzelve best voor 't oogmerk geschikt, en indien het pad loopt door eenig geboomt, waar men de stoffe aantreft tot het maken van eene omtuining, vermindert zulks aanmerkelijk de moeite. De besloten plaats word gemaakt door middel van een sterke heg van rijstakken, zonder de minste regelmatigheid in acht te nemen, en de ruimte word zoo groot genomen als de aanlegger dezelve verlangt te hebben. Ik heb 'er zommige gezien, welke niet minder dan een mijl in den omtrek hadden, en men heeft mij gezegt dat 'er nog grooter waren. De deur of ingang van de omheinde plaats heeft slechts de grootte van eene gewoone deur en het binneste is zoo dicht bezet met in elkanderen gevlochten rijstakken, dat hetzelve een doolhof gelijkt; in elke opening word een strik gespannen, gemaakt van reepen van bereidde herten-vellen, wel getrenst en verbazend sterk. Het eene einde van den strik is gemeenlijk vast gemaakt aan een wezenlijken boom; maar indien men geen zulken boom vind aan de plaats waar men den strik wil spannen, maakt men gebruik van een paal, welke men diep in den grond drijft, en die gewoonlijk zoo lang en zwaar is, dat een hert dezelve niet ver kan voort slepen, zonder zich te verwarren tuschen de overige struiken. — De besloten plaats aldus voor af gemaakt zijnde, word 'er een rij van rijstakken

ken aan iedere zijde van den ingang in de sneeuw gestoken, en die beide rijen uitgebreid langs het open gedeelte van 't meir, van de rivier of vlakke, waar geen ander hout te zien is, en waar door deze geplaatste staken of takken te sterker in 't oog vallen. Deze takken of staken worden gemeenlijk geplaatst op den afstand van vijftien of twintig roeden van den anderen, en zoodanig geschikt, dat zij twee zijden van een scherpen hoek uitmaken, welke allengskens wijder word, naar mate men dezelve verlengt; deze lengte is somtijds niet minder dan van twee of drie mijlen, terwijl men zorg draagt het spoor der herten in 't midden te laten.

De Indianen, die op deze wijze herten willen vangen, slaan altoos hunne tenten op, nabij of op eene hoogte, welke een goed uitzicht heeft op het pad, 't welk naar de ontuinde plaats leid, en als zij een hert derwaards zien gaan, loopen mannen, vrouwen en kinderen langs het meir of den kant der rivier, onder bedekking van de bosschen, tot dat zij achter het hert zijn; dan vertooncn zij zich openlijk op de vlakke, en trekken half maans gewijze naar de ontuinde plaats heen. Het arm vreesachtig dier zich vervolgt vindende, en de beide rijen met rijstaken aanziende voor menschen die het beletten willen zijdwaards te ontvluchten, loopen regelregt het pad af naar de omheinde plaats, en binnen dezelve gekomen zijnde, versperren de Indianen, die het vervolgden, den ingang, met takken en ander hout, daar toe te voren bij een gebragt. Het hert des opgesloten zijnde, be-
geven vrouwen en kinderen zich naar den buiten-
kant

kant der omtuining, ten einde het doorbreken of overspringen te beletten, terwijl de mans zich bezig houden met hunne speren de herten te dooden die in de strikken verward zijn, of met boog en pijlen op de zulken te schieten, die in de omtuinde plaats los loopen.

Deze jagt, zoo dezelve dien naam verdient, is somwijlen zoo voordeelig dat zij de kost en 't onderhoud geeft aan verscheide huisgezinnen, zonder dat zij meer dan eens of twee malen gedurende een geheelen winter, met hunne tenten van plaats behoeven te veranderen. Zoo haast de lente aankomt, trekken herten en menschen oostwaards op, naar de open vlaktens, daar noch boom noch struik maar enkel wat mosch en gras groeijen. Zulk eene gemakkelijke wijze van bestaan in de wintermaanden en bij gevolg in het slechtste jaargetijde, is zeer geschikt voor oude en zwakke lieden, maar veroorzaakt tevens bij jonge en sterke lieden traagheid en werkloosheid; en daar die streken bijkans geheel ontbloomt zijn van dieren, die bont leveren, kan men ligt bevroeden dat zij zich aan dat vadzige en werkelooze leven overgeven, buiten staat zijn eenigen handel te drijven; daar in tegendeel zij die meer vlijt moeten aanwenden om aan den kost te komen, gemeenlijk in den winter bont genoeg opdoen, voor 't welk zij zich eene hoeveelheid kruit en lood, benevens schietgeweer en andere Europasche goederen kunnen bezorgen, welke een gansch jaar tot nut kunnen verstrekken. Aldus spreken ten naasten bij de vlijtigste onder hen, en deze zijn gevolglich ook die genen, die 't mees-
te nut en voordeel aan de Maatschappij van *Hudsons*

sons baai toebrengen en het meeste bont leveren, waarin de voornaamste handel op de *Churchill* bestaat. — Naar mijne gedagten is 'er geen sterker bewijs, dat het mensdóm niet geschapen wierd om in dat werelddeel gelukkig te zijn, dan het gedrag dier rampzalige wezens, welke die oorden bewonen, dewijl niemand dan ouden en zwakken, vrouwen en kinders, benevens eenige luijaards en onverschilligen verkiezen zich optehouden waar voedsel en kleeding zoo gemakkelijk te bekomen zijn, doch daar men geene dieren aantrest welke eenig bont van waarde leveren; en wat toch ~~in~~ de vlijtiger en werksamer lieden bij het zwervens leven 't welk zij leiden moeten om die dieren te vangen, en om het bont van dezelve op een verren afstand te gaan verkoopen? De natuurlijke behoeftens van dit volk zijn zoo gering en ligt te voldoen, een bijl, een ijsbeitel, een vijl en een mes is al wat zij benodigt hebben, om zich met een weinigje vlijt een gemakkelijk bestaan te bezorgen, en zij die meerder verlangen, zijn altoos de ongelukkigste, en mogen indedaad gezegt worden enkel slaven te zijn, en pakdragers van hun, wier verlangen zich niet verder uitstrekt, dan op eene gemakkelijke wijze aan kost en klederen te komen. 't Is waar die pakdragers en zwervers verhoogmoedigen zich zelve grootelijks op de vriendelijkheid waar mede men hen aan de faktorij bejegend, maar om welke te verdienen zij dikwijls groot gevaar loopen van op hunne togten heen en weder van honger omtekomen, terwijl alles wat zij daar met mogelijkheid krijgen kunnen voor de pelterijen, welken zij een jaar lang met veel moeite en zwer-

ven

ven op eed aan hebben, zelden meer oplevert dan een sober bestaan en een overschot van bont voor de markt van het volgende jaar; de anderen intusfchen die zij lui en onverschillig noemen, leven gemeenlijk in eene soort van overvloed zonder moeite en zonder gevaar, en zijn gevolgljik de gelukkigste en onafhankelijkste; men moet waarlijk beken-
 • nen, dat deze zich het wijsgeerigst gedragen, als zich nooit de minste moeite gevende om dat gene te bekomen, wat zij wel misfen kunnen. — De herten-velken zij villen, verschaffen hen voedzel en een verscheidenheid van dekzel en kleederen, die warm en gemakkeljik, ruig of kaal zijn, naar mate het jaargetijde zulks vordert, en 't moet hen al zeer tegenloopen, zoo zij in twee of drie jaren geen bont genoeg bekomen kunnen om een bijl en ander gereedschap, als zij in hunnen geringen staat benodigde hebben, daar tegen in te ruilen. Zij die zich in 't geheel op de bont kraam toelleggen, hebben gemeenlijk gelegenheid om, het gene zij voor zich nodig hebben, te bekomen van hunne werk-
 • samer landslieden in ruiling tegen den voorraad van gedroogd vleesch en bereidde herten-vellen tot kleederen. (24)

't Is

(24) De jagt, de eenige bezigheid der noord Amerikaanse inboorlingen, verschafft hen voedzel en kleeding, de beide gewigtigste behoefstns der menschen. Eenige stammen door de ondervinding geleert, blijven daarom liefst bij de rivieren, waar zij zich die behoefstns kunnen verschaffen, en ruilen van de omzwervende Indianen alleen dat weinige ijzer gereedschap in, het

't Is voorzeker de plicht van de dienaren der Maatschappij de Inboorlingen aantemoedigen tot een vlijtig en werksaam leven, en alle middelen aantewender om hen aantesporen tot het leveren van pelterijen en andere koopwaren, men moet hen verzekeren van een daadlijk vertier en goede betaling voor alles wat zij aan de faktorij brengen, dit kan ik met waarheid betuigen altoos betracht te hebben, maar ik moet tevens bekennen dat die bedoeling juist niet ten voordeele strekt van de arme Indianen, nademaal het bekend is, dat zij die

't minst

het welke zij in hunne omstandigheden nodig hebben, een bijl, een beitel om daarmede bijten in 't ijs te hakken, vijlen en mesfen. De Engelschen zien deze stille levenswijze niet gaarne, maar wenschen dat de wijd afgelegene Indianen hen de pelterijen zelf aanvoeren: zij weten zeer wel dat onbedreven lieden zich met kleinigheden, met eenige glazen brandewijn laten betalen; de op den handel reizende Indiaan kent de waarde der goederen beter, en laat zich van de Engelschen niet zoo gemakkelijk meer bedotten. Zelfs voert hij het woord voor anderen, die voor de eerste maal met pelterijen aan de faktorij komen. Dit en de tusfschen-handel daarenboven staat de Engelschen in 't geheel niet aan, nademaal zij daar door het bont duurder moeten betalen. Om het uit de eerste hand goedkoop te kunnen bekomen, heeft de Maatschappij der *Hudfons baai* verder naar 't westen kleene faktorijen aangelegt: als *Cumberlands hujs*, *Huafons hujs* en *Manchester hujs* aan de rivier *Sask-Afchawan*. F.

't minst met de faktorij te doen hebben, zeer ver weg de gelukkigste zijn. — Hun groot oogmerk zijnde zich een tamelijk goed bestaan te verzorgen, bedienen zij zich van de voorzichtigste middelen om daar aan te voldoen en door gestadig op de hertenjagt te gaan, staan zij zelden bloot aan de nijpende hand des hongers, welke zoo dikwijls gevoelt word van die genen, die men jaarlijkche handeldrijvers noemt. 't Is waar, 'er zijn maar weinige Indianen, wier levenswijze ik zoo even beschreven heb, die niet eens in hun leven aan 't *Prins van Wallis fort* geweest zijn, maar de ongemakken en gevaren, welke zij bij die gelegenheid ondervonden, blijven zoo diep in hun geheugen gedrukt, dat niets hen kan overhalen om andermaal daar heen te reizen. 't Is ook het belang niet van de Maatschappij, dat luije volk, 't welk slechts, voor eens, zoo veel ijzerwerk verlangt, als het voor drie of vier bever-vellen kan hoopen, naar de faktorijen uittenodigen, om dat het gene zij afbedelen en stelen, in den handel-koers, drie maal zoo veel waarde heeft, dan de bonte vellen welke zij aanbrenge. Om die reden strookt het meer met het belang der Maatschappij dat de jaarlijkche handelaars alle die kleenigheden opkopen en dezelve op kunnen eigen naam ter markt brengen, liever dan een hoop bedelaars aantemoedigen naar de faktorij te komen met naauwlijks zoo veele bonte vellen als de kost waardig is, welken zij gedurende hun verblijf aan de faktorij nuttigen.

Ik heb dikwijls hooren zeggen, dat de Indianen, die hun werk maken herten in omtuiningen te vangen, gedurende een enkelen winter een nenigte her-

herten vellen kunnen verfamelen, welke de aandacht wel zouden verdienen van de pakdragers of handelaars; maar 't is eene waarheid, schoon aan die praters onbekend, dat de herten vellen, in dat jaargetijde niet alleen zoo dun zijn als een blaas, maar met zoo veel kreuken en vouwen bezet, dat zij naauwlijks eenige waarde hebben; en waren dezelve in beter staat dan zij gemeenlijk zijn, dan zou de groote afstand, op welken die omtuiningen van de faktorijen der Maatschappij leggen, eene onoverkomelijke hinderpaal zijn voor de Indianen om die ter markt te brengen. Het zelfde kan men zeggen van alle de andere noord Indianen die het gansche jaar door meest van herten vleesch leven; dan, gebrek aan stevige sleden in den winter, en groot vaartuig in den zomer, laat niet toe dat 'er veele herten vellen ter markt gebragt worden, zelfs geene zodanige, welke in het behoorlijke jaargetijde bereid zijn, die goeden aftrek zouden hebben, en welker aanvoeren altoos aangemoedigd heeft.

Wij bleven ons slechts eenen nacht ophouden met de Indianen, die wij aan 't *Snoeken meir* ontmoetten, en des morgens op den 4 maart, vervorderden wij onzen verderen overtocht op dat meir; dan, schoon het fraai weer en het meir slechts zeven en twintig mijlen breed was, daar, waar wij 'er overtrokken, verspilderde de Indianen zoo veel tijd met spelen, dat wij niet voor den zevenden aan den westkant van hetzelfde aankwamen. Gedurende onzen overtocht vonden wij tegen den avond telkens uitthoeken land of eilanden daar wij ons des nachts legerden.

Op den 8 legerden wij ons een weinig naar 't oost-noord-oosten van den zwarten beer-heuvel, aan welke plaats de Indianen twee herten doodden, de eerste welke wij in tien dagen te zien kregen; doch overvloed van vet en gedroogd vleesch bij ons hebbende, leden wij in al dien tijd geen gebrek. Op den 9 vervorderden wij onzen togt naar 't westen, en ontmoetten al spoedig zulk een groot aantal herten, als wij gedurende onze reis niet op eenmaal gezien hadden; dit maakte alles goed en aangenaam; en daar de lente nu begon te naderen, nam het gestrengte van den winter natuurlijk af, zoo dat wij toentertijd mooi aangenaam weder hadden, schoon de luyte nog geen doot veroorzaakte, dan alleen in die plaatzen, welke voor de middag-zon openlagen en daar wij gemeenlijk tegen alle koude winden beschut waren.

Op den 19, west en west ten zuiden voordreuzende, zagen wij het spoor van verscheide vreemde Indianen; het hoofdpad volgende, kwamen wij des avonds aan vijf tenten van noord Indianen, die aldaar een groot gedeelte van den winter hadden doorgebracht, met herten te verstrikken op de hier boven gemelde wijze. Zoo 't scheen was deze plaats, even als zommige andere oorden, meer dan eens daar toe bezogt geweest, want het gekapte hout tot brand en ander gebruik, het welk wij 'er zagen, was ongelooflijk. Nog voor den morgen werd het weder zoo slecht en stormachtig, dat wij verscheide dagen aan den anderen hier moesten blijven liggen; en daar zommige Indianen, die wij aan deze plaats ontmoeteden, tegens den zomer naar 't *Prins van Wallis fort* stonden te verreizen, nam ik die gelegen-

genheid waar, om overeenkomstig mijnen lastbrief hun een brief mede te geven voor het opperhoofd van dat fort. Bij 't berekenen van mijne hoogtens en afstanden, sedert mijne laatste waarneming, want het weder liet thans niet toe hoogte te nemen, schatte ik mij op de noorder-breedte te zijn van $61^{\circ} 30'$ en op omtrent $19^{\circ} 6'$ ten westen van *Churchill's pier*. Dit en eenig verflag van de wijze op welke de Indianen mij bejegend hadden, en mijne gedagten over den verderen uitslag van de reis, maakte den inhoud uit van mijnen brief.

Op den 23 kwam het weder tot bedaren, wij vervolgden des onzen weg, en zagen des anderen daags, als mede op den 26, nog verscheide andere tenten van noord Indianen, die even als de vorige, die wij ontmoet hadden, bezig waren niet herten te verstrikken; maar zommige hunner, die daar in niet gelukkig geslaagt hadden, en bloedverwanten of kennissen waren van mijn volk, voegden zich bij ons en togen met ons naar 't westen. Schoon de herten toen geen geregeld spoor hielden, om zich in de omtuiningen door de Indianen te laten verstrikken, ontmoetten wij 'er nogthans eene menigte, meest in verscheide kudden verspreid, mijne reismakkers schoten 'er zoo veel van als zij begeerden.

Wij bleven nog al gestadig west en west ten zuiden voorttrekken, en kwamen op den 8 april aan een kleen meir *Thelewey-aze-yeth* geheten; maar waarom het dien naam draagt, kon ik niet ontdekken, want de mening daar van is de kleene vischeuvel; waarschijnlijk naar een hoogenheuvel, welke op een langen uithoek staat, nabij het west-

cinde van het meir. . Wij plaatsten onze tenten op een eiland van dit meir, en de Indianen aldaar eene menigte van herten bespeurende, besloten 'er eenigen tijd te blijven, ten cinde 'er vleesch te droogen en tot poeder te maken om met ons te nemen; want het jaargetijde gaf hen te kennen, dat de herten zich naar de kale gronden stonden te begeven; daar nu de Indianen voornemens waren bij 't verlaten van dit meir regelrecht noordwaards te trekken, was het niet zeker dat wij 'er andere zouden ontmoeten. — Met de Indianen, die zich gedurende den winter op onderscheide tijden bij ons gevoegd hadden, maakten wij thans zeven tenten uit, welke te samen niet minder dan zeventig personen inhielden.

Overeenkomstig het voorstel der Indianen bleven wij tien dagen ons aan den kleenen visch-heuvel ophouden, gedurende welke, als zij niet ter jacht waren, zij zich bezig hielden met smalle duigen van berken hout gereed te maken, van omtrent vijf kwart duim breedte en zeven of agt voeten lengte. Deze dienen hun in den zomer tot tent-stokken op de kale gronden, maar worden in 't najaar tot op de lengte van sneeuwschoenen voor winter gebruik bekort. Ook voorzagen mijne Indianen zich van berken-bast en timmerhout voor kanoos, welke evenwel niet voltooid werden voor onze aankomst te *Chowij*. het hout nogthans was op deszelfs behoorlijke lengte gebragt, waar door het gemaklijker konde gedragen worden.

Wat mij aanbelangt, ik had weinig te verrigten, buiten het doen van eenige waarnemingen, het bijbeschrijven van mijn dagverhaal, het opvullen van mijn

mijn kaart tot aan deze plaats, wier noordelijke breedte ik bevond te zijn 61° 30' en westelijke lengte van 't *Prins van Wallis fort*, naar mijne berekening 19°.

Ons wel voorzien hebbende van gedroogden mond-kost, en het noodwendigste tot het toestellen van kanoos gereed zijnde, trokken wij omtrent negen of tien mijlen verder naar 't noord-noord-westen, en kwamen toen bij noord Indianen, die hunne tenten hadden aan de noordzijde van *Thelewheij-aza rivier*. MATONABBEE deed bij deze Indianen eene andere vrouw op; zoo dat wij 'er thans niet minder dan zeven bij ons hadden, de meeste van grenadiers lengte. Hij verhoogmoedigde zich zeer op de lengte en sterkte zijner vrouwen, en dikwijls zeide hij, dat weinige vrouwen zwaarder wigt konden dragen en trekken dan de zijne; schoon zij nu in 't algemeen een manlijk voorkomen hadden, verkoos hij haar boven die van een tederer maakzel en middelbare gestalte. In een land als dit, waar men eene gade neemt om eene hulpe te hebben in ongemeen hard werk, en de zachte bekoorlijkheden van een gehuwd leven, enkel beschouwd worden als iet toevalligs, schijnt zulk eene keus niet ongegrond; maar indien alle de mans zoo dagten, wat moest 'er dan worden van de meeste vrouwen, die over het geheel kleen van gestalte en veele zeer tener zijn, doch zonder welgemaakt te wezen noch eenige schoonheid te bezitten? Over 't geheel genomen zijn de vrouwen 'er gansch niet fraai, en minder dan bij eenige natie onder welke ik mij ooit heb bevonden, evenwel zijn zommige in hare jeugd draaglijk. De zorg van 't huishouden,

den, gevoegd bij den zwaren arbeid, doet ook schielijk het weinige schoon, 't welk: zij mogen bezitten, verdwijnen, en alvorens zij dertig jaren tellen, zien zij 'er oud en gerimpeld uit; ja veele van de leelijken schijnen voor dien tijd zelfs tot voorwerpen te kunnen dienen, om iemand volmaakt afschrikken van min en liefde. Met dit alles worden zij van hare bezitters teder bemind en in waarde gehouden, het welk voor de vrouwen gelukkig is, en tot een zeker bewijs strekt, dat 'er geen toets is voor de schoonheid. Vraag aan een noord Indiaan, wat is schoonheid? zijn antwoord zal zijn, een breed plat aangezicht, kleine oogen, hoog uitpuilende kaken, drie of vier breede zwarte streepen over iederen wang, een laag voorhoofd, een groote uitstekende kin, een lompe hakige neus, een taanachtige huid en borsten, welke tot over den middel hangen. Deze bekoorlijkheden worden aanmerkelijk opgeluisterd of ten minsten hoog gewaardeerd, wanneer zij, die ze bezit, bekwaam is om allerlei soort van vellen te bereiden, dezelve tot kleederen te maken, en honderd-tien of honderd-twintig ponden gewigt te dragen in den zomer, of eene siec van veel grooter zwaarte in den winter te trekken of voel te duwen. Deze en dergelijke bekwaamheden worden alleen gezogt of verwacht in eene Indiaanische vrouw. Wat haar inborst betreft, de mans kreunen zich daar weinig aan, en verstaan zich de kunst om de hardnekkigste of weerspannigste, zoo bereidwillig en gediensig te maken als de goedaartigste en gehoorzaamste van de gansche bende; 't eenige onderscheid is, dat de eene uit vrees gehoorzaamd, en de andere alles goedwillig en vrolijk

lijk verrigt, beide bewust dat wat 'er 'geboden word ook daadlijk moet volbragt worden. De vrouwen worden 'er ook alle op een grooten afstand gehouden, en hoe weinig zij geteld worden blijkt uit de wijze op welke zij aan tafel dienen, en die aan eene Europasche vrouw zeer vernederend moet voorkomen, schoon de gewoonte 'er eene hebberlijkheid van gemaakt heeft, bij die genen die zulk een lot te beurte viel. 't Is nodig hier aantemerkken, dat wanneer de mans eenig zwaar dier dooden, de vrouwen altoos gebruikt worden om het naar de tent te slepen, daar zij het moeten vullen, afhakken, snijden, het vleesch droogen en stampen. De vrouwen zijn 'er tevens belast met het koken van de pot, en als de pot gereed is, mogen noch vrouw noch dochter, zelfs van de voornaamste opperhoofden, van de spijs eten, voor dat alles wat mannelijk is, tot de knechts ingesloten, geëten hebben wat hen luste; zelfs in tijden van schaarsheid, is het dikwijls haar lot geen enkelen brok te krijgen. 't Is nogthans zeer natuurlijk te denken dat zij in stilte voor zich zelve zorgen; doch zulks moet zeer omzichtig geschieden; want in tijden van schaarsheid zich in stilte van den haar toevertrouwden voorraad goed te doen, word als een groot diefstal beschouwd en met een dragt slagen gestraft. Indien het geschied door vrouwlieden wier jeugd en huishoudelijke bekwaamheden niet ten haren voordeele pleiten, blijft haar karakter voor altoos geschonden, en zij heeft maar weinig kans om immer van een man tot vrouw aangezogt te worden. (25)

Wij

(25) Een volk moet reeds tot eenen aanmerklijken
I 4
graad

Wij vonden overvloed van goed berken-hout aan den oever van de *Thelewij-aze rivier*, en bleven daar eenige weinige dagen om ons van het nog ontbrekende timmerhout tot kanoos of tot ander gebruik in den zomer op de kale gronden, waar het ons te pas mogte komen, te voorzien. Op den 20 zond MATONABBEE een zijner broeders en eenige andere leden vooruit met berken-bast en een stel timmerhout tot een kanoo, met last om zich naar een kleen meir dicht bij de kale gronden, *Clowej* geheten, te begeven, en aldaar met alle mogelijke haast een kanoo te timmeren, en te maken dat dezelve bij onze aankomst aan die plaats gerceed ware.

Het benoodigde hout samengebragt, en onzen voorraad van vet en gedroogd vleesch vermeerderd hebbende, wierd den 21 bepaald tot den dag van ons vertrek. Maar een der vrouwen overvallen wordende van barensnood, welke hier buitengewoon zwaar was, wierden wij daar door nog twee dagen

graad van beschaafdheid gekomen zijn, wanneer de vrouwen eenigen invloed op de mans, op derzelver denk- en handelwijze hebben. Dan eerst wanneer de vrouw niet meer het ondergeschikte schepzel, maar de vriendin en hulpe des mans is, komt de menschelijke samenleving tot een trap van volkomenheid. Vele reeds eenigzins beschaafde volken hebben van hunne vorige ruwheid nog ten minsten de gewoonte blijven behouden; hunne vrouwen niet met zich te laten eten. Dit heeft, gelijk men weet, ook plaats op de zuidzeel-landen. F.

gen opgehouden; op het oogenblik nogthans dat de vrouw verlost, 't welk niet dan naar het uitstaan van de hevigste weën, welke bij de twee en vijftig uren geduurd hadden, geschiedde, werd het teken tot den optogt gegeven, waar op het arme schepzel haar kind op den rug nam en met de overige op reis ging; en schoon een ander vrouwsperfoon menschlievend genoeg was om hare slede (slegts voor eenen dag) te trekken, was de kraamvrouw evenwel zelve nog genoodzaakt, behalven haar kind een zwaar pak te dragen, en dikwijls gedwongen, tot aan de knien door 't water en de koude sneeuw te waden. De trekken van haar wezen, behalven haar gestadig kermen, bewezen genoegzaam wat smerten zij uitstond; en alhoewel zij iemand was, die ik niet wel mogt zetten, was ik zoo aangedaan over haren toestand, dat ik in mijn gansche leven nooit zoo veel medelijden voor iemand harer sexe gevoelde; inderdaad, haar gejammer sneed mij door de ziel, en deed mij zelf lijden, dewijl het niet in mijn vermogen was haar leed te verzachten. (26)

Wanneer een noord Indische vrouw in 't kraambedde komt, slaat men eene kleene tent voor haar op.

(26) Dit artikel doet het hart des schrijvers eer aan, en seld tevens de ruwheid der wilde noord Amerikanen in een afschuwelijk licht. Wie kan, wanneer hij zoo iets leest, de waardij der beschaving ontkennen? Waarlijk, hij die den staat der woestj volken als den staat van vrijheid en geluk verheft, is een vijand van 't menscheijk geslacht. F.

op, zoo wijd af van de andere tenten, dat haar gekerm niet ligt kan gehoord worden; daar word zij gestadig bezogt van de andere vrouwen en jonge dochters: geen manlijk schepzel, uitgezonderd kinderen die op den arm worden gedragen, komen daar immer heen. Beklagenswaardig is het; dat dit volk nooit bij die gelegenheid, zelfs wanneer de arbeid moeilijk is, malkanderen bijstaat. De reden daar van is gedeeltelijk kieschheid, maar ook waarschijnlijk 't begrip waar in zij zijn, dat de natuur genoegzaam is om alles alleen te verrigten, zonder eenige hulp van anderen. Toen ik hun verhaalde, welken bijstand de Europaansche vrouwen ontvangen van onze vroedwifven, lieten zij deswegens de grootste verachting blijken, en zeiden boertende: „ dat de veele gebochelde, de menige krom-
 „ beenige en de groote hoop gebrekkige, die zich onder
 „ de Engelschen bevonden, ongetwijfeld hunne kwa-
 „ len verschuldigd waren aan de groote kundigheid
 „ dier lieden, die hen hadden helpen ter wereld
 „ brengen, en aan de bijzondere zorg, welke in
 „ 't vervolg de minnemoers voor de onnoozele wich-
 „ ten gedragen hadden.”

Een noord Indische vrouw word een maand of vijf weken lang, na de bevalling voor onrein gehouden, al welken tijd zij in eene kleene tent, op een' kleenen afstand van de andere tenten geplaatst, doorbrengt, in gezelschap van eene enkele vrouwelijke kennis; de vader mag in al dien tijd het kind niet te zien krijgen; de reden hier van is, dat eerst geboren kinders gemeenlijk eene afzietelijke vertooning maken, hebbende groote hoofden en weinig hair; daarenboven zijn ze zomtijds
 door

door eene moeilijke verlossing bont en blauw, zoo dat indien de vader dezelve in een zoo ongunstigen staat te zien kwame, hij een afkeer van hun zou krijgen kunnen, welke naderhand nimmer zou weg te nemen zijn.

De namen worden altoos aan de kinderen gegeven door de ouders of naaste bloedverwanten; die van de jongens zijn verschillende; zij dragen gemeenlijk den naam naar de eene of andere plaats, naar dit of dat jaargetijde of dier. De meisjes worden gemeenlijk genaamd naar het een of ander stuk of brok van een marter; als, de *witte marter*, de *zwarte marter*, *marter-hoofd*, *marter-voet*, *marter-hair*, *marter-sjaart*, enz. MATONABEE had agt vrouwen, die alle deze of dergelijke namen hadden. (27)

Op

(27) 't Is Indedaad de moeite waardig, wegens den oorsprong der aangenomen namen van verscheidene volken nasproingen te doen. De vaders, bij ruwe van de jagt levende volken, geven aan hunne pas gebortene zonen, den naam van het dier, het welk zij maar kort te voren gezien of gedood hebben. Misschien tekende de knaap, man geworden zijnde, den wolf, den beer, den leeuw, den vos, naar welken hij genoemd was, op zijn schild af; en 't is zeer natuurlijk, dat alle zijne nakomelingen zich dezelfde namen gaven en daar bij nog eenige andere onderscheidingen voegden. Zoo heet, bij voorbeeld, het opperhoofd der Tscherokezen, den *kleenen timmerman*; wijders voegde men bij den naam, de eigenschappen van 't kind: *groot*, *klein*, *sterk*,

Op den 23, gelijk ik hier boven zeide, gingen wij weder op reis, en namen onzen koers ten naasten bij noord; maar het weer was algemeen zoo heet, en gevolglijk was de sneeuw zoo sterk gesmolten, dat het zwaar viel met sneeuwschoenen te gaan, en het trekken van de slede viel zoo moeilijk (28) dat wij niet voor den 4 mei te *Clowey* kwamen, schoon die plaats slechts 85 mijlen van *Thuleweij-aze yesh* was afgelegen; onder weg moesten wij twee of drie smalle meiren overtrekken, welke den naam droegen van *Tittameg-* en *scarf-ch-meir*, doch geen van beiden waren van eenig aanbelang, schoon beide overvloed van visch hadden.

sterk, enz.; en dan volgden ook wel afgetrokken begrippen: *vrolijk, lustig, grimmig, goed*, enz. F.

(28) De binnenlandsche strecken langs het *Clowey-meir*, welke op omtrent 62° 51' noorderbreedte liggen, en des let noordelijker dan *Churchill fort*, zijn veel zachter dan die aan de *Hudsons baai*, alwaar het drijfijs veel tot de koude der lucht toebrengt. F.

VIJFDE HOOFDSTUK.

*Verrichtingen te Cloweij en onder weg, tot
aan onze komst aan de Koper-mijn rivier.*

*Verscheide vreemde Indianen voegen zich bij ons. —
Indianen aan het timmeren van kanoos gezet. —
Nog meer andere Indianen voegen zich bij ons,
ten getale van eenige honderden. — Wij verlaten
Cloweij. — Ontvangen bericht dat Keelshies met
ver van ons af is. — Twee jonge lieden worden af-
gezonden om de brieven en goederen voor mij af-
tehalen. — Onze aankomst aan Peshew meir; trek-
ken een gedeelte daar van over, en maken een
grooten rook. — Eene der vrouwen van Matonab-
bee loopt weg. — Eenige aanmerkingen over de
inboorlingen. — Keelshies voegd zich bij ons, en
steld mij de brieven ter hand; maar alle de gos-
deren waren verbruikt. — Een noord Indiaan zoekt
eene van Matonabee's vrouwen voor zich te nemen,
de zaak word aan goemannen verbleven, doch had
nadeelig kunnen zijn aan mijne onderneming. —
Wij trekken over Peshew meir, maaken verdere
schikkingen voor 't overige van onzen togt. —
Verscheide Indianen voegen zich bij ons om de Es-
qui-*

guimaux aan de Koper-mijn-rivier te beoorlogen. — Toebereidzelen daar toe te Clowey gemaakt. — Zetten onze reis naar 't noorden' voort. — Aanmerkingen over den weg. — Trekken Cogead meir op het ijs over. — De zon gaat niet onder. — Aankomst te Congcathawhachaga. — Waar wij verscheide koper Indianen aantreffen. — Aanmerkingen gedurende ons verblijf te Congcathawhachaga. — Zetten onze reis voort. — Zeer slecht weder. — Aankomst aan de steen-bergen. — Eenig bericht wegens dezelve. — Trekken een gedeelte van Buffels meir op het ijs over. — Zien verscheide muskus-runders. — Beschrijving van dezelve. — Ik ga met eenige Indianen om den grijzen beer heuvel te bezichtigen. — Komen bij een vreemden noord Indiaan, O'lye genaamd, die eenige andere Indianen bij zich had. — Hun gedrag jegens mij. — Aankomst aan de Koper-mijn rivier.

Het Clowey meir is op het wijdste gedeelte niet breeder dan twaalf mijlen. Eene kleine rivier, welke aan de westzijde in dat meir valt, vereenigd zich, volgens het zeggen der Indianen, met het Athapucow meir. (29)

Bij onze aankomst te Clowey, den 3 meij, vonden wij dat de broeder van 't opperhoofd, benevens de genen, die met hem voor uit gezonden waren van Thelweij-aza-rivier, slechts twee dagen voor ons

(29) Op de kaart van ARROW SMITH: het groote Ijzen meir. F.

ons aldaar waren aangekomen, en uit hoofde van het weder nog geen den minsten voordgang gemaakt hadden in het timmeren van de kanoo, van welke zij de aftekening hadden mede genomen. Op denzelfden dag van onze aankomst te *Cl. w. j.* voegden verscheide Indianen van onderscheidene oordca zich bij ons, insgelijks met oogmerk om aldaar kanoos te timmeren. Zommige dier Indianen hadden den ganschen winter zich opgehouden vier of vijf mijlen ten zuidoosten van *Clowey*, daar zij zich een goed bestaan hadden verschaft, door 't verstrikken van herten op de al reeds beschrevene wijze.

Onmiddellijk na onze aankomst te *Clowey* begonnen de Indianen aan het timmeren hunner kanoos, zonder de minste gelegenheid daar toe te verzui- men: dan, daar dit werk best verrigt word bij warm en droog weer, het welk wij te dien tijde niet hadden, werd het 18 mej' alvorens de kanoos, welke aan onze benden moesten dienen, voltooid waren. Op den 19 besloten wij onze reis voort te zetten, doch door de schade, welke de kanoo van *MATONABEE* kreeg, moesten wij ons een ganschen dag ophouden, zoo dat wij niet voor den 20 vertrokken.

Alhoewel deze vaartuigen van dezelve stof ge- maakt worden als de kanoos van de zuid Indianen, verschillen zij toch van dezelve in gedaante en maak- zel, zij zijn ook kleener en ligter, en niettegen- staande zij ranker en eenvoudiger zijn saamgesteld, zijn ze nochtans de beste, welke men zou kunnen uit- denken voor 't gebruik van dit arme volk, 't welk gemeenlijk genoodzaakt is, dezelve honderd en zom- tijds honderd vijftig mijlen ver te dragen, eer het ge-

gelegenheid heeft dezelve in 't water te brengen. Trouwens het voornamste gebruik, het welk men van deze kanoos maakt, is om in dezelve over ondoorwaadbare rivieren te worden gezet. Zomtijds zijn ze op eenige plaatsen van groot nut in 't vellen van herten, dewijl ze de Indianen in staat stellen over rivieren en over de naauwste plaatsen der meiren te trekken, ook gebruiken zij die als zij uitgaan om zwaanen, ganzen en eendvogels te dooden.

Al het gereedschap, het welk de Indianen bij het timmeren hunner kanoos en bij 't maken hunner sneeuwshoenen en allerlei ander soort van houtwerk gebruiken, bestaat in een bijl, een mes, een beitel en priem of els, waar mede zij kundig weten omtegaan, zoo dat geen ervaren ambachtsman, met al zijn onderscheiden gereedschap, hen zou overtreffen. (30)

In gedaante gelijkt de noord Indiaansche kanoo eenigzins naar een schietspoel, zijnde plat van bodem, met regt opstaande boorden, die aan weers einden spits toelopen; de agtersteven is evenwel

(30) Schier alle ruwe volken hebben de bekwaamheid, met weinig en slecht gereedschap, zeer sierlijk en kunstig werk te vervaardigen. Zij besteden 'er veel tijd toe, doch deze komt bij hen niet in aanmerking. De gevormde mensch, in het maatschappelijk leven, moet daar tegen den tijd wel degelijk in acht nemen, zijn werk zoo spoedig mogelijk afdoen, ten dien einde bezorgd hij zich allerlei kunstige werktuigen. F.

de wijdte, om dat de bagadie meestal daar geplaatst word, en, bij gelegenheid, een ander persoon, die altoos in zijne volle lengte op den bodem uitgestrekt moet liggen. Op deze wijze zetten zij malkanderen in die kanoos over de rivier en over de naauwste plaatzen der meiren. Deze vaartuigen zijn ook zelden langer dan twaalf of dertien voeten, en in het wijdste gedeelte zelden breeder dan twintig duim of twee voeten. De voorsteven is onmatig lang, zeer spits, en over 't geheel bedekt met berken-bast, 't welk het vaartuig veel bezwaart, zonder 'er meerder ruimte voor berging aan te geven. In 't algemeen maken deze Indianen gebruik van den enkelen schopriem; men vind 'er nogthans onder die dubbelde hebben gelijk de Esquimaux, de laatste worden evenwel maar zeldzaam gebruikt, en dan slechts door hen die op de herten liggen te loeren, wanneer deze de rivier op de naauwste plaatzen overzwemmen.

Gedurende ons verblijf te *Clawey* voegden zich meer dan twee honderd Indianen van verschillende oorden bij ons, de meeste met oogmerk om aan deze plaats kanoos te vervaardigen; maar dewijl ik onder de bescherming was van een voornaam man, werd ik van niemand hunner gemoeid, ook kan ik niet zeggen dat zij veel van mij vorderden; waarschijnlijk had ik dit te danken aan MATONABBE die hen van mijnen waren toestand onderrichtte, welke was dat ik zelf, in plaats van iets te kunnen mededeelen, het noodwendige ontbeere. De weinige goederen, welke ik bij mij had, waren geschikt om uitgedeelt te worden onder de koper en honds-geribde Indianen, die nooit de faktorijen

der Maatschappij komen bezoeken. Wij deelden evenwel altoos iets van onzen tabak mede, want iemand, die slechts van eenig aanzien was, en zich bij ons voegde, verwagte altoos onthaalt te zullen worden op eenige pijpen tabak, en bij die gelegenheden was het naaulijks mogelijk van hun aftekomen zonder hen eenige eindjes (*) (**) van eenige duimen lang aan te bieden, welke met den gestadigen toevoer, dien ik dagelijks aan mijne lieden moest bezorgen, dat artikel bij mij zoo deed verminderen, dat alhoewel ik nog niet verre op mijne reis gevorderd ware, meer dan de helft reeds in mijnen toestand verbruikt was. Buskruit en hagel waren gemeenlijk de artikels om welke de Indianen, die wij ontmoetteden, ons meest vraagden. Ook werden dezelve in 't algemeen met een milde hand uitgedeeld door mijnen wegwijzer MATONABEE. Ik moet hem evenwel hier het recht doen te erkennen, dat alles, wat hij zoo mildelijk uitdeelde, van zijn eigen was, het welk hij aan de faktorij had opgedaan. Zeker weet ik dat hij honderd vijftig stuks marter-vellen verruilde tegen buskruit alleen; en nog een groot aantal bever en ander bont tegen schroot, kogels, ijzerwerk en tabak, eeniglijk om het uitte deelen aan zijne landslieden; en voorzeker kreeg

(*) Zie de vierde plaat.

(**) De tabak welke men in *Hudsons baai* gebruikt; word gellagen in de gedaante van een touw van ten naasten bij een duim dik, en dan in groote rollen opgebonden, van welke het bij els maten word afgenomen voor de inboorlingen.

kreeg hij daar voor in de plaats zoo veele goederen als hij berekende nodig te hebben voor de uft en t' huis reis.

De kanoo van MATONABBEE hersteld zijnde, verlieten wij den 20 *Clowisj* en trokken noordwaards op. Dien morgen voegden zich eenige vreedenden bij ons, die aan mijnen wegwijzer berichtten, dat kapitein KEELSHIES omtrent een dag reizen ten zuiden van ons af was. KEELSHIES was de man, bij wien ik van *Cathawachaga*, in 't begin van juni in 't jaar 1770, een brief had afgezonden naar 't *Prins van Wallis fort*; maar niet lang daar na het ongeluk hebbende mijn quadrant te breken, was ik voor de tweede maal verplicht naar 't fort te rug te keeren, en schoon wij op verscheide plaatsen rook zagen opgaan en met verscheide Indianen spraken bij mijne terugkomst in dat jaar, hadden hij en ik malkanderen op de kale gronden niet ontmoet, en sedert dien tijd had ik niets van hem gehoord noch gezien.

MATONABBEE, verlangende dat ik mijne brieven van KEELSHIES zoude bekomen, als mede de goederen om welke ik had geschreven, varendigde twee van zijne jonge lieden af, om dezelve mij te spoediger te doen geworden. Wij bleven middelerwijl noordwaards voorttrekken, en zagen daags daar aan verscheide rookwolken op eenen wijden afstand op de kale gronden in het oosten opgaan, welke wij meenden te komen van onderscheide troepen Indianen, die naar 't *Prins van Wallis fort* reisden, om aldaar met bonten en andere goederen handel te drijven.

Op den 22 en 23 bleven wij steeds noordwaards voordreizen en lagen dagelijks veertien of vijftien mijlen af. Den laatsten avond geraakten wij buiten de bosfchen, en legerden ons op den kalen grond. Dien zelfden avond kwamen de beide jonge lieden, die om mijne brieven te halen, uitgezonden waren, te rug, en meldden mij: dat **KEELSHIES** beloofd had, binnen kort bij ons te zullen zijn, en als dan eigenhandig het een en ander aan mij te zullen overreiken.

Den 24 hadden wij slecht en regenachtig weer, zoo dat wij dien dag slechts zeven mijlen voorttrokken, en bij eenige stompfen van boomen onze tenten oprichteden; dit viel wel voor ons uit, dewijl wij tegen den avond ongemeen slecht weer kregen, verzeld van klaterenden donder, sterken weerlicht, zwaren regen en hevige rukwinden uit den zuid-westen; tegen den morgen schoot de wind noord-west, met felle koude en vorst. Wij marcheerden dien dag omtrent agt mijlen noord op, toen wij verplicht waren halte te houden, door en door verkleunt zijnde van de koude. — Wij vonden aan deze plaats, even als daags te voren, eenige drooge boomstompfen, welke ons tot brand dienden.

Op al'e mijne reizen in die strecken heb ik opgemerkt, dat de ganfche weg ten noorden van de *Zeealven rivier*, de bosfchen aan derzelver zoom bezet zijn met doogelijke verdorde stammen, en met boomen door den wind ter nedergeveld. Dezelve zijn meestal van de foort, welke men aldaar den jeneverboom heet. Deze verdorde boomen vind men zomtjds tot op twintig mijlen van de levendige bos-

boschen, en eenige enkele nog veel verder; het welk een bewijs leverd, dat de koude in die strecken sedert eenige eeuwen heeft toegenomen. Ook verzekerden eenige oude Indianen mij, van hunne vaders en grootvaders te hebben hooren verhalen, dat het hen geheugden, deze thans verdorde en doode boomen in eenen bloeienden staat gezien te hebben, en dat de herten 'er zich bij menigte in dien tijd ophielden. (31) 't Is zeer wel bekend dat

•(31) Het komt mij onbegrijpelijk voor dat de landstreeken, ten noorden van de *Robben-rivier*, door den tijd nog kouder en stormiger zouden worden. Het eenige waar aan men ter verklaring van dat verschijnsel nog zou kunaan denken, zijn de vermeederende en steeds aanwasfende ijsvelden in den oceaen. Alle de Russen, die den noordlijken oceaen bevaren hebben, als mede den onsterflijken *COOK*, vonden dien tamelijk ondiep. De ijschotzen, van welke negentiende deelen onder water zijn, moeten zich daarom op de gronden vast zetten, en kunnen gevolgljik, gedurende den korten zomer, even zoo min wijd heen

werds drijven als ontdoijen. 't Is zeer natuurlijk dat de ijsvelden zich jaarlijks meerder uitbreiden, want de in den winter gevallen sneeuw, welke in den zomer ontdooid, word spoedig nieuw ijs. Dit vermeederd buiten tegenspraak de koude der naburige streken. Als wij op onze reize rondom de wereld langs een zeer groot en hoog ijs-elland heen voeren, en de wind van daar op ons aan woel, viel de thermometer van FAHRENHEIT, welke op het dek in de open

dat de herten graag de vlakten bezeken, waar veel snee-
 ver-boomen langs de kale gronden gevonden
 worden, voor al bij schoon weêr in den winter;
 maar bij sterke winden zoeken zij liever een schuil-
 plaats in de boschen of trekken naar 't open veld.
 De Indianen, dien het nooit ontbreekt reden van
 iets te geven, zeggen: dat de herten de afgezon-
 derde of verspreide kleene boschen, bij sterke
 winden schuwen, om dat het bewegen en slinger-
 der takken, wanneer de boomen op eenigen af-
 stand van elkanderen staan, hen verschrikt, daar
 in de groote en zware boschen, het ruischen der
 bladeren hen als in slaap zuist, zoo dat zij 'er
 zich als zeer veilig achten, maar ook ligt ten prool
 vallen van kundige jagers.

Het weêr was op den 26 zoo slecht, 'er viel
 zoo veel sneeuw en hagel, dat wij maar stil ble-
 ven liggen, doch den volgenden morgen was het
 goed weêr en zonneschijn; wij droogden alles wat
 nat
 lucht hing, een en bijna twee graden. Zoo haast wij
 evenwel dat ijs-eiland achter ons hadden, rees de
 thermometer weder. Des moeten ook de landen, welke
 niet ver van die groote ijsbrokken af zijn, door de
 winden, welke van dezelve afkomen, kouder worden.
 Ook ontstaan natuurlijker wijze stormen; daar, waar
 gedurende den zomer in 't westen en zuiden de warmte
 toeneemt, en de lucht nu weder in evenwigt zoekt
 te komen. — Met deze verklaring moge de lezer zich
 vergenoegen, tot men reene andere en betere kan ge-
 ven; geschikt om het berigt van den heer HEARN
 begrijpelijk te maken. of.

nat geworden was, en marcheerden omtrent twaalf mijlen verder noordwaards, en wel het meeste van den weg over het ijs eener kleene rivier, welke zich in het *Peshew meir* ontlaat. (*) Wij zagen onder weg rook in 't zuiden opgaan, en meenden dat dezelve voor ons een teken was van KEELSHIES; wij legerden ops om die reden dien nacht aan den kant van het gemelde meir, waar ik meende dat wij op zijne aankomst zouden wagten; dan tot mijne groote verwondering, begaven wij ons des morgens weder op reis, marcheerden twee-entwintig mijlen ten noorden van *Peshew meir*, en plaatsten in den achtermiddag onze tenten op een eiland, alwaar op mijn verzoek de Indianen een sterken rook maakten, en ik voornemens was een dag of twee te verwijlen om kapitein KEELSHIES in te wagten.

Des nachts liep een der vrouwen van MATONABBEE met nog eene andere vrouw van ons weg; men vermoedde ze oostwaards te zijn getogen, om hare vorige maanen optesporen, aan wien men haar eenigen tijd te voren met geweld ontroofd had. Dit geval veroorzaakte meer onrust en gewoel dan ik verwagt hadde: MATONABBEE scheen zeer neerslachtig en over 't verlies zijner vrouwe niet te vertroosten: zij was voorzeker een der mooiste van zijne kudde, tamelijk lang, en blank van vel. Zij scheen zeer goedaartig te zijn en had een innemend voorkomen. Indedaad zij scheen alle de goede hoeda-

(*) Waarschijnlijk hetzelfde met *Patryjaen meir*; zie de kaart.

danigheden te bezitten, welke men in eene noord-Indiaanſche vrouw kan verlangen, en welke haar tot eene aangename gade konden maken van een inboorling dier wereldſtrecken; met dit alles ſcheen zij in haer laaſten ſtand niet gelukkig te zijn geweest, en verkoos liever de eenige vrouw te wezen, van een wakker jong mensch zonder aanzien, maar die in ſtaat was haar te onderhouden, dan, voor een zevende of agtſte, deel te hebben in de genegenheid van den grootſten man van 't land. —

't Spijt mij dat ik een geval moet verhalen, 't welk voorvel toen wij aan het timmeren van onze kanoos waren, te *Clowey*; hetzelve ſtrekt niet zeer tot eer van MATONABBE, dewijl het niet minder was dan een moord; gepleegt aan den man van de bovengemelde vrouw, dien hij drie ſteken in 't liif gaf, en ware 'er niet ſchielik hulp toegelochten, zou hij hem gewis om hals hebben gebracht; om geene andere reden, dan om dat de arme man met geen eerbied genoeg ſprak van den man, die hem met geweld deſzelfs vrouw ontnomen had. De koelzinnigheid, waar mede MATONABBE deze moord verrigte; overtuigde mij dat hij denzelven lang te voren moest beraamt hebben; want niet zoo haast hoorde hij van 's mans komſt ſpreken, of hij opende eene der bundels van zijne vrouwen, en nam uit denzelven een nieuw zakmes, begaf 'er zich mede naar de andere tent, vatte hem, zonder een woord te ſpreken, bij de keel, en begon zijn verſchrikkelijk voornemen ter uitvoer te brengen. De arme man, het gevaar willende afweeren, viel op zijn aangezicht, en riep om hulp, doch alvorens men hem eenigen bijſtand kon

kon toebrengen, had hij bereids drie steken in den rug; gelukkig dat niet een derzelve doodlijk was; zij waren hem op het schouderblad toegebragt, en hij behield 'er het leven bij. Toen NATONABEE na 't plegen dezer ijslijke daad te rug kwam, zette hij zich zoo bedaard ter neder als ware 'er niets voorgevallen, riep om water om zijne met bloed bemorschte handen en mes af te waschen, rookte als naar gewoonte zijn pijp, scheen volkomen bedaard, en vraagde mij of ik niet dacht, dat hij wel gedaan hadde?

't Is algemeen het gebruik onder dit volk, dat de mans om de vrouwen, die zij genegen zijn, worstelen; bijgevolg behaalt de sterkste altoos de zege. Een zwak man, ten zij hij een goed jager en bemind zij, word zelden toegestaan eene vrouw te houden, daar een ander, die sterker is, behagen in heeft; want wanneer de vrouwen van deze sterke worstelaars zwaar beladen zijn, met bont of mondkost, maken zij geene zwaarigheid een ander mans vrouw hem van den boezem te scheuren, en die een gedeelte van den last optelegen. Deze gewoonte heerscht onder alle hunne stammen, en verwekt een geest van naijver onder hunne jeugd, die bij elke gelegenheid van kindsbeen af, zich oeffend in 't worstelen. Dit maakt hen bekwaam om door den tijd hunnen eigendom en voor al hunne vrouwen te verdedigen tegen deze magtige schakers, van welke zommige bijna een bestaan maken, door alles wat hen aanstaat den zwakken te ontroofen, zonder iets het geringste daar voor in de plaats te geven; ja 't word zelfs een daad van edelmoedigheid geacht, indien zij zich verne-

deren het geroofde met iets van weinig waarde te vergoeden, gemeenlijk is verachting en loon het eenigste 't gene zij den bestolenen toevoegen.

De wijze, op welke zij elkanders eigendom of vrouwen ontrooven, schoon het den schijn heeft van de grootste beestachtigheid, kan nauwlijks vechten genaamd worden. Ik weet niet, dat ik ooit iemand hunner, eenige wond in die strijden heb zien toebrengen. De geheele zaak bestaat in malkanderen bij de hairen te grijpen, want zeldzaam slaan of stooten zij malkanderen. 't Is niet ongemeen dat de een zich het haar van 't hoofd snijdt en de ooren met vet smeert, even voor 't aanvangen van den strijd; doch zulks geschied gemeenlijk afgezonderd. 't Is zomtjids belachlijk een der partijen te zien voortreden met eene stoute houding en uitroepen: „waar is hij nu, waarom komt hij niet voor den dag?” — Vertoont de andere zich, dan vat de kaalkop en besmeerde zijn tegenstreever bij de hairen, en schoon mischien zwakker dan de andere, trekt hij hem in 't den grond, terwijl de andere niet in staat is vat aan hem te krijgen. Bij die gelegenheid gebeurt het dat zij verspieters hebben, die op elke beweging van partij acht geven en zeggen wat 'er te doen is, waar door dan partijen op gelijken voet komen. Als zij malkanderen niet bij 't haar kunnen grijpen, vatten zij malkaar om den middel, de beenen wijd van een, en dan spannen zij alle krachten in om te zien, wie het eerst zijn tegenpartij kan doen tuimelen.

Bij deze worstelpartijen nemen de omstanders nooit deel in den twist; geen broeder zal deszelfs broeder

der bijstaan dan alleen met raad, welke aan weerszijden openlijk gedurende den strijd gegeven word, en voor den een zoo voordeelig is als voor den anderen. Zomtijds gebeurt het dat een der kampvechteren den anderen in krachten overtreft; is een vrouw het voorwerp van den strijd, als dan is de zwakke gemeenlijk onwillig haar afstaan, hoe overmand hij ook zijn moge. Als dit gebeurt, doen de bloedverwanten of vrienden hun best den zwakken te overreden, den strijd op te geven, om niet ten langen lesten gekneust of gewond te worden, zonder kans te hebben, om de gene voor wie hij strijd, te houden. Ik heb opgemerkt, dat weinige van dit volk te onvrede waren, over de vrouwen die hen ten deel vielen; want wanneer zij ooit in groote menigte bij een waren, ging 'er naauwlijks een dag voorbij, zonder dat men aanbod met elkanderen om de eene of andere vrouw te worstelen, en het was veeltijds zeer onaangenaam voor mij, het betwistte voorwerp in eene stille treurige houding haar lot te zien afwagten, terwijl haar man en diens medeminnaar om den prijs vogten. — Ik had dan indedaad niet alleen medelijden met die arme slagtoffers, maar ik was ook ten uitersten verontwaardigt, als ik zag dat zij ten deel vielen van iemand dien zij doodlijk haateden. Bij die gelegenheden heb ik gezien met welk een droefheid en weerzin zij haren nieuwen heer volgden, die dikwijls, om haar mede te krijgen, genoodzaakt was haar met de grootste beestachtigheid te behandelen, en haar geheel naakt uitteschudden om ze naar hare nieuwe woning overtebrengen. Op andere tijden was 't niet onaartig een mooi vrouwtje uit het strijperk

perk te zien ontvoeren aan een man, die haar mis-
haagde, weenende welstaanshalven eên geveinsde traan
met het eene oog, terwijl uit het andere de vreugde
straalde over de verwisfeling. De meeste gevechten
gefchieden om jonge vrouwlieden, die nog geene kin-
ders hebben; want de mans verkiezen niet graag zich
te belasten met het onderhoud van eens anders mans
kroost, uitgezondert in bijzondere gevallen, van welke
ik in 't vervolg zal fpreeken. (32)

Zommige oude lieden, die voor duivel-bezweerders
bij hen te boek staan, bezitten eenig gezach, waar-
door zij het gemeen terughouden van zulke geweldige
daden, wanneer ze tegen hunne eige familie gefchie-
den; maar hunne menschlievenheid gaat zelden ver-
der; want zoo haast hunne eige bloedverwanten zich
het geweld veroorlooven, verzetten zij 'er zich zeld-
zaam tegen. Deze eenzijdige handelwijs baart zommi-
ge geheime en veele openlijke vijanden, doch die
gemeenlijk weerhouden worden tot daadlijkheden te
komen, uit eene bijgeloovige vrees voor hunne wraak,
zoodat zij niet eens onôerbiedig van hun durven fpre-
ken,

(32) Daar de veelwijverij bij de *Noord-Amerikaanfche*
ftammen plaats heeft, moeten 'er ten hunnent waar-
fchijnlijk meer meisjes dan knechtken geboren wor-
den; ten ware men wilde, dat 'er veele mans in den
krijg tufchen de verfcheiden ftammen en ook op
hunne lange en gevaarlijke reistogten omkomen. —
Wie kan ook voor 't overige denken, dat de ftatkunde
in deze ver afgelegen hoek des werelds tranen doet
fporten? F.

ken, ten zij achter den rug, welke achterklap eene algemeene ondeugd van dit volk is.

Niettegenstaande de noord Indianen zoo baatzuchtig zijn en eens anders bijzonderen eigendom zoo weinig ontzien, dat zij van de minste overmagt zich bedienen om hunne naburen te berooven, niet alleen van derzelve goederen, maar ook van hunne vrouwen, zij, zij nogthans in een suder opzicht de goedaartigste stam of natie van alle die men aan de oevers van de *Hudsons baai* aantreft. Want laat de schade, 't verlies of de hoon, welke men hun toebrengt, zoo groot zijn als 't wil, zij zullen zich nimmer anders trachten te wreken dan met worstelen. Van moord, welke zoo algemeen is onder alle de stammen der zuid Indianen, hoord men hier maar zeldsaam spreken. Een moordenaar word geschuwt en veracht van den geheelen stam, en is verplicht als een verbannen schepzel zijne bloedverwanten en vorige vrienden te ontwijken. In dat opzicht kan men den moordenaar aldaar wezenlijk vergelijken bij eenen KAIN na deszelfs broedermoord. De koele wijze, waarop men hem overal bejegend, maakt hem droefgeestig, en nooit ziet men hem of men roept hem overal na: daar gaat de moordenaar! De vrouwen, 't is waar, ontvangen zomtjds om een' geringen mislag of om een klein vergrijp eenen ongelukkigen slag van hare mannen, waardoor zij zomtjds 't leven verliezen; maar dat word niet geteld, en 't is zoo zeldsaam dat een man of vrouw uit wraak, ijverzucht of om enige andere reden een ander dood, dat 'er maar weinige bekend zijn, die zich daar aan schuldig maakten. Op dit oogenblik ken ik buiten MATONABBEE niet een eenigen die iet van die natuur vernigte, en in alle andere opzich-

zichten is hij een man van zoo veel gezond verstand, en voor een Indiaan zoo ongemeen menschlievend, dat ik buiten staat ben reden te geven, hoe hij tot zulk eene snoode daad heeft kunnen komen, ten zij dat zijn lang verblijf onder de zuid Indianen hem eenigzins bloeddorstig en wraakzuchtig maakte. (83)

Op den 29 vroeg in den morgen kwam kaptein KEELSHIES bij ons aan. Hij stelde mij een pakje met brieven en een half ankertje franschen brandewijn terhand; maar hij verzekerde mij, dat al het kruit en lood, benevens de tabak en de messen verbruikt waren. Hij zegt zich deswegens eenigzins te verdedigen, met te zeggen: dat eenige zijner bloedverwanten in den winter gestorven zijnde, hi^{er} volgens hun gebruik, alle zijn eige dingen had weggeworpen; waarna hij genoodzaakt was geweest toevlugt te nemen tot mijn kruit en andere goederen, om zich zelve en zijne talrijke familie te onderhouden. De treurige wijze, op welke hij dit vertelde, weenende bij wijlen als een kind, meende hij bij mij te doen doorgaan voor een bewijs van leed, wegens het laten te loor gaan van zoo veele mijner goederen; maar ik schreef zijne tranen toe aan de herinnering van het afsterven zijner bloedverwanten. Evenwel, als eene

(33) Ik verblijde mij alsoos, wanneer ik ook bij ruwe volken een spoor vinde van menschelijkheid, gelijk ik hier doe in 't afgrijzen van den moord. — Dat de zuidlijke stammen der *Noordamerikaansche* Inboorlingen wraak- en moordzuchtig zijn, is gewis alleen teeteschrjven aan hunnen sterken omgang met de *Eurpanen*. — F.

kleene vergelding voor mijn verlies, bood hij mij eenige volkomen bereide elands-huiden aan, welke hij zeide, de eenige vergoeding te zijn, die hij mij maken konde. De elands-huiden, schoon ze het twintigste gedeelte van de waarde der goederen niet hadden, welke hij mij ontfutzeld had, waren mij inderdaad aangenamer dan het kruit, lood en andere artikels hem konden geweest zijn, uit hoofde van 't gebruik dier vellen voor schoenleder, het welk toentertijd een artikel was daar men gebrek aan had; integendeel hadden wij overvloed aan kruit en lood.

Op den zelfden dag dat KEELSHIES bij ons aankwam, zocht een Indiaan, die zich eenigen tijd bij ons had opgehouden, eene der vrouwen van MATONABBEE door geweld hem te ontrooven; ten ware MATONABBEE wilde voldoen aan zijnen eisch, welke niet minder was, dan eene zekere hoeveelheid kruit en lood, eenig gemaakt ijzerwerk, een ketel en verscheide andere artikels. Alle welke MATONABBEE verplicht was hem aftestaan, zoo hij de vrouw niet aan hem wilde overlaten, want de andere Indiaan was sterker dan hij. MATONABBEE was zeer verstoort, te meer daar dezelfde man hem ruim een maand geleden dezelfde vrouw verkogt had; bijna alles wat hij toen bezat voor haar gegeven hebbende, besloot hij nogmaal eene andere koop voor haar aantegaan, en dewijl zij, zoo als men het hier noemt, eene vrouw van waarde was, namentlijk eene die niet alleen eene tamelijke vertooning maakte, maar die kundig was in het bereiden van allerlei soort van huiden, vellen en bonten, en te gelijk in staat om alles te doen wat 'er in een huishouding, in dit gedeelte der wereld, te doen valt, kon MATONABBEE niet van
 zich

zich verkrijgen haar te laten varen, vooral daar hij onlangs een dergelijk verlies had ondergaan.

Dit gefchil, 't welk eindelijk door woorden en gefchenken werd bijgelegd, had bijkans mijne ganfche onderneming doen mislukken; want MATONANNEE, die zich in dien tijd de grootste man des werelds achtte, trok zich dezen hoon zoo sterk aan, vooral daar hem dezelve in mijne tegenwoordigheid werd aangedaan, dat hij op 't punt stond, van de reis naar de *Kopermijn rivier* aftezien en naar het westen te trekken, met inzicht om zich bij de *Athawpuseoo* Indianen te voegen en bij hen te blijven, wier opperhoofden en voornaamste lieden hem zeer wel kenden, en van wien hij te voren, zoo lang hij onder hen leefde, volgens zijn voorgeven, meer heuschheid ontvangen had, dan zijne eige landstieden hem ooit betoonden. Hij fcheen bij dit voornemen te willen volharden, en ik had alle reden om te denken dat mijne derde reis even zoo ongelukkig zou afloopen als de beide eerften. Ik was evenwel niet beducht, voor mijne eige veiligheid, want hij beloofde mij mede te zullen nemen en mij op den weg te brengen naar 't *Prins van Wallis fort*, onder 't geleide van eenige *Athawpuseoo* Indianen, die jaarlijks, om te handelen, naar de faktorij heen reisden. Ik wagte in middels af dat zijne drift een weinig bedaarde, en toen gebruikte ik alle beweegredenen, welke ik bedenken kon, om hem overtehalen de reis naar de *Kopermijn rivier* met mij voortzetten, hem verzekerende niet alleen van de achting, welke hij zich daardoor bij den tegenwoordigen gouverneur van 't *Prins van Wallis fort* zou verwerven, maar van die van alle deszelfs opvolgers, zoo lang hij leefde; ja, dat zelfs

de

de maatschappij van *Hudsons baai* gered zoude zijn zijne bereidwilligheid en volharding, in mede te werken tot eene onderneming, welke zoo veel voordeel scheen te beloven, te erkennen. Na lang over en weder spreken en fraaije beloften aan mijn kant, beloofde hij eindelijk met mij de reis te zullen vervolgen, met allen mogelijken spoed. — Schoon het toen reeds laat in den achtermiddag was, gaf hij evenwel bevel om optebaken; wij marcheerden dien avond nog omtrent zeven mijlen verder en legerden ons op een ander eiland in het meir van *Peshew*. In den vorigen achtermiddag hadden de Indianen eenige weinige herten geschoten, maar wij maakten thans zoo veele monden uit, dat agt of tien herten ons naauwlijks zoo veel spijs verschaften om 'er ieder een mondvol van te bekomen. Deze herten waren de eersten, welke wij sedert ons vertrek van *Thelewey-azayen* gezien hadden; in al dien tijd hadden wij geleefd van 't gedroogde vleesch, het welk wij in april, voor ons vertrek van die plaats, bereid hadden.

Op den 31 was het weer slecht en regenachtig; wij marcheerden evenwel omtrent tien mijlen noord op, en kwamen eindelijk aan de noordzijde van 't *Peshew meir*, daar wij ons legerden. **MATONABEE** maakte alhier onmiddelijk de noodige schikkingen ter gemakkelijker volvoering onzer onderneming, en daar hij bel oft had allen spoed te zullen maken, oordeelde hij best, de meeste zijner vrouwen en kinderen aan de zorg overtelaten van eenige Indianen, die toen bij ons waren, en die van hem bevel kregen op hun gemak noordwaards voorttrekken, en aan eene zekere plaat, welke hij hen aanduidde, op onze terugkomst van de *Kopermijn rivier* te wachten. Dit ge-

geregeld zijnde, koos hij, om ons te verzellen, twee zijner jongste vrouwen, die geene kinderen hadden, en ten einde derzeiver last zoo ligt mogelijk te maken, besloten wij slechts zoo veel ammunitie mede te nemen, als wij volstrekt benoodigt hadden om ons de behoorlijke levensmiddelen te verschaffen, tot dat wij ons weder zouden voegen bij de Indianen, vrouwen en kinderen, die wij thans verlieten. Alle de overige Indianen, die tot onze beule behoorden, volgden ons voorbeeld, voornamentlijk zij die verscheide vrouwen en een aantal kinderen hadden.

Om dit alles behoorlijk te regelen, daartoe werd eenigen tijd vereischt, en het was tamelijk laat in den avond van den 31, alvorens wij onze reis konden aanvangen. MATONABEE had vrij wat moeite zijne arme vrouwen te bewegen ons niet met hare kinderen en anderen omflag te volgen; zelfs was hij bij die gelegenheid genoodzaakt gebruik te maken van zijn gezach, weshalven zij zeer te onvreden en gramstorig van den anderen scheidden; zoo haast evenwel wij onze afreis begonnen, hieven vrouwen en kinderen een jammerkreet aan, welke zoo lang bleef duren als zij ons in het gezicht hadden. Doch dit treurmuziek had weinig vat op het hart van mijne lieden, want elk hunner begaf zich vrolijk en welgemoed op reis. De weinige, die bij 't afscheid eenigzins aangedaan waren, scheenen zulks het meest om hunne kinderen; en vooral om de jongsten; om de moeders werd niet eens gedacht.

Alhoewel het laat in den avond was toen wij de vrouwen verlieten, marcheerden wij dien nacht nog tien mijlen alvorens wij halte hielden. Onderweg zagen wij veele herten, van welke 'er verscheiden door
de

de Indianen geschoten werden. Te zeggen, dat wij bij den nacht relden en herten schoten, zal gewis in 't eerst vreemd klinken, doch de verwondering zal schielijk ophouden, wanneer men overweegt, dat wij ons toen tertijd bevonden op 64° noorderbreedte, alwaar in dat jaargetijde de zon zoo niet den ganschen nacht boven de kinnen blijft, echter zoo kort ondergaat, dat het bij helder weder licht genoeg bleef om te kunnen marcheeren en allerlei wild te schieten.

Ik had reeds behooren aantemerkten, dat gedurende ons verblijf te *Clowey* eene menigte Indianen zich bij ons voegde, om ons naar de *Koepermijn rivier* te vergezellen, met geen ander oogmerk dan om de *Esquimaux* te vermoorden, die, zoo als men van de koper Indianen vernam, dikwijls bij menigte aan die rivier kwamen. Dit ontwerp, in weerwil van de daar aan gehegte zwarigheden en gevaren, had zodanig de algemeene goedkeuring, dat alle de zich voor eenigen tijd bij ons gevoegde indianen verzogten van de partij te mogen zijn. Ten dien einde had zich ieder voorzien van een schild eer wij de boschen van *Clowey* verlieten. Deze schilden waren gemaakt van dunne plankjes, drie vierde van een duim dik, twee voeten breed en drie voeten lang, geschikt om de pijlen der *Esquimaux* afteweeren. Dan, niettegenstaande deze toebereidzels, waren 'er slechts zestig vrijwilligers, die met ons wilden gaan, toen wij afscheid van de vrouwen namen; de overige, die ten naastenbij even zoo sterk in getal waren, en zich mede van schilden voorzien hadden, overwegende den langen weg, welken zij hadden afteleggen, en het geringe voordeel dat 'er bij te halen was, verkozen liever te huis te blijven, voorwendende niet zoo lang

hunne vrouwen en kinderen te kunnen achterlaten en dezelve blootstellen aan honger en gebrek, vooral daar zij niet konden bemerken dat iemand der onzen, die wij achter lieten, voor dezelve zoude zorgen. Doch dit waren slechts uitvlugten, gedeeltelijk voorkomende uit armoede of uit gierigheid. Hadden zij zoo veel *Europasche* goederen gehad om uittegeelen onder hunne landstieden, gelijk MATONABBER en zij die tot mijne bende behoorden, zouden zij waarschijnlijk blijde zijn geweest ons te mogen verzellen. Toen ik kennis kreeg van het voornemen mijner reisgezellen, en de klijgstoerusting zag met welke zij zich bezig hielden, poogde ik, zoo veel in mijn vermogen was, hen aftebrengen van hunne ontmenschte oogmerken; maar hoe sterk ik mij 'er tegen verzette, ik kon niets op hen verwerven; men merkte alles wat ik 'er tegen inbragt aan als een teken van bloohartigheid; men spottede met mij en zeide dat ik bevreesd was voor de *Esquimaux*. Daar ik wist dat mijne personeele veiligheid grootliks afhing van de gunstige gedagten, welke zij in dat opzicht van mij koesterden, was ik verplicht van toon te veranderen, en ik zeide hun, dat het mij weinig verschilde al vernietigden zij den naam en het gansche geslacht der *Esquimaux* voor altoos, ten zelve tijd daar bij voegende, dat, schoon ik geen vijand der *Esquimaux* ware, en geen rede kon zien waarom hen aantevallen, ik zulks evenwel doen zoude ter bescherming van die genen mijner vrienden, die mijne hulp tegen hen zoude nodig hebben, zonder acht te geven op mijne eige veiligheid, en dat ik in stede van bevreesd te zijn voor de arme en weerlooze *Esquimaux*, ik dezelve meerder verachtte dan ontzag. Deze betuiging

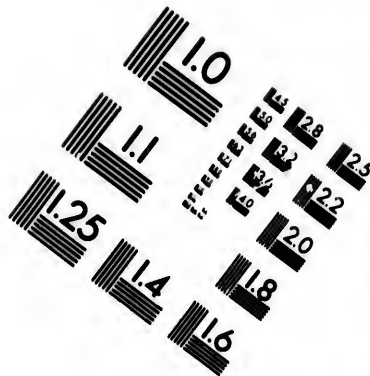
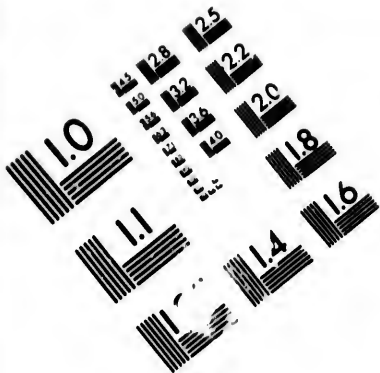

ging nauwen zij met veel genoeg aan, en in 't vervolg bemoeide ik mij in 't geheel niet meer met hunne toerusting en of krijgsontwerpen; bij ernstige overweging begreep ik dat het de grootste dwaasheid voor iemand in mijn geval zijn zoude, een nationaal vooroordeel te willen tegengaan, het welk tuschen deze beide natien, zoo lang als zij elkanderen gekend hadden, scheen bestaan te hebben. (34)

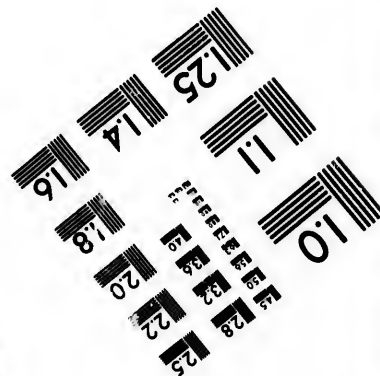
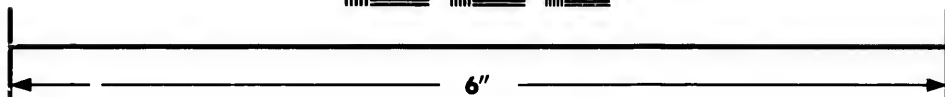
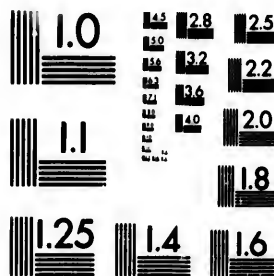
Ons

(34) 't Valt niet gemakkelijk reden te geven waarom bij alle *Noord Amerikaansche* stammen een zoo sterken en onuitwischbaren haat tegen de *Esquimaux* heerscht. Het oudste waarschijnlijke spoor van dien volkstem vind men in de oude verhalen der *Vlinders*, die in 't jaar 1000 of 1002 naar *Groenland* reisden, en aldaar een volkstem in booten, welke met leder overtogen waren, aantroffen. De groote, kloeke *Noormansche* avonturiers noemden deze kleene onaanzienlijke menschen *Skrallingers*, dat is: afknipzels of dwergen. In 't vervolg werd de kolonie der *Noormannen* op *Groenland* geheel veronachtsaemt en waarschijnlijk door haren slegten en kwijnenden toestand ten langen laatste door de *Skrallingers* aangetast, die toen in 't bezit van 't eiland bleven. De tegenwoordige *Groenlanders* zijn nog kleen van gestalte en varen, gelijk de vorige van de elfde eeuw, in booten met leder omtogen. Zij behooren tot de volkplanting, welke zich, gelijk men thans weet, van *Groenland* over het ganse land van *Amerika* tot aan *Cunichill rivier* aan de *Hudsons baai* en alle de landen van *Labrador*, en waarschijnlijk ook langs het noordlijk *St. meir* tot aan de *Kopermijn*, zoo niet tot aan de

**IMAGE EVALUATION
TEST TARGET (MT-3)**

**Photographic
Sciences
Corporation**

23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4103

0
E 28
E 25
E 22
E 20
E 18
6

11
10
E 28
E 25
E 22

Ons ontdaan hebbende van alle de vrouwen, kinderen, honden, zware bagaadje en andere besomeringen, vervolgden wij den eersten junij met veel spoed onzen togt naar 't noorden; maar 't weêr was over 't geheel zoo onbestendig, en wij hadden zoo dikwijls sneeuw, jagtsneeuw en regen, dat wij, niet-tegenstaande wij van elke gunstige gelegenheid gebruik maakten, ons eerst op den 16 junij bevonden op de noorderbreedte van 67° 30', waar MATONAB-BEE besteld had, dat de vrouwen en kinderen onze terugkomst van de *Kopermijn rivier* zouden afwagten.

Op onzen togt derwaards trokken wij op het ijs over verscheide meiren, van welke *Thoy-noy-kyed* en *Thoy-coy-lyned* de voornaamste waren; ook trokken wij mede nog over eenige kleene kreeken en rivieren, welke van geen aanbelang zijn, dan dat ze den inboorlingen eenigen visch leveren. Het weêr, gelijk ik reeds zeide, was onaangenaam door den gestadigen regen en sneeuw. Doch, ter vergoeding daarvan, waren 'er zoo veele herten, dat de Indianen 'er niet alleen genoeg schoten voor ons dagelijks onderhoud, maar dikwijls een groot aantal van dezelve doodden, eenig-

Mackenzie rivier uitgebreid hebben. De naam van *Esquimaux* of *Esquimaks* honden zij uit de taal der *Abenakis*; in welke *Eskimanisk* raauwe spijs, bijzonder raauwe visch of raauw eten betekend. Aldus plegen ook de *Rusfen* de zoogenaamde *Samojedan* in hunne kanselarijen *Sirojedzi* te noemen: een woord, het welk raauw eten, bevroren visch en raauw vleesch betekent. Taal, zeden en levenswijs der *Groenlanders* komen volkomen overeen met die der *Esquimaux*. F.

eemiglijk om het vet, het merg en de tongen. Ik deed alles wat ik kon om hun het nadeel te doen begrijpen van zulk eene slagting, vooral in een tijd van 't jaar dat de hertevellen niet geschikt voor kleeding waren, en wij geen tijd over hadden om lang genoeg op een plaats te blijven, waar wij naauwlijks de helft konden nuttigen van 't gene zij gedood hadden. Dan, daar nationale gewoonte niet gemakkelijk te overwinnen is, deeden alle mijne vertogen niets uit, en men antwoordde mij gesladig, dat men voorzeker wel deed veel te dooden en het lekkerste daarvan te eten, wanneer en waar zulks kon geschieden, want dat men het onmogelijk doen konde wanneer 'er schaarsheid plaats had, en zij bleven sterk beweeren dat overvloed van herten en ander wild te dooden in den eenen oord, hetzelfde niet schaars konde maken in eenen anderen; ook waren zij zoo gewoon alles te dooden wat onder hun bereik kwam, dat weinige hunner een kleen vogelnest konden voorbijgaan zonder de jongen te dooden of de eijeren te vernielen. (35)

Van den 17 tot den 20 marcheerden wij tusfchen de zeventig en tagtig mijlen naar 't noorden en noord noord-westen, het grootste gedeelte van den weg langs *Cogead meir*; maar het meir toen nog be-

(35) Ruwe of wilde volken gelijken in veele dingen naar de *Europasche* kinderen, bijzonder naar onze jonge knapen, die, zoo haast zij aan zich zelyen zijn overgelaten, niet ligt een vogelnest zullen voorbijgaan, zonder het zijne eijeren of jongen te ontnemen, de eerften om die te verbreken en de anderen om ze ellendig te doen omkomen. F.

bevroren zijnde, trokken wij over deszelfs kreeken en baaijen op het ijs.

Op den 21 hadden wij 's eegts regenachtig weêr met zulk een dikken nevel, dat wij nauwlijks eenige schreden ver voor ons uit konden zien: de lucht helderde nogthans des avonds om tien uren op, de zon begon te schijnen en ging den gan'chen nacht niet onder, 't welk zonder eenige andere waarneming een overtuigend bewijs leverde, dat wij ons toen ver ten noorden van den noordpool cirkel bevonden.

Zoo haast het fraai weêr werd, begaven wij ons op weg, en marcheêrden omtrent zeven of agt mijlen noord, toen wij aan een tak van *Conge-cá-tha-wha-chaga rivier* kwamen, aan welker noordzijde wij verscheide koper Indianen aantroffen, die daar, volgens jaarlijksch gebruik, saamgekomen waren, om bij 't overtrekken der rivier in hunne kleine kanoos herten te doodden.

Het ijs thans los geraakt zijnde, waren wij voor de eerste maal van dezen zomet genoodzaakt gebruik te maken van onze kanoos, om over de rivier gezet te worden, het welk ons vrij wat zou opgehouden hebben, zoo niet de vriendelijkheid der Koper Indianen ons ware te gemoet gekomen, zij zonden alle hunne kanoos om onzen overtogt te helpen bespoedigen. Wij waren niet minder dan honderd vijftig man sterk en hadden van ons eigen slechts drie kanoos van gemeene grootte, welke elk niet meer dan twee personen konden bergen, zonder bagaadje. 't Is waar, wanneer het water effen is en drie of vier dier kanoos door staken of ribben wel aan elkaar zijn verbonden, kunnen dezelve als dan zwaarer last voeren en loopen minder gevaar van kantelen, ook be-

bediend het volk van dien oord zich bij 't overtrekken van rivieren van die famenkoppeling, wanneer zij meer dan eene kanoo bij zich hebben.

Toen wij de noordzijde der rivier bereikt hadden bemerkten wij, dat MATONABBER en verscheide andere Indianen, die met ons reisden, persoonlijk bekend waren met de meeste koper Indianen die wij hier aantroffen. De laatsten schenen zeer verblijd ons te ontmoeten, en poogden door alle middelen, welke in hun vermogen waren, ons gezelschap te overtuigen van hunne bereidwilligheid om ons in alles te dienen; alvorens onze scnten nog opgezet waren, hadden die vreemden reeds een groot gedeelte gedroogd vleesch en vet gereed, 't welk zij, bij wijze van een feestmaal, opdischten, en tot het welk de meeste der voornaamste Indianen, die mij verzelden, werden uitgenoodigt, zoo wel als MATONABBER en ik, dien de beste brokken werden aangeboden.

't Is natuurlijk te vermoeden dat de koper Indianen terstond na onze aankomst onderrigt wierden van den aart en 't oogmerk onzer reize. Dit was zoo haast niet bekend of zij gaven hunne volkome goedkeuring daar aan, en veele hunner scheenen gereed en verlangden om ons alle hulp en bijstand te geven, bijzonderlijk door ons verscheiden hunner kanoos te leenen, welken zij verzekerden dat ons wel te passe zouden komen op onzen togt, en veel zouden toebrengen tot ons gemak en spoediger voortreize. (36)

Doch
(36) De haat tegen de *Esquimaux*, welke men onder alle de *Noord Amerikaansche* stammen bemerkt, is inderdaad een waar raadzels. De *Esquimaux* hebben zich

Doch deze kanoos werden niet toevertrouwt aan mijn dienstvolk, maar door de eigenaars, die ons verzelden, zelv' gedragen, alzoo het met geene zekerheid te bepalen ware, waar zij bij onzen terugtogt op ons zouden wagten.

Overeenkomstig mijnen lastbrief rookte ik de *Calumet* of pijp des vredes met de voornaamste koper Indianen, die daarover ten uitersten verheugd waren; en uit een gesprek, het welk zij met elkanderen over onze reis hielden, bemerkte ik, dat het vooruitzicht van eene *Europasche* kolonie in hunne nabuurschap te zullen krijgen, hen niet weinig verheugde; want zij begrepen niet dat eenige hindernissen, zwarigheden of andere belemmeringen het gansche ontwerp in duigen konden doen vallen. Luchtfreek en jaargetijde kwamen bij hen in geene aanmerking, en zij konden niet zien wat ons beletten zou tot hinnen te komen; want schoon zij erkenden nooit de zee aan den mond

reeds sedert 800 jaren in de noordelijkste strecken van *Amerika* opgehouden, en gevolglijk de andere stammen door hun omzwerven niet verdrongen. Zij zijn voor het overige van aart onbeledigend en gedeeltelijk goedhartig. De gruwzame wijze, op welke hunne naburen hen vervolgen, heeft hen tegen vreemden mistrouwig gemaakt, maar jegens anderen gedragen zij zich zeer vriendelijk en gediensig. Geen volk geeft voor 't overige een sterker bewijs van vaderlandsliefde, als dit, het welk den allerkoudsten en barsten oord van *Noord Amerika* bewoond, en denzeiven tegen geen ander verblijf zou verruilen. F.

der *Koper rivier* vrij van ijs te hebben gezien, konden zij zich niet verbeelden wat een schip beletten zou in die rivier te komen, en zij merkten eenvoudig genoeg aan, dat het water altoos zoo effen en stil was tusfchen het ijs en den oever, dat zelfs kleene booten met groot gemak daar veilig konden vaaren; maar op welk eene wijze een fchip tusfchen het ijs en den oever zoude komen, daar dagten zij niet aan.

't Zij eene wezenlijke gastvrijheid of de hoop van groote voordeelen uit mijne ontdekkingen te zullen trekken, hen zoo heusch' jegens mij deden handelen, dit weet ik, dat hunne gediensfigheid verre overtrof alles wat ik van een zoo onbeschaafden ftam had verwacht, en het fpeet mij geweldig, niets van waarde bij mij te hebben, waarmede ik hunne vriendelijkheid konde erkennen. Zoodanige artikels evenwel als ik bij mij had, deelde ik onder hen uit, en dezelve werden dankbaarlijk door hen ontvangen. Alhoewel zij eenige *Europasche* waaren onder zich hadden, welke zij van de noord Indianen koopen, hadden dezelfde artikels uit de hand van een Engelschman grooter waarde bij hen. Daar ik de eerste was dien zij ooit gezien hadden, of waarfchijnlijk immer zien zouden, was het grappig te bemerken hoe zij zich allen om mij heen fchaarden, en even zoo begeerig waren om mij van 't hoofd tot de voeten te befchouwen, als een natuur-onderzoeker zijn zou in 't befchouwen van een bij hem vreemd dier. Zij merkten en betuigden evenwel dat ik een volkomen menfchelijk wezen was, uitgezonderd in de kouleur van mijn haar en van mijne oogen; het eerste, zeiden zij, was gelijk aan 't bevelkte haar van een buffels staart, en de andere, die

die ligt van kouleur waren, vergeleken zij bij de oogen van een meeuw. De blankheid van mijn hukt of vel was, naar hunne gedagten, niet fraai, en zij zeiden, dat het geelck naar vleesch dat in water had te weeken gelegen, tot dat al het bloed 'er was uitgetrokken. Over 't geheel beschouwde men mij als iet raars in dit gedeelte der wereld, zoo dat wanneer ik mijne hairen uitkamde, zij mij altoos om de uitgetrokken hairen vraagden, welke zij zorgvuldig te samen bonden, zeggende: „ als ik u wederzie zult gij uw haar ook wederzien !” (37)

Daags na onze aankomst te *Congecathawhachaga*, vaardigde MATONABEE zijn broeder en verscheide koper Indianen af naar de *Kopermijn rivier*, met bevel, om aan de Indianen, die zij mogten ontmoeten, kennis te geven van het oogmerk, waar mede ik die oorden kwam bezoeken, en insgelijks om dat ze ons aan die rivier zouden afwagten. Bij deze boden zond ik een geschenk van tabak en eenige andere klee-

(37) Ook bij ons is een mensch, die van verre oorden komt, en wiens hairen, kleur, gelaat en oogen van de onze verschillen, een voorwerp van nieuwsgierigheid. Dat de wilde *Noord Amerikanen* de oogen en hairen van den heer HEARN bij voorwerpen vergeleken, die zij 't best kenden, was zeer natuurlijk; gelijk ook dat zij iets van den vreemden man tot gedagnis begeerden te hebben. Even eens was het met de eilanders in de Zuidzee, die in een glaze kraal, een kleenen spijker, ja zelfs in een stukje wit papier, het welk zij uit de handen eens *Tahata Bretanni* (een Engelschman) ontvingen, groote waarde stelden. F.

kleynigheden, ten einde de vreemdelingen, die zij mogten ontmoeten, aantemoedigen ons gereedelijk door raad en daad bijteftaan in 't gene wij van hun mogten vorderen.

MATONABBE en de andere Indianen het raadzaam oordeelende alle de vrouwen aan deze plaats te laten blijven, en zonder haar onze reis naar de *Ko-permijn rivier* voortzetten, achtten wij het noodig alhier eenige dagen te verwijlen, en zoo veele herten te dooden, als zij tot haar bestaan gedurende onze afwezenheid zouden behoeven. Dan, niettegenstaande de herten zoo menigvuldig waren, maakten wij zoo veele monden uit, en 't gene wij dagelijks nuttigden was zoo veel, dat 'er verscheide dagen verliepen alvorens wij de vrouwen een genoegzamen voorraad van vleesch konden verschaffen, aan 't welk zij dan ook verders niet te doen hadden, dan het aan lapjes te snijden en in de zon te droogen. Het vleesch, aldus bereid, kan niet alleen op reis medegevoert worden, maar is smakelijk tevens; al het bloed en alle de zappen 'er in gebleven zijnde, maakt het een goed en gezond voedsel, 't welk niet een weinigje oplettenheid een gansch jaar kan goedgehouden worden. Bij warm weder evenwel moet men het dikwijls luchten, dewijl het anders zou uitslaan en muf worden; maar zoo haast de winter en vorst invallen heeft men 'er voor den volgenden zomer niet naar omtezien.

Wij waren niet veele dagen te *Congecathawhachaga* geweest, of wij hadden reden ons zeer te beklagen over het gedrag van verscheide mijner onderhoorigen omtrent de koper Indianen. Zij ontnamen hen niet alleen veele hunner jonge vrouwspersonen, hun bont
en

en bereidde vellen, maar ook verscheide hunner bogen en pijlen, welke de eenige wapens waren, waarmede zij zich in 't vervolg voedsel en kleeding konden verschaffen, en hunne vrouwen en kinderen onderhouden. Misfehien zal men denken dat zij zulke eenvoudige wapens, welke zoo gemakkelijk te maken waren, zich met weinig moeite weder konden aanschaffen, dit zouden zij ook hebben kunnen doen, indien zij daartoe de geschikte stof behoorlijk hadden kunnen bekomen; maar juist het tegendeel had plaats, en dit was ook de reden waarom men hen dezelve ontroofde. In 't midden der boschen zou het hout, van 't welk een noord Indiaan zijn boog en pijlen maakt, van weinig waarde zijn geweest; met een weinig moeite had hij die konnen maken, maar op een afstand van eenige honderd mijlen van de boschen, hebben boog en pijlen in een oord waar men zonder dezelve niet bestaan kan, meer wezenlijke waarde, dan daar waar men zich dezelve zoo gemakkelijk kan bezorgen. (38)

Om TONABEE bij deze gelegenheid recht te laten wedervaren, moet ik bekennen, dat hij zijn mogelijke best deed om zijne landslieden te overreden toch geen bont, geene kleederen, geen boog noch pijlen aan de koper Indianen te ontnemen, zonder hen

(38) Al weder een bewijs hoe zeer de *Noord Amerikaanse* stammen, die met de *Europeanen* iets te doen hebben, verergeren of slechter worden. Zij berooven de goedaartige en niets kwaads vermoedende koper Indianen, en maken ze op die wijze geheel van hun afhankelijk. F.

hen dezelve behoorlijk te vergoeden. Maar omtrent de vrouwen liet hij hen begaan; 't is waar hij zette hen niet aan 'er zoo veele te nemen als hun behaagden, maar hij ging 'er hen ook niet in tegen. Onze noord Indianen schenen intusschen zeer geteld te zijn op de vrouwlieden der koper Indianen, zonder dat ik daar voor de reden kon bevroeden, daar zij wezenlijk in allen opzichte het zelfde volk uitmaken, en hunne taal zoo veel niet verschilt als de bijspraaken van de naastgelegene landschappen in *Engeland* verschillen van elkanderen.

't is geenzins te verwonderen, dat de veelwijverij bij dit volk plaats heeft, daar dezelve zoo wel geschikt is voor hunnen stand en levenswijze. Naar mijne gedagten is 'er geen volk onder de zon dat deswegens meerder toegevenheid verdiend. De plaatsen waar zij zich jaarlijks moesten heen begeven en ophouden, om de bont-dieren te vangen, en zich derzelve bont te bezorgen, zijn zoo ver van de Europasche zetels afgelegen, dat men hen de grootste reizigers van de gansche wereld mag noemen; en daar zij noch paarden noch scheepsvoertuig bezitten, is elk jager genoodzaakt, zich van veelen te laten verzellen, om hem het bont te helpen dragen naar het fort der Maatschappij, en wederom van daar de Europasche goederen, welke zij tegen het bont inwisselen. Tot dat werk nu zijn in dat land geene lieden zoo bekwaam als de vrouwen, die van kindsbeen af, gewend worden zware lasten te dragen of voortteslepen en allerlei slobbig werk te verrigten, (39) zoo dat die man-

(39) Hier boven hebben wij reeds te kennen gegeven

nen, die in staat zijn voor drie, vier, vijf, zes of meer vrouwen te zorgen, in dezelve over 't algemeen gehoorzaame en getrouwe bedienden, liefhebbende vrouwen, en tedere moeders van hare kinderen vinden.

Hoe zeer de meeste dier vrouwen zich naar deze gewoone levenswijze schijnen te schikken, en 'er zich uiterlijk niet tegen verzetten, en over 't geheel hare yornaamste behoeftens bestaan in voedsel en kleeding, overwint de natuur bij wijlen de gewoonte, terwijl de geest van minnenijd zich onder haar laat zien; dan, daar de man altoos de besliser is, bemiddelt hij zeer schielijk de zaak, schoon mischien niet altoos tot volkomen genoegen van partijen.

Het strekt de noord Indische vrouwen zeer tot eer, wanneer ik betuige dat zij de zachtartigste en deugdzaamste vrouwelijke wezens zijn, die ik

in

ven dat onder de noord Amerikaansche wilden gewisfelijk de veelwilverij een kwaad is, 't welk zij de Engelschen hebben dank te wijten, dewijl de Wilden die met de faktorijen handel drijven en daar toe lastdieren behoevende, de vrouwsperfonen de geschikste daar toe vinden. 't is voor 't overige zeer te verwonderen, dat de noord Amerikaanse niet gelijk de Kamtschadalen, Tunguzen en Koriaken in *Asia*, op de gedagte komen om zich van honden en rendieren te bedienen tot het trekken hunner sleden. Dagten de meeste Engelschen aan niet anders dan aan geldvoekeren, dan zouden zij zelf door het temmen en 't gebruiken dier dieren, den Inboorlingen een voorbeeld geven. F.

in eenig gedeelte van *Noord Amerika* ontmoette, schoon zommige lieden zulks meer toeschrijven aan hebbelijkheid, gewoonte en vrees voor hare mannen dan aan wezenlijke neiging. — 't Is zeker buiten allen twijfel, dat niemand beter met eene noord Indische vrouw weet omtegaan dan een noord Indische man, en dat zommige dier vrouwen, die men toestond aan het fort te blijven, uit baatzucht en gewin ligtelijk hare deugd verzaakten; ja, zommige harer wierden allengskens zoo bedorven en slecht als de overgegevendste van de zuid Indische vrouwen, die onder alle hare stammen de ontugtigste slonfer van de gansche wereld zijn. Zonder haar dierlijken wellust intetcomen, zoo lang jeugd en drift duren, geven zij zich over aan allerlei soorten zelfs van bloedschandige ontuchtigheden, en zulks op eene zoo beestachtige wijze, voor al wanneer zij beschonken zijn, ('t geen dikwijls gebeurd, daar zij zeer aan den drank zijn overgegeven) dat de dieren geen minder schaamte kunnen toonen. Ik weet wel, dat eenige weinige Europeanen, die maar nu en dan gelegenheid hadden haar te zien, en hare zeden van nabij te beschouwen, zeer ruim in haren lof hebben uitgeweid; maar elk die eenigzins met haar bekend is en onder haar heeft verkeerd, en zich heeft toegelegd haare karakters te doorgronden, zal gereedelijk toestemmen, dat de bekwaamheden van den volmaaktsten man niet in staat zijn hem de liefde te verwerven of de kuisheid te behouden van eene zuid Indische vrouw. (*)

(*) Niettegenstaande dit het algemeen karakter der

De noord Indische vrouwen verschillen over 't geheel zeer van die welke ik hier boven beschreven

zuid Indische vrouwen is, zoo als men ze op de kust van de *Hudsons baai* noamt, en zij een zelfde stam uitmaken met de Indische Canadianen, acht ik mij gelukkig, liet in mijn vermogen te hebben, hier eenige weinige regels bij te voegen, ter gedagtenis van eene derzelve, die ik van hare vroegste jeugd af gekend hebbe, en van wie ik met waarheid kan zeggen, dat zij juist het omgekeerde was van de schilderij hier boven door mij van de Indianen opgehangen.

MARIA, de dochter van MOSES NORTON, die vele jaren bevelhebber was aan 't *Prins van Wallis fort*, aan de *Hudsons baai*; alhoewel geboren en opgebracht in een land van alle overige landen het ongunstigste voor deugd en deugdsame beginsels, bezat die en alle andere goede en beminnelijke hoedanigheden in den hoogsten graad.

Zonder hulp van godsdienst, en met geene andere opvoeding dan die, welke zij onder losbandige inboorlingen van haar land ontving, zou zij met eenen voortreffelijken luister uitgemunt hebben in eenig ander land; want, indien een innemend voorkomen, bevalige manieren, eene gulle openhartigheid, voordkomende uit een onbezoedeld geweten, eene beminnelijke zedigheid, en eene weergalooze kleschheid van gevoel, bevalligheden en deugden uitmaken, welke eene vrouw beminnlijk doen zijn, had niemand rechtmatiger eisch op algemeene achting en eerbied Jan zij, terwijl hare goedhartigheid, menschlievenheid, en naauwgezette

ver-

ven hebbe; 't is iets ongemeens te horen dat zij zich schuldig maken aan ontucht, zelfs dan wanneer

verknogtheid aan deugd en eerbaarheid, de verlichtste en vroomste Christen tot eer zou verstrekt hebben.

Onderdanig, gehoorzaam, en hare ouders hartelijk beminneude, standvastig en getrouw voor hare vrienden, dankbaar en nederig jegens hare weldoegers, vergevende en vergetende allen hoon; zorgvuldig vermijdinge lemand te beladigen, beleefd en vriendelijk jegens allen. liet men haar nogthans van honger en strange koude sterven in 't midden harer bloedverwanten, in een tijd, toen de nijpende hand des hongers zich niet streng deed gevoelen aan hare medegezellinnen; en men mag waarlijk zeggen, dat zij de martelaares was van deugd fame grondbeginzels. Zij stierf in den winter van 't jaar 1782, na dat de Franschen het *Prins van Wallis fort* veruleid hadden, zijnde in het twee-en-twintigste jaar hares ouderdoms.

De menschelijke natuur siddert op het bloot verhaal van zoo veel barbaarschheid, en 't verstand staat bij dergelijke gevallen verlegen, reden te geven van 't bestuur der Voorzienigheid; doch zulke gevallen zijn tevens de sterkste verzekering voor een leven hier na maats, zoo ongelukkig ver boven het tegenwoordige, dat het genot van alle zinnelijke vermaken door de onwaardigste en overgegevendste booswichten, met het lot van de onschuldigste en deugdzaamste vrouw is de folterendste smerten omkomende, niet eens in vergelijking komt. Maar

neer zij met zes, zeven of agt vrouwen in de
 liefde van haren man deelen.

't Is

Rust zij de asch! en vrede zij de ziel,
 Van haar, die met elk een gestaag in vrede leefde!
 Wier hart niet anders neigde dan tot deugd,
 En zich nooit met het mom van veinzerij bedekte,
 Die niet den waarheid dagt, en in wier oog
 De oprechtheid van haar ziel doorstraalde.
 Noeh' nijd, noch trotsheid kwam ooit bij haar op,
 't Gezond verstand, steeds aan natuur verbonden,
 Was haare gidze, en licht op 's levenspad.
 Maar thans bevrijd van alle ramp en kwalen,
 Rust hier de steeds standvastige vriendin,
 De tederhartigste en altoos gerouwe gade.

Haar vader was ongetwijfeld te beschuldigen dat hij
 haar zoo teder opbragt als hij deed; daar door maak-
 te lij haar onbekwaam, om alle die ongemakken en
 moeilijkheden uit te staan, welke weinig gesacht wor-
 den of in geen aanmerking komen, bij de overige ha-
 rer sexe, welke voor zich zelve weten te zorgen.
 Dit is maar al te dikwijls het geval onder de Europae-
 nen in dat land, die hunne kinderen zoo zacht en
 teder opbrongen, dat deze, na den dood der ouderen,
 buiten staat zijn, zich den behoorlijken nooddrift te
 verschaffen. Wijlen den heer FERDINAND JACOBS,
 die veele jaren opperhoofd was aan *Tork fort*, was de
 eenige man, dien ik ooit kende, die juist anders han-
 delde. Schoon geen mensch zijne kinderen in allen
 opzichte meerder kon beminnen, liet hij die genen,
 wel-

't Is waar, indien ik haar karakter moest opmaken uit het ged'ag van die genen, die ik van nabij gekend hebbe, ik zou als dan weinig reden hebben zoo gunstig van haar te spreken; maar onpatijdigheid laat mij niet toe eenige weinige van de slechtste karakters tot model te nemen van alle de overige. Waarlijk men heeft reden te vermoeden, dat reizigers en lorrendragers altoos de slechtste waaren worden voorgelegt en de hoogste prijzen daar voor betalen.

't. Moet vreemd luiden, daar ik met zoo veel lof van de kuischheid der noord Indische vrouwen gewaagde, tevens te moeten erkennen dat de mans van dat land de gewoonte hebben, voor een nacht of wat hunne vrouwen met elkanderen te verwiselen. Dan verre dat zulks onder hen een misdaad gerekend worde, achten zij het als een der sterkste banden van vriendschap, welke tuschen de beide familien kan plaats hebben; en in gevalle een der beide mans komt te sterven, vind de andere zich verplicht voor de kinderen van den overledenen te zorgen. — Dit volk, verre van dit verdrag als eene enkele plechtigheid te beschouwen, gelijk de meeste onzer Christen doopheffers of doopheffers doen, die niettegenstaande zij voor GOD

en
welke hij niet met zich naar *Engeland* kon overvoeren, geheel en al onder de inboorlingen opbrengen; zoo dat toen hij het land verliet, zij nauwlijks 't verlies gewaar wierden, hoewel zij de afwezenheid bejwonden van een zachtzinnig en liefhebbend vader.

en menschen openlijk beloven te zullen zorgen voor den doopling, naauwlijks ooit daar na zich hunne gelofte herinneren, is 'er geen voorbeeld, dat een noord Indiaan verzuimde de plicht te vervullen, welke men rekent dat hij zich zelve had opgelegd. Welke slechte hoedamheden de zuid Indianen ook hebben, zij zijn met dat alles menschlijk en liefdadig omtrent de weduwen en kinderen hunner overledene vrienden, en daar hun toestand en levenswijs hen in staat stelt met minder moeite liefdadiger te zijn, dan een noord Indiaan, zijn 'er nogthans weinige weduwen en weezen onder deze laatsten, voor welken niet gezorgt is.

Alhoewel de noord Indische mans geene zwaarigheid maken twee of drie zusters ten gelijken tijde tot vrouwen te hebben, letten zij evenwel naauwkeurig op den graad van bloedverwantschap, wanneer zij de gemeenschap hunner vrouwen aan anderen toestaan. De zuid Indianen zijn in dit geval minder naauwgezet; 't is onder hen geheel niet ongemeen, dat de eenen broeder de vrouw of dochter van den anderen broeder beslapen. (*) De noord

(*) De meeste zuid Indianen, zoo wel als de Athapuscow en Neheawalj stammen, maken daar in 't geheel niets van. 't Is zeer bekend, dat veele hunner, bij gelegenheid, hunne eige moeders beslapen, en dikwijls hunne eige zusters en dochters huwen. Ik heb verscheide hunner gekend, die na langen tijd in dien staat geleefd te hebben met hunne dochters, dezelve overgaven aan hunne zoons, en dat elk wel te vreden was.

In

noord Indianen daarentegen houden zulks voor afschuwelijk. (40)

De

In weerwil van de gestrengte luchtstreek, kan de ontucht van derzelver bewooners, niet overtroffen worden door eenige Oostersche natie, wier wellustige levenswijze en warm klimaat, meer geschikt zijn om de driften ongemeen aanzetteden, dan de gestrengte koude van de bevroren wereldstreek.

't Is waar, dat de weinige die onmiddeffijk onder de bescherming der Engelschen leven, nooit hunne zusters of dochters ten vrouwe nemen, mischien uit vrees van aan de Engelschen te mishagen; maar 't is ook wel bekend, dat 'er nu en dan bloedschande onder hen gepleegt word, schoon mischien niet zoo menigvuldig als onder de vreemde Indianen.

(40) Daar de zuidwaards wonende noord Amerikaanse stammen, zoo als de schrijver uitdrukkelijk aanmerkt, een zelfden oorsprong hebben met de Canadasche: zoo luid het vreemd, dat de bloedschande onder de eersten plaats heeft; want bij de stammen, die aan de noord Amerikasche vrijstaten grenzen, vind men daar zeldzaam voorbeelden van. Dat de mans zich met hunne zusters en dochters vermengen, ontstaat hoofdzakelijk uit den ondergeschikten staat, waar in de vrouwen doorgaans gehouden worden. Hoe nu kan eene vrouw, die gewoon is blindeling eenen man te gehoorzamen, zich in iets aan zijnen wil onttrekken? — Dat de Wilde zijne door hem zelven gemisbruikte dochter, daarna aan zijnen zoon ten vrouwe geeft, toont een zedenbederf aan, het welk schier nergens bij eenig ander

De Indianen, zoo veele herten gedood hebbende, als zij gencegzaam oordeelden tot onderhoud der vrouwen, gedurende ons afwezen, was het thans den eersten julij geworden; ik had middelerwijl door goede waarnemingen, zoo wel aan de middagzon als anderzins, de noorderbreedte van *Congecashawhachaga* bepaald op $68^{\circ} 46'$ en deszelfs lengte bij gissing op $24^{\circ} 2'$ ten westen van 't *Prins van Wall's fsi* of $118^{\circ} 15'$ ten westen van *Londen*.

Den 2 julij was het weer zeer slecht met veel jachtneeuw en fijnen hagel; evenwel begon het om negen uren des avonds eenigzins te bedaren en opthelderen; wij marcheerden daar op nog tien mijlen noord ten westen voort, en hielden toen halte om een weinig te slapen. Bij ons vertrek van *Congecashawhachaga*, verkozen verscheide Indianen, die zich mede op de oorlogs-lijst hadden laten stellen, liever bij de vrouwen te blijven; doch hun gemis werd ons rijkelijk vergoed door de

volk gevonden word. Bij de Nomadische stammen der Arabieren, heeft de veelwijverij zints langen plaats, evenwel houden zij de bloedschande voor iet slechts, daar zij in hunne taal woorden voor hebben, welken het afschuw en daar van uitdrukken. De Horiten of Kananiten, een verdreven stam aar den Arabischen zeeboezem, en in de aangrenzende woestijn, plegen 't is waar, bloedschande, maar zij worden ook van alle meer beschaafde volken deswegens met afgrijzen beschouwt. *Job XXX. 1-8. Diaderus Siculus I. III. Strabonis Geograph. I. XVI. F.*

koper Indianen, die ons in de dubbele hoedanigheid van wegwijzers en krijgslieden verzelden.

Op den 3 was het weer even slecht als daags te voren; wij deden evenwel ons best om nog tien mijlen afteleggen, denzelfden koers houdende als den vorigen dag; eindelijk waren wij verplicht halte te houden, dewijl wij buiten staat waren om door de sterke jachtfneeuw het pad voor ons uit te zien. Bij halte houden verstaan wij hier niet anders, dan dat wij achter groote steenen of in de holtens der rotzen de wijk namen, en ons daar onthaalden op den voorraad dien wij mede bragten; hier rookten wij onze pijpen, of iagen ons neder om te slapen, tot dat het weder ons toeliet onze reis te vervolgen.

Op den 4 was het weder iets beter, doch nog steeds verzeld van sijne jachtfneeuw, waar door het gaan moeilijk werd. Wij marcheerden evenwel zeven-en-twintig mijlen noord-west op, veertien van dezelve over steenachtig gebergte, zoo als de Indianen het noemen, en voorzeker verdiend geen oord van de wereld dien naam beter. Op onze eerste nadering tot die hoogtens, kwamen dezelve ons voor als een verwarden steenhoop, voor menschen voeten bijna ontoegankelijk; doch eenige koper Indianen bij ons hebbende, die de beste wegen kenden, deden wij ons best daar over te komen, schoon dit niet anders gelukte, dan zomwijlen op handen en voeten te kruipen. Dan, hoe moeilijk ook de weg ware, vond men 'er toch een pad, 't welk dwars over die steenrotzen loopt, zelfs op de naakte rots; en op die plaatzen, welke voor geen indruk vatbaar schenen, is het pad zoo dui-

dellijk en wel betreden als eenig voetpad in *Engeland*. Aan verscheide plaatsen van dit pad zagen wij veete groote vlakke steenen als tafels, die met veete duizende kleene keijen als bedekt waren. Deze zijn, volgens het zeggen der koper Indianen, met 'er tijd tot zulk eene menigte geworden, naardien elk, die langs dezen weg zich naar de mijnen begeeft of van daar komt, 'er een bij werpt; daar het des de gewoonte schein voor elk voorbijganger den hoop met een steen te vermeerderen, lieten wij niet na ieder den onzen 'er bij te voegen, om goed geluk te hebben.

Juist als wij aan den voet dier rotzige hoogtens gekomen waren, namen drie der Indianen de terugreis aan, voorgevende: dat uit alles, wat zij zagen, het hun toefchein, dat het overige van de reis verzeeld zou zijn van meer moeite dan het vermaak, 't welk zij zich zelve in het optrekken ten oorlog tegen de Esquimaux beloofden, kon opwegen.

Op den vijftien was het weder zoo slegt, dat wij door de aanhoudende jachtsneeuw, hagel en stofregen geen pad konden bekennen, wij bleven derhalven daar wij waren; maar op den zesden dag was het weer wat bedaard, en tegen den middag mooi geworden zijnde, braken wij in den uchtendstond op en trokken omtrent elf uren noordwest op; eindelijk begon de lucht weer te betrekken, en daar wij op nieuw het slegt weder zagen aankomen, zagen wij naar een schuilplaats uit tuschen de rotzen, gelijk wij de vier vorige nachten gedaan hadden, want wij hadden noch tenten noch tentstokken bij ons. Den volgenden morgen liepen 'er nog vijftien Indianen van ons weg; zij waren wars van den weg en het ongemeen slegte
weér.

weér. Indedaad, schoon dit volk gehard is tegen alle ongemakken, wáren hunne klachten bij deze gelegenheid niet ongegrond; want zinds ons vertrek van *Congecuthawhachuga* hadden wij naauwlijks een droogen draad aan 't lijf gehad, of ons kunnen beschutten tegen de gestrengheid van 't weder, dan in de spelonken, waarvan de beste niet dan dampige, vochtige en ongezonde plaatzen wáren. In zommige droop het water gestadig van 't gewelf, zoo dat onze schuilplaats naauwlijks iets beter was dan de open lucht. Ook wáren wij, sedert wij de vrouwen het laatst verlaten hadden, buiten staat geweest eenig ander vuur te maken dan 't gene wij tot het aansteken van een pijp nodig hadden; 't is waar zommige plaatzen wáren bezet met een weinig mosch, maar de aanhoudende jacht sneeuw en regen maakten het zoo door nat, dat het even zoo onmogelijk was het aan 't branden te krijgen als een natte spons.

Niet zoo haast wáren wij in onze schuilplaatzen getreden, of wij onthaalden ons zelve met eenig raauw hertenvleesch, dien morgen door de Indianen gedoodt; zijnde de kleene voorraad van gedroogde mondkost, welke wij, toen wij de vrouwen verlieten, medegenomen hadden, thans verbruikt.

De bui, welke wij voorzien hadden, kwam ook eensklaps uit het noordwesten met eenen sterken wind, verzeld van zoo veel sneeuw, dat de oudste Indianen zich niet konden herinneren in eenig jaargetijde, laat staan in 't midden van den zomer, iets heviger gezien te hebben. De vlaag nogthans duurde niet lang en allengskens werd het geheel stil; maar de sneeuwvlokken wáren zoo groot als bijna niet te gelooven is, en de sneeuw viel zoo dicht dat schoon

De

de bui slechts weinige uren aanhield, wij nogthans gevaar liepen in onze spelonken versmoord te worden.

Op den zevenden woei het een frische koelte uit het noordwesten, met eenige losse buijen van stofregen, tusfchenbeide zonnenschijn met eene gestadige warmte, waardoor de pas gevallen sneeuw fchielijk verfmolt. Vroeg in den ochtend kroopen wij uit onze holen, welke aan de noordzijde van het rotsgebergte waren, en marcheerden omtrent agtien of twintig mijlen noordwest ten westen op. Onderweg trokken wij op het ijs een gedeelte van een groot meir over, het welk toen nog in 't geheel niet ontdooid was. Dit meir noemde ik het *Buffel- of Muskus-rund meir*, uit hoofde van het groot getal dier dieren, welke wij aan de oevers van hetzelfde zagen grazen. De Indianen fchoten 'er eenige van, maar vindende het vleesch dor en mager, namen zij slechts eenige fierenhuiden mede, om 'er fchoenzolen van te maken. Tegen den avond keerde het flegt weér terug, met harde rukwinden uit het noordoosten en zeer kouden regen en hagel.

't Was voor de eerste keer dat wij, ná ons vertrek van de faktorij, muskus-runders zagen. Ik heb in mijn verhaal van mijne eerste ongelukkige onderneming gezegt: dat wij een groot aantal dezer dieren befpeurden eer wij honderd mijlen van de faktorij af waren; zelfs zagen wij eens het fpoor van twee of drie dezer runderen op slechts negen mijlen afstand van 't *Prins van Wallis fort*. Op mijnen tweeden togt naar 't noorden ontmoetten wij 'er insgelijks eene menigte van; van welke mijne reisgezellen 'er verfcheiden doodden, bijzonderlijk den 17 july van 't jaar 1770. Zomwijlen ziet men deze buffels bij groote

me-

menigte langs de zee-kusten van *Hudsons baai*, van *Knapp baai* af tot aan *Waga water*; maar nergens vind men ze in grooter aantal dan binnen den noord-poolcirkel. Op die hooge breedten heb ik menigmaal 'er verscheidne kudden van gezien in een enkelen dag reizens. Zommige dier kudden bestonden uit tagtig tot honderd stuks. In evenredigheid van de koeijen is het getal der stieren zeer gering onder den hoop; want het is zeldzaam meer dan twee of drie stieren te vinden onder de grootste kudde. Uit het getal der mannetjes, welke men vind dood liggen, maken de Indianen op, dat zij elkanderen bij 't vechten om de wijfjes ombrengen. Als zij tochtig zijn, zijn ze zoo jaloersch van de koeijen, dat zij op mensch en dier, die dezelve durven naderen, met woede aanloopen; zelfs heeft men opgemerkt, dat zij als dan tegen rävens en andere groote roofvogels, die te dicht bij haar strijken, bulken. Zij schijnen het mee te behagen te scheppen op het rotzigst gedeelte der kale gronden, ook worden zij zelden op een wijden afstand van de boschen gevonden. Schoon zij groote dieren zijn, en een log en lomp voorkomen hebben, beklimmen zij evenwel de rotzen met groot gemak en zeer vlug; ook zijn ze bijkans zoo vast op de beenen als een geit; even als dezen grazen zij op alles, schoon zij het meest schijnen op te hebben met het gras; doch in den winter, wanneer dat voedsel schraal is, eten zij het mosch of eenig ander kruid, dat zij kunnen vinden, als mede de toppen der wilgen en de tedere takjes der pijn-boomen. De koeijen laten zich in augustus rijden en werpen haar kalf in 't laatst van mei of in 't begin van juni, doch nooit meer dan één te gelijk.

Een

Een volwasfen muskus-rund is zoo groot als gemeenlijk, of ten minften als het midden foort van 't Engelsch hoornvee (*); hunne beenen zijn wel zoo dik, maar niet zoo lang, ook is hun staart niet langer dan die van een beer, en hangt, even als die, naar

(*) De heer BRADDER zegt in zijne reisbeschrijving, II deel, bl. 160, dat het muskus-rund lager op de pooten staat dan het hert, maar dat het breeder van bulk en ledenen is. Doch hij vergist zich daarin; het muskus-rund is van grootte zoo als ik het hier boven beschreven heb; en de Indianen rekenen dat het vleesch van een volwasfe koel in wigt gelijk is aan dat van drie herten. 't Spijt mij dat ik mijn vriend, den heer GRAHAM, insgelijks moet tegenspreken, daar hij zegt; dat 'er drie- of vier-duizend pouden van het vleesch dier buffels jaarlijks op sleden naar 't *Prins van Wallis fort* gevoert worden; 't kan zijn dat men in bijzondere jaren ten naastenbij duizend pouden van de Inboorlingen heeft aangenomen; maar het gebeurt dikwijls, dat 'er in den tijd van vijf jaren niet een enkel lood van dat vleesch word aangebragt. Trouwens het word van de bedienden der maatschappij niet geacht, en om die reden word de toevoer niet sterk aangemoedigt. En al hadde het anders geweest, de plaats, daar die dieren zich onthouden, is zoo wijd af gelegen van het comptoir der maatschappij, dat de Indianen 'er geen voordeel bij hebben zouden hetzelve naar het fort te sopen. Zoo dat alles, wat 'er ooit van aan 't *Prins van Wallis fort* ontmoet werd, mischien op den afstand van honderd mijlen kwam, het welk de Indianen slechts een stap noemen.

naar beneden binnenwaards, zoo dat dezelve geheel verborgen is onder het lange haar van de stuit en achterdeelen; de bult tusſchen hunne ſchoulers is niet grooter in evenredigheid als die van een hert; zij hebben op zommige plaatzen van hun lichaam zeer lang haar, vooral aan den buik, maar 't langſte haar dat zij hebben, de ſtieren voornamentlijk; is onder aan den hals, van de keel af tot het benedenſte deel van de borst tusſchen de voorpooten, daar het hangt als de manen van een paard, en ruim zoo lang, waardoor het dier een ſchriklijk voorkomen heeft. Van dat haar maken de Esquimaux hunne vliegen-paruiken, en niet uit het haar der ſtaarten, gelijk de heer ELLIS verzekert (*); hunne ſtaarten en 't haar, dat aan dezelve is, te kort zijnde om daar toe te kunnen dienen. In den winter hebben zij een dikke fijne wol of een ſoort van bont, dat aan den wortel van het lange haar groeit en hen beſchut tegen de felle koude, aan welke zij in dat jaargetijde blootſtaan; maar als de zomer nadert, raakt dat bont los, en daar zij zich dikwijls op den grond weatelen ſchiet het uit naar boven en valt met 'er tijd af, zonder dat 'er veel anders overblijft voor hun zomerdekzel dan het lange haar. De zomer is op die hooge breedtens zoo kort, dat de nieuwe wol bijna zoo ſchielijk begint voor den dag te komen als de oude afvalt, zoo dat tegen den tijd dat de koude zeer ſtreng word, zij op nieuw met eene winterkleeding voorzien zijn.

Het vleesch van het muskus-rund gelijk in geenén deele naar dat van den westerſchen buffel, maar heeft

(*) Zie ELLIS *voyage*, p. 266.

heeft mee: overeenkomst met het elands-vleesch; ook is het vel van een helder wit, even gekleurd met een licht blaauw. De kalven en jonge hokkelingen maken een goede spijs uit; maar 't vleesch van de stieren riekt en smaakt zoo sterk naar muskus, dat hetzelfde zeer onaangenaam is. Zelfs het mes, waar mede het vleesch van een ouden stier gesneden is, riekt zoo sterk naar de muskus, dat niets, dan het volkomen glad te slijpen, de lucht daarvan wegneemt, terwijl het hecht nog lang de lucht blijft behouden. Alhoewel geen gedeelte van dat dier vrij is van die lucht, zijn nogthans de teeldeel, bijzonderlijk de klieren van den koker 't sterkst daar van aangedaan; de pis zelf behoudt die lucht tot een hoogen graad; want de schede van des buls *penis* is bezet met een bruine gom, welke bijna een zoo sterke muskus lucht heeft als die van een civetkat, en schijnt na verloop van veele jaren nog niets van deszelfs hoedanigheid verloren te hebben. (41)

Op den agtsten was het fraai en bedaard weder, schoon bijwijlen afgebroken door kleene regenlagen. In den vroegen morgen gingen wij weder op reis, en marcheerden agtien mijlen hooger naar 't noorden.

De

(41) De beschrijving, welke men hier van het *muskus-rund* (*Bos moschatus* L.) geeft, is, in veele omstandigheden, nieuw: bij voorbeeld, dit, dat de klieren van den koker (*vagina*) een sterke *muskus* lucht hebben; voorders de tijd der paring, hoe lang zij dragen, en de geboorte der kalveren, enz. Zulke kleene trekken voltoojnen de afbeelding, en maken de natuurlijke historie van 't dier volledig. F.

De Indianen schóten eenige herten, en wij hielden halte aan den kant van eene kleine kreek, welke bezet was met eenige wilge boomen, van welker hout wij het eerste vuur voor ons maakten sints ons vertrek van *Congecat'sa vhaç'aga*; gevolglijk aten wij hier voor het eerst sedert een week gekookte spijs, welke, gelijk men natuurlijk kan bevroeden, ons en alle de Indianen heerlijk smaakte. In weerwil van de kleene regenlagen had op dien dag de zon onze kleederen gedroogt; en wij bevonden ons nu in vrij wat troostelijker omstandigheden dan eenige dagen te voren, en sedert wij de vrouwen verlaten hadden. De plaats, waar wij ons dien nacht ophiielden, was niet verre van den grijzenbeer-heuvel, welke de naam voert naar de menigte dier dieren; welke men weet dat hune jongen komen werpen in een spelonk, die hier gevonden wordt. De wonderbare beschrijving, door de koper Indianen ons van die plaats gegeven, wekte mijne nieuwsgierigheid niet minder dan die mijner reisgezellen, zoo dat wij dezelve gingen bezichtigen; doch bij onze aankomst aldaar vonden wij 'er niets aanmerkelijks, bestaande dezelve eeniglijk in eene hooge hult aarde van eene leemachtige stof, zoo als 'er verscheide anderen in dezelfde nabuurschap gevonden worden, alle gelegen in 't midden van een groot moeras, 't gene dezelve deelt gelijken naar zoo veele cilanden in een meir. De kanten dier heuvelen zijn volkomen regtstandig of steil, en de hoogte van den grijzenbeer-heuvel, welke de grootste is, is omtrent twintig voeten boven den vlakken grond om denzelven. Derzelver kruinen zijn bedekt met eene dikke zoode van mosch en lang gras, 't welk in sommige plaatzen over den rand uitgroeit, en daar de

kanten gestadig wegkalven, en bij elke regenvlaag gedurende den korten zomer afspoelen, moeten zij eindelijk met het moeras, in 't welk zij gelegen zijn, gelijk worden. Thans zijn deze eilanden, zoo als ik ze noem, uitmuntende wijkplaatzen voor 't gevogelte, dat derwaards komt om te broeden, dewijl het 'er zijne jongen volkomen veilig kan voortbrengen, zonder gestoort te worden door eenig dier buiten de queque-hath, het welk, door zijne scherpe klauwen en de verbazende kracht zijner pooten, in staat is tegen de moeilijkste steitens opteklimmen.

Aan de zijde van den heuvel, welken ik ging beschouwen, is een spelonk, welke tot diep in den rots loopt en waarschijnlijk het werk der beeren is, dewijl wij duidelijk konden bespeuren, dat zommige dier dieren 'er in de vorige lente geweest hadden. Hoe zeldzaam zulks aan zommige mijner reismakkers schijnen mogt, het kwam mij evenwel zoo niet voor, dewijl het niets in zich had dat mijne aandacht vestigde, noch mij half zoo veel verwondering baarde als 't gezicht van de menigte heuvels en randen of opwerpzels aan de opstzijde van 't moeras, het welk door die dieren als omgeploegt schein om kleene eekhoorns en muizen optesporen, welke gedeeltelijk hunne geliefdste kost uitmaken. 't Is verbazend te zien wat zij in 't werk stellen om die dieren natesporen, en men staat ten uitersten versteld te zien welke groote steeneit zij, bij die jacht, weten uit den weg te ruimen. Eerst dacht, ik dat deze lange en diepe voren verorzaakt waren door den blixem, maar de inboorlingen verzekerden mij stellig nooit in die streken den blixem zulk een kracht te hebben zien oef-

oeffenen, maar dat alles het werk was van de beeren in het najagen van derzelve prooi.

Op den negenden was 't stil weér met eene bewolkte lucht en kleene regenlagen. Wij vertrokken vroeg in den morgen, en marcheerden omtrent veertig mijlen noord en noord ten oosten. Onderweg zagen wij overvloed van herten en muskus-runders, van de eersten werden door de Indianen yeele geschoten; maar zoo als wij meenden halte te houden, werden wij overvallen van eene sterke regenbui, waardoor het mosch zoo door nat wierd, dat wij met geen mogelijkheid vuur konden maken. Des anderen daags, het weér goed en helder zijnde, vertrokken wij in den morgen en marcheerden twintig mijlen noord ten westen en noord-noordwest, doch omtrent den middag werd het weér zoo heet en broedend, dat het gaan ons lastig viel; wij hielden derhalven halte op den top van een hoogen heuvel, en dewijl het mosch toen droog was, maakten wij vuur, en zouden een tamelijk goed maal hebben gedaan en wel te vreden zijn geweest, zoo niet een onnoemlijk aantal muggen ons bijna onlijdelijk gekweldt en gestoken had. Denzelfden dag zend MATONABBEE verscheide Indianen vooruit, met last om met allen spoed zich naar de *Kopermijn rivier* te begeven en de Indianen, die zij ontmoeten mogten, van onze aanpadering te verwittigen. Ik gaf aan die voorhoede eenige kleene geschenken mede, om door dat middel de vreemden, die zij mogten aantreffen, aantezetten ons met hunnen bijstand te dienen.

Der elfden was het zeer zoel en heet weér, even als daags te voren. In den ochtend marcheerden wij tien of elf mijlen noord west, en ontmoetden

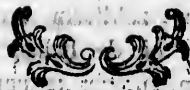
toen een noord Indiaansch opperhoofd, OULE-EGH genaamt; hij had zijn huisgezin bij zich, en was verzeld van verscheiden koper Indianen, die met boog en pijl herten schoten, bij 't overtrekken van eene kleene rivier, aan welker kaat wij halte hielden, zoo als de bovengemelde Indiaan mede deedt. Dat riviertje loopt ten naasten bij noord oost, en ontlast zich waarschijnlijk in den noorder oceaan, niet verre van de *Koper rivier*. Dien namiddag rookte ik de vredes kalumet met deze vreemdelingen, die ik een gansch ander soort van volk vond, ten minsten in grondbeginzels zeer verschillende van die Indianen, welke ik te *Corgecathawhachaga* gezien had; want schoon zij overvloed van levensvoorraad bij zich hadden, boden zij mij noch mijne reisgezellen 'er een enkele beet van aan, maar zij [zouden, zoo wij het hadden toegestaan, ons nakend uitgeschud en mij van alles beroofd hebben wat ik bij mij had; zulk een onbegrijpelijk gedrag viel zelfs in 't oog van mijne noordsche reismakkers, en 't was alleen de armoede dier vreemden, die hen beveiligde tegen de woede van mijn volk, 't welk gewisfelijk, had het vrouwvolk aanzien waardig geweest, hetzelfde gedwongen zou hebben hen te dienen.

Den twaalfden was het zoo uitermaten drukkend en heet dat wij dien dag niet verreisden; maar 's morgens vroeg van den dertienden, na dat mijne reisgezellen onze wrekkige vreemdelingen zoo veel mondkost ontnomen hadden als zij goedvonden, vervolgden wij onzen togt, en marcheerden omtrent vijftien of zestien mijlen noord-en noord oost, hopende nog dien zelfden dag aan de *Kopermijn rivier* te zullen komen; maar toen wij den top van een lange ke-

keten van heuvels bereikt hadden, tusfchen welke men ons gezegt had, dat de rivier heen stroomde, bevonden wij dat het niet anders was dan een tak van dezelve, welke zich in de hoofdrivier ontlast omtrent veertig mijlen van derzelve uitwatering in de zee. Juist op dien tijd hadden alle koper Indianen, langs verschillende wegen, zich weggepakt, zoo dat wij niemand van dezelve hadden overgehouden, die den naasten weg naar de hoofdrivier wist. Wij besloten derhalven onzen weg naar 't westen te nemen, waarheen wij eenige bosfchen zagen, en wij cordeelden dat, wij de stroom van het riviertje derwaards liep, wij de hoofdrivier in die streek, niet verre van daar wij thans waren, zouden aantreffen. Wij rigtten derhalven onzen koers naar dien kant; middelerwijl ontmoetten onze Indianen verscheide schoone herte-bokken, welken zij doodden; deze kwamen ons wel te stade, naardien een gedeelte van den oord, waar wij ons bevonden, overvloed van goed brandhout leverde, en wij zeer gaarne ons wilden vergasten; wij hielden des halte en bereidden ons het aangenaamste maal van gekookt eten, zoo als wij sints eenige maanden niet gesmaakt hadden. Zulke gunstige gelegenheden, om den honger te bevredigen, zeldzaam voorkomende, is het eene vaste gewoonte bij de Indianen, en welke wij ook niet verzuimden in acht te nemen, alles aantewenden, wat in hun vermogen is, om de kost wel te bereiden, en die te koken of te braden, ieder naar zijn beste konst; maar van alle schotels, door dit volk toegemaakt, is de lekkerste, buiten tegenpraak, welke men van herten vleesch alleen kan bereiden, ten minste voor eene verandering, die,

welke zij in hunne taal *beatee* heten, een foort van *hac'e*, gemaakt van 't bloed, een goed deel klein gesneden vet, het malschste vleesch van 't dier, met het hart en de long in snippers gesneden, al het welk in een penszak voor het vuur om te braden word gehangen, wel zorg dragende het vuur in den beginne niet te sterk aantestoken, op dat de penszak niet verbrande en 'er alles uitvalle. Als het tamelijk gaar is komt 'er een stoom uit als van een gebraden eendvogel, welke zoo veel als zeggen wil: kom, zit aan en eet met mij, en indien het van paste geeten word, alvorens het bloed en al het overige te gaar is, maakt het voorzeker eene allerlekkerste knap, zelfs zonder peper, zout of eenige andere kruidenrijen.

Na ons zelven op deze wijze heerlijk onthaalt en vervolgens een weinig rust te hebben genoten (want het was bijna niet mogelijk te slapen, zoo kwelden ons de muggen) vervorderden wij nogmaals onze reis, nemende koers naar 't west noordwesten, en, na omtrent negen of tien mijlen gegaan te hebben, kwamen wij eindelijk aan de lang gewenschte plaats, de *Kopermijn rivier*.

ZESDE HOOFDSTUK.

Verrichtingen aan de Koper-mijn rivier, tot den tijd dat wij terug kwamen bij alle de vrouwen ten zuiden van 't Cogead meir.

Eenige koper Indianen voegen zich bij ons. — De Indianen zenden drie verspieters de rivier af. — Ik begin eene aftekening van de plaats te maken. — De verspieters keeren terug en geven bericht van de tenten der Esquimaux. De Indianen overleggen met elkanderen op welke wijze best hen in den nacht te overvallen en in den slaap omhals te brengen. — Trekken de rivier over. Gedrag der Indianen bij 't naderen der tenten van de Esquimaux. De Indianen vallen moordadig op de Esquimaux aan, terwijl dezelve gerust lagen te slapen, en doodden hen allen. — Mijne sterke aandoening op het gezicht van een jong vrouwsperfoon, die schier aan mijne voeten vermoord wierd. — 't Gedrag der Indianen bij die gelegenheid. — Beestachtige wijze op welke zij de doode lichamen behandelen. — Zij bespeuren aan de overzijde der rivier nog zeven andere tenten. — De Indianen oprusten hen tot zij de vlugt nemen naar eene

N 4

zand.

zandbank in de rivier, om zich te beveiligen. — Gedrag der Indianen na 't vermoorden dier Esquimaux. — Zij trekken de rivier over en begeven zich naar de tenten aan die zijde. — Plunderen de tenten en vernielen al 't gereedschap dat zij 'er in vinden. — Ik vervolg mijne aftekening tot aan den mond der rivier. — Aanmerkingen daar over. — Verscheide pogingen om de Kopermijn Indianen over te halen derzelver eige goederen ter markt te brengen. — Hindernissen deswegens. — Snoodheid en wreedaheid van Keelfhies jegens sommige dier arme Indianen. — Verlaten de Kopermijn rivier en leggen een verbazend eind wegs af tot wij weder bij de vrouwen komen aan den oever van Cogead whoiee — Afgemat van 't gaan, en de voeten met bladers bezet. — Ongerustheid deswegens, doch alles loopt wel af. — Zetten onze reis zuidwaards voort, en komen bij de overige vrouwen en kinderen. — Veele andere Indianen komen bij haar aan.

Naauwlijks waren wij aan de Kopermijn rivier gekomen of vier koper Indianen voegden zich bij ons, en bragten twee kanoos mede. Zij hadden alle de Indianen ontmoet, die van ons op onderscheiden tijden afgezonden waren, uitgezonderd MATONABBE's broeder en drie anderen, die wij het eerst van Conget'awhachaga hadden afgevaardigt.

Ik stond niet weinig verbaast toen ik op mijne aankomst alhier de rivier gansch anders vond dan mij dezelve door de Indianen aan de faktorij beschreven was; want in stede van door schepen te kunnen bevaren worden, zoo als men had voorgegeven, was dezelve aldaar naauwelijks bevaarbaar voor een In-

EKEN X
van de

M I J N

ENETEN DOOR

E. L. H. E. A.

July 1772.

te 120° 30' ten westen

Van hier hoorde ik te rug

AFFTEKENING
van de
KOPER-MIJN R

GMETEN DOOR
SAMUEL HEAL

July 1771.

Plaats van myne aankomst aan de Rivier.

Water val van 4 roes.

Water val van 7 roes.

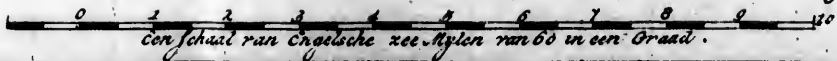
Zouten

Zout

Water val van 10 roes.

Water val van 12 roes.

Length 120° 30' ten westen van

TEKENING

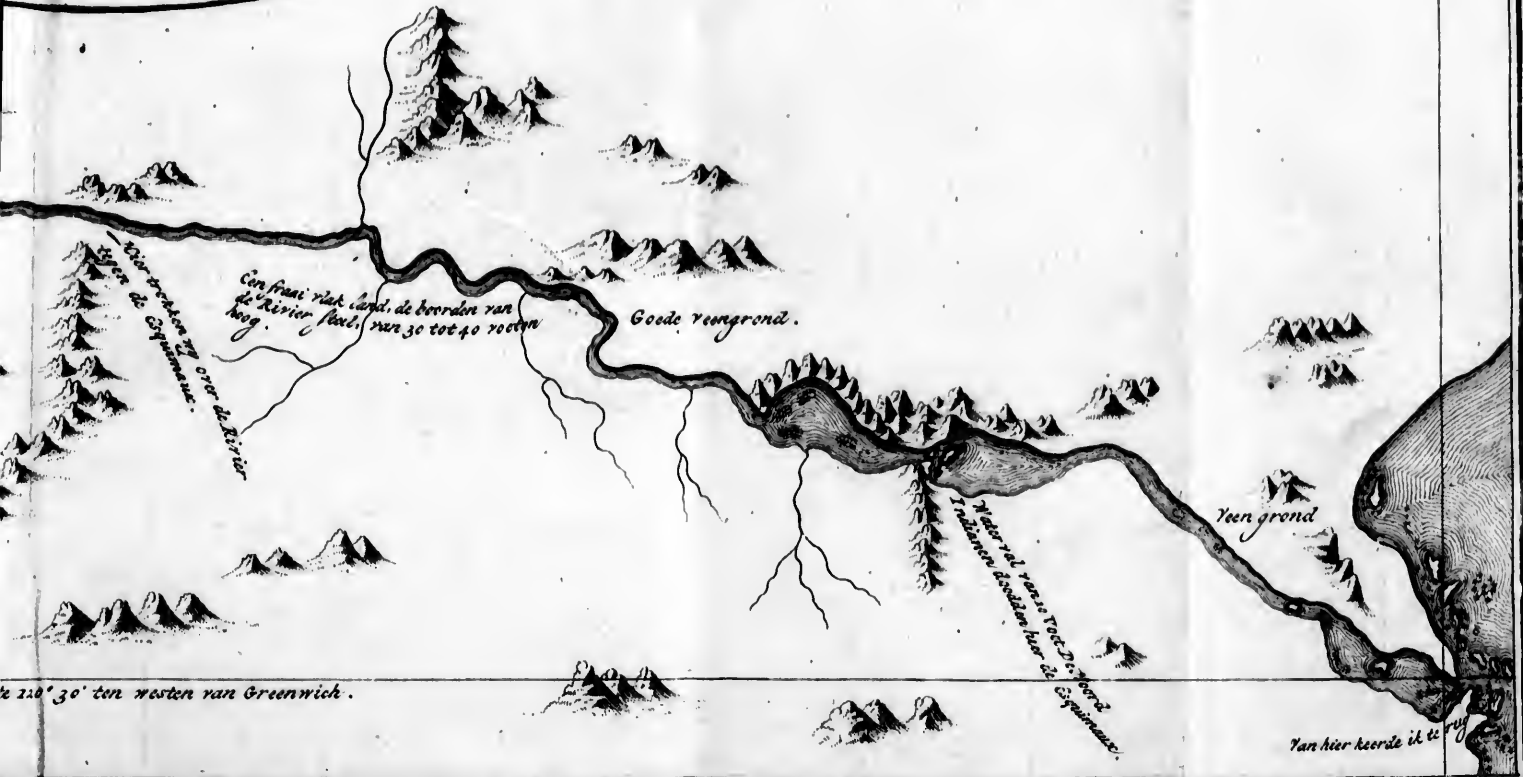
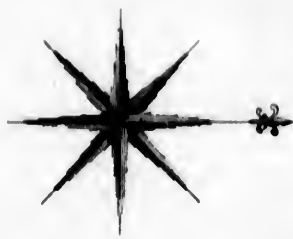
van de

MIJN RIVIER,

GETEKENEN DOOR

WILLIAM HEARNE,

July 1771.

difice kanoo, en niet boven de honderd-en-tagtig treden breed; overal vol banken en ondieptens, ook zag ik 'er in eens drie waterstoringen. (42)

Aan den kant der rivier wast eenig hout, maar op of dicht bij de heuvels, tusfchen welken de rivier stroomt, groeit geen enkelen boom. Voormaals fchijnt 'er meer hout geweest te zijn dan thans, en de vermindering daarvan is denkelijk veroorzaakt door brand, welke in de bosfchen ontftaan is; want men vond wel tien dorre stammen op den grond leggen tegen eenen boom die leefde, ook is dit hout in dezelfs bloeiendften staat nooit anders geweest dan verknoppeld en kreupelachtig, en kon tot niets anders dienen dan tot brandhout.

Kort na onze aankomst aldaar, werden drie Indianen als befpieders uitgezonden, om te zien, of 'er aan den oever der rivier, tusfchen ons en de zee, eenige Esquimaux zich onthielden; na omtrent drie vierde van een mijl de rivier langs getrokken te zijn, begaven de overige onzer Indianen zich ter jagt, en doodden verfcheide muskusrunders en eenige herten; het overige van den dag en den volgenden nacht hielden zij zich enkel bezig met het vleesch aan fchijven te fneiden, en bij het vuur te droogen. Daar wij nu geen gebrek aan levensmiddelen hadden, en herten en andere dieren hier zoo menigvuldig waren,

(42) Dit leverd een duidelijk voorbeeld, hoe weinig staat men kan maken op topographifche en andere berichten, welke onbefchaafde volken van hunne landen geven. De *Koper rivier* kon bevaren worden door fchepen en had nogthans ondieptens en watervallen. F.

ren, dat elken dag ons de kost kon leveren, kon ik niet begrijpen, waartoe dat vooruitzigt, en die voorzorg mijner reisgezellen dienden? doch al spoedig vernam ik, dat deze toebereidzels enkel gemaakt werden, om ons tot onderhoud te strekken op onzen togt naar den mond der rivier, zonder verplicht te zijn, onder weg eenig wild te schieten, dewijl het gerucht der snaphaanen en de rook van 't vuur in staat zouden zijn, de inboorlingen te verschrikken en aantezetten naar elders de wijk te nemen.

Des morgens vroeg van den 15 gingen wij verder op, en ik maakte toen een begin met het afteekenen der rivier tot tien mijlen naar beneden, toen een sterke regen ons noodzaakte halte te houden; de plaats, waar wij dien nacht ons verblijf hielden, was aan het uiterste eind der boschen; tusfchen welke en den zeeoever niet dan barre heuvels en uitgestrekte moerasfge gronden waren. Ik vond, gedurende het werk van dien dag, de rivier even zó vol van zandbanken en ondieptens, als daags te voren, en op veele plaatzen was zij zoo naauw, dat wij 'er weder twee groote watervallen aantroffen.

Den 16 zette ik al vroeg in den morgen bij fchoon en aangenaam weér mijn werk voorl, de rivier naar beneden nog tien mijlen verder opnemende, ik vond dezelve over al vol droogtens en watervallen, — omtrent den middag keerden de drie uitgezonden verfpieders bij ons te rug, en berichtten aan mijne Indianen, dat zij aan de westzijde der rivier vijf tenten van de Esquimaux ontdekt hadden, en wel aan eene plaats, waar men dezelve gemakkelijc kon overvallen. Uit hunne kondfchap merkte ik op, dat die tenten omtrent twaalf mijlen ver van de plaats moesten zijn, daar wij ons bevonden. Zoo haast mijne
In-

Indianen dit nieuws hoorden, bekommerden zij zich weinig meer met mijne werkzaamheden en afmetingen van de rivier, zij hielden zich slechts bezig met het ontwerp, hoe hunnen aanval te besturen, en den volgenden nacht in stilte de arme Esquimaux in derzelver slaap te overrompelen en afstemaken. Om dit bloedig ontwerp te zekerer te volvoeren, vonden zij het raadzaam, zoo spoedig mogelijk de rivier over te trekken, en wel aan de plaats, waar wij ons toen bevonden, als volgens 't bericht der verspieters de geschikteste ter uitvoering hunnes oogmerks, zijnde de stroom hier minder driftig, en de plaats op eenen grooten afstand van eenen anderen waterval. Hier op bragt men alles in orde; hunne snaphanen, speeren, schilden enz. alles werd gereed gemaakt, en wij trokken de rivier over, 't welk niet gemakkelijk ging, en waartoe veel tijd besteed werd.

Zoo haast wij aan de west of linkerzijde van de rivier gekomen waren, beschilderde ieder zijn schild met het eene of andere figuur, deze met het beeld der zonne, gene met dat der mane, anderen met verschillende soorten van roofdieren of stootvogels. Veele met afbeeldingen van hersenschimmige wezens, zoodanige als naar hunne zotte begrippen, de verschillende hoofdstoffen van aarde, water en lucht bewoonen. Als ik hen naar de reden van dit hun doen vraagde, vernam ik, dat elk hunner zijn schild beschilderde met het beeld van dat wezen, op welks bijstands hij in zijne onderneeming het meeste vertrouwen stelde (43). Sommige vergenoegden zich met eene

(43) Men zou bijna denken mogen, dat eene dergelijke beweegreden de oorsprong gewetst zij van de wapen- of

eene enkele beeltenis, terwijl anderen (naar mijne gedagten) twijfelende aan de hoedanigheid en het vermogen van een enkel wezen, hun gansche schild beverfden met eene menigte beeldsprakige figuren, welke voor niemand verstaanbaar waren, dan voor den kladder zelf; trouwens de haast, waar mede alles geschiedde, 't gebrek aan kleuren buiten de roode en de zwarte, en de onkunde des kladders in de tekenkonst, maakte dat alles meer geelick naar bonte vlakken, dan naar iets van 't gene op de aarde, in de lucht of in de wateren onder de aarde gevonden word; en alhoewel zommigen hunner een tamelijk denkbeeld schenen te hebben van 't gene zij wilden afbeelden, waren hunne afbeeldzels nog vrij slegter, dan die, welke men op de uithangborden in de geringste dorpen van *Engeland* vind.

Zoo haast dit bijgeloovig werk afgedaan was, begonnen wij onzen optogt naar de tenten der *Esquimaux*, zorgvuldig vermijdende over de heuvels te trekken of overluid te spreken, uit vrees van door de bewoners dier tenten ontdekt te worden. Dit maakte niet alleen dat wij langer weg hadden afsteleggen, maar het noodzaakte ons bijwijlen door slijkere en taise leemachtige moerasfen tot over de knien heen te spartelen. De weg, welken wij nog-

thans

of schild-beelden der ouden. De koningen der Spartanen hadden al slangen, vosfen en andere afbeeldingen van dieren en gedrochten op hunne schilden. Dit bewijzen de stenen schilden op de gedenkzuilen, welke men afgebeeld vind in de *Memoires de l'Académie des Inscriptions et des belles lettres* F.

thans bij deze gelegenheid bewandelden, schoon krom en bogtig, liep niet zoo ver van de rivier af, dat ik dezelve geheel uit het oog verloor; in tegendeel, velscheide malen, naar mate van de ligging des gronds, naderden wij zoo dgt. aan den stroom, dat ik gelegenheid vond om mij zelven te overtuigen, dat de rivier even daar ter plaatze zoo onbevaarbaar was als op de vorigen, welke ik reeds had afgeteekend, het gene ook overeenkwam met het bericht, het welk de verspieters mij wegens deze rivier gegeven hadden.

Het verdienst mischien eenige opmerking, dat mijne leidslieden, alhoewel een ongeregelden woesten hoop, even zoo min gewoon oorlog te voeren als krijgbevelen te gehoorzamen, voor 't uiterlijke bij deze verschrikkelijke gelegenheid, zich met de grootste eensgezindheid gedroegen; alles was een hart en eene ziel, 'er had geen de minste twist of tweespalt plaats, alle vereenigden zij zich voor de groote zaak, en alle toonden zij zich even bereid om MATONABBE te volgen, als hij bereid scheen hen aantevoeren; alles volgens den raad van een ouden koper Indiaan, die op onze eerste aankomst aan de rivier, zich bij ons gevoegd had.

Nooit werd een wederzijds belang, zoo algemeen bij een zeker aantal menschen beter in acht genomen, want niemand had een oogenniks gebrek aan een ander kon misfen, en zoo ooit een belanglooze vriendschap plaats greep in den boezem van een noord Indiaan, 't was toen. Alle eigendom scheen opgehouden te hebben, en zoo iemand nog iets bezat, scheen hij 'er hovaardig op hetzelfde aan een ander ten gebruike of ter leen te schenken.

Mij-

Mijne Indianen waren voorzeker veel sterker in getal dan de bewoners der vijf tenten; en de krijgstoerusting, in welke zij uitgedoscht waren, overtrof zoo verre het gene men bij de arme Esquimaux kon vermoeden, dat de Voorzienigheid een volkomen wonderwerk zou hebben moeten verrigten indien een eenigen Esquimaux den moorddadigen dood ontsnapt ware.

De ligging van 't land was zodanig, dat wij onder bedekking van rotzen en heuvels voordrukten, tot op twee-honderd schreden van de tenten der Esquimaux. Aldaar plaatsten wij ons in een hinderlaag, om op de bewegingen dier Wilden acht te geven; mijne Indianen poogden mij te overreden daar te blijven. Dat het gevecht zoude gecindigt zijn; doch ik wilde volstrekt daar in niet stemmen, want ik begreep, dat indien bij de overrompeling sommige der Esquimaux mogten ontsnappen, en bij die gelegenheid mij alleen aantreffen, zonder te weten of ik vriend dan vijand ware, zij waarschijnlijk geweld tegen mij zouden gebruiken, terwijl ik niernaand zoude hebben om mij te helpen. Om die reden besloot ik mijne geleiders te volgen, doch ik gaf hen voor af te kennen, dat ik geen deel aan den moord wilde nemen, dien zij stonden te plegen, ten zij men mij noodzaakte mij zelve te verdedigen. De Indianen schenen hier mede volkomen te vreden, één hunner stelde mij dadelijk een speer ter hand, een ander leende mij een breeder bajonet, maar niemand stond mij een schild af, ook verkoos ik niet mij zelve met zulk een lomp en nutteloos wapentuig te belemmeren.

Ter-

Terwijl wij hier op de loer lagen, verrigten de Indianen de laatste plechtigheden, welke zij tot het welgelukken hunner onderneming nodig achtten; deze bestonden voornamentlijk in 't beschilderen hunner troniën, zommige geheel zwart, zommige geheel rood, en andere met beide kleuren; en om te beletten, dat het haar hen niet kou in de oogen waijen, werd het van voren en van achteren en aan wederzijden opgebonden of geheel in 't ronde afgesneden. Voor 't overige, om zich zoo ligt mogelijk te maken, ten einde sneller te kunnen loopen, ontdeden zij zich van hunne kousfen, sneden de mouwen van hunne wambuisfen af of stroopten dezelve op tot onder den oxel; en schoon de muggen ten dien tijde ongelooflijk veele waren, trokken zommige Indianen hun wambuis geheel uit, en traden het strijdperk in, met geene andere kleding en schoeizel dan broek en schoenen. Dewijl ik vreesde mede genoodzaakt te kunnen worden het hazenpad te kiezen, vond ik het raadzaam mij mede te ontdoen van mijne kousfen en bonte muts, en mijne hairen zoo kort mogelijk optebinden.

De Indianen zagen 'er nu verschrikkelijk uit; het was bijna één uur des nachts van den 17 julij, toen zij, bemerkende dat alles in de tenten der Esquimaux volkomen in rust was, uit hunne hinderlage te voorschijn kwamen, en naar de arme niets kwaad vermoedende schepzels heenijden, zonder eerder ontdekt te worden, dan bij 't intreden der tenten, toen de bloedige slagting moest beginnen en ik onzijdig de achterhoede bleef houden.

Deze moorddadige slagting was verschrikkelijk, en ver boven alle beschrijving; de arme rampzalige
 slagt.

Ter-

slagtoffers werden in 't midden van hunnen slaap overvallen, en hadden noch tijd noch vermogen om den minsten tegenstand te bieden. Meer dan twintig mans, vrouwen en kinderen liepen te famen de tenten uit om te ontvluchten; maar de Indianen hadden alles van buiten bezet, des kon niemand ontsnappen. Er bleef hun geene andere keus over dan in de rivier te springen, doch niemand hunner dit durvende te ondernemen, werden zij alle slagtoffers van Indiaansche barbaarsheid.

't Gegil en gejammer van de arme stervende rampzaligen was wezenlijk verschrikkelijk, en mijn afgripen vermeerderde niet weinig op het gezicht van een jong meisje van omtrent agttiën jären, 't welk zoodigt bij mij gedood wierd, dat toen men haar de speer door 't lichaam joeg, zij aan mijne voeten nederviel. Zij kromde zich om mijne beenen, zod dat ik niet dan met moeite mij van hare stuiptrekkende omarmingen kon ontdoen. Ik smeekte de beide Indianen, die dit ongelukkig schiepzel vervolgden, haar leven te sparen, doch de moordenaars antwoordden niet, dan toen zij haar de speer door 't ligchaam gestoken, en haar met dezelve aan den grond gehegt hadden. Als toen zagen zij mij grimmig aan, en vraagden mij spottend, of ik ook eene Esquimauxsche vrouw nodig had? Inmiddels gaven zij geen de minste acht op het gekerm dier ongelukkige, die als een aal zich kromde, om de speer, waar mede men haar doorboord had. Eindelijk, na eenige smadelijke bejegeningen van hun ontvangen te hebben, vond ik mij gedrongen hen te verzoeken dit slagoffer niet langer te laten lijden, maar in eens een einde te maken van haar ellendig en smertelijk leven.

ven, of dat ik mij genoodzaakt zou zien haar uit medelijden dien dienst te bewijzen; op dit zeggen trok een der Indianen zijn speer haastelijk uit het lighaam der ongelukkige, en stak haar dezelve door de borst naar 't harte; doch de gehechtheid aan 't leven, in weervil van de folterende sinerten welke zij leed, was zoo sterk, dat, schoon de doodsteek voor haar eene daad van barmhertigheid moest zijn, zij dezelve niettegenstaande het verlies van bloed, nog poogde afteweeren.

Mijne aandoening bij deze verschrikkelijke slagting kan ik met geene mogelijkheid beschrijven, ik moest al de sterkte van mijn geest te hulpe roepen om mijne tranen te weêrhouden, schoon ik verzekerd ben, dat de trekken van mijn gelaat duidelijk genoeg te kennen gaven, welk een afgrijzen 'er in mijne ziel bij dit barbaarsche tooneel heerschte; ja, op dit oogenblik zelf, kan ik aan de gruweldaden van dien dag niet denken zonder tranen te storten.

De beestachtige wijze op welke deze woeste menschen met de lichamen handelden, welke zij zoo wreedaartiglijk het leven hadden benomen, was zoo afschuwelijk, dat het onbetaanlijk zou zijn 'er eene beschrijving van te geven, bijzonderlijk ten aanzien hunner nieuwsgierigheid omtrent het maakzel der vrouwen, en de aanmerkingen welke zij daar bij maakten; wat mij belangt ik moet bekennen, dat hoe gunstig de gelegenheid zich toen voordeed om alles naaukeurig te onderzoeken, mijne ziel te sterk aangedaan was om 'er de minste acht op te slaan, en ik geloof voorzeker dat indien het onderscheid zoo groot geweest ware als men voorgeeft dat het tusschen de Hottentotsche en Europaasche vrouwen is,

is, (44) het evenwel niet in mijn vermogen zou zijn geweest hetzelfde te bemerken. Ik heb onderzochten alle reden om te gelooven, dat het gene de Indianen deswegens verzekerden, van alle waarheid ontbloot is, en eeniglijk voordkwam uit den onverzochlijken haat welken zij het gansche geslacht der Esquimaux toedragen.

Toen de Indianen niemand dezer arme Esquimaux gespaart, maar ze alle onbarmhartiglijk vermoord hadden, viel hun oog op zeven andere tenten van dat volk, welke zij aan de oostzijde van de rivier bespeurden; gelukkig dat onze kanoos met de bagaadie tamelijk ver van de plaats, waar wij ons nu bevonden, waren achtergebleven, zoo dat 'er geen middel was om over de rivier te komen, welke aan dezen oord weinig minder dan tagtig schreden breed was, evenwel konden zij zich niet weerhouden op die arme menschen te schieten, die, schoon alle gewapend, het niet waagden hunne tenten te verlaten, zij schenen zoo onkundig van de kracht der vuurwapenen, dat toen de kogels op den grond nedervielen, zij alle daar heen liepen om te bezichtigen wat men hun had toegeworpen; ook bekeken zij met de grootste oplettendheid alle de looden stukken, welke tegen de rotzen waren plat geschoten. Eindelijk wierd een der Esquimaux in de kuit van 't been getroffen, dit verbaasde hen allen,
en

(44) LE VAILLANT heeft in de beschrijving zijner eerste reize aan de *Kaap de Goede Hoop*, het vooroordeel wederlegt, waar in men zoo lang wegens het schort der Hottentotsche vrouwen geweest is. F.

en bragt hen in verwarring, zij begaven zich ter-
 stond in hunne kleene kanoos en roeiden ver af
 naar een zandbank in het midden der rivier, wel-
 ke bank iets meer dan een snaphaan-schoot van ons
 af zijnde, hen buiten 't bereik stelde van onze
 barbaren. Deze geen kans ziende om hen eenig
 verder leed toetebrengeu, vielen nu op de tenten
 der vermoorde Esquimaux aan, plunderden de-
 zelveu en maakten zich meester van al het koper
 gereedschap, het welk zij 'er in vonden, als bij-
 len, bajonetten, messen enz., waar na zij zich
 te samen naar den top eens naburigen heuvels be-
 gaven, zich aldaar in een kring schaarden, hunne
 speeren om hoog hielden en een luid krijgsgescrei
 aanhieven, roepende bij 't slaan hunner speeren
 tegen den anderen, verscheide malen *tima! tima!* (*)
 en met de arme Esquimaux, die op de zandbank
 in 't midden van de rivier tot bijna aan de kniën
 in 't water stonden, den spot drijvende. Na eeni-
 gen tijd aldus op den heuvel geparadeert te heb-
 ben, besloten zij te rug te keeren naar de plaats
 waar wij de kanoos en de bagaadie hadden achter-
 gelaten, als dan de rivier over te varen, en de
 zeven tenten aan de oostzijde van de rivier uitte-
 plunderen. Dit voornemen werd terstond in 't werk
 gesteld, en dewijl de overvaart met slechts drie of
 vier kanoos (*) langzaam toeging, en veel tijd kost-
 te

(*) Dit woord 't welk in de taal der Esquimaux
 een vriendelijke betekenis heeft; wil zo veel zeggen
 als: *hoe gaat het?*

(**) Toen de vijfsten Indianen bij 't rotsgebergte ons

te, en wij door het bogtige van de rivier en de kromte van den weg niet meer te zien waren, waren zommige der Esquimaux, die waarschijnlijk meenden dat wij afgetrokken waren, en dagten dat wij ons niet meer met hen wilden bemoeijen, naar hunne tenten terug gekeerd, zoo dat toen wij hunne tenten naderden, het welk geschiedde onder bedekking der rotzen, wij hen druk bezig vonden met hunne goederen bij een te pakken. Onze Indianen meenden met hunne gewone woede op hen aantevallen; maar de Esquimaux, die hunne kanoos in 't water gereed hadden, begaven zich terstond sloop, en kwamen behouden aan de vorige zandbank, een oud mat uitgezonderd, die zoo diep in gedagten was bij 't famenrapen zijner goederen; dat onze Indianen hem inhalende, alvorens hij zijne kanoo kon bereiken, hem het slagtoffer maakten van hunne woeste wreedheid: ik geloof waarlijk dat niet minder dan twintig personen hunne moorddadige handen aan hem sloegen; want zijn gansche lighaam was doorboord als een zeef.

Ik had hier boven reeds moeten zeggen, dat de bespieders, die te voren uitgezonden waren, deze zeven tenten niet wel hadden kunnen ontdekken, alzoo dezelve zoo dicht aan den kant der heuvelen stonden, dat deze dezelve als bedekten; ook moest ik reeds insgelijks gezegt hebben, dat toen wij, na de eerste
 slag-

verlieten, namen zij twee of drie kanoos mede; zommige onzer lieden, die wij als aankondigers van onze komst afgevaardigt hadden, waren nog niet te rug gekeert. Dit maakte dat wij zoo weinig kanoos hadden.

slagting aan de westzijde der rivier, terug togen, wij eene oude vrouw aan den waterkant zagen zitten, bezig met zalmen te vangen, welke aan den voet des watervals zoo menigvuldig waren als een school haringen. 't Zij door 't gedruisch van de storting des waters! 't zij door een natuurlijk gebrek aan 't gehoor der vrouwe, 't gene ik niet wel bepalen kan, zeker is het, dat zij niets wist van het treurig tooneel, het welk maar even te voren aan de tenten had plaats gehad, schoon zij zich niet verder, dan omtrent twee honderd schreden, van daar bevond. Toen wij haar het eerst zagen, scheen zij volkomen wel te vreden, en zich te verlustigen met de vruchten hares arbeids. Uit hare wijze van doen, en uit het voorkomen van hare oogen, die zoo rood waren als bloed, was het meer dan waarschijnlijk dat haar gezicht op verre na niet bestig was; want zij bemerkte niet eerder dat de Indianen vijanden waren, dan toen deze slechts op een afstand van twee maal de lengte hunner speeren bij haar waren. Te vergeefsch zocht zij toen te ontvluchten, mijne wreede Indianen waren haar zoo nabij, dat zij haar in een oogenblik met hunne speeren doorregen, haar over den grond sleurden, en haar op de beesachtigste wijze omhals bragten. Naauwlijks was 'er een enkel man onder de Indianen, die niet naar haar stak, de meeste om haar te pijnigen, en niet om haar terstond te doden; ook staken zij haar niet alleen in de oogen maar in die deelen, in welke eene wonde niet doodlijk is.

Het zal misfchien vreemd schijnen, dat eene bijna blinde vrouw zich bezig hield met visch te vangen,

gen, en daarenboven 'er wel in slaagde; maar de verwondering zal rasch ophouden als men de menigte der vischen in aanmerking neemt, welke zich daar ter plaatze bevonden; en deze was 'er zoo overvloedig, dat wanneer men een ligten stok met een krommen haak, en dit was het vischtuig van deze vrouw, in 't water stak en met een ruk ophaalde, het bijna niet mogelijk was of men had 'er een gevangen. Zommige mijner Indianen namen 'er de proef van met den vischstok der oude vrouw, en misten zelden 'er minder dan twee bij iederen ruk optehalen, zontijds vingen zij 'er drie of vier in eens. Deze visch schoon zeer fraai, en van eene uitmuntende roode kleur, is nochtans klein van stuk, en weegt, naar ik kon gissen, zelden meer dan zes of zeven ponden, en gemeenlijk minder. Deszelfs menigte aan deze plaats was bijna ongelooft, en misschien gelijk aan 't gene men van den zalm in *Kamchatka* of in eenige andere wereldstreek verhaalt. Het schijnt dat de Esquimaux dezen visch op geene andere wijze vangen dan met speeren en pijlen, want in hunne tenten noch aan den oever zagen wij eenige netten. Even eens doen alle de Esquimaux aan de westzijde van *Hudsons baai*; in den zomer vangen zij dien met den speer, en in den winter met lijn en hock, schoon hun gansche bestaan of onderhoud van dat artikel afhangt.

Wanneer de Esquimaux, die niet ver van *Churchill rivier* hun verblijf houden, in den winter reizen, geschied zulks altoos van meir tot meir of van rivier tot rivier, alwaar zij voorraads magazijnen van levensmiddelen en van mosch tot brand aangelegt heb-

hebben. Daar die plaatzen zomtjds zeer ver van den anderen liggen, en zommige meiren zeer groot zijn, plaatzen zij gemeenlijk hunne tenten op het ijs, en in stede van een vuur aanteleggen, het welk zij schijnen zoo nodig te hebben, uit hoofde van de gestrengte luchtstreek, hakken zij binnen hunne tenten gaten in 't ijs, en zitten aan die gaten naar visch te hengelen; wanneer zij iets vangen, word de visch zoo levendig uit het water opgeëten, en als zij dorst hebben, drinken zij hunnen gewonen drank, dat is, water, het welk zij onder hun bereik hebben.

Toen ik eerst in dienst trad bij de Maatschappij der *Hudsons baai*, was ik stuurman op een hunner sloepen, welke tot den handel met de Esquimaux gebruikt werd. Ik had derhalven dikwijls gelegenheid de levenswijze van dat arme volk te zien. Wij kogten menigmalen zakken van zehonden of robbenvellen van hun, en meenden dat dezelve opgevult waren met traan; wanneer wij die openden, vonden wij 'er zomtjds een groot menigte herten- vleesch, pooten van zehonden en zeepaarden, ook wel zalm in; en daar dit alles ons tot geen nut kon zijn, gaven wij het aan de Indianen te rug, die het greechtig verslonden, schoon zommige dier artikels zomtjds langer dan een jaar in die zakken waren opgesloten geweest; ook scheenen zij zeer voldaan over den handel dien zij met ons gedreven hadden, zich beroemende veeltjds een derde van den koop terug te bekomen.

Deze wijze van 't bewaren hunner levensmidde- len, schoon ze dezelve wezentlijke behoed tegen de buitenlucht en vliegen, belet evenwel het be-

derf niet, maar wel dat het zelve zoo schielijk niet voordloope. Zuivere traan-olie heeft de hoedanigheid van zelfs in de hardste winters niet te bevriezen, 't geen zeer gelukkig is voor deze menschen, die gedoemd zijn, om in de strengste luchtstreek, den winter zonder vuur doortebrengeu. Zoo lang hun voorraad duurt, hebben zij niet anders te doen, wanneer 't hen hongerd, dan een dier zakken te openen, 'er een stuk hertenvleesch, eenigen robben of zeepaarden-pooten of een half verrotten zalm uitteneu, en daar mede, zonder die verder toetebereiden, den maaltijd te doen; terwijl het meer of de rivier, bij welke zij hunne tenten opgaan, hun het benoodigde water verschaft, het welk gemeenlijk hun drank is. Behalven deze buitengewoone spijsen, hebben zij nog verscheide andere kosten even walgljik voor een Europaas verhemelte; ik zal 'er slechts één opnoemen, dewijl dezelve buiten den visch, altoos een voornaam gedeelte van hunne spijs uitmaakte. Deze kost was gemaakt van de rauwe lever van een hert, in kleine vierkante stukjes gesneden, en vermengt met de bijna verteerde spijs welke men in de maag van dat dier vind, naar mate van welke verteering zij dien kost het lekkerst achten. 't Is niet wel mogelijk het vergeuoegen te beschrijven, het welk de Esquimaux bij 't nuttigen van dat wonderlijk voedsel smaken; ja ik heb hen dikwijls handen vol maden zien eten, het voordbrengsel van vliegen in 't vleesch der dieren; ook is het bij hen een standvastig gebruik, wanneer zij bij toeval uit de neus bloeden, dat bloed optelikken en te verzwelgen. Indedaad wanneer men de ruwe wereldstreek in overweging neemt,

neemt, welke zij gedoemd zijn te bewonen, het gebrek, het welk zij dikwijls aan 't noodige hebben, de gevaren en ongemakken aan welke zij bloot staan, als dan zal het ons niet verbazen dat zij smaak kunnen hebben in het slegtste en gemeene voedsel, maar wij zullen veel eer de wijsheid en goedheid bewonderen der Voorzienigheid, die het verhemelte en de lusten van alle schepzels geschikt heeft naar het voedsel, 't welk de grond of het water in de onderscheiden landen oplevert, daar zij het plaatste.

Toen ik de Esquimaux het eerst leerde kennen, wilden zij volstrekt niets-nuttigen van 't gene wij dagelijks gebruikten, als brood, suiker, rozijnen, vijgen, enz. Zommige namen wel eens iets daar van in den mond, maar spogen het schielijk weder uit, en gaven duidelijk te kennen, dat het hen walgde; zij hadden dus even weinig smaak in onze spijs als wij in de hunne. Thans evenwel eten zij al onzen kost, 't zij versch of gezouten; zommige zelfs zullen een glas bier of water met brandewijn gebruiken, voor 't overige zijn ze thans zoo verre beschaaft, en aan de Engelschen gehegt, dat ik verzekert ben, dat de bedienden der Maatschappij, die zich zouden kunnen gewennen aan hunne spijs en levenswijze, thans even veilig onder hunne bescherming zouden leven als onder eenige der Indische stammen langs de kust der *Hudsons baai*.

Zij leven in eene volkomen vrijheid, niemand hunner matigt zich eenige meerderheid over eenen anderen aan, of vordert de minste ondergeschiktheid, uitgezonderd die welke de kinderen aan hunne ouders verschuldigt zijn, of jonge behoeftigen aan die

gene hunner naastbestaanden, die voor hen en hunne behoefte zorgen. Met dit alles heb ik reden te gelooven, dat wanneer zij tot manlijke jaren zijn gekomen, zij gehoor geven aan den raad of waarschuwingen van bejaarde lieden, die zij weten dat ondervinding hebben.

Toen de Indianen de zeven tenten geplunderd, en zich meester gemaakt hadden van al het koperen gereedschap, 't welk het eenigste was, 't gene hun schren aantestaan, wierpen zij alle de tenten en tent-stokken in de rivier, vernielden een grooten voorraad van gedroogden zalm, van buffelsvlesch, en van andere mondbehoefkens, vergruisden alle steene potten, en bragten aan die arme schepzels, aan wien zij hun moordlust niet boeten konden, zoo veel schade en nadeel toe als enigzins in hun vermogen was; terwijl deze op de gemelde zandplaat de treurige aanschouwers waren, van het groote of onherstelbaar verlies, 't welk zij bij deze baldadige vernieling leden.

Na 't volvoeren van deze daad van geweld, zetten wij ons neder en deden een smakelijk maal van verschen zalm, welke hier even zoo overvloedig was als aan de westzijde der rivier. Na 't eindigen van dit maal, het eerste, 't welk wij in langen deden, gaven de Indianen mij te kennen, dat zij nu weder gereed waren mij in 't afmeten of opnemen der rivier te helpen. 't Was toen omtrent vijf uren in den morgen van den 17 julij, wij zagen op een afstand van omtrent agt mijlen, de zee in eene strekking van noord-west ten westen en noord-oost. Ik begon terstond mijnen arbeid, welken ik tot aan den mond der rivier bleef voortzet-

zetten, ik vond tot aan 't einde van die rivier overal droogtens of zandbanken en watervallen, zoo dat ze zelfs voor geen enkele boot bevaarbaar was, ook ontlastte zij zich over een rif of baar. De eb was nu afgeloopen, maar aan tekens, welke ik aan de kanten van 't ijs zag, bemerkte ik dat het tij 'er twaalf of veertien voeten hoog liep, doch maar even binnen den mond der rivier kwam; de eb afgeloopen zijnde, was het water aan den mond der rivier volmaakt versch. Evenwel was ik volkomen overtuigt alhier aan de zee of aan een tak van dezelve te zijn; gedeeltelijk om dat de Esquimaux zoo veel walvisch-baleinen en robben-vellen in hunne tenten hadden, gedeeltelijk om dat wij veele robben op het ijs zagen. Voor zoo ver ik door behulp van een goed zak telescoop zien kon, was de mond der rivier vol eilanden en zandbanken. Het ijs was toen nog niet geheel los, maar tot omtrent drie vierde van een mijl van het vaste land, en op een kleenen afstand van de eilanden en zandbanken weggesmolten.

Het was omtrent 's morgens één uur van den 18, dat ik met mijn wêk gedaan kreeg. Op deze hooge breedte is, in dien tijd van 't jaar, de zon gestadig boven de kimmen, zoo dat wij niet alleen des nachts daglicht maar ook zonneschijn hadden. Daar op volgde een dikken nevel met stofregen; doch toen ik bemerkte dat de zee noch de rivier ons waarschijnlijk eenig voordeel konden aanbrengeu, achtte ik het onnodig helder weer afte wagten, om bij eené naaukeurige waarneming de juiste breedte te bepalen; doch daar ik sedert ons vertrek van *Cong-e-ca-than-na-cha-ga*, daar ik twee
 goe.

goede waarnemingen deed, altoos naauwkeurig berekende hoeveel weg wij dagelijks afleidde, en de afstanden van de eene plaats tot de andere, kan 'er in de berekende breedte van 72 graden slechts eene vergissing zijn van twintig engelsche mijlen op zijn hoogst. Om evenwel alle formaliteiten in acht te nemen, rigtte ik, na met de Indianen geraadpleegt te hebben, een gedenkteken op, en nam ten behoeve van de Maatschappij der *Hudsons basi* bezit van de kust. Toen ik deze plechtigheid verricht had, nam ik de terug reis aan, en wij marcheerden omtrent twaalf mijlen zuid ten oosten; wij hielden toen halte om een weinig te slapen; ik had sedert den 15 geen oog toegedaan, en het was nu zes uren 's morgens van den 18. De Indianen schoten hier een muskus-rund; doch het mosch doornat zijnde, konden wij geen vuur maken; zoo dat wij genoodzaakt waren het vleesch daar van rauw te eten, dat, tot ons ongeluk, van een oud beest zijnde, ongemeen taai was.

Alvorens verder mijne terug reis te beschrijven, zal het niet ondienstig zijn een verslag te geven van de rivier en de daar aan grenzende landen, derzelve voortbrengzels, en de dieren welke deze verschrikkelijke strecken bewonen, ook die, welke in den zomer daar heen trekken en ongestoord te broeden, en hunne jongen optebrengen. Om zulks geregeld te verrigten, zal het best zijn naar de plaats terug te keeren, waar ik het eerst aan deze rivier kwam, welke omtrent veertig mijlen van de zee was afgelegd.

Behalven de wafschapen pijn- of spar-boomen, van welken ik reeds gesproken heb, vind men eenige klec-

kleene bosfchen met kreupel-wilgen, overvloed van *Wishacumpuckey* (45) z66 als de Engelschen het noemen en 't welk zij als thé gebruiken, eenige *Jackashey-puck* (46) door de inboorlingen als tabak gebruikt, en een weinig kraanbeziën en boschbeziën maar geen andere vruchten. hoegenaamt.

Naar mate men nader aan zee komt verminderen de bosfchen, en het hout word dunner en kleener; het laatste kleenebosch met sparren 't welk ik zag, was omtrent dertig mijlen van den mond der rivier afgelegd, zoo dat wij tusfchen die plek gronds en de zee niets anders ontmoetten dan kale heuvels en gras-gronden.

De rivier strekt meestal noord ten oosten, maar loopt op zommige plaatzen zeer krom, en hare breedte verschilt van twintig tot over de vier of vijfhonderd schreden. De oevers bestaan meest uit vaste rots, aan weerskanten zoo volkomen gelijk, dat men geen oogenblik behoeft in twijfel te staan, of derzelver bedding wierd door eene verschrikkelijke aardbeving veroorzaakt; eene menigte kleene rivieren, meest uit gesmolten sneeuw ontftaande, storten zich van tusfchen de heuvels in dezen stroom. Volgens het zeggen van zommige Indianen, neemt deze rivier haar oorsprong ten noord-westen van het groote *Witte Ijzen meir*, ten naasten bij drie hon-

(45) Buiten twijfel dezelfde struik welke de schrijver hier boven bladz. 32 *wish-a-capucca* noemde. *Arbutus uva ursi*. F.

(46) Welke struik onder deze benaming verstaan word, kan ik niet bepalen. F.

honderd mijlen in een regten lijn van hare uitwatering; maar dit kon ik naauwlijks gelooven, ten ware veele tusfchen beiden liggende meiren gemaakt wonden door 't water, het welk de uitgestrektheid van zulk een heuvel en berg-achtigen grond moet opleveren, want anders moest, naar mijn begrip, de menigte der kleene rivieren, welke zich in de hoofdriwier ontlasten, een dieper bedding gemaakt en een sneller stroom veroorzaakt hebben, dan ik er ontdekte, en tevens bij 't losbreken en het smelten van 't ijs in de lente, jaarlijks eene overstroming doen ontstaan, van welke ik echter geene sporen kon ontdekken, uitgezondert aan den bloedigen waterval; waar de rivier zich tot op omtrent twintig schreden vernauwt. Het was aan den voet van dien waterval dat mijne Indianen de Esquimaux om hals bragten, om welke reden ik die plaats aldus noemde. Van daar tot aan den zee oever, een afstand van omtrent agt mijlen, zijn zeer weinige en slechts lage heuvels. De grond tusfchen dezelve bestaat in een stijve leem en klei; men vind er plekken met zeer goed gras bewassen, en op andere plaatzen kreupel-wilgen van de langste foort: aan den voet der heuvels groeit overvloed van uitmuntend lepelblad.

De Esquimaux aan deze rivier, zijn kleen van gestalte, en niet boven 't middelmatige, breed van schouders, maar noch weigemaakt noch sterk van lighaam; hunne huid heeft een vuile koper kleur, zommige humer vrouwen zijn nogthans blanker en blozender; hunne kleeding gelijkt veel op die der bewoners van *Groenland* en van de *Striat Davis*, uitgezondert dat de laarzen der vrouwen niet met
ba-

baleinen opgestijft, en de panden harer wambuisen, niet boven een voet lang zijn.

Hunne wapens en hun vischgerei bestaan in bogen, pijlen, speeren, lansen, werpspiesen, enz. welke volkomen gelijken naar die der Esquimaux van *Hudsons straat*, zoo naauwkeurig beschreven door CRANTZ; maar door gebrek aan goed gereedschap veel slechter bewerkt. Hunne pijlen zijn gescherpt met een driekantig stuk zwarten steen als lei, of met een stuk koper, doch gemeenlijk met het eerste.

Hunne kanoos zijn van hetzelfde maakzel als die der andere Esquimaux, maar hebben zulke onnutte spitze stevens niet; deze vaartuigen even als hunne wapens en ander huisraad, zijn door gebrek aan gereedschap op verre na zoo net niet bewerkt als die, welke ik aan de *straat* en *baai* van *Hudson* gezien hebbe. De dubbele schopriem is bij alle de stammen van dit volk algemeen in gebruik.

Hunne tenten zijn gemaakt van ongelooide hertenvellen, en hebben eene ronde gedaante als die der Esquimaux aan de *Hudsons baai*. Deze tenten dienen hen ongetwijfelt niet anders dan tot zomerwoningen, want ik zag de overblijfsels van twee ellendige veldlootzen, welke uit derzelver plaatsing en maakzel en de menigte beenleren, oude schoenen, lappen van vellen en andere totten, welke daar bij lagen, duidelijk aantoonde dat zij tot een winterverblijf gediend hadden. Deze lootzen waren gelegen aan de zuidzijde eens heuvels, half onder den grond, het bovenste gedeelte omzet met stakken, aan den top in eenen kegelachtigen vorm samengevoegt, gelijk hunne zomerhuizen of tenten; als

als deze tenten bewoond zijn, worden zij ongetwijfelt met vellen, en in den winter geheel en al overfneuwte, het welk veel tot derzelve warmte moet toebrengen. Zij waren voor 't overige zoo klein, dat ze niet boven zes of agt personen kondenbergen en dat getal van eenig ander volk zou 'er zich zeer ellendig in bevonden hebben.

Hun huisraad bestaat hoofdzakelijk in steene ketels en houte bakken van allerlei grootte, voorts uit schotels, trossels en lepel uit de hoornen van buffels of muskus-runderen gemaakt. Hunne ketels zijn geheel uit eenen gespikkelden grauwen steen, en schoon die steen grof van korl en zoo poreus schijnt te zijn als lefsteen, zijn de ketels nogthans zeer dicht en kliuken zoo helder als porcelein. 'Zommige dier ketels kunnen vijf of zes mingelen vochts in houden, en zijn veel beter bewerkt, dan die, welke ik ergens aan de *Judsons baai* zag; schoon die arme menschen geen ander gereedschap bezitten dan harde steenen. Alle hadden ze eene aartige rand, en eenige der grootsten waren aan de hoeken uitgegroeft; derzelve vorm was langwerpig vierkant; iets wijder van boven dan van onderen, met stevige ooren of handvatten uit den vasten steen uitwerkt.

Hunne bijlen bestaan uit een lomp stuk koper, vijf of zes duimen lang en van een tot twee duimen breed, aan 't eene einde scherp uitgehamerd en aan een houten staak, van twaalf tot veertien duimen lengte, vast gemaakt; deze werken als een beitel en worden met een zwaren knuppel, in stede van een hamer, ingedreven; maar het werktuig is noch zwaar noch scherp genoeg om 'er eenige kracht mede te doen.

De

De bajonetten der mannen en de meenen der vrouwen zijn insgelijks van koper; de eerste hebben den vorm van schoppen-aas, met een handvat van hertshoorn, een voet lang, en de laatste gelijken volkomen naar die door CRANTZ beschreven. Voordezen heb ik 'er stalen van gezonden aan JAMES FITZ-GERALD, schildknaap, toen één der commissarissen van de *Hudsons baai*.

Onder al den buit vond men in de twaalf tenten, welke door mijne makkers geplunderd werden, slechts twee kleene stukken ijzer, het eene ontrent anderhalve duim lang en drie agste van een duim breed, van maakzel als een vrouwen mes; het andere was enkel een duim lang en een vierde van een duim breed; dit laatste was in een stuk ijvoir vastgehecht als een mans mes, het welk in de *Hudsons baai* bekend is bij den naam van *mokeatoggun*. Dit is het eenigste gereedschap, waarmede de inboorlingen al hun houtwerk maken.

De Esquimaux hadden een schoon en talrijk ras van honden, met steile ooren, spitze neuzen, zwarte ruige staarten enz. volkomen gelijk aan die, welke men onder de Esquimaux in de baai en straat van *Hudson* ziet; zij waren alle aan steenen vast gemaakt, denkelijk om hen te beletten den visch te eten, welke overal op de rotzen verspreid te droogen lag. Ik herinner mij niet dat mijne makkers eenige dier dieren doodden of leed deden; maar in 't vervolg hoorde ik dikwijls dat het hen speet, geene dier schoone honden medegenomen te hebben.

Alhoewel de kleeding, kanoos, gereedschap en verscheide andere artikels, welke aan dat volk behooren, zeer gelijk zijn aan die, welke aan de

Hudsons baai gevonden worden, heeft dat volk nothans eene bijzondere gewoonte, waar uit men bemerkt dat het tot eenen anderen stam behoort, dan dat, het welk men tot hertoe aan de kusten van *Labrador*, van *Hudsons baai*, of van *straat Davis* ontmoet heeft; namentlijk, de mansperſouen trekken zich het haar met wortel en al uit het hoofd (47); de vrouwen daarentegen dragen lange halren en op dezelfde wijze als de vrouwen der *Esquimaux*, die ik gezien hebbe.

Toen ik mij aan de zeekust bij den mond der *Kopermijn rivier* bevond, zag ik behalven veele robben, die op het ijs lagen, ook veele vlugten van zeevogelen, die langs het strand vlogen, te weten: meeuwen, zwartkoppen of lach-meeuwen (*Larus ridibundus* L.), lommen of duikers (*Colymbus Septentrionalis* L.), oude wijven, ha-ha-wies (48), eiderdous ganzen (*Anas mollissima* L.), kokmeeuwen (*Larus parasiticus* L.), spotmeeuwen. In de naburige meiren zag ik ook eenige zwanen en ganzen, welke aan 't ruijen waren, en in de moeras-poelen eenige pluve-
ren

(47) Dit is inderdaad eene merkwaardige bijzonderheid. In de groote koude, aan welke de *Esquimaux* blootgeſteid zijn, moesten de hairen hun hoofd beſchutten; gewoonte zelf overwint het gevoel; bovendien hebben de *Esquimaux* aan hunne kleederen kappen vastgenaait, welke zij over 't hoofd halen. F.

(48) De Schrijver teld onder de vogels, welke hij hier vond, oude wijven, ha-ha-wies, doch welke ſoort van vogels dit zijn, heb ik, niettegenſtaande alle mijne naſporingen, niet kunnen ontdekken. F.

ren en wulpen, eene menigte gekuifde duikers (*Charadrius pluvialis* L.), eenige bonte geelvoetige snijpen (*Scotopax totana* L.), als mede nog verscheide andere vogels, welke deze hooge noordelijke gewesten in de lente komen bezoeken, om 'er te broeden en te ruijen, maar ongetwijvelt om ook, wanneer de herfst aankomt, naar 't zuiden terug te keeren. Ik vermoede zulks op de zekere bewustheid, dat alle die vogels in de *Hudsons baai* zich op dien tijd laten zien, en met geene mogelijkheid den langen en gestrengen winter zouden kunnen verduren in een zoo hoog noordelijk gewest als dat waar ik hen zag.

Ontegensprekelijk nogthans is het, dat de muskusrunderen, herten, beeren, wolven, wolfbeeren (*Ursus luscus* L.), vosfen, alpen-hazen, witte uilen, ravens, patrijzen, eekhoorns (*Sciurus striatus* L.), de gemeene eekhoorn, hermelijnen, muizen enz., de bestendige bewoners van die gewesten zijn. Op verscheide plaatzen langs den kant der heuvelen, waar de sneeuw zeer hoog lag, lag de mest der muskusrunderen en herten in zoo vele aansengeschakelde hoopen, dat wij duidelijk de plaatzen konden aanwijzen, waar zij zich het meest gedurende den vorigen winter hadden opgehouden. Veele andere dergelijke blijken zagen wij op de heuvels en andere plaatzen, waar de sneeuw geheel was weggesmolten, zonder dat wij in het mosch een enkel spoor van hun gewaar werden, het welk een zeker bewijs leverd dat deze lange mest-hoopen door hen gemaakt zijn op de sneeuw, bij 't heen en weder loopen over dezelve in den winter. 't Is insgelijks waarschijnlijk dat de alpen-haas en de patrijs niet van daar verhuizen, maar 'er het gansche jaar doorbrengen. Van deze

laatsten vonden wij groote vlugten tusfchen de wilgen boschjes, welke aan zee groeijen. (49)

Het verdiend opmerking, daar het misfchlen niet algemeen, zelfs niet aan den weetgierigen of liefhebber bekend is, dat de mest van het muskus-rund, 't welk een zoo groot dier is, niet grooter is dan die van den alpen-haaze, wiens mest ten naastenbij dezelfde gedaante en kleur heeft. De inboorlingen alleen weten dezelve gemakkelijk te onderscheiden, waartoe de hoeveelheid ook aanleiding geeft.

Ik zag geene bijzondere vogels, welke aan deze plaats eigen zijn, uitgezondert die, welke van de koper Indianen *alarmvogel* word geheten. In grootte en kleur gelijkt dezelve naar een *ca-ba-di-cooti*, en is van het geslacht der uilen (50). De naam, welken hij voerd, duid zeer wel zijne eigenschap aan, want wanneer hij enig mensch of dier bepeurd, vliegt hij 'er regtstreeks op aan, zweeft 'er een wyl tijds over heen en vliegt dan in 't ronde om hem heen in wijde kringen, of vliegt voor hen uit, altoos met hen dezelfde streek houdende. Zij herhalen dikwijls hunne bezoeken, en wanneer zij cenig an-

(49) 't Is te verwonderen dat zoo veele soorten van dieren deze streken tot hun bestendig verblijf verkiezen, waar nauwlijks een boom gevonden word, om hen te beschermen tegen het ruuw en bulderend weder. 't Verhaat nogthans des reizigers is niet in twijfel te trekken, daar hij hetzelfde met onloochenbare bewijzen staft. F.

(50) Deze is de kanadafche uil (*Strix funerea* L.), *Phil. Transact. vol. LXII. F.*

ander beweegend voorwerp zien, vliegen zij beurtlings van 't een' naar 't andere, zwerven 'er een wijl om heen, en maken een geluid als dat van een schreeuwend kind. Men zegt, dat zij op die wijze reizigers den ganschen dag verzellen. De koper Indianen stellen groot vertrouwen in deze vogels en zeggen, dat zij hen dikwijls de annadering van vreemdelingen aankondigen, en hen ook geleiden naar de kudde herten en muskus-runderen, welke zij, zonder die aankondiging, waarschijnlijk nooit zouden ontmoet hebben.

De Esquimaux schijnen op de eigenschap dier vogels weinig acht te slaan, want, zoo zij 'er eenig vertrouwen in gesteld hadden, zouden zij gewis hebben moeten bemerken dat wij hunne tenten naderden, nademaal den ganschen tijd dat de Indianen op de loer lagen, alvorens de moorddadige slagting aantevangen, eene menigte dier vogels bestendig heen en weer vloog, makende zoodanig een geschreeuw dat de vastslapendste mensch daar-door moest ontwaken.

Na vijf of zes uren slaapens en uitrustens gingen wij weder op weg, en marcheerden agttien of negentien mijlen zuid-zuid oost. Wij kwamen nu aan de *Kopermijn*, welke op een afstand van negen-en-twintig of dertig mijlen zuid-zuid-oost van den mond der *Kopermijn rivier* gelegen is. Deze mijn, zo dezelve dien naam verdiend, is niet anders dan een huijerd van rots en steengruis, denkelijk voor veel jaeren door eene aardbeving veroorzaakt. Door deze puinen stroomt eene kleene rivier, welke, terwijl ik daar was, nergens meer dan anderhalf voet water had.

De Indianen, die mij dezen togt hadden doen ondernemen, hadden mij deze mijn voorgesteld zoo rijk en van zoo veel waarde te zijn, dat, indien 'er eene faktorij aan deze rivier wierd aangelegt, een schip, in stede van ballast, koper-erts zou kunnen laden, en even zoo gemakkelijk en met zoo veel spoed als met steenen aan de *Churchill rivier*. Volgens hun verhaal waren 'er de heuvels enkel van kopere staven saamgesteld, welke daar even als keistenen opeengehoopt lagen. Doch dit verhaal was zoo verre bezijden de waarheid, dat ik en meest alle mijne makkers bijna vier uren aanéén te vergeefsch zогten, doch eindelijk slechts een eenig stuk vonden van omtrent vier-ponden gewigt; dit stuk is thans in 't bezit van de maatschappij der *Hudsons baai*. Ik wil wel gelooven, dat voor heén het koper aldaar waarschijnlijk in grooter overvloed geweest zij, want op verscheide plaatzen, zoo wel aan de oppervlakte als in de holligheden en spleten der rotzen, waren de steenen eenigzins geveft met kopergroen. (51)

't Zal

(51) De verwoeste en puinige toestand diens bergs schijnt aanteduiden, dat dezelve een zeepgebergte is, welke het koper uit eenen anderen oord, door groote overstromingen, bekomen heeft. 't Is jammer, dat de reiziger geene kundigheden genoeg, in dat vak, bezat, om deswegens nasporingen te doen. Hij hadde slechts daar op behoeven acht te geven, welke soort van steen bij de koper-mijn lag, en of dezelve met dien van 't gebergte van eenertief soorten waren. Voorders, of 'er in de naburige strecken zich nog hooger gebergte bevond, in welke rigting dat liep, en uit
wel-

't Zal niet onvoeglijk zijn hier aantemerken, hoe de Indianen zich verbeelden, dat elk stukje koper, hetwelk zij vinden, eenig gelijk heeft met het een of ander voorwerp in de natuur; doch welk eene gelijkenis men ook mogt vinden in het groote stuk en in zommigé kleine stukken, welke door mijne makers gevonden waren, zeker is het, dat men vrij veel verbeelding nodig heeft, om eenige zoodanige overeenkomst te bemerken. Ik bespeurde ook, dat zij met elkanderen deswegens zeer in denkbeelden verschilden; want het gansche grootste stuk koper was nog niet lang geleden gevonden geweest, of het had

twin-

welken steen het bestond. Dat de steenen in de zogenoemde koper-mijn, zoo wel tuschen de spleten als bolligheden, met kopergroen scheenen geverst te zijn, leverde nog geen bewijs dat 'er koper-erts gevonden word. Maar gesteld, iet diergelijks ware daar in menigte voorhanden, dan kon hetzelve nog van geen nut zijn, dewijl men, door gebrek aan hout, het ontginnen, noch het smelten van den erts kon ondernemen. Voor 't overige zou alles nog niets beduid hebben, zoo men hetzelve niet te sloop konde afvoeren. (Doch al ware 'er hout genoeg voorhanden, en eene goede scheeps gelegenheid geweest, zoude het de moeite niet waardig zijn geweest zulke verafgelegene koper mijnen te ontginnen. De Engelschen hebben in 't enkel eiland *Anglesea* een zoo verbazenden voorraad van koper, dat zij gansch *Europa* daar mede voorzien kunnen, al werd hetzelve nergens anders gevonden. F.

twintig namen. De een zeide, het geleeck naar dat dier, en een ander zeide, het geleeck naar een der leden van dit of dat dier; eindelijk stemde men algemeen toe, dat het naar een liggende alpenhaas geleeck; wat mij aanbelangt, ik kon 'er niets in vinden van de gelijkenisten, die zij 'er in zagen. Er zou geen einde aan zijn, indien ik alle de verschillende deelen van een hert en andere dieren wilde opnoemen, naar welke de Indianen zeiden, dat het beste stuk koper geleeck; het zij derhalven genoeg te zeggen: dat zij tot hun gebruik het meest houden van de grootste stukken, welke het zuiverste zijn, en de minste hoeken hebben, dewijl zij dezelve door middel van 't vuur en twee steenen met weinig moeite zoodanigen vorm kunnen geven als zij verlangen.

Voor dat de Maatschappij der *Hudson bay* eene faktorij aan de *Churchill rivier* aanlag, hetwelk op zijn hoogst slechts vijftig jaaren voor mijne onderneming van dezen togt was, hadden de Indianen geen ander metaal, dan koper, uitgezonderd eenig weinig ijzerwerk, hetwelk door een partij, die omtrent het jaar 1713 of 1714 *Tork fort* bezogt, aldaar was opgedaan, en eenige stukken oud ijzer aan *Churchill rivier*, welke ongetwijfelt aldaar achtergelaten waren door kapitein *MONK*. Dit maakte, dat een aantal hunner uit alle oorden elken zomer zich naar deze heuvels begaf, om koper optezoeken; van 't welk zij hunne beitels, bajonetten, messen, priemen en de punten aan hunne pijlen maakten. (52) De menigte

(52) 't Is opmerkkelijk, dat ook de oudste volken veel vroeger koper dan ijzer hebben gehad. In *Griekenland* werd

paden, welke daar heen loopen, en zichtbaar door de Indianen bij die gelegenheden gemaakt zijn, en op ver-

werd het gebruik van ijzer eerst 1450 jaren voor de gemeene Christelijke jaartelling bekend. De aan den *Ida* wonende gebroeders, die men *Dactijl* (vingers) noemde, dewijl zij vijf of tien in getal waren, ontdekten het ijzer, toen de boschen op dien berg in brand geraakten en aan de ijzersteenen een goed smeedbaar ruw-ijzer gaven. Men leerde daar uit het eerst ijzer te smelten en te smeden. Inmiddels bleef toch het gebruik van koper stand houden. Nog ten tijde des Troijaanschen oorlogs waren de speeren, helmen, schilden, harnassen en dergelijken van erts of koper. (Dit was 1217 jaren voor CHRISTUS geboorte of 909 jaren voor dat HOMERUS de zeden zijner eigene tijdgenoten beschreef.) Zeer merkwaardig is het insgelijks, dat de Galliers, een zeer krijgshaftig volk, nog 883 jaar voor CHRISTUS geboorte, met koperen zwaarden streden, waarmede zij slechts een enkelen houw deden, en dan terstond naar de achterste gelederen te rug keerden, om hun geheel krom gebogen zwaard op den grond met den voet regt te buigen; men zie (*POLYBIUS Lib. II. cap. 33.*) In het verzonken of door de lava van den brandenden *Vesuvius* overstroomt *Herculanum*, 70 jaaren na CHRISTUS geboorte, heeft men veel huisgereedschap om te snijden en te hakken, als mede verscheide scherpe chirurgicale instrumenten van zeer gehard koper gevonden. De reden, dat alle de volken des aardbodems, die het ijzer smelten, slechts bij toeval leerden, eerst koper tot huane scherpe werk

verscheydene plaatzen nog duidelyk derzelver voetstap-
pen vertoonen. vooral aan de drooge kanten en heu-
velen, zijn verbazend; maar in de valeijen en laag-
rens zijn dezelve zoodanig met gras bewaſen, dat
men ze niet gemakkelijk kan onderscheiden. (*)

De
tuigen, wapens en sieraden gebruikten, is hier in gele-
gen: de ijzerſteenen, okerachtige erts en dezen heb-
ben weinig het voorkomen van metaal en zijn moeilyk
vloeybaar te maken. Louter ijzer vond men ongemeen
zeldzaam in aanmerkelijke brokken, uitgezonderd in *Si-
berien*, aan de *Sachage rivier* in *Afrika* en in *Paraguay*,
louter koper daarentegen tamelyk veel. Ook in *Peru*
was het koper, toen de Spanjaarden dat land ontdek-
ten, algemeen in gebruik; ijzer kende men 'er in 't ge-
heel niet. De bewoners der zuidzee eilanden, hadden,
voor de aankomst der Engelfchen aldaar, in 't geheel
geen metaal; evenwel moeten zij het ijzer reeds vroe-
ger door de Spanjaarden hebben leeren kennen; want
zij noemden het *Juri* naar het Spaansch *Hierro*.

(*) Volgens eene overlevering, welke bij dit volk
blijft stand houden, zoude het eene vrouw geweest
zijn, die het eerst deze mijn ontdekte en de mans ver-
scheide jaren achter een daar heen leidde; maar zij
het eenigſte vrouwsperſoon onder de bende zijnde,
begonden de mans haar zoo vrij aantetasten, dat zij,
daar op eene gelofte deed, van zich aan hun te wre-
ken; want men voegt 'er bij, dat zij eene bezweer-
ster was. Dienſvolgens toen de mans zich zwaar be-
laden hadden met koper, en te rug ſtonden te keeren,
weigerde zij hen te vergezellen, en zeide: dat zij op

De koper Indianen stellen, zelfs heden nog, eene groote waarde op hun inlandsch metaal en achten het boven het ijzer in het gebruik, uitgezonderd daar zij den bijl, het mes of de priem toe nodig hebben, want tot die drie gereedschappen is het koper slechts weinig geschikt. Wanneer zij koper tegen ijzerwerk verruilen aan onze noord Indische handelaars, hetwelk slechts zelden geschied, rekenen zij een ijsbeitel van koper tegen eenen ijzeren beitel, of een koperen ijsbeitel en een e pijlpunt tegen een halflaten bijl. Maar wanneer zij bontwerk aan onze Indianen verruilen, is 't een vastgestelde regel tienmalen meer daar voor te betalen, dan aan de Engelsche faktorij. Een bijl, welke aan de faktorij gekogt word voor een bever- of katte-vel of voor drie gewoonlijke marter-vellen, kost den koper Indiaan tien-

ma-
de mijn wilde blijven zitten, tot dat zij met het koper in de diepte zoude verzinken. Toen de mans in het volgende jaar weer koper gingen halen, vonden zij haar tot aan den middel in den grond gezonken, doch nog in leeven, maar het koper sterk vermalderd. In het volgende jaar wederkomende, was zij geheel verdweenen, en het grootste gedeelte der mijn met haar, zo dat er na dien tijd niets op den vlakken grond overbleef, dan eenige weinige stukjes, en dewelke nog wijd en zijd van den anderen verspreid lagen. Voor dien tijd, zeggen zij, lag het koper op de vlakke in zulke groote hoopen, dat de Indianen niets te doen hadden, dan uit die hoopen zodanige stukken te zoeken, welke zij 't meest tot hun gebruik dienstig oordeelden.

malen zoo veel; mesen en ander klein ijzerwerk betalen zij naar evenredigheid. Voor een kleenen koperen ketel van twee of twee en een half pond gewigt, betalen zij zestig marter of twintig bevervellen in ander bontwerk (*). Zijn de ketels ongebuld of geheel onbeschadigt, dan vragen de noord Indianen 'er zomtijds nog vrij meer voor. 't Is tot deze uitsporige prijzen, dat de koper- en hondsrubde-Indianen zich van ijzerwerk enz. voorzien.

Van die beide stammen, plegen onze noord Indianen voorheen de meeste bonten te bekomen, welke zij aan de faktorij der Maatschappij bragten; want hun eigen land leverde weinige van die artikels, en ten dien tijde in oorlog zijnde met de zuid Indianen, werden zij belet diep genoeg landwaards in te dringen, om 'er de dieren, welke het bont leveren aantreffen, zoo dat de hertenvellen, en zulke bonten als zij den koper- en hondsrubde-Indianen konden af-

pers

(*) Dit moet aldus verstaan worden: om den handel met de Indianen gemakkelijker te maken, en beter rekening te kunnen houden, heeft de Maatschappij der *Hudsons baai*, het vel van een volwasen bever tot maatstaf gesteld, naar welke men de waarde van alle andere bonten rekend. Zoo word namentlijk een stuk bont op vier bevervellen, menig ander stuk op drie of twee, en zelfs 't op een vel geschar. Slechter stukken rekend men van zes tot twintig voor een, en deze gelden te *Londen* nog geen vierde van dien prijs. Het woord, gemaakte bevers of bevervellen. 't welk in 't vervolg voorkomt moet onder dien maatstaf verstaan worden.

persen, hunnen geheelen handel uitmaaken, welke veele jaren achter een tot nog maar onlangs zelden meer bedroeg, dan zesduizend gemaakte bevers. Ten gelukke voor hun zelve en tot groot voordeel voor de Maatschappij, leven zij thans volkomen in vrede en vriendschap met hunne zuidlijke naburen. Het goede uitwerkzel daar van is bereids zoo zichtbaar, dat binnen weinige jaren de handel in dat gewest jaarlijks tot verscheide duizende gemaakte bevers is vermeerderd en zelfs tot op elfduizend heeft beloo- pen (*). Behalven het voordeel, hetwelk de Maat- schap-

(*) Na het schrijven van dit dagverhaal, hebben de noord Indianen door 't jaarlijksch bezoek hunner zuidelijke vrienden de Athapuscouw Indianen, van deze laatste de kinderpokkens gekregen, waar door negen tienden van hun, en bijzonder, zij die met de faktorij van *Churshill* handelden, weggesleept zijn. De weinige overgeblevenen volgen het voorbeeld hunner zuider-buuren en drijven handel met de Canadianen, die gevestigd zijn in het harte van 't land der Athapuscouwers. Het zoude des voor de Maatschappij en voor de noordlijke Indianen voordeelijker geweest zijn, zoo deze laatste nog lang oorlog hadden blijven voeren met de zuid Indianen, en nooit gezocht hadden hunnen toestand te verbeteren. Ook is het niet mogelijk te zeggen, welk eenen aanzienlijken handel 'er uit zoude hebben ontstaan met de onderscheiden stammen der koper- en hondsribde-Indianen. Doch veele jaren achter een veronachtzaamd zijnde geworden, zijn zij thans weder tot hunne oorspronkelijke barbaarsheid en uiterste armoede vervallen,

en

schappij van dezen vermeerderden handel trekt, winnen de arme noord Indianen 'er mede aanmerkelijk bij, zij maken zich een schoon en rijk land ten nutte, welks voordbrengzels hun jaarlijks eenen goeden handel verschafft, zonder de eigen inboorlingen of bewooners het minste nadeel toetebrengen.

Men heeft dikwijls gepoogt de koper- en hondsribben-Indianen te bewegen, het fort der Maatschappij aan *Churchil rivier* te komen bezoeken; ten dien einde heeft men hun dikwijls geschenken gezonden, doch nooit met eenen goeden uitflag: en alhoewel ver-

en tuschen de beide stammen is een oorlog ontstaan, enkel om het weinige overschot van Ijzerwerk, dat onder hen gelaten was; in welken oorlog de hondsribben-Indianen zoo talrijk en gelukkig waren, dat zij bijna het gansche geslacht der koper Indianen verdelgden.

Terwijl ik bezig was deze aantekening te schrijven, werd mij door een noord Indiaan gezegt, dat het geringe overschot der koper Indianen den weg gevonden heeft naar een der Canadaansche huizen in het land der athapuscow Indianen, waar zij alles voor omtrent de helft van den prijs bekomen, dien zij voorheen verplicht waren te besteden. Zoo dat de weinige overgeblevene noord Indianen, even als de Maatschappij der *Hudsons baat* allen schijn verloren hebben op eenigen toekomstigen handel met dat land, ten zij de Maatschappij kon besluiten, eene faktorij aan te leggen in het land der Athapuscowen, en alles tot mindere prijzen te leveren dan de Canadianen.

Verscheide koper Indianen *Churchill* bezogt hebben als knechts of bedienden van de noord Indianen, en gemeenlijk terug gezonden werden, beladen met geschenken voor derzelve landslieden, hebben nogthans de noord Indianen hen, zoo ras zij 't fort verlaten hadden alles weder ontnomen. Deze behandeling, gevoegd bij de menigte ongemakken, welke zólk eene lange reis verzellen, zijn groote hinderpalen, welke hen in den weg zijn; anderzins zou het hun even mogelijk wezen hunne eige goederen ter markt te brengen, als het voor de noord Indianen is zoo ver te reizen, om dezelve voor eigen rekening te koopen. Maar 't is enkel staatkundige loosheid van onze noordelijke handeldvoerders zulk een handel tegen te gaan, dewijl dezelve grootelijks hun aanzien en voordeel zou verminderen. Vooroordeel zal, naar alle waarschijnlijkheid, beloften, dat dit volk immer eene vaste verstandhouding hebbe met onze faktorij, alzoo 'er slechts weinige verkiezen naar verre van hun afgelegen landen te reizen, onder voorwendzel dat verandering van lucht en spijszucht (schoon volmaakt dezelfde aan welke zij gewoon zijn) ten uitersten nadeelig zijn aan hunne gezondheid, en dat niet één van de drie, die deze reis ondernamen, ooit levend terug zijn gekomen. De eerste dier reden is enkel bijgeloof, en schoon de laatste niet ontkend kan worden, is zulks enkel te wijten aan 't verraad en de wreedheid der noord Indianen, die hen onder hunne bescherming namen.

Het is maar weinige jaren geleden dat kaptein *KEELSHIES*, van wien ik meer dan eens in dit dagverhaal gewaagde, twaalf koper Indianen onder zijne hoede nam, alle zwaar beladen met de kostelijk.

lijkste bonten; maar lang voor dat zij aan het fort kwamen, hadden zij aan hem en deszelfs volk bereids al het bont moeten afstaan, in betaling van de levensmiddelen en het onderhoud, door hem aan hun verschafft; daarenboven waren zij nog genoopt, dat zelfde bont, op hunne schoulers, naar 't *Princ van Wallis fort* te brengen. — Op hunne aankomst aklaar, prachte **KERLSHIES** niet weinig op zijne verdienste, van deze zoo rijk beladen vreemdelingen aan de faktorij gebragt te hebben, en hij verzekerde den gouverneur, in 't vervolg zorg te zullen dragen, dien handel verder uittebreiden. Een dier vreemden werd met den titel beschonken van kaptein, en zoo lang hij aan 't fort bleef, overeenkomstig denzelven behandeld, gekleed en uitgedoscht. Bij zijn vertrek werd hij, benevens zijne landslieden, beladen met geschenken, op hoop dat zij niet alleen het bezoek zouden hervatten, maar, door 't ernelden van het edelmoedig onthaal, het welk zij genoten hadden, verscheide hunner landslieden aansporen met hen naar 't fort te komen.

Het gedrag van den gouverneur, bij die gelegenheid, was zeer richtig; doch, hoe welmeenend ook zijne bedoelingen waren, hij trok 'er de gewenschte vruchten niet van; want **KERLSHIES** en de overige verfoeilijke makkers, niet te vreden onder z'ich het bont gedeeld te hebben, 't welk door dit arme volk naar 't fort was gebragt, besloten zich insgelijks meester te maken van alle de Europeasche goederen, welke door den gouverneur aan dat volk geschonken waren; zij hadden evenwel geen moeds genoeg om de koper Indianen te dooden, maar zij namen het besluit hen op dat eiland achter te laten. Toen zij
op

op het bedoelde eiland gekomen waren, bejverden de noord Indianen zich al de bagaadje der koper Indianen naar 't vaste land overtevoeren; ook ontnamen zij hun alle kleedoren, welke van eenig nut waren, en verwijderden zich toen plotzelyk, met allen spoed, van daar, zoo dat die ongelukkige koper Indianen op het eiland aan gebrek moesten omkomen. — Op mijne reis naar 't fort in 1773, zag ik de beenders nog van dat arme volk, welks ongeval mij door mijn wegwijzer MATONABBEER verhaald werd; hij voegde 'er bij: dat men verscheide jaren zorgvuldig vermijdde den gouverneur 'er kennis van te geven, uit vreeze dat het KEELSHIES bij hem mogte benadeelen.

Let dergelyks zou bijkans een koper Indiaan bejgend hebben, die mij in 't jaar 1773 naar 't fort verzelle: na dat wij alle over de *Zeealven rivier* gezet waren, en des armen mans pak met bont reeds aan de zuidzijde was overgevoerd; werd hij alléén aan de overzijde gelaten, en niemand was 'er die hem wilde overhalen dan MATONABBEER. De wind woei toen zeer hard, zoo dat MATONABBEER zich naakt uitkleedde, om zich met zwemmen te redden ingevalle de kanoo mogt omslaan, doch hij bragt spoedig en veilig den koper Indiaan bij ons, tot geen geringen spijt van den rampzaltgen, die met hem belast was, en niets zoo'zeer verlangde dan, ten koste van 's mans leven, zich meester te maken van het pak met bont.

Toen de noord Indianen in dat jaar van de factorij terug keerden, stelde de bovengemelde koper Indiaan zich onder de bescherming van MATONABBEER, die hem tot op 64° noorderbreedte verzeld;

daar zij eenige koper Indianen aantroffen, onder welken zich des jongmans vader bevond, in wiens handen MATONABBER hem in goeden welstand, met alle deszelfs goederen, in goede orde overleverde.

Kort na dat wij de koper mijn verlaten hadden, kreegen wij dikken nevel, met regen en bij wijlen sterke sneeuwbuijen. Dit weder bleef eenige dagen aanhouden, en nu en dan was de mist zoo zwaar, dat wij genoodzaakt waren verscheide uren achtereen halte te houden, als buiten staat zijnde voor ons uit te zien, ook was de weg verbazend steenachtig en moeilijk.

's Morgens om drie uren werden wij door den broeder van MATONABBER, en een der koper Indianen, die wij eerst van *Congecathawachaga* vooruitgezonden hadden, achterhaaldt. Zij hadden op hunnen vooruittogt geen Indianen aangetroffen, die eenigen dienst aan mijne onderneming konden toebrengen. Zij hadden nogthans aan de *Koper rivier* geweest, en de aldaar door ons opgerigte en achtergelatene tekenen gevonden, welke hen aanduidden terug te keeren; waarop zij terstond, met allen spoed, vertrokken waren, hebbende geen oog toegedaan sints hun vertrek van daar, tot aan de plaats daar zij ons inhaalden, schoon de afstand niet minder was dan honderd mijlen. Toen zij bij ons aankwamen, vonden zij ons slapen, doch wij werden schielijk wakker, en begaven ons weder op reis. Dien dag lagen wij twee-en-veertig mijlen af, en trokken onderweg voorbij het *Buffels meir*; egen den avond hielden wij halte, omtrent in 't mid-

midden van het rots gebergte; het weêr was uitermate heet en drukkende. (53)

Op den 23 bleef het weêr nog al het zelfde als daags te voren. Al vroeg in den morgen begaven wij ons op reis, en marcheerden den eersten dag vijfen-veertig mijlen, onderweg schoten de Indianen verscheide herten-bokken die zeer vet waren.

Den 24 omtrent één uur in den morgen, hielden wij halte, en gebruikten eenige ververschingen zoo als wij daags te voren omtrent den middag gedaan hadden. Maar de Indianen waren zoo lang van hunne vrouwen en huisgezinnen afwezig geweest, dat zij beloofden niet te slapen alvorens haar te zien, vooral daar wij thans in 't gezicht der heuvelen waren van *Con-ge-ca-thaw-ha-cha-ga*, alwaar wij haar het laatst hadden achtergelaten. Na een uur rustens vervolgden wij onzen weg, en kwamen 's morgens om zes uren te *Con-ge-ca-thaw-ha-cha-ga* aan, wanneer wij tot onze groote te leurfelling bevonden, dat alle de vrouwen zich over de rivier hadden laten zetten, voor dat de koper Indianen dien oord verlieten; zoo dat wij bij onze aankomst 'er niemand anders vonden dan een oud man en diens huisgezin, die sints ons vertrek daar was aangekomen, en aan de overvaartplaats lag te wachten,

(53) Het kan des ook op 68° noorderbreedte heet en drukkend zijn! Men heeft zomtjids geloof geweld, doch zonder reden, aan de verhalen der noord-sche zeelieden en walvischvaarders, wanneer zij vertellen, dat de pek en teer op huane schepen, door de warmte van 't weêr, begon te druipen. F.

ten; met eenig bontwork, op MATONABHEE, die zijn schoonzoon was, en eene zijner dochters ten vrouw had. De oude man had nog eene andere dochter bij zich, die hij insgelijks den grooten man aanbood, maar van hem niet aangenomen werd.

Wij bleven daar ter plaatse niet lang, want bij het zien stijgen van een grooten rook in 't zuiden, trokken wij terstond de rivier over, en namen onzen weg derwaards; wij bevonden toen dat de vrouwen zich eenige dagen te voren aldaar hadden opgehouden, maar ook weder vertrokken waren, en bij haar vertrek het mosch hadden in brand gestoken, dezen brand aanhoudende, veroorzaakte den rook, dien wij gezien hadden. 't Was nu laat in den achtermiddag geworden, wij bleven nochtans onzen weg vervolgen, in de streek der vrouwen; want 't spoor 't welk zij in het mosch achterlieten, was gemakkelijk te ontdekken. Nog geen groot ende wegs hadden wij afgelegd, toen wij eenen anderen rook, op een grooten afstand van ons af zagen, en terstond rigten wij onzen weg daar heen; dan niettegenstaande wij onze schreden verdubbelden, werd het elf uren in den nacht alvorens wij aan die plaats kwamen, daar wij tot ons bitter leedwezen bevonden, dat de vrouwen 'er den vorigen nacht hadden doorgebracht, en 's morgens bij haar vertrek het mosch in brand hadden gestoken, van 't welk den rook nog opging. Toen de Indianen bemerkten dat de vrouwen slechts een dag gaans van hun af waren, en zelden vergisten zij zich meer dan tien of twaalf mijlen daar in, namen zij voor niet te rusten, voor dat zij haar hadden ingehaalt. Wij bleven derhalven voordreizen, en
kwa.

kwamen omtrent twee uren in den morgen van den 25, bij haar, aan den kant van het *Cogead meir*, daar zij hare tenten hadden opgezet.

Wij hadden sedert ons vertrek van de *Koeremijn rivier* tot nu toe, zoo sterk doorgestapt, en onder weg zoo weinig rust genomen, dat mijne voeten en beenen daar door verbazend gezwollen, en mijne enkels volkomen verstiift waren. Ik had daar door zoo weinig kragt in mijne beenen, dat ik telkens struikelde, en zoo sterk tegen de steenen aantiet, dat de nagels mijner toonen daar door merklijk leden, zoo dat verscheiden van dezelve losraakten en afvielen. Bij dit ongeluk kwam nog dat het vel van mijne voeten en tusfchen de toonen geheel gefchaaft was, en door het zand en de keijen, welke ik niet vermijden kon, de ontvelde deelen zoodanig ontfoken werden, dat ik daags voor onze aankomst bij de vrouwen, geen treê deed zonder een bloedig teken achter te laten. — Verscheide Indianen begonnen nu mede van gekwetfte voeten te klagen, maar niemand hunner was het twintigste gedeelte zoo erg als ik. Daar ik mij voor de eerste maal in zulken toestand bevond en nooit iet dergelijks gezien hadde, was ik zeer bedugt voor de gevolgen. Schoon ik niet zeer afgemat of vermoeid was, had evenwel de felle pijn, welke ik bij 't gaan leed, zoo veel uitwerking op mijne levensgeesten, dat zoo de Indianen aangehouden hadden nog twee of drie dagen woordtereizen, ik hen volstrekt niet zou hebben kunnen volgen; want mijne voeten waren als doorboord van 't zand en greis, 't welk telkens tusfchen het rauwe vleesch indrong.

Zoo haast wij bij de tenten der vrouwen aangekomen waren, maakte ik het mijn eerste werk, mijn voeten in leuk water te waschen en te reinigen, vervolgens bettede ik de gezwollen deelen met brandewijn, lag op de rauwe plaatzen Turners wasch, en begaf mij voord ter ruste. Den volgenden dag bleven wij stil liggen, en ik bemerkte dat de zwelling verminderd en het rauwe vleesch mijner voeten niet zoo sterk ontstoken was. Ik rustte hier uit, en bevond dat rust het beste heelmiddel was voor dit smertelijke doch anders weinig beduidend ongemak.

Hoe zeer evenwel de rust tot mijne spoedige herstelling nodig was, kon ik mij dezelve niet verschaffen; de Indianen verlangden te sterk om elk bij hunne vrouwen en kinderen te zijn, dan dat zij een enkelen dag halte wilden houden. Wij begaven ons derhalven den 27 weder op reis, en lagen dien dag agt of negen mijlen af, doch het was met de grootste moeite dat ik hen volgde; 't is waar, wij hadden ongemeen fraai weêr; de weg was over 't geheel tamelijk droog en zonder steenen, het welk mij het gaan gemakkelijk maakte, en mij in staat stelde de inboorlingen bij te blijven.

Op den 31 julij kwamen wij aan de plaats, waar wij de vrouwen en kinderen mijner reisgenoten bevolen hadden onze terugkomst van de *Kopermijn rivier* aftewagten. Hier vonden wij eenige tenten en Indianen, maar die, welke aan MATONABBE en aan anderen van mijn volk behoorden, waren nog niet aangekomen; doch wij zagen een zwaren rook naar den kant van het oosten, en vermoedden tenstond dat dezelve van hun kwam, dewijl wij
gee

geene andere Indianen van dien kant verwachtende waren. Dienvolgens zond MATONABBEE den volgenden morgen eenige zijner jonge lieden daar heen, en op den 5, kwamen zij gezamenlijk bij ons. Hun getal was evenwel grooter dan wij verwachtende waren, want veele vreemden hadden zich bij hen gevoegd; zoo dat zij meer dan veertig tenten uitmaakten. Onder dezen bevond zich de man dien MATONABBEE een wond toebragt toen wij te *Clowey* waren. Met de grootste onderwerping bragt hij zijn vrouw tot de tent van MATONABBEE, zette haar aan diens zijde neder, en vertrok zonder een woord te spreken. MATONABBEE gaf geen acht op haar, alhoewel zij in hare tranen zwom, zij leende een wijl op hare elbogen, zeeg vervolgens neder en zeide al snikkende, *see'd dinne! see'd dinne!* 't geen zeggen wil, mijn man! mijn man! waar op MATONABBEE haar zeide, dat indien zij hem als zoodanig geërbiedigd had, zij niet van hem zou weggelooopen zijn; dat zij nu kon gaan waar heen 't haar liefste. Met weerzin, schoon ongetwijvelt met een luchtig hart, scheen zij op te rijzen, en tot de tent van haren vorigen man wedertekeeren.

EINDE VAN 'T EERSTE DEEL.

